

Autoarea bestse
Roman vândut în peste

Narine Abgarian

Maniunea

ÎN LOC DE INTRODUCERE

Cunoașteți multe orășele de provincie împărțite în două de un pârliaș zglobiu, pe al cărui mal drept, chiar în vârful unei stânci, se înalță ruinele unei cetăți medievale? Peste râu se întinde un pod vechi de piatră, robust, dar nu prea înalt, iar în sezonul ploios râul se revarsă peste maluri și apele lui tulburi mugesc, încercând să-l acopere cu totul.

Cunoașteți multe orășele de provincie care se odihnesc în palmele unor dealuri cu pante blânde? E ca și cum dealurile ar sta în cerc, umăr la umăr, cu brațele întinse în față, închizând între ele o vale puțin adâncă, iar în această vale au crescut primele căsuțe scunde. Fumul din cuptoarele de piatră se întinde ca o dantelă subțire spre cer și plugarul a început să cânte cu voce joasă un orovel¹.

¹ Cântec armean tradițional al plugarului. (N. a.)

— Aniiiko, a strigat istovită bătrâna, ducându-și mâinile zbârcite la ochi. Unde ai fugit, neisprăvito, cine vrei să coacă gata²?

Cunoașteți multe orășele de provincie în care poți să te cațări pe zidul exterior înalt al unui castel în ruină și, murind de frică și agățat cu degetele înțepenite de frig de umerii prietenilor tăi, să privești în jos, acolo unde, în adâncul defileului, spumegă râul alb fără nume? Și apoi, fără să dai atenție tăbliței cu inscripția înfricoșătoare „Sub protecția statului”, să cutreieri prin cetate în căutarea unor pasaje ascunse și bogății de neimaginat?

Acest castel are o istorie uimitoare și foarte tristă, în secolul al X-lea a aparținut unui prinț armean, Țlik Amram. Iar prințul a pornit în fruntea unei oștiri împotriva împăratului său Așot al II-lea Bagratuni, deoarece acesta îi sedusese soția. A început un război greu, care a paralizat timp de mai mulți ani țara deja devastată de raidurile cuceritorilor arabi. Iar frumoasa prințesă necredincioasă, chinuită de remușcări, s-a spânzurat în turnul castelului.

Timp de mai multe secole, fortăreața a rămas neatinsă pe stânca imposibil de cucerit din vreo parte. Dar în secolul al XVIII-lea a avut loc un cutremur teribil, stânca s-a zguduit și s-a crăpat în două. Pe una dintre părți s-au păstrat resturile zidului estic și ale anexelor castelului, iar în defileul care s-a format jos a început să curgă un râu cu ape repezi. Bătrânii povesteau că pe sub cetate, până la lacul Sevan, era un tunel subteran prin care se aduceau armele atunci când cetatea era asediată. De aceea a rezistat tuturor raidurilor nomazilor și, dacă nu ar fi fost acel cutremur, ar fi supraviețuit și azi întreagă și nevătămată.

² Produs de patiserie specific armenesc, pâine dulce. (N. trad.)

Orășelul care a crescut în jurul ruinelor a fost numit Berd. În limba armeană înseamnă „cetate”.

Oamenii din acest oraș sunt cât se poate de deosebiți. Nu s-au văzut în întreaga lume oameni mai încăpățânați, ba chiar înfricoșător de încăpățânați. Din cauza încăpățânării lor, locuitorii orașului sunt supranumiți, pe bună dreptate, „măgari încăpățânați”. Dacă socotiți că acest lucru îi jignește în vreun fel, vă înșelați foarte tare. Pe stradă se aud adesea conversații care sună cam așa:

— Ce tot încerci să faci, doar sunt măgar de Berd! Nu-s ușor de convinși.

— Și ce dacă? Vezi că și eu sunt măgar de Berd get-beget. Să vedem acum care pe care!

Și ca să nu credeți că vorbesc aiurea, vă voi da un exemplu al faimoasei încăpățânări a berdienilor.

Vara, în Armenia se celebrează Vardavar – o sărbătoare veselă și luminoasă, care datează din timpurile păgâne preistorice. În această zi, oameni de toate vârstele se udă cu apă unii pe alții. De dimineța până seara târziu, din orice fel de recipient. Singurul lucru pe care trebuie să-l faci este să te săpunești bine, să deschizi ușa din față și să stai în ușă. Poți fi sigur că dincolo de prag te așteaptă mulțime de oameni uzi până la piele, care, strigând și râzând, îți vor turna o tonă de apă pe tine. Este metoda cea mai ușoară de a te spăla. Glumesc.

De fapt, dacă ești udat cu apă de străini pe stradă, nu trebuie să te simți niciodată jignit – se consideră că apa are o putere vindecătoare în această zi.

Asta e. Biserica Apostolică a încercat cumva să sistematizeze sărbătorile populare și a făcut eforturi mari pentru a stabili o zi fixă pentru Vardavar, fără să țină câtuși de puțin seama de încăpățânarea locuitorilor din orașul nostru.

Și rău a făcut. Pentru că acum situația este următoarea: în toată republica, Vardavar este sărbătorit după porunca Bisericii, dar în Berd se sărbătorește după datina veche, în ultima duminică din iulie. Și vă asigur că, chiar dacă ar fi emis Catolicosul un decret special doar pentru oamenii din orașelul nostru, nu ar fi ieșit nimic bun din asta. Nici să nu încerce Preasfinția Sa, așa să-i spuneți. Cu oamenii noștri te poți înțelege numai atunci când doresc ei.

Adică niciodată.

Acum, câte ceva despre personajele principale din povestirea noastră.

Au fost odată ca niciodată în orașelul nostru două familii – Abgarian și Șaț. Familia Abgarian se mândrea cu minunatul și neclintitul tătic lura, cu devotata și frumoasa mamă Nadia și cu patru fiice de vârste și dimensiuni diferite – Narine, Karine, Gaiane și Sona. Apoi, în această fericită familie s-a născut fiul mult așteptat, Aik, dar acest lucru s-a întâmplat la câțiva ani după evenimentele descrise mai jos. Așa se face că în poveste apar numai cele patru fete. Tata lura era medic, mama era profesoară de limba și literatura rusă la școală.

Familia Șaț se putea lăuda cu Ba.

Bineînțeles, în afară de Ba, familia Șaț mai cuprindea încă două persoane: nenea Mișa, fiul lui Ba, și Maniunea, fiica lui nenea Mișa și, respectiv, nepoata lui

Ba. Dar familia se lăuda în primul rând cu Ba și abia după aceea cu ceilalți membri nu mai puțin frumoși. Nenea Mișa era inginer, iar Ba era mamă, bunică și casnică.

Mult timp, eroii poveștii noastre nu au comunicat între ei, deoarece nu aveau habar unii de alții. Dar într-o zi s-a întâmplat ceva care i-a adus împreună o dată pentru totdeauna.

Era în anul 1979. Se apropia cea de-a 34-a aniversare a Victoriei³. În oraș se pregătea o acțiune pentru a-i onora pe veteranii de război. Corului Școlii de Muzică din Berd i s-a încredințat o misiune de mare răspundere – să interpreteze Clopotele de la Buchenwald de Sobolev și Muradeli.

Corul a repetat frenetic, forțându-și vocile până la răgușeală. Admirabilul dirijor al corului, Sergo Mihailovici, suferea fără încetare, grăbind bașii, care, cu o perseverență enervantă, intrau cu o jumătate de timp mai târziu. Sergo Mihailovici își frângea mâinile și se văita spunând că, după o asemenea interpretare a cântecului Clopotele de la Buchenwald, se vor face de râs în tot orașul și, drept pedeapsă, corul va fi desființat și trimis la naiba. Coriștii, nu se știe de ce, s-au supărat.

Și a venit ziua cea mare.

Și știți ce am să vă spun? Totul ar fi mers bine dacă nu ar fi existat o bancă lungă cu două trepte pe care, în timpul scurtei pauze, coriștii s-au înghesuit, aranjându-se pe două rânduri. Totul a mers perfect – cântecul curgea lin și emoționant, bașii au intrat incredibil chiar la timp, iar Sergo Mihailovici dirija și, în același timp, alerga în zigzag pe scenă, de parcă l-ar fi urmărit o viespe îndrăcită. Toți coriștii aveau pielea ca de găină din cauza solemnității momentului. Publicul, la început intrigat de mișcările haotice ale maestrului de cor, s-a lăsat pătruns de sunetele clopotelor și a tăcut.

Nimic, dar absolut nimic nu prevestea vreo problemă.

Dar dintr-odată. La cuvintele. „Coloanele internaționale vorbesc cu noi”. Coriștii au auzit. Alături de ei. În spatele lor. O pocnitură ciudată. Primul rând de coriști nu îndrăznea să se întoarcă, dar, din chipul crispat al

³ Victoria în cel de-Al Doilea Război Mondial. (N. trad.)

maestrului de cor, și-au dat seama că în spatele lor se întâmplase ceva cumplit.

Primul rând tremura, dar a continuat să cânte mai departe cu stoicism, și la versul „Auziți tunetul? Nu este o furtună și nici uragan”, banchetele de sub al doilea și al treilea rând s-au prăbușit, iar băieții au căzut pe jos.

După aceea, veteranii s-au mirat cum de reușiseră să treacă dintr-un salt peste marginea înaltă a scenei, fiind ei bărbați de o vârstă destul de înaintată, zornăind de ordine și medalii, și să scotocească prin grămada de copii.

Coriștii erau disperați – toată lumea își dădea seama că spectacolul fusese ratat. Copiii și-au scuturat hainele și au ieșit în tăcere din scenă. Una dintre fete, Narine, slabă și înaltă, a scrâșnit din dinți și a încercat în zadar să se târască afară de sub grăsuța și, nu se știe de ce, umeda Maria⁴, care zăcea peste ea ca un șoricel tăcut.

— Dă-te la o parte, a șuierat ea.

— Nu pot, a plâns Maria, am făcut pipi pe mine! Aici trebuie să respirăm adânc și să ne gândim bine. Deoarece, pentru ca între două fete să se înfirișeze o prietenie pentru tot restul vieții, câteodată pur și simplu este nevoie ca una să facă pipi pe cealaltă.

Și în acest mod foarte original, Narine și Maniunea au devenit prietene. Apoi și familiile lor au devenit prietene.

Maniunea este o poveste despre un orașel sovietic izolat, departe de orice capitală, și despre locuitorii acestuia. Despre modul în care, cu toate lipsurile cumplite și restricțiile de tot felul, oamenii au dobândit înțelepciunea de a trăi și de a se bucura de viață.

⁴ Manea, Maniunea, Manka sunt diminutive de la Maria. (N. trad.)

Maniunea este o carte pentru copiii deveniți adulți. Pentru cei care la treisprezece, ca și la șaiszeci de ani, cred în bine și privesc zâmbind spre viitor.

Maniunea este declarația mea de dragoste nesfârșită pentru rudele mele, pentru cei dragi și pentru orașul în care am avut norocul să mă nasc și să cresc.

Lectură plăcută, prieteni!

Și da, dacă vă interesează, corul nostru nu s-a desființat. Am primit o diplomă de merit pentru prestația noastră profesionistă cu piesa Clopotele de la Buchenwald și am fost premiați cu o excursie la fabrica de produse lactate. Sinceră să fiu, mai bine am fi fost desființați.

CAPITOLUL 1

MANIUNEA ÎMI FACE CUNOȘTINȚĂ CU BA, SAU CÂT DE GREU ESTE SĂ TRECI DE INSPECȚIA ROZEI IOSIFOVNA

Pe parcursul povestirii, ați putea avea impresia că Ba era îndărătnică, încăpățânată și despotică. Acest lucru nu este deloc adevărat. Sau nu este chiar așa. Ba era foarte iubitoare, bună, plină de compasiune și devotată. Dacă nu o enervai, părea un înger în carne și oase. Dar e drept că se putea enerva din orice motiv, chiar și cel mai neînsemnat. Și în acest moment de cumpănă al universului, Operațiunea „Furtună în deșert” putea să pară o joacă de copii în comparație cu ceea ce era în stare să facă Ba! Era mai ușor să strângi cu fărașul și să arunci la gunoi în spatele grajdului efectele tornadei decât să faci față furiei distructive a bunicii Roza.

Sunt un om fericit, prieteni. Am avut de-a face cu această forță a naturii de mai multe ori, și totuși am supraviețuit. Copiii sunt la fel de tenace ca gândacii.

Manea și cu mine aveam opt ani când ne-am cunoscut. Pe atunci, amândouă studiam la școala de muzică. Manea era la clasa de vioară, iar eu la pian. La început ne întâlneam la lecțiile noastre obișnuite, schimbam câteva cuvinte, dar apoi a urmat acel spectacol memorabil al corului, după care prietenia noastră a căpătat – dacă pot spune așa – o nouă dimensiune, frenetică. Ne-am mutat în aceeași bancă, plecam împreună de la școala de muzică și din fericire aveam același drum spre casă. Dacă Manea avea lecție de vioară în ziua aceea, duceam cutia cu rândul, nu era deloc grea, dar era destul de voluminoasă pentru noi, niște fetețe mici.

După vreo două săptămâni de prietenie strânsă, am invitat-o pe Manea la mine acasă – să facă cunoștință cu familia mea.

Manea a ezitat.

— Vezi tu, a ridicat ea vinovat din umeri, eu o am pe Ba.

— Pe cine? am întrebat.

— Pe Ba, bunica Roza.

— Și? Nu înțelegeam de ce șovăie Manea.

— Și eu am bunici – Tata și Nastea.

— Ai tu bunici, dar eu o am pe Ba, a spus Manea și s-a uitat la mine cu o privire plină de reproșuri. Cu Ba nu te joci! Nu-mi dă voie să mă duc la oameni necunoscuți.

— Da' ce, eu sunt necunoscută pentru tine? am întins brațele. Suntem prietene de o veșnicie, uite – am numărat în gând – de optsprezece zile.

Manka și-a aranjat breteaua de la șorțul uniformei, care îi alunecase de pe umăr, și și-a netezit volănașul cu mâna. Și-a rezemat de genunchi cutia cu vioara.

— Uite cum facem, a spus ea, o să-i cer voie lui Ba și apoi la următoarea lecție îți spun ce-a zis.

— Poți să mă suni pe telefonul de acasă. Vrei să-ți dau numărul?

— Păi, știi, s-a uitat Manea la mine cu o privire vinovată, Ba nu mă lasă să sun oameni pe care nu-i cunosc, așa că atunci când o să facem cunoștință în mod OFICIAL, atunci o să te sun!

Nu am mai încercat să-i amintesc Maniunei că ne cunoșteam deja. M-am gândit că așa trebuie. Cuvântul unui adult era lege pentru noi, iar dacă Ba nu-i dădea voie să sune alte persoane, înseamnă că era vorba de ceva secret, inaccesibil pentru mine, dar incontestabil.

La următoarea oră de solfegiu, Maniunea mi-a întins o foaie de hârtie împăturită. Am desfăcut-o cu grijă. „Convocatorul” prietenei mele începea cu două fraze misterioase:

„Narine, te invit la mine sâmbăta aceasta, anul 1979, la ora 3 după-amiază. Dacă poți, ia cu tine un album cu fotografii de familie.”

Numele meu era încercuit gros cu un marker roșu. Dedesubt, Manka desenase cu creioane colorate o căsuță: pe coșul de fum de pe acoperiș ieșea, firește, un firicel de fum, la o fereastră singuratică, o lampă a lui Ilici⁵ avea lumini galbene; o potecă lungă șerpuia până în prag. Pe cerul nu se știe de ce verde, soarele făcea cu ochiul din spatele unui nor străveziu. În dreapta, chiar în colț, strălucea o lună cu ochi de mărgăritar, cu o stea pe coadă. Pe inscripția de mai jos se putea citi: „Mi-am pierdut creionul albastru, așa că cerul e verde, dar nu-i nimic. Sfârșit.” Am izbucnit în plâns.

⁵ Becul electric – denumire folosită frecvent în URSS, deoarece Lenin promovase electrificarea. (N. trad.)

Mama m-a pregătit de vizită de parcă ar fi fost Ziua Judecării de Apoi. Dimineața mi-a făcut baie cu mâna ei, astfel că odată cu pielea mi-a luat și o parte din masa musculară și așa firavă. Apoi mi-a împletit strâns codițele, dar atât de strâns, încât nu numai că nu mai puteam să clipesc, dar nici măcar să respir. În astfel de împrejurări, bunica mea spunea: nu te apleci, nu te ridici, nu respiri, nu tragi vânturi. Cam așa mă simțeam și eu, dar frumusețea mea nepământească cerea jertfe, așa că am îndurat cu stoicism toate procedurile. Apoi mi-a dat o rochie nouă de vară – una delicată, crem, cu mâneci bufante și tiv din dantelă.

— Dacă o pătezi, o încasezi, m-a avertizat mama cu blândețe. Trebuie să o poarte după tine și surorile tale.

Mi-a înmânat solemn o pungă cu albumul nostru de familie și o cutie cu bomboane de ciocolată pentru Ba. Punga era incredibil de frumoasă – de un albastru strălucitor, cu un cowboy chipeș singuratic și cu inscripția MARLBORO pe ea. Mama avusese câteva pungi dintr-astea și le păstrase ca pe lumina ochilor pentru momentele cele mai solemne. Oricine a trăit în epoca sovietică a lipsurilor de tot felul își amintește de cât efort și de câtă ingeniozitate era nevoie pentru a face rost de o astfel de pungă de plastic.

— Nu pune coatele pe masă, nu uita să saluți și să mulțumești, poartă-te frumos și nu sări prin casă ca nebuna, a continuat să strige mama, dându-mi instrucțiuni în timp ce coboram în fugă treptele blocului. Ai grijă de rochie!!! m-a ajuns din urmă la ieșire vocea ei, împungându-mă în spate.

— Biiiineee!

Manea se foia nerăbdătoare în fața porții de la casa ei. M-a zărit de departe și a venit în fugă spre mine.

— Ce frumoasă ești azi! a exclamat ea.

— M-am străduit pentru bunica ta, am murmurat.

Tot elanul meu de luptă se topise și vedeam dublu, genunchii nu mi setnai îndoiau și mâinile îmi transpirau trădătoare. Manea a văzut în ce stare eram.

— Nu-ți face griji, Ba e pașnică, a spus ea și m-a mângâiat pe umăr. Trebuie doar să fii de acord cu ea în toate și să nu te srobești în nas.

— Bine, am cârâit eu.

Colac peste pupăză, îmi pierise și vocea.

Manea locuia într-o casă mare de piatră, cu etaj și cu mai multe balcoane.

„De ce au atâtea balcoane?” m-am întrebat febril în timp ce traversam curtea, dar mi-a fost rușine să întreb. Atenția mi-a fost atrasă de un dud mare aflat chiar lângă casă. Sub copac se afla o bancă lungă de lemn.

— Eu și tata jucăm dame aici seara, mi-a explicat Maniunea, iar Ba stă alături și ne suflă când mie, când lui. Ne distrăm de minune!

Manka și-a dat ochii peste cap. Mi s-a făcut și mai frică.

A împins ușa din față și a șoptit:

— Ba trebuie să scoată deja biscuiții din cuptor.

Mi-au fremătat nările – mirosea a ceva insuportabil de delicios. Casa era destul de mare pe dinafară, dar pe dinăuntru era mică și chiar înghesuită. Am mers pe un coridor lung și îngust care ducea spre un hol. În stânga se afla o scară de lemn care ducea la etaj. Vizavi era o comodă mare din lemn de abanos, pe care stăteau două sfeșnice de alamă cu șapte brațe, pe jos era un covor cu modele orientale delicate, iar tot peretele de deasupra comodei era plin de fotografii înrămate. M-am apropiat puțin mai mult ca

să văd chipurile din fotografii, dar Manea m-a tras de mânecă – mai târziu. Mi-a arătat ușa din dreapta, pe care nu o observasem de la început.

— Pe aici!

În cele din urmă, puterile m-au lăsat. Mi-am dat seama că nu mai puteam face niciun pas.

— Nu merg, am șoptit febril, ia punga, ai acolo bomboane pentru bunica ta și albumul nostru cu fotografii de familie.

— Ce faci? Manea mă strângea de mână. Ți-ai pierdut mințile de tot? Haide, avem și înghețată!

— Nu, m-am dat înapoi spre ușa din față și am apucat de clanță. Eu nu mănânc înghețată. Și nici biscuiți, și oricum e timpul să mă duc acasă! Mă așteaptă mama!

— Narka, îți dai seama ce faci?

Manka s-a agățat de mine și a încercat să mă îndepărteze de clanța ușii.

— Unde te duci, ce-i spun lui Ba?

— Nu știu, spune-i ce vrei.

Raportul de forțe era în favoarea mea, încă un minut și aș fi zbughit-o afară din casă.

— Ce tot puneți voi două la cale?

Vocea răsunătoare, ca de trompetă, venită brusc din spatele nostru, ne-a țintuit în loc.

— Ba, Narka a înnebunit, vrea să se ducă acasă.

Manea mi-a smuls în cele din urmă mâna de pe clanță și m-a împins în coridor.

— Îi e rușine de tine, s-a ticnit de-a binelea!

— Treceți amândouă în bucătărie! a ordonat vocea de trompetă.

Am urmat-o în tăcere pe Manea, fără să ridic privirile. Cu coada ochiului am zărit talpa mare a unei perechi de pâslari călduroși și o bucătică dintr-o rochie cu floricele.

Mi-a plăcut imediat bucătăria. Era foarte spațioasă, cu multe dulăpioare, cu un abajur jos și perdele simple de creton la ferestre.

— Acum o să facem cunoștință, a răsunat vocea din spatele meu.

Mi s-a făcut frică de parcă aș fi fost în cabinetul unui medic.

Dar nu mai aveam încotro, trebuia să mă întorc. Ba mă privea fix peste ochelarii ei mari. Avea ochi căprui luminoși, părul creț și cărunț, strâns într-un coc la ceafă. Era destul de corpolentă, dar, după cum am constatat, și destul de vioaie și își purta trupul masiv cu o incredibilă demnitate. Avea și o aluniță rotundă și amuzantă pe obraz. Am răsuflat ușurată. Era o bunică obișnuită, nu un monstru care scuipă foc!

Manea s-a apropiat de Ba și i-a pus brațele în jurul taliei. Și-a îngropat obrazul în burta ei.

— Spune, nu-i așa că Narka e minunată? a întrebat.

— Toate sunteți minunate doar când dormiți, i-a retezat-o ea. Deci, fetițo, ai de gând să mă saluți sau nu?

— Bună ziua, am piuit eu.

— Bună ziua, i-auzi! a pufnit Ba și apoi a râs scurt.

Mai să-mi vină să leșin, dar Ba râdea ca și cum undeva în pântecul ei se chinuia un animal nefericit.

— Cum te cheamă? a întrebat ea.

— Ba, ți-am spus, a intervenit Manea.

— Tu să taci, Maria, nu vorbesc cu tine, s-a răstit Ba la ea.

Maniunea s-a îmbufnat, dar a tăcut.

— Narine, am piuit din nou, apoi, mobilizându-mi ultimele resturi de putere, am adăugat: Este o plăcere să vă cunosc!

Se vede că nefericitul animal era chinuit rău pe dinăuntru, pentru că hohotul de râs pe care l-a scos Ba amintea mai mult de o respirație agonizantă.

— Ai repetat mult timp discursul ăsta? m-a întrebat printre hohotele de râs apocaliptic.

— Foarte mult! am recunoscut eu vinovată.

— Ce ai în mână?

— O pungă, e un cadou pentru dumneavoastră!

— Mi-ai adus o pungă drept cadou? a mijit din ochi Ba. Uite la ce i-au adus lipsurile pe oameni, aduc în dar pungi!

— Sunt dulciuri și albumul nostru de familie. Am făcut un pas șovăielnic și i-am întins punga.

— Mulțumesc. Ba s-a uitat în pungă și a spus: O, trufe, bomboanele mele preferate!

Mi s-a luat o piatră de pe inimă. Am suspinat fericită și mi-am umflat pieptul.

— De ce ești așa de slabă?

M-a examinat cu priviri bănuitoare din cap până în picioare și a făcut o mișcare circulară cu degetul:

— Întoarce-te!

M-am conformat.

— Mama mă pune să port două perechi de colanți pentru că am picioarele foarte subțiri! Se teme că o să zică lumea că la noi acasă se moare de foame, m-am plâns eu.

Ba a râs atât de tare, încât era clar că în pântecul ei călăul mai făcuse o victimă. După ce a terminat cu râsul, a început să mă studieze din nou. Îmi doream foarte mult să-i fac o impresie bună. Mi-am amintit cum ne învățase mama să ne ținem spatele drept și mi-am tras umerii mult spre urechi, înapoi, și apoi i-am coborât – acum postura mea era perfectă.

Se pare că Ba mi-a apreciat eforturile. S-a uitat la mine un minut, apoi a pufnit:

— Piept de marinar, fund de curcan!

Am decis că este un compliment, așa că am oftat ușurată și am privit în sus cu îndrăzneală.

Între timp, Ba a scos un șorț mare și roz din dula-pul ei și mi l-a întins.

— Țsta e șorțul meu, pune-l pe tine, nu contează că ți-e mare. Dacă îți murdărești rochia asta frumoasă, mama n-o să te mângâie pe cap, așa-i?

Am încuviințat din cap cu un aer vinovat și mi-am pus șorțul. Maniunea m-a ajutat să-l leg la spate. M-am plimbat prin bucătărie, cu șorțul atârând pe mine ca un steag pe catargul unei corăbii când vântul suflă puternic.

— Merge, a dat Ba din cap binevoitoare.

Apoi ne-a așezat la masă și, pentru prima dată în viața mea, am gustat din biscuiții ei.

Știți ce biscuiți delicioși făcea Ba? Nu am gustat niciodată și nicăieri asemenea biscuiți. Erau fragezi și subțiri, aproape transparente. Lei delicat cu două degete petala de nisip imponderabil și îți ții respirația înspăimântat, să nu expiri din greșeală și să-l împrăștii, transformându-l în praf. Trebuie să rupi o bucățică și să o ții în gură – biscuiții se topesc instantaneu și îți gâdilă limba cu o căldură învăluitoare. Și abia după aceea, după ce iei o înghițitură mică, prudentă, poți să-ți trimiți această fericire dulce direct în suflet.

Ba stătea vizavi, răsfoia albumul și mă întreba:

— Cine e ăla, cine e ăsta?

Apoi, când a aflat că rudele mamei mele locuiau în Kirovabad, a bătut din palme:

— Deci e compatrioata mea, eu sunt din Baku!

Mi-a cerut numărul de telefon de acasă, ca să o sune pe mama.

— Care era patronimicul ei? a întrebat ea.

De emoție, uitasem ce înseamnă cuvântul „patronimic”. Ochii ei îmi examinau chipul și am roșit intens.

— Nu știu, am scâncit.

— Nu știi cum îl cheamă pe bunicul tău? m-a privit Ba pe deasupra ochelarilor.

— Aaaa! Mi-am amintit instantaneu care era. Andreevna, Nadejda Andreevna.

— Minunea minunilor!

Ba a zâmbit și a început să învârtă discul telefonului.

La început, ea și mama au vorbit pe rusește. Apoi Ba a aruncat o privire spre noi și a trecut la franceză. Manea și cu mine ne-am strâmbat gâtul și am făcut ochii mari, dar nu am înțeles niciun cuvânt. Pe măsură ce conversația avansa, chipul lui Ba înflorea treptat, la început a zâmbit, apoi a izbucnit în hohotele ei de râs catastrofale – fără îndoială că mama scăpase telefonul de uimire la celălalt capăt al firului.

— Ei bine, la revedere, Nadia, a încheiat Ba conversația, o să ne vizităm, bineînțeles, iar dacă veniți pe la noi, am să fac plăcinta mea specială cu mere.

A pus telefonul în furcă și s-a uitat la mine cu o privire lungă, distrată.

— Ești o fată bună, Narine, a spus ea.

Încă mă întreb cum am reușit să nu iau foc în acel moment. Mă mir și astăzi că nu am plesnit de mândrie!

Apoi am mai mâncat un rând de biscuiți. Apoi am mâncat înghețată. După aceea am băut cafea cu lapte și ne-am simțit ca niște adulți, iar Ba mi-a mângâiat o șuviță de păr.

— Pacoste mică, a spus ea, și palma ei era mare și caldă, iar Manea m-a sărutat pe obraz, avea buzele lipicioase și vârful nasului rece ca gheața.

CAPITOLUL 2

MANIUNEA, SAU NĂDRAGII BUNICII ROZA

— Cred că am păduchi, a spus Maniunea gânditoare.

Eram la ea în cameră, mă aplecasem peste cotiera fotoliului și luam jocul de dame de pe raft.

— De unde i-ai luat?

Pentru orice eventualitate, m-am mutat la o dis-tanță de siguranță de Manea.

— Simt o AGITAȚIE în păr.

Manea și-a ridicat semnificativ degetul arătător.

— Un fel de AGITAȚIE MISTERIOASĂ în păr, a spus ea, înțelegeți?

Și dintr-odată am simțit și în părul meu o agitație misterioasă. Am întins mâna spre cap și mi-am smucit-o imediat înapoi.

— Ce ne facem? Maniunea era descurajată.

— Dacă află cineva, ne facem de râs în tot orașul!

— Hai să umplem o cadă de baie cu apă, ne scufundăm în ea și stăm cu capul la fund până când păduchii se sufocă! am propus eu.

— Și în cât timp se sufocă? a întrebat Manea.

— Nu știu, poate o oră.

Ochii Maniei scânteiau, se vedea că-i plăcuse ideea.

— Haide, a fost ea de acord, dar nu-i spunem nimic lui Ba, că n-o să ne lase să ne băgăm în cadă.

— Jur pe tot ce am!

Pe când eram tânără, nu cunoșteam un jurământ mai înfricoșător.

— Da? Manea șovăia. Și ce-o să pățești dacă nu te ții de cuvânt? O să te bage la închisoare și o să-ți ia tot ce ai?

M-am pierdut cu firea. Interesant, oare ce soartă îi așteaptă pe oamenii care își încalcă jurământul? Imaginația mea a evocat pereții vâscoși și plini de viermi ai unei închisori și o moarte în chinuri meritată. Am tăcut nedumerite un timp. Manka a pus jocul de dame la loc pe raft.

— Hai să nu mai jurăm, a spus ea cu fermitate. Facem așa: Cine îi spune bunicii e o nemernică!

— Da, am fost de acord cu un oftat de ușurare. Perspectiva de a fi o nemernică era mult mai puțin înfricoșătoare decât o moarte în chinuri la închisoare.

Ne-am strecurat în liniște afară din camera prietenei mele. Manea locuia într-o casă cu o dispunere foarte ciudată – pentru a ajunge la baie trebuia să coborâm la parter, să traversăm un hol mare, pe lângă bucătărie și sufragerie, și să parcurgem un hol lung, cu o pardoseală care scârțâia.

Bunica Maniei, Roza, gătea în bucătărie. Ne-am strecurat pe lângă ea fără zgomot, pe lângă zid. Mirosea a carne, a legume și a nuci prăjite.

— Moșmondește! a șoptit Manea.

— Ce moșmondește? am întrebat eu, neînțelegând.

— Păi tata i-a spus astăzi: „Mamă, să moșmondești și tu ceva în bucătărie, că în seara asta trece Pavel pe la noi.” Auzi cum moșmondește!

Pe fruntea Maniei bretonul se ridicase ca într-o coafură mohawk⁶ strâmbă.

— A promis că face și baclava pentru seara asta. Simți că miroase a nuci?

Am adulmecat. Mirosea atât de bine, încât gura mi s-a umplut instantaneu de salivă. Am simțit un vuiet puternic

⁶ Coafură în care părțile laterale ale capului sunt rase, iar pe centru este lăsată o „creastă”. (N. trad.)

în stomac, dar l-am înăbușit, pentru a stârpi din fașă sunetul trădător. Ne-am strecurat în liniște pe hol până la baie și am încuiat cu grijă ușa.

— Ca și Nif-Nif și Nuf-Nuf, a chicotit Manka.

Primul lucru din baie care atrăgea atenția erau izmenele, numite în popor „nădragi”. Erau atârnați dea-upra sobei cu gaz și arătau de-a dreptul înfricoșător.

— Ai bunicii? am întrebat.

— Că doar nu ai mei, a pufnit Maniunea.

Pentru a umple cada cu apă caldă, trebuia să aprindem soba cu gaz. Numai că aici se ridica o problemă – nouă ne era strict interzis să ne atingem de chibrituri. Înțelegeam că prin planul nostru urma să comitem o infracțiune, așa că am încercat să acționăm cât mai repede și cu cât mai puțin zgomot.

— O să aprind un chibrit și îl apropii de arzător, iar tu deșurubezi supapa, am sugerat eu.

— Haide, a fost de acord Manka și a deșurubat imediat ventilul.

— Ți-am spus să aștepti până când pun deasupra un chibrit aprins, i-am reproșat eu.

— Ai face bine să te miști mai repede, în loc să caști gura, s-a enervat Maniunea și mi-a smuls cutia de chibrituri din mâini.

— Lasă-mă pe mine, nu ești în stare să faci nimic ca lumea.

A rupt cinci chibrituri până când, în sfârșit, a reușit să aprindă unul și să-l pună deasupra sobei. În acel moment s-a produs o explozie mică, dar destul de puternică, și din sobă a țâșnit o flacără lungă care s-a urcat pe peretele opus, s-a plimbat un timp de-a lungul tavanului și, nereușind să găsească nimic mai demn de atenție, s-a agățat de nădragii bunicii Roza. Se vede că nădragii erau foarte uscați sau

făcuți din material sintetic 100%, pentru că au luat foc într-o clipă.

— Aaaaa, am strigat noi, și am început să batem în ușa de la baie.

— Baaaa, a strigat Maniunea, n-am fost noi, s-a aprins singur!

— Ba Rozaaa, am strigat eu, nădragii tăi au luat foc!

Ba era deja de cealaltă parte a ușii.

— Îmi deschizi tu ușa, Maria, sau îl sun pe taică-tu? a strigat ea cu o îngrijorare prost ascunsă în voce.

Formula magică „îl sun pe taică-tu” a avut un efect instantaneu asupra noastră și ne-am amintit numaidecât cum să deschidem ușa. Bunica a dat buzna în baie ca un uragan. Era destul de mult fum, dar ea s-a orientat imediat, a răsucit robinetul, a aruncat nădragii pe jumătate arși în chiuvetă și a dat drumul la apă.

Am încercat să evadăm pe furiș.

— Încotrooo?! a strigat Ba și ne-a apucat de ceafă.

Ați făcut mizerie și o luați la sănătoasa? Cui i s-a spus să nu se atingă de chibrituri? Cui?

Își muta privirile de la mine la Manea și înapoi. Privirea aceea nu prevestea nimic bun. Manea și cu mine am țipat și am încercat să scăpăm, dar nici vorbă! Ba ne ținea de parcă gulerele bluzelor noastre ar fi fost bătute în cuie de mâinile ei.

— Ba, a implorat Maniunea, am vrut să scăpăm de păduchi!

— De păduchi?!

Ba Roza ne-a apucat ambele gulere într-o singură mână și ne-a împins cu cealaltă de la spate.

— Las' că v-arăt eu cum să scăpați de păduchi!

Ne-a lovit cu ceva mirositor și umed.

— O să dansați imediat, cu păduchii voștri cu tot!

Mi-am dat seama că erau resturile de la nădragii bunicii Roza. Atârnau greu din cauza apei și ne loveau destul de dureros pe spate, așa că ne-am aplecat și am țipat. Ba ne-a împins afară în coridor.

— Să nu vă mișcați de-aici, că e de rău, a șuierat ea și s-a apucat să facă curat în baie. Tocmai spălasem peste tot, și uite, mă întorc puțin cu spatele și vine dezastrul! Oameni sunteți, sau ce? a strigat ea, întorcându-se spre noi. Asta vă întreb, oameni sunteți, sau ce?

Părul cărunt al lui Ba se desfăcuse din coc, ieșind în toate părțile, pe frunte îi flutura o creastă rebelă de mohawk la fel ca a Mankăi. Ne-a privit cu ochii scăpărând de mânie și cu chipul întunecat.

— Vă întreb din nou, oameni sunteți, sau ce?

Și fără să aștepte răspuns, a strigat din nou.

Am scos un miorlăit jalnic.

— Ba, de ce întrebi, nu vezi că suntem fe-ti-țe? a scâncit Maniunea.

— Fe-ti-țe, ne-a imitat Ba Roza, hai, marș înapoi să vă spălați.

Haide, să mergem să ne spălăm! Ne-a târât până la chiuvetă, a dat drumul la apa rece ca gheața și ne-a stropit pe față.

— Aaa, a implorat-o Maniunea, măcar dă drumul la apa caldă!

— Vă dau eu vouă apă caldă!

Bunica Roza ne-a frecat temeinic fețele, una câte una, cu săpun de rufe.

— Vă dau eu joacă cu chibrituri!

A clătit spuma cu o tonă de apă rece ca gheața, de era să ne dăm duhul.

— V-arăt eu vouă ce înseamnă să nu ascultați de oamenii mari!

Ne-a șters cu înverșunare fețele cu un prosop cu model fagure, îngrozitor de apretat cu scrobeală. Am privit în oglindă – două fete ciufulite, cu obraji roșii, cu expresii de martire.

Ba deborda de o indignare justificată.

— De unde ați știut că aveți păduchi? ne-a luat ea la întrebări.

— Am simțit o agitație misterioasă în păr – am dezvăluit noi în cor cumplitul secret –, ne-am hotărât să umplem cada cu apă caldă și să stăm o oră cu capul cufundat în ea ca să înecăm păduchii!

Fața lui Ba s-a schimbat.

— Ce coșmar! a spus ea. Adică păduchii s-ar fi înecat, dar voi nu?

Maniunea și cu mine ne-am privit buimăcite. Că și noi ne-am fi putut sufoca sub apă, asta nu ne trecuse prin cap.

Bunica Roza ne-a târât în bucătărie.

— Acum o să mâncați niște legume înăbușite, a spus ea fără drept de apel, și să nu vă prind că vă strâmbați. Nu vă ridicați de la masă până nu mâncați tot! S-a înțeles? Și apoi, după ce vi se usucă părul, o să văd ce-i și cu agitația aia misterioasă din capetele voastre goale!

Ne-a pus la fiecare câte o farfurie mare de legume înăbușite și a planat deasupra noastră ca un nor de furtună.

— Și carnea? a protestat Manea.

— Cu carne îi hrănesc pe oamenii normali, a replicat Ba.

Am mestecat fără chef legumele detestate. Nu voiau să alunece pe gât. Am strâmbat din nas și le-am scuipat înapoi în farfurie. Manka a suspinat demonstrativ și a zăngănit zgomotos cu furculița. Ba s-a făcut că nu aude nimic.

— Ba – Manea și-a înfășurat o șuviță din părul ei șaten în jurul degetului și și-a ridicat ochii spre tavan –, dacă am

fi jurat și apoi nu ne-am fi ținut cuvântul, ce s-ar fi întâmplat cu noi?

— V-ați fi vărsat mațele, a spus Ba Roza peste umăr.

Era cu spatele la noi și frământa aluatul, omoplații i se plimbau furioși pe sub rochia colorată.

— V-ar fi ieșit mațele afară și ați fi mers toată viața cu ele între picioare.

Am rămas tăcute.

— Bine că nu suntem decât niște nemernice, i-am șoptit Maniei cu mare ușurare.

— Da, a răsuflat și ea, ar fi fost mai rău dacă ni s-ar fi bălăbănit mațele între picioare toată viața!

CAPITOLUL 3

MANIUNEA, SAU „TOTU-I FOARTE BINE, DOAMNĂ MARCHIZĂ”⁷

— O să ne radem în cap.

Bunica Roza arăta ca o statuie de piatră din Insula Paștelui. Era greu să te contrazici cu ea. Era neclintită ca o stâncă de granit. Când a constatat că Manea și cu mine ne umpluserăm într-adevăr de păduchi, m-a luat imediat la ea acasă, ca să nu le dau și surorilor mele.

— Nu vă faceți griji, i-a liniștit ea pe părinții mei disperați. O să le scap de mizeria asta cât ai zice pește.

— Am auzit că se poate cu gaz? a întrebat timidă mama. Trebuie să-l aplici pe părul uscat și să-l lași acolo un timp.

Bunica Roza a făcut un gest poruncitor cu degetele și i-a închis mamei gura.

⁷ *Vers dintr-un cunoscut cântec franțuzesc (Tout va tres bien, Madame la Marquise), devenit un fel de zicală pentru situația când cineva încearcă să ascundă realitatea. (N. trad.)*

— Stai liniștită, Nadia, totul va fi cum nu se poate mai bine.

Ne-am petrecut noaptea în camera Mankăi, am dormit una lângă alta în patul ei.

— În noaptea asta, păduchii mei o să vină în vizită la tine. Și-a strâns părul șaten și creț într-o coadă de cal și mi-a pus-o în vârful capului. Păduchii mei se vor înfrăți cu ai tăi, a adăugat ea veselă.

Am adormit sub grămada ei de păr și am visat că o mulțime de păduchi de la Manka se cățarau pe capul meu ca marea familie a lui Noe din tabloul lui Aivazovski Coborârea lui Noe de pe Muntele Ararat. Dar Noe avea fața lui Ba, care își flutura bastonul și spunea: „Ești o ticăloasă, nu ne-ai lăsat să ne urcăm în părul surorilor tale!”

În dimineața următoare, Ba ne-a dat micul-dejun și ne-a trimis în curte.

— Plimbați-vă puțin, eu spăl imediat vasele și după aceea mă ocup de părul vostru, a spus ea.

Manea și cu mine ne-am plimbat prin curte, oftând alternativ; nu voiam să rămânem fără părul nostru lung la zece ani, o vârstă practic adultă.

— Tata ți-a cumpărat de curând o cordeluță cu buburuze aurii, i-am amintit eu Maniei.

Manka a lovit furioasă cu piciorul o pietricică aflată în iarbă, care a ricoșat și s-a lovit de gardul înalt de lemn.

— Dar poate că o să ne mai lase ceva păr pe cap? A întrebat Manea cu speranță în glas.

— Nu vă las nimic, a răsunat vocea lui Ba din spatele nostru. Nici n-o să vă dați seama când o să cheliți și pe urmă o să vă crească părul la loc, pufos și creț, ca al unchiului Moişa.

Manka și cu mine eram îngrozite. Pe unchiul Moişa îl văzuserăm numai în vechile fotografii decolorate din

albumul lui Ba. Era un tânăr incredibil de slab, cu trăsături ascuțite, cu un nas proeminent și o cascadă de păr răzvrătit, care se încolăcea ca un mic demon.

— Nu vrem să fim ca unchiul Moîșa! am strigat într-un glas.

— Bine, a fost imediat de acord Ba, dacă nu vreți să fiți ca unchiul Moîșa, o să aveți părul ca Janis Joplin.

— Asta cine mai e?

— O drogată și-o vagaboandă, ne-a tăiat-o scurt Ba.

Am tăcut.

Ba ne-a condus la o bancă lungă de lemn, sub un dud bătrân. A dat la o parte fructele coapte căzute din copac și a făcut un gest cu mâna, invitându-mă să mă așez. M-am așezat ascultătoare. Ea s-a dus în spatele meu și a început să-mi taie părul lung de la rădăcină.

Maniunea se foia lângă mine și scotea câte un ah! la fiecare șuviță care cădea. A luat una și și-a pus-o pe cap.

— Ba, dacă aș avea părul așa de blond, atunci ce ai spune? a întrebat ea.

— Aș spune că nu ești nepoata mea, a răspuns Ba distrată, apoi și-a revenit: Maria, ce prostii tot spui acolo?

Ce contează ce culoare are părul tău? Și ia-ți șuvița aia de pe cap, nu ai destui păduchi și așa?

Manka și-a pus părul pe umeri.

— Dacă aș fi fost așa de păroasă? Uite, Ba, cum aș arăta dacă de umerii mei ar atârna șuvițe atât de lungi?

Manka simțea neapărat nevoia să vorbească, deoarece cu fiecare clănțănit de foarfecă, îi venea mai aproape rândul la tuns.

— Dacă continui să-mi distragi atenția, o să-i tai Narkăi jumătate de ureche! a amenințat Ba.

— Nu se poate! am strigat eu.

— Și tu să taci, a strigat Ba, v-ați umplut amândouă de păduchi! Nici nu pot să-mi dau seama de unde i-ați luat!

Ne-am privit pe furiș una pe cealaltă. Ei bine, pentru mințile noastre era foarte ușor de înțeles.

În spatele casei Maniei, într-o casă veche de piatră, locuia familia unchiului Slavik, vânzătorul de vechituri, care avea mulți copii. Unchiul Slavik era un bărbat slăbănog, cu vene proeminente și cât se poate de urât. Avea cel mult patruzeci de kilograme și arăta ca un greier verde cu capul mare. Când unchiul Slavik se uita drept în ochii interlocutorului său, acesta se simțea stingherit din cauza ochilor lui din cale-afară de mari, care clipeau foarte rar. Persoana cu care vorbea începea să se holbeze automat, în speranța că se va putea fixa în pupilele unchiului Slavik.

De două ori pe săptămână, unchiul Slavik făcea un tur prin curțile din orașelul nostru. Scârtăitul roților de la căruța sa încărcată cu tot felul de zdrențe îi semnala sosirea dinainte, astfel încât, atunci când bătrânul intra în curte însoțit de cei trei copii jegosi ai lui, gospodinele îl așteptau deja jos. Unchiul Slavik ascuțea cuțite și foarfeci, cumpăra tot felul de gioarse și, dacă reușea să și vândă câteva, fericirea lui atingea cote maxime. Restul vechiturilor îl cumpăra de la el cu toptanul o șatră de țigani care își întindeau periodic corturile la periferia orașului nostru.

Manea și cu mine, în ciuda interdicției stricte a părinților mei, dădeam adesea câte o fugă până la casa vânzătorului de vechituri și ne jucam cu copiii lui. Ne prefăceam că suntem profesoare și îi muștruluiam cum puteam mai bine pe micuții nefericiți. Soția unchiului Slavik nu se amesteca în jocurile noastre, dimpotrivă, ne aproba.

— Oricum, pe copii n-ai cum să-i stăpânești, spunea ea. Așa, măcar e liniște.

Prin urmare, întrucât ne temeam ca de mama focului să-i mărturisim lui Ba că ne pricopsiserăm cu păduchi de la copiii cârpaciului, ne-am ținut gura.

Când Ba a terminat cu mine, Manka a început să țipe:

— Aaa, o să fiu și eu tot așa de înfricoșător de urâtă?

— De ce înfricoșător? Ba a smucit-o pe Manka și a ținut-o de banca de lemn. Ca și când toată frumusețea ar sta în păr!

Și i-a tăiat o buclă mare din vârful capului.

Am fugit în casă la oglindă. Priveliștea care mi s-a arătat în fața ochilor m-a umplut de groază – eram tunsă scurt și neuniform, iar pe părțile laterale ale capului, urechile mi se înălțau ca două frunze neastâmpărate de brusture! Am izbucnit într-un plâns amar – niciodată, niciodată în viața mea nu avusesem asemenea urechi!

— Narine?! a răzbătut vocea lui Ba până la mine. Ia nu-ți mai admira mutra asta de tifos, vino mai bine încoace să vezi cum arată Manea.

Am pornit poticnindu-mă spre curte. Din spatele umerilor vâjnoși ai bunicii Roza a apărut fața plângăcioasă a Maniunei.

Am înghițit în sec cu zgomot. Manka arăta incredibil, chiar mai rău decât mine: cel puțin la mine ambele vârfuri ale urechilor erau la distanță egală de craniu, în timp ce la Manea erau în dezacord – o ureche era bine lipită de cap, iar cealaltă stătea răzvrătită, întoarsă într-o parte!

— Ei bine, a spus Ba, examinându-ne cu o privire satisfăcută, parcă ați fi Crocodilul Ghena și Ceburașka⁸!

Apoi, în timp ce noi urlam solidare, a făcut repede într-un castron clăbuci de săpun și ni i-a aplicat pe cap. Zece

⁸ Personaje din cartea pentru copii Crocodilul Ghena și prietenii săi a scriitorului rus Eduard Uspenski. (N. trad.)

minute mai târziu, în soarele fierbinte al verii, în curte străluceau două bile de biliard orfane. Ba ne-a dus în baie și a clătit restul de clăbuci.

— O, a remarcat Manka, în timp ce ne priveam în oglindă. Ce bine că este vacanță! Imaginează-ți că am fi stat așa pe scenă, în cor.

Am izbucnit în râs. Ar fi fost un spectacol pe cinste.

— A, nu se lăsa Manka, imaginează-ți, suntem așa pe scenă și cântăm o sonată în mi minor pentru vioară și pian!

Am alunecat râzând pe perete până la podea.

— Vai, vai – asta era tot ce puteam spune, pentru că, de fiecare dată când ne priveam capetele rase, aveam o nouă criză de râs.

Lacrimile ne curgeau șiroaie pe obraji și nu făceam altceva decât să icnim și să ne ținem cu mâinile de burtă.

— Vă distrați, nu-i așa? a răsunit vocea lui Ba deasupra noastră. Haideți, acum o să fie și mai distractiv!

Ne-am frecat la ochi și ne-am uitat la ea. Ba se înălța deasupra noastră ca monumentul Patria-Mamă. Numai că avea în mâini un castron în loc de sabie.

— Ce mai e și asta? ne-am interesat noi.

— Este o mască, ne-a explicat Ba, o mască specială ca să vă crească părul mai des și creț.

— Și din ce e făcută masca?

Ne-am ridicat de pe podea și am încercat curioase să ne băgăm nasul în castron, dar fără succes. Ba l-a ridicat mai sus și nu ajungeam la el.

— Cine știe prea multe îmbătrânește repede, ne-a tăiat ea elanul.

Am urmat-o în tăcere în curte.

— O să vă pun masca pe cap și apoi trebuie să stați vreo oră la soare, ca să se absoarbă, bine?

— E clar, am spus într-un glas.

Practic, nu ne mai păsa de ce ne-ar mai putea face Ba.

Voi merge mai departe și voi spune „să nu zici hop până n-ai sărit șanțul”, cum zicea Ba.

Ne-a așezat pe bancă și a început să ne ungă cu masca pe capetele pleșuve.

— Nu te mai suci! a strigat la Manea când ea a încercat să se uite la mine. Stai locului, că-ți pătezi rochia!

Au trecut aproximativ cinci minute de așteptare chinuitoare.

— Gata, a zis în sfârșit Ba cu o voce satisfăcută.

Acum vă puteți relaxa.

Ne-am uitat una la alta și am scos un țipăt de uimire – capetele noastre erau acoperite de un fel de nămol bleumarin. Am încercat să-l ating, dar Ba mi-a dat peste mână:

— Nu e voie să pui mâna, cu cine am vorbit eu?!

Exact o oră! a murmurat amenințătoare și a intrat în casă.

Era acea ocazie rară când ne era frică să nu ascultăm de Ba. Și, deși ne mâncau capetele îngrozitor, amândouă stăteam nemișcate. După aproximativ douăzeci de minute, masca s-a uscat, a crăpat și a început să se sfărâme. Am ridicat cu grijă cioburile și le-am frecat între degete – erau dense, neomogene, cu un fel de fibre și ne-au colorat instantaneu degetele în albastru.

Activitatea noastră de explorare a fost întreruptă de zgomotul porții care se deschidea. Ne-am ascuns în spatele dudului.

— Mamă? s-a auzit vocea lui nenea Mișa, tatăl Maniei.

Am suspinat ușurate și ne-am târât afară din spatele trunchiului gros.

Nenea Mișa ne-a văzut și a încetinit pasul. Fiind cam miop, la început a mijit din ochi, apoi, nevenindu-i să

creadă, s-a tras cu un deget mai întâi de colțul unei pleoape, apoi de amândouă. Ne-am apropiat. Priveliștea care se arăta în fața ochilor săi era, după toate aparențele, atât de inedită, încât un timp ne-a privit stupefiat. Noi, văzând privirea de pe fața lui, am început din nou să plângem.

— Bună ziua, nene, am șoptit printre lacrimi.

— Oh, pentru numele lui Dumnezeu, și-a recăpătat în cele din urmă darul vorbirii nenea Mișa, copii, ce ați pățit?

— Ba! răcnea Maniunea deja pe trei voci și înghițind silabe întregi, Ba a spus... că noi... o să... o să... viermi... ca... ca...

— Ca Joooopli, mi-am adus și eu contribuția la plânsul universal.

— Ca cine?

Ochii lui nenea Mișa ieșiseră din orbite.

— Care Jopli?!

— Jooooopliii, drogata și vagaboanda!

Manea și cu mine eram de neoprit. Simțeam dintr-odată toată grozăvia situației noastre – chelioase! Toată vara! Adio plimbare! Adio mers la brutărie după pateuri! Fără alergare! Fără scăldat la râu! Și, cel mai rău dintre toate, colegii vor râde de noi!

Nenea Mișa s-a retras spre casă.

— Maaaaaaaamăăă?! a strigat. Ce le-ai făcut?

Ne-am înțeleș să le dai cu parafină pe păr și să le ții departe de foc.

Ba a ieșit pe verandă.

— Că era să te ascult pe tine! a bombănit ea. O să-mi mulțumești mai târziu, când le va crește un păr des și creț!

— Cum creț? Manka are deja părul creț! Nenea Mișa s-a aplecat și ne-a mirosit capetele.

— Cu ce le-ai dat?

— Este o mască! O rețetă de la Faia Jmailik! Trebuie să amesteci în părți egale pudră de albăstreală, cocoloașe de berbec și gălbenuș de ou, a început să turuie Ba.

— Ce sunt alea de berbec? am sărit eu și Manka.

— Cocoloașe, cocoloașe, se prăpădea de râs nenea Mișa. Căcăreze, adică!

Manea și cu mine ne-am pierdut darul vorbirii.

— Ba! Cum ai putut?! am răcnit în cele din urmă și ne-am repezit în baie să ne spălăm masca de pe cap.

Căcărezele au fost ușor de curățat, dar capetele ne străluceau acum într-o nuanță albăstruie delicată.

Când am ieșit pe verandă, nenea Mișa a fluierat.

— Mamă, cine te-a rugat? Bine, Manea ca Manea, dar ce-o să le spunem părinților Narkăi?

— Nu trebuie să le spui nimic, a spus Ba, sunt oameni deștepți și, spre deosebire de tine, o să-mi aprecieze eforturile. Du-te mai bine s-o suni pe Nadia și să-i spui că poate s-o ia pe Narka...

— Nu se poate! Nenea Mișa ne-a tras spre el și ne-a sărutat pe amândouă pe creștetul albăstrui. Tu ai făcut încurcătura asta, tu s-o descurci!

— Ca să vezi! Ba a strâmbat din nas și a intrat în casă. Lui îi e greu să sune!

Ne-am ținut respirația și am ascultat cu atenție conversația lui Ba.

— Alo? Alo? Nadia? Bună, dragă, ce mai faci? Și noi suntem bine. Poți să vii să o iei pe Narka... De ce nu poate să vină singură? De ce să nu poată, sigur că poate, dar îi trebuie doar o pălărie. Pă-lă-ri-e... Cum pentru ce? Ca să nu se încingă la cap... Ce e cu părul? E doar o chestiune de timp. Ieri a fost, astăzi nu mai este... he, he! Ce te-a apucat de plângeră așa dintr-odată? Le-am ras în cap, da... Gaz? Să irolesc gazul pe ele? Am făcut totul în cel mai bun mod, am

aplicat masca, conform rețetei de la Faia... Faia Jmailik. I-am spus: „Nu avem nevoie de niciun fel de măști, Faia.” Dar m-a pus s-o fac, ba chiar m-a obligat s-o fac, a stat pe capul meu... Și ce dacă ea e în Novorossiisk și eu sunt aici... M-a pus s-o fac la telefon... Iar tu să nu-ți faci griji, e o mască la fel ca oricare alta, gălbenuș și albăstreală, și fel de fel de fleacuri, cum să-ți spun...da, cocoloașe de berbec, ce te tot vaiți, de zici că am pus otravă de șobolani... Nu, totul s-a dus la spălat, e bine, doar capul a rămas albastru... ca la înecați, îți spun... De ce te sperii, e în viață, trăiește, s-a învîinețit de la albăstreală, încă o zi sau două și va fi bine... Și părul o să-i crească repede, că doar nu-i vorba de dinți... Da... Da... Bine, la revedere, dragă, te așteptăm!

— Mamă!!! a strigat nenea Mișa când Ba a închis. Ești sigură că nu ai auzit la celălalt capăt al firului zgomotul unui corp care se prăbușește?

— Zise el! Vocea lui Ba nu prevestea nimic bun. Vezi să nu-ți aplic și ție partea ta de mască de la mătușa Faia!

Nenea Mișa a mârâit:

— Mamă, mai bine mi-ai da ceva de mâncare, că trebuie să mă întorc la serviciu într-o jumătate de oră.

Ne-a făcut vesel cu ochiul.

— Ei bine, victime ale compostului, să mergem să mâncăm, și să sperăm că în mâncare nu vor fi căcăreze de berbec!

CAPITOLUL 4

MANIUNEA, SAU BUNICA ROZA DEMONSTREAZĂ MINUNILE UMANISMULUI

La prânz am avut friptură de pui cu orez, o salată verde și un compot acrișor și răcoritor de corcodușe.

Maniunea și cu mine am devorat pasărea, încercând în zadar să ne păstrăm o expresie tristă pe față. Ideal ar fi fost, bineînțeles, să ne sinucidem ostentativ în fața lui Ba, ca să ne poată plânge mult timp după aceea, frecând în mâini părul nostru păduchios. Dar nu exista nicio putere pe planeta Pământ care ne-ar fi putut face să ne despărțim de puiul bine gătit, crocant și aromat al lui Ba.

Nenea Mișa a chicotit, privindu-ne cu coada ochiului.

— Mamă, uită-te la ele, arată ca doi mormoloci mutanți, nu s-a mai putut abține el.

Noi am ciulit urechile. Ba a împins iritată farfuria.

— Ați terminat de mâncat? Acum plecați de la masă, la ora șase vin oamenii să o ia pe Narka, vreau să am timp să fac o plăcintă cu mere.

— Încerci să te revanșezi pentru vătămarile provocate Narkăi? a râs nenea Mișa. Numai pentru căcărezele de berbec va trebui să plătești cu o sticlă de țuică de prune!

Manka și cu mine ne-am uitat una la alta îngrijorate – nenea Mișa o căuta cu lumânarea. Ba i-a aruncat o privire severă pe sub sprâncene.

— Am tăcut, am tăcut, a spus nenea Mișa, grăbindu-se. Asta e, Pat și Patachon! s-a întors el spre noi. Eu mă duc la muncă. Voi două să stați cuminți-cumințele, că uite ce consecințe dezastruoase au avut experimentele voastre în domeniul creșterii păduchilor!

— Ai de gând să pleci singur sau vrei să ieși cu picioarele înainte? a întrebat Ba cu afecțiune.

— Practic nici nu mai sunt aici.

Nenea Mișa a sărutat-o și s-a strecurat afară din bucătărie.

Ba și-a acoperit obrazul cu palma acolo unde o sărutase nenea Mișa și a rămas așa un minut, zâmbind distrată numai cu buzele. Manea și cu mine înțeleseserăm din instinct că nu trebuie să o tulburăm, așa că am rămas nemișcate la masă, privind-o cu ochii larg deschiși.

Ba și-a revenit, ne-a aruncat o privire scrutătoare și a râs:

— Chiar că arătați ca doi mormoloci mutanți.

Am luat râsul ei ca pe o învoire și am plecat de la masă.

— Ba, ce este un mutant? a întrebat Manka.

— O să știi când o să crești mare, a răspuns Ba, dar dacă începi să te văicărești, nu primești nimic dulce.

Ne-a dat câte două bomboane de ciocolată. Nu ne venea să ne credem ochilor – bomboanele de ciocolată de la Ba erau o dovadă directă că universul se întorsese în sfârșit cu fața la noi și nu mai era în locul în care fusese de dimineată. De fapt, Ba era categoric împotriva ciocolatei, căci o considera o sursă a tuturor relelor umane, de la făcutul în pat și până la sindromul Down.

Așa că, atunci când ne-a dat de bunăvoie două (!) bomboane de ciocolată la fiecare, nu am stat pe gânduri, i le-am smuls din palme și am fugit din bucătărie.

— Nu se mai spune „mulțumesc”?

Vocea lui Ba ne-a ajuns din urmă în pragul ușii și ne-a dat un ghiont dureros în spate.

— Mulțumesc, Ba! am strigat noi în cor.

Pe verandă, Manka a desfăcut ambele bomboane și le-a vârat imediat în gură.

— A făcut-o pentru că se simțea vinovată față de noi, a spus ea. Mănâncă-ți ciocolata până nu se răzgândește.

Acum imaginați-vă această scenă minunată: sub un dud înalt și rămuros, pe o bancă de lemn, două fete rase în cap, cu urechile cu contururi neregulate și cu cranii

albastre strălucitoare. În spatele fiecărui obraz, o felie de fericire dulce; își dau ochii peste cap de încântare, plescăie și, din când în când, salivează în mod păcătos. O priveliște jalnică, sfâșietoare!

După ce am mâncat bomboanele, am ieșit să ne plimbăm în curtea din spate. Am rătăcit fără ținută pe sub pomii fructiferi, ne-am oprit deasupra straturilor îngrijite de coriandru.

Deodată, am observat ceva agitație sub un păr. Ne-am uitat mai atent, cu respirația tăiată. Acolo, în iarbă, zăcea un pui de pasăre, golaș și chirchit.

— Oh, ne-am îngrozit, cu siguranță că a căzut din cuib.

Ne-am uitat în sus, dar nu vedeam nimic din cauza frunzelor dese. Manka a luat cu grijă puiul. Piuia și se zbătea în mâinile ei.

Am fugit în casă să arătăm ce descoperiserăm. Ba se ocupa de aluatul de plăcintă în bucătărie, mirosea a scorțișoară și a migdale prăjite.

— Ba! am strigat noi.

S-a întors la auzul vocii noastre și a tresărit surprinsă.

— M-ați speriat!

— Aha! a strigat victorioasă Manea. Acum recunoști că din cauza ta băgăm spaima în oameni. Adevărul doare, nu-i așa?

— Îți arăt eu imediat ce înseamnă să-mi scoți ochii cu adevărul tău. Ce ai în mâini?

— Uite ce am găsit, a spus Maniunea, băgându-i puiul de pasăre sub nas.

Ba a privit cu neîncredere descoperirea noastră.

— Nu trebuia să-l iei, e aproape mort, a mormăit ea.

— Ba! a spus Maniunea indignată, nu e mort, uite!

L-a atins cu degetul, iar puiul a tresărit din tot trupul și a dat din piciorușe. Vezi? L-am salvat, a spus Manka

triumfătoare, iar acum o să-i dăm de mâncare, apă și o să-l creștem! Ba, ce putem să-i dăm?

Ba nu a ezitat nicio clipă.

— Puteți să dezgropați râme, să le mestecați bine și să hrăniți cu ele mortăciunea asta, a spus ea.

— Pfui, Ba! Manka a strâmbat caraghios din nas. Nu suport nici să mă gândesc la așa ceva. Dacă ai putea să ne ajuți...

— Îmi propui să mestec eu viermii? Ba și-a luat o clipă ochii de la aluat.

— Poți?

Manka a sărit nerăbdătoare într-un picior. Puișorul nefericit tremura ca un ghemuleț neajutorat în mâna ei.

— Maria, s-a uitat Ba la ea peste ochelari, tu știi ce spui?

Manka a făcut ochii mari. Apoi și-a umflat obrazii.

— Și dacă i-ai da lapte? am propus eu.

Ba a ridicat din sprâncene surprinsă.

— Unde ai mai auzit de o pasăre care să-și hrănească puii cu lapte? Ai văzut vreodată o pasăre cu sâni?

— Eu am văzut! m-am hotărât eu să risc. De exemplu, pasărea harpie are sâni mari de femeie. Am văzut chiar eu. Într-o carte despre zeii antici.

Fața lui Ba transpirase.

— Atunci du-te la prietena ta harpie și roag-o să hrănească mortăciunea asta cu un sân mare de femeie, bine? Ai înțeles? s-a răstit ea.

Ne-am uitat una la alta în tăcere. Manka a mai împuns o dată puiul de pasăre. Acesta s-a mișcat puțin. L-a pus pe marginea mesei și i-a mângâiat spatele golaș.

— Vai de tine, micuțule, a șoptit ea cu duioșie. Ba, putem să-l hrănim cu firimituri de pâine! i-a venit ei brusc o idee. Și putem să-i dăm apă cu pipeta. Dă-ne niște firimituri de pâine, Ba! Și arată-ne unde e pipeta cu care îmi picurai

în ureche lichidul ăla negru îngrozitor. Mai ții minte? Și putem să-i facem și o baie. Punem apă caldă într-un castronaș, îl spălăm cu buretele și îl punem să se culce, îl învelim cu o batistă.

Ba a gemut. Dar Maniunea nu a auzit nimic, ea se lăsa dusă de val.

— Și dacă face dintr-odată o încurcătură de mațe, o să-i facem clismă cu un stilou.

Manea se înroșise în obraji de emoție.

— O să ne ajuți, nu-i așa, Ba? Deși nu trebuie să ne ajuți, ne descurcăm și singure.

După spatele împietrit al lui Ba, puteai ghici că era pe cale să se întâmple tot ce era mai rău, dar Manka nu observa, era preocupată de propriile gânduri.

— Dacă ai ști să prinzi muște, a spus ea visătoare, sau cel puțin un țânțar, ce zici, Ba?

— Ce-s prostiile astea? a strigat ea, s-a întors repede și a rupt gâtul puiului cu o mică pocnitură. Acum îl poți îngropa cu toate onorurile, că și-a dat duhul, a exclamat Ba, ignorând privirea de pe fețele noastre. Sunt chiar dispusă să vă dau o cutie de tablă rămasă de la ceaiul indian pentru ceremonie. Pentru că mai bine-l omor cu chiar acum decât să-l torturați voi până la moarte cu experimentele voastre!

Stupefiate, într-o tăcere mormântală, am luat cadavrul puiului și ne-am dus să-l îngropăm în curtea (lin spate. Am săpat o groapă mică sub un păr, am pus cadavrul acolo și l-am acoperit cu pământ. Am mai stat un timp întristate deasupra mormântului.

— Va trebui să-l dezgropăm mâine și să vedem dacă a zburat sufletul din el sau are încă pieptul cald, a rostit gânditoare Manka.

— Ce te-a apucat? m-am indignat eu. Cum să fie cald, că doar e mort!

— N-ai auzit ce ne-a povestit Ba despre scamatoriile lui Iisus cu învierea?

Manka a cules o frunză de pe o creangă și și-a înfășurat-o în jurul degetului.

— Poate că acesta este Hristosul păsărilor?

Ne-am uitat gânditoare la mormânt. Apoi, ca la un semnal, am luat două crenguțe, le-am pus în cruce, le-am legat cu fire de iarbă ca să nu se strice crucea și le-am înfipt în movilita singuratică.

Autoarea își cere scuze de la minunații săi cititori pentru blasfemie. Este ea însăși creștină; ce-i drept, destul de neglijentă, dar corectă.

În apărarea lui Ba, autoarea textului poate spune că aceasta avusese o relație foarte dificilă cu Dumnezeu, ca rezultat al copilăriei și adolescenței ei zbuciumate. Ba aparținea uneia dintre principalele religii avraamice și se considera îndreptățită să-i blesteme pe sfinții tuturor religiilor cu aceeași înverșunare, unul după altul.

Toate criticile trebuie formulate exclusiv împotriva autoarei, iar aceasta nu va da vina pe Ba.

Seara, când au sosit părinții mei, pe masa din bucătărie era o plăcintă parfumată de mere. Ba a turnat miere topită peste ea cât era încă fierbinte și a presărat-o cu scorțișoară și miez de migdale. A prăjit boabe de cafea într-o tigaie mare de fontă până când au căpătat un luciu uleios, a adus din pivniță vestita ei țuică de prune într-o sticlă aburită, de culoare închisă, iar eu și Manka am măcinat conștiincios cafeaua cu o râșniță manuală.

Ba a ieșit pe verandă să-i întâmpine pe mama și pe tata.

— Să stați în bucătărie, a strigat ea, ținându-ne cu privirea. O, Nadia, Iurocika (țoc, țoc), cum a fost drumul? Ei, ce dacă sunt numai cinci minute de mers cu mașina, poate să se spargă un cauciuc, să înceapă să curgă rezervorul de

benzină, poate să se scurgă uleiul și să se mai întâmple cine știe ce alt necaz. Uite, vecinul nostru, Gore, a avut un fiu care era să moară ars de viu în mașină, au spus că a fost un scurtcircuit (ah! și oh! de compătimire). Am făcut o plăcintă cu mere (mormăieli entuziasmate ale părinților mei), da, da, da, vine și Mișa acuși. Fetele s-au purtat minunat azi, au îngropat un pui de pasăre (tuse neliniștită). A, e în regulă, l-au cules de pe jos, au vrut să-i facă o clismă cu pipeta, a trebuit să-i frâng gâtul nefericitului ca să nu-l tortureze până la moarte (tuse stingherită). Să nu vă speriați, albăstreala de pe capete nu s-a dus încă (tuse anxioasă), dar este doar o chestiune de o zi sau două, iar apoi va fi bine (gemete confuze). Ei, de ce stăm tot în prag, haideți în bucătărie!

Nu vă voi descrie acum în detaliu râsul isteric care i-a făcut pe părinții mei să se îndoiaie de mijloc, când ne-au văzut scâfârliile albastre. Cum după aceea tata ne-a luat capetele în mâini și a început să numere cu drag toate protuberantele caracteristice, rostind cuvinte înfricoșătoare precum „brahicefal”, „dolicocean” și „craniologie”, ceea ce ne-a cufundat într-o stare de stupefacție definitivă și irevocabilă.

Cum a plâns mama pe umărul lui Ba, iar Ba a consolato, spunându-i că „părul nu-i ca dinții, înțelegeți, Nadia”, iar mama și-a șters muci cu un fel de ușurare voluptuoasă cu tivul rochiei lui Ba și a spus:

— Mătușă Roza, am înțeles foarte bine, dar tot îmi pare rău pentru copii!!!

Tata și nenea Mișa stăteau pe verandă, cu ceștile de cafea aburind în mâini, fumând țigară după țigară și purtând un dialog nesfârșit pe tema „ar trebui să ne lăsăm de fumat, Mișa, bineînțeles, e timpul, chiar cât mai curând, că altfel, lura...!”.

În general, a fost o zi minunată. Am adormit fericită în patul meu, batjocorită cu cruzime de surorile mele, dar cu gândul liniștitor că undeva acolo, la cinci minute distanță, într-o casă de piatră cu etaj, Maniunea doarme și ea, iar capul ei, la fel de bine ras și de neted ca al meu, strălucește în întuneric la fel ca al meu, cu o nuanță de albastru-cobalt.

CAPITOLUL 5

MANIUNEA, SAU CUM AM CĂUTAT LA ÎNCEPUT O PĂLĂRIE.

IAR APOI BA ȘI-A SALVAT FIUL

Am refuzat categoric să trecem dincolo de pragul casei cu capetele fără păr descoperite, așa că mama s-a grăbit să caute pălării. Orice s-ar spune, copilăria noastră s-a desfășurat în vremuri minunate; de aceea, în singurul magazin universal din orașelul nostru, la raionul de pălării, într-o zi toridă de iunie, nu se găseau decât căciuli de mohair de dimensiuni uriașe și una bucată pălărie de fetru bărbătească.

— Nu s-ar putea să vă legăm la cap cu o băsmăluță? a propus mama. Cu un nod sub bărbie, o să arătați ca Alionuška⁹.

Am refuzat categoric să ne legăm la cap cu băsmăluțe.

— Nu mai avem cinci ani, am mormăit noi.

Ba a apelat la toți vecinii noștri care plecau la Erevan și i-a rugat să ne aducă pălărioare tip Panama. Vecinii au sunat și au raportat:

— Roza, la „Lumea copiilor” am găsit bonete pentru sugari, se spune că există și măsuri mai mari, am încercat

⁹ Personaj din basmele rusești. (N. trad.)

să le întind pe genunchii mei, de regulă se întind, dar tu știi ce genunchi am, Roza!

— Roza, există pălării de plajă splendide la GUM, cu boruri mari, liliachii și cu margarete albe, dar costă șapte ruble și sunt pentru femei!

— Roza, am văzut pălării de paie în ȚUM, un fel de sombrero, dar sunt decorative și costă o groază de bani!

— Roza, magazinul „Apicultorul” vinde căști cu plasă metalică în dreptul feței, m-am uitat mai atent – viziera asta se poate scoate cu un clește. Există, ce e drept, și pălării, dar pentru o circumferință a capului de 58 de centimetri. Ce mărime au craniile fetelor?

— Dacă fetele ar fi avut capul cu o circumferință de 58 de centimetri, le-am fi folosit ca greutate ca să apăsăm varza murată cu ele, s-a stropșit Ba în telefon.

— Nici nu-ți vine să te mai apropii de telefon! s-a plâns ea mamei a doua zi. S-au țicnit, sau ce? Ori i-a bătut soarele în cap? Una le spun și bașca ne înțelegem!

— Nu face nimic! Ne descurcăm singure, nu-i așa, fetelor? s-a întors mama spre noi.

— Îhî, s-a auzit răspunsul.

Manea și cu mine ne admiram imaginea reflectată în ușa de sticlă a dulapului suspendat din bucătărie. Și dacă eu puteam face asta calm, fără să mă ridic în vârful picioarelor, dar Manea cea micuță și dolofană nu ajungea în imaginea ei. Țopăia caraghios în sus și în jos și, când și-a prins în sfârșit imaginea în ușa de sticlă, i s-a lungit fața instantaneu.

— Mai toarnă-mi o ceașcă de ceai, Nadia, că mi se usucă gâtul numai când mă uit la ele, a bombănit Ba.

Ba bea ceai numai cu apă clocotită și numai muind o bucățică de zahăr în el, după care o sugea în gură. Mama cumpăraseră un zahăr special de la magazin, foarte diferit față

de zahărul rafinat, fragil și translucid, care nu se dizolva bine în ceai și lăsa o spumă albă și groasă la suprafață. Îl înfigeam într-un clește special și îl păstram pentru Ba.

Când venea în vizită la noi, primul lucru pe care îl făcea Ba era să ceară un ceai. Mama scotea zaharnița și o așeza ceremonios pe măsuta de ceai. Ba dădea din cap aprobator, primea cu un gest regal ceașca mare cu băutura aburindă și, rostogolind bucățița de zahăr prin gură, dădea ceaiul pe gât cu înghițituri mari, care gâlgâiau zgomotos undeva în fundul gâtului.

— Aș putea încerca să croșetez niște pălărioare, a sugerat mama, oferindu-i lui Ba o altă ceașcă de ceai, am niște fire subțiri potrivite. Apoi le scrobim bine și le dăm forma dorită.

— Nu vrem pălării croșetate! am urlat noi. În primul rând, va dura o veșnicie să le croșetezi, și în al doilea rând, vor avea găurele și prin găurele toată lumea o să ne vadă capetele chelioase!

— Și nu am suficienți bani ca s-o duc pe Manea în vizită cu taxiul, s-a supărat Ba. Vezi tu, le e rușine. Dar puteți să vă imaginați că, atunci când vă plimbați prin oraș, oamenii vor crede că sub pălării nu ascundeți două scăfârlii goale, ci buclele voastre superbe!

Am pufnit supărate, dar nu ne-au dat atenție. După o scurtă dezbatere, au decis să ne coasă pălării de pânză. Au scos o mașină de cusut, au scotocit prin dulapul cu lenjerie și au găsit două fețe de pernă albastre cu buline galbene.

— Asta e! a spus mama bucuroasă.

După două ore de muncă minuțioasă, croitoresele noastre au dezvăluit lumii o abordare inovatoare a pălăriilor de vară sub forma a două construcții strâmbe, cu boruri mult prea largi și o calotă înaltă, țuguiață.

Ba ne-a pus pălăriile pe cap.

— Exact ca o pălărie de cowboy, a spus ea, abia stăpânindu-și zâmbetul, acum nimeni n-o să mai îndrăznească să se ia de voi pe stradă, că aveți un aer foarte bătaios!

Ne-am grăbit să ne admirăm. Ne-am răsucit în fața oglinzii, în toate felurile.

— E de bine. Manka și-a tras pălăria pe frunte, a întins borurile în sus, apoi le-a strâns sub bărbie. Pălăria arăta ca o bonetă. A făcut ochii mari, și-a împins maxilarul inferior înainte și a mormăit: Duduie, dă-mi și mie o rublă, să nu mor de foame!

Am izbucnit în râs. Mi-am ridicat marginile pălăriei în sus, am privit cu amândoi ochii la rădăcina nasului și mi-am tras colțurile gurii în jos cu degetele.

— Oooo!

Ne-am întors una spre cealaltă și am mormăit:

— Aaaaa!

— Uită-te la zărghitele astea! Vocea lui Ba răsuna ca trâmbița Ierihonului. Nadia, te temeai că n-o să le placă pălăriile. Dar fetele au revenit deja la repertoriul lor obișnuit!

O săptămână mai târziu, am plănuit să facem o excursie la munte și să dormim noaptea în cabana noastră. Dar nenea Mișa a făcut dintr-odată febră mare, iar Ba a rămas să aibă grijă de el.

Tata a luat-o pe Maniunea cu o zi înainte de plecare. Ne-am uitat de la fereastra de la bucătărie cum par-chează lângă aleea noastră. Când am ajuns la ușa din față, Manka suna deja din toate puterile la sonerie. De îndată ce am deschis, s-a rostogolit ca o minge de argint viu în apartament și l-a umplut imediat cu ciripitul ei de pasăre, în urma ei, tata a târât anevoie o valiză mare.

— Ce-i asta? a întrebat mama.

— Roza ne-a dat provizii pentru călătorie, a spus tata, ștergându-și sudoarea de pe frunte.

Mama a deschis cufărul și a început să scoată una câte una bocceluțele ordonate. Cu fiecare nou pachet pe care îl scotea, pe chipul ei se așternea tot mai multă deznădejde.

Ba ne dăduse plăcintă cu ceapă, pateuri cu varză, o duzină de ouă de găină fierte tari, un borcan cu dulceață de gutui, un borcan de castraveți murați puțin sărați, un borcan de adjikaf¹⁰, cinci kilograme de legume și aceeași cantitate de fructe, precum și o oală mare emailată cu carne marinată pentru șis kebap. În buzunarul genții, mama a găsit un cuțit, chibrituri, o jumătate de pachet de sare fină, o rolă de hârtie igienică prețioasă. În buzunarul valizei se aflau un cuțit, chibrituri, o jumătate de pachet de sare, o rolă de hârtie igienică prețioasă, tablete de tetraciclină și citramon, iod, ceai verde, vată și un tifon lat, vată de bumbac și un bandaj mare de tifon nesterilizat – o bucată.

— Un vapor a uitat să pună, a râs tata.

— De ce ai luat-o? I-a ținut mama cu privirea. Ce, noi nu putem s-o hrănim pe Manka?

— Sun-o și spune-i tu asta, s-a supărat tata. Chiar crezi că Roza ar fi acceptat refuzul meu?

— De ce neapărat să suni? s-a speriat mama. Trebuia să lași valiza la ușă și să pleci imediat!

— Da, numai că Roza ne-a condus până la mașină și apoi a făcut cu mâna după noi! Unde era s-o las? Știi ce mi-a șoptit Mișa? Luați-o cu voi, vă rog, altfel o să mă ucidă cu grija ei!

Tata a mâncat repede un pateu cu varză și l-a luat și pe al doilea. Mama i-a dat peste mână.

¹⁰ Condiment picant de origine georgiană preparat din ardei iute, sare și usturoi. (N. trad.)

— Dacă nu-i scade febra până diseară, va trebui să-i faci o clismă! O clismă! Și asta lui Mișa, care anul trecut, înainte de operație, nu a mâncat două zile.

Mama a râs.

— Da, Mișa ar prefera să se arunce într-o fântână decât să i se facă o clismă!

Trei zile mai târziu ne-am întors de la țară și primul lucru pe care l-am făcut a fost s-o ducem pe Manea la ea acasă. În curte, sub dudul bătrân și rămuros, pe o bancă de lemn ședea nenea Mișa. În ziua călduroasă de vară, la 25 de grade, arăta ca un soldat din armata lui Napoleon în retragere. Nenea Mișa avea pe cap frumoasa căciulită de iarnă împletită, cu pompon, a Maniei, pantalonii de trening băgați până la genunchi în șosete groase de lână, iar pe piept își legase în cruciș broboada înflorată a lui Ba.

— Tati! s-a repezit Manka să-l îmbrățișeze. De ce porți căciula mea? E o căciulă de fată!

Nenea Mișa a scos pălăria de pe capul Mankăi și a sărutat-o în creștet.

— Și tu ai crescut deja un milimetru, a zâmbit el.

— Deci, Randle Patrick McMurphy, ți-au făcut spălătură de mațe? a râs tata, întinzându-i mâna lui nenea Mișa.

— Hei, lura, a trecut mult timp de când nu te-am mai bătut la șah, te-ai cam obrăznicit, a răspuns nesigur nenea Mișa.

— Și cum te mai simți? Tata s-a așezat lângă el și i-a luat pulsul. Puls de cadavru. Unde-i Roza?

— Roza este la consiliul din vecini, a strâmbat din nas nenea Mișa, aleargă din oră în oră la ei să se sfătuiască.

— Care vecini, familia Șaapuni, a căror fiică este medic pediatru?

— Nu, familia Gazarov, al căror fiu este medic veterinar. Mișa s-a uitat la tata cu o privire lungă și expresivă.

Gazarov cel tânăr, de la ferma din satul Paravakar, a luat de curând măsuri profilactice împotriva subinvoluției uterine la vaci. Acum cred că mi-a venit și mie rândul!

— Ce? Tata a început să râdă în hohote. Ce-ai spus... ce a făcut acolo?

Noi nu înțelegeam nimic din ce spunea nenea Mișa, dar am râs și noi – arăta foarte amuzant cu căciula roșie a Maniei.

— Ați și venit? s-a auzit vocea veselă a lui Ba în spatele nostru.

Ne-am întors. Ba intra cu un șold înainte pe poartă, ducând cu grijă în mâini o sacoșă mare.

— Mamă! Disperarea de pe chipul lui nenea Mișa ar fi putut să topească cu ușurință gheața din inima unei construcții de beton armat. Ce ți-a mai dat maniacul ăla de Gazarov? O mașină de muls „Burenka”?

— Hei, ce tot spui acolo?

Ba a pus punga pe bancă și ne-a sărutat pe rând.

— O mașină de muls, ce să zic! E doar o cuvertură din blană de oaie. Trebuie să amesteci untură de găscă cu ceapă și să te freci pe piept și pe gât. Pe urmă, să transpiri sub cuvertura asta. Îți ia boala cu mâna.

Nenea Mișa se uita încruntat la sacoșă. Ba i-a tras grijulie căciula până la sprâncene și ne-a făcut cu ochiul.

— Îți trebuie o mașină de muls, băiete? Într-o clipă facem rost! Orice moft pe banii tăi!

CAPITOLUL 6

MANIUNEA – LUNETISTĂ, SAU DEDICAT TĂTICILOR ȘI MĂMICILOR DE FETIȚE

PROLOG

Tata are o pușcă cu două țevi IJ-27, o pușcă de vânătoare adevărată, cu care poți să vânez mistreți. Autoarea e tufă de Veneția în materie de vânătoare și nimic nu-i împiedică pe oamenii pricepuți să-și ducă un deget la tâmplă, dar, din câte își amintește ea, cu IJ-27 se mergea întotdeauna la vânătoare de mistreți. Sau altfel de animale copitate de mărime medie. Parcă.

Arma îi fusese dăruită tatălui meu de către al treilea secretar al comitetului nostru raional, în semn de recunoștință pentru maxilarul artificial din aur roșu, de o frumusețe excepțională.

Tata încercase sincer să-l descurajeze pe acest nebun care insista să-și scoată dinții sănătoși și să-și împodobească gura cu aur strălucitor. Dar omul a ținut-o neclintit pe a lui.

— Vezi dumneata, doctore, i-a explicat el tatălui meu, m-am întors recent de la Moscova, am fost la o ședință plenară a Comitetului Central, unde majoritatea delegaților din republicile unionale se făleau cu dinții lor de aur!!! Ce, eu sunt mai prejos ca ei, nu am destul aur?

Se pare că al treilea secretar al comitetului raional avea într-adevăr suficient aur, pentru că tata a făcut coroane de aur nu numai pentru el, ci și pentru nevastă-sa, pentru soacră-sa, pentru mama și unchiul lui. În semn de recunoștință pentru efortul depus, demnitarul pacient i-a dăruit tatei un IJ-27.

Tata tremura lângă arma lui ca un cavaler zgârcit deasupra cuferelor sale. Purta lungi discuții sfâșietoare cu ea.

— Într-o zi, îi spunea el noului său prieten, o să am un fiu și o să mergem împreună la vânătoare de mistreți!

Dar până acum nu se întrevedea sosirea niciunui fiu, așa că tata mergea la vânătoare cu prietenii. Și se întorcea acasă, în mod ciudat, teafăr și nevătămat, vesel, cu pușca lui și cu o tolbă de vânătoare goală pe umăr. În întreaga sa carieră de vânător, tata nu a doborât decât o singură cioară de gabarit redus, și asta deoarece cârâia de rău augur deasupra vânătorilor noștri atunci când aceștia încercau să se odihnească în mod civilizat după ce cutreieraseră prin pădure trei ore fără niciun rezultat.

— Cârâia și cârâia, așa că am tras la întâmplare ca să o sperii, a povestit tata mai târziu, și ce să vezi, cioara ne-a căzut în cap!

Când se întorcea de la vânătoare, primul lucru pe care îl făcea era să-și ascundă arma. Intra în casă în vârful picioarelor, sperând că nu-l vor auzi copiii, dar nici vorbă! Fugeam imediat și ne atârnam de gâtul lui ca niște ciorchini.

— Gata, ajunge, se prefăcea tați că se încruntă.

Pușca se ițea perfidă de după umărul lui. Tata se strecura conspirativ, mergând cu spatele spre dormitor, pipăia clanța și se uita amenințător la noi, intrând în cameră de-a-ndăratelea și încuind bine ușa. Era fericit că nimeni în afară de el nu știa unde ascunde arma.

Eh, nu-și cunoștea prea bine fiicele!

Cum se închidea ușa în urma lui, cum ne înghesuim una în alta, ne țineam respirația și trăgeam cu urechea. După care urma un șir neabătut de sunete, aceleași de ani de zile.

Pac!

— Acum pune un scaun ca să ajungă la raftul de sus, spuneau emoționate rândurile ascultătorilor fideli.

Clang!

— Aha, s-a urcat pe scaun și s-a lovit cu capul de tavan.

Fâș, fâș, fâș!

— Înfășoară pușca în ziare și o ascunde în spatele păturilor, spuneam noi cu satisfacție.

Bang! Bang! Bang! s-au trântit ușile de la dulap.

Hop! a sărit de pe scaun (un oftat drăgălaș).

Până când ieșea tata din dormitor cu hainele schimbate, urmele noastre se răciseră de mult.

Când părinții noștri erau plecați de acasă, ne distram adesea scoțând arma tatei și reîncărcând-o pe rând. Una dintre fete stătea mereu de pază ca să semnaleze eventuala sosire bruscă a părinților.

INTERMEZZO

În fața blocului nostru, de cealaltă parte a străzii Lenin, la o distanță norocoasă de 300 de metri (de ce norocoasă, veți înțelege pe parcursul relatării), fereastră în fereastră cu apartamentul nostru, locuia dirigintele meu și profesor de educație fizică cu jumătate de normă Martin Sergheevici. Martîn Sergheevici era cunoscut în tot orașul ca turnător. Oamenii îl porecliseră disprețuitori pe la spate „curierul KGB-ului”. În timpul săptămânii de lucru, Martîn Sergheevici îi supraveghea pe profesorii și pe elevii din clasele superioare și lua notițe în carnetelul său, apoi dădea fuga unde trebuie cu un raport detaliat.

— Se ridica un nor de praf în urma lui în timp ce alerga spre BIROU. Buzele mamei se încrețeau cu dispreț când i povestea tatei despre noul cros al lui Martîn Sergheevici.

Eu îl detestam cu tot sufletul meu imatur de unsprezece ani. Martin Sergheevici avea obiceiul să bată fetele pe spate la ora de educație fizică și să le șoptească la ureche remarci de genul: „Tu, Alihanian, n-ar fi rău să-ți cumperi deja un sutien, că ți-au crescut sânii și ți se scutură” sau „Tu,

Șaapuni, ar trebui să porți un șort cu o croială mai largă, asta practic te strânge pe fese”.

Maniunea, deși mergea la altă școală, din solidaritate prietenească îl ura pe profesorul de sport la fel de mult ca și mine. Când rămânea să doarmă la noi, seara, se apropia invariabil de fereastră, își mijeia ochii și șoptea disprețuitor printre dinți:

— Lumina e deja aprinsă la fereastra ticălosului!

Când soția lui Martîn Sergheevici întindea rufele la uscat, ne uitam după lenjeria lui Martîn Sergheevici și ne băteam joc răutăcioase.

— Uite, râdeam noi, Martîn poartă izmene supradimensionate, astea nu i se mai întind pe fese!

PUNCTUL CULMINANT

Într-o vacanță, mama, tata și surorile mele mai mici au plecat în vizită la un coleg al tatei. Am rămas acasă doar eu, Maniunea și sora mea Karinka, care era o adevărată figură. Cu Karinka puteam merge liniștită la luptă, putea să mutileze orice băiat din curte cu o bucată șuierătoare de carbid sau să-l facă să plângă aruncându-i vorbe de batjocură. Aveam față de ea sentimente amestecate de dragoste, mândrie și teamă.

Să fim lăsate singure acasă era pentru noi o fericire de necrezut. Un timp ne-am distrat scotocind în cutia de bijuterii a mamei. Apoi am probat toate rochiile și pantofii ei, ne-am mânjit cu fardurile și ne-am dat cu tot parfumul ei. Pentru un plus de aromă, Manka ne-a stropit cu puțin deodorant „Fructe de pădure”. Cu mirosul pe care îl emanam, am fi putut da gata o companie de infanteriști pregătită de luptă.

După ce am terminat machiajul trăsnet, am decis să organizăm o întâlnire de socializare în trei. Am făcut cafea, am adus țigări și am petrecut mult timp căutând bețișoare indiene care să scoată fum, dar mama le ascunsese. Fără să stăm prea mult pe gânduri, am aprins frunzele uscate de trestie din ikebana mamei.

Ne-am așezat la o cafea. Când am tras primul fum, am început să tușim, iar după prima înghițitură de cafea mai că ni s-a făcut rău. Întâlnirea de socializare nu ne-a satisfăcut așteptările. Am vărsat cafeaua, am aruncat țigările nefumate în WC, am aerisit în bucătărie.

Am ieșit pe balcon ca să arătăm lumii frumusețea noastră nepământească.

Dar nu am apucat să ne fălim. Vizavi, în balconul lui, ședea Martîn Sergheevici și citea un ziar. Ne-a stricat imediat buna dispoziție.

— Să ne concentrăm toată ura în ochi și să-i facem o gaură în cap, a sugerat Maniunea.

Am început să-l sfredelim pe Martin Sergheevici cu priviri pline de ură, dar gaura mult așteptată nu apărea. Profesorul de sport s-a întins, a căscat voluptuos și s-a scărpinat pe burtă. Am suspinat dezamăgite.

Apoi, Karinka a venit cu o nouă propunere: să-l împușcăm cu pușca lui tati!

— Haideți! am exclamat Manka și cu mine și ne-am repezit să luăm arma. Am scos-o din dulap și am târât-o până pe balcon. Karinka își luase deja poziția de tragere pe pardoseală, în spatele zăbrelelor. Ne-am târât pe burtă până la ea și i-am dat arma.

— Ați încărcat-o? a șuiert amenințătoare Karinka.

— Glumești! am spus noi supărate.

Karinka a pus mâna pe armă, a țintit mult timp și în cele din urmă a tras. S-a auzit o mică pocnitură, iar noi am

privit pe furiș din spatele gratiilor. Martîn Sergheevici stătea nemișcat.

— Dă-mi-o mie! Maniunea a smuls arma din mâinile Karinkăi. Am ochi buni, îl dobor cât ai zice pește!

Manka s-a foit un timp pe burtă, încercând să găsească singura poziție corectă de tragere. Bretonul ei de luptă mohawk se ridicase în susul frunții. Ținându-și respirația, a ținut mult timp, apoi, dintr-un motiv oarecare, s-a încruntat, a întors capul și a tras.

Am așteptat câteva secunde și apoi am privit cu precauție din spatele grilajului.

Balconul de vizavi era gol!

— L-am omorât, a zis Maniunea, rămasă cu gura căscată. Eu l-am omorât!

Ne-am târât pe rând cu spatele înapoi în casă și am închis ușa de la balcon. Obturatorul a făcut clic, arma a scuipat cartușele fierbinți. Le-am aruncat la gunoi. Apoi am rupt în bucăți noul număr al Gazetei literare și le-am acoperit cu ele.

Pofta de luptă nu dispăruse. Actul criminal pe care îl săvârșiserăm ne unise într-un triumvirat formidabil. Ne-am plimbat un timp prin apartament cu arma pregătită de tragere.

Îmi era ciudă că Maniunea și Karinka trăseseră cu pușca și eu nu.

— Nu-i corect, vreau să trag și eu, m-am îmbufnat.

Fetele s-au uitat una la alta. Cererea mea li s-a părut întemeiată.

— O să-ți găsim imediat o țintă.

Karinka a încărcat arma și mi-a pus-o în mâini.

— Imediaaat găsiim!

Ne-am învârtit mult timp prin apartament. La început am ochit candelabrul de cristal, apoi vaza chinezească preferată

a mamei mele. Ne-am dat seama la timp ce-o să ne facă mama dacă spargem vaza sau candelabrul, așa că am renunțat la ideea de a împușca ceva de valoare. Și am ajuns să alegem găleata de gunoi. Sora mea a pus-o în mijlocul bucătăriei, iar eu am mijit ochii și am tras înăuntru.

Apoi am pus găleata sub chiuvetă și am ascuns cu grijă pușca tatei.

— Soției lui Martin Sergheevici probabil că i-au secăt lacrimile de cât a plâns de durere, a spus Manka, în timp ce trântea ușile de la raftul de sus al dulapului și sărea de pe scaun pe podea.

— În mod sigur.

Și dintr-odată ni s-a făcut milă de soția slăbănoagă și urâtă a lui Martin Sergheevici. Preda istoria la liceu și avea porecla Skeletina.

— Haideți să-i sunăm, am sugerat eu, și când ridică receptorul, o să auzim ce se întâmplă acolo.

Am scos cartea de telefon. N-a fost prea greu să găsim numărul de telefon al profesorului de sport. Manka a pus serioasă receptorul la ureche, a format numărul, a ascultat semnalul sonor, apoi, nu se știe de ce, a tușit și a roșit.

— Bună ziua, pot vorbi cu Anna? Am greșit numărul? Mă scuzați, a spus ea și a trântit telefonul în furcă, uitându-se neajutorată la noi.

— Ei, ce este? am întrebat eu și sora mea într-un glas.

— A răspuns chiar el la telefon! Nu l-am omorât! Bine că nu m-am pierdut cu firea și am întrebat de Anna!

Dezamăgirea noastră nu avea margini. Se pare că gloanțele nu ajungeau până la 300 de metri și căzuseră undeva la jumătatea distanței dintre balcoanele noastre.

Eram mâhnite și ne-am dus la baie să ne spălăm vopseaua de război de pe fețe. Am petrecut restul zilei într-o tăcere neobișnuită, am jucat mai întâi dame, apoi Păcălici.

DEZNODĂMÂNT

Când părinții mei s-au întors din vizită, au găsit o scenă idilică: trei fete cu limba scoasă decupau din revista Imagini vesele o rochie și pălării de hârtie pentru fetița de hârtie Tania.

Mama ne-a mângâiat pe cap și ne-a spus că sun-tem fete cuminți. Apoi ne-a mirosit și a tușit.

— Nu vă mai dați cu toate prostiile astea, a zis ea.

Noi i-am zâmbit drept răspuns. Seara promitea să fie frumoasă și liniștită.

— Ce mai e și asta?

Vocea mamei s-a năpustit peste noi ca o furtună iscată din senin. Ne-am întors. Mama stătea în picioare pe pragul ușii de la camera copiilor și examina uimită gaura mică și netedă din fundul găleții de gunoi. S-a uitat la noi cu o privire lungă și sfredelitoare și ne-a întins cartușele.

— Ce este asta, vă întreb, și de unde au apărut în gunoi cartușele trase?

Ne-am uitat vinovate una la alta.

— Nu noi, a scâncit Karinka.

— Dar atunci cine?

Vocea mamei nu prevestea nimic bun.

— Bine, noi am fost, am oftat eu, la început am vrut să-l ucidem pe Martin Sergheevici, l-am împușcat de două ori din balconul nostru, dar să nu-ți faci griji, este viu și nevătămat, am sunat deja la el acasă, a venit chiar el la telefon. Și după aceea am tras și în găleata de gunoi.

Un timp, mama s-a uitat când la noi, când la tuburile de cartușe. În cele din urmă, a devenit clar din privirea ei că înțelesese ce oroare făcuserăm. Și noi la fel. Am țipat și ne-am împrăștiat care încotro.

Mama ne-a pedepsit într-un mod ingenios – chiar în timp ce alergam. Îl apuca pe copilul care fugea de guler sau de antebrăț, îl smulgea de pe podea, îl răsplătea cu o lovitură zdravănă și îl trimitea mai departe pe traiectoria pe care alerga. Dacă ne atingea destul de dureros, străbăteam restul drumului spre salvare cu fețele contorsionate de durere, dacă nu – aici esențial era să ne strâmbăm suficient de convingător, ca să nu-i stârnim mamei dorința de a ne aplica din nou pedeapsa ei caracteristică.

Când nu am mai avut unde să fugim, am încercat să ne strecurăm pe lângă ea și să ieșim pe coridor. Karinka a fost prima care s-a năpustit la atac, dar mama a apucat-o de ceafă și a tras-o în sus, i-a dat câteva palme nedureroase la fund și a trimis-o mai departe. Karinka a țipat și, fără să se oprească, s-a furișat după colț. O secundă mai târziu, s-a ițit de acolo chipul ei schimonosit de durere.

În timp ce mama era ocupată cu sora mea, eu am încercat să mă strecur pe lângă ea. Până la unsprezece ani, reușisem să ajung atât de grea, că era dificil să mă ridici de la podea de ceafă. Fugeam ca un țânțaro, mișcându-mi cu agilitate picioarele lungi și subțiri. De aceea mi-a fost destul de ușor să mă strecur pe sub brațul mamei și să mă reped în coridorul salvator. Dar subestimaseam puterea furiei ei.

Văzând că victima scăpase nevătămată, mama a aruncat în mine cu primul lucru care i-a căzut în mână. Și primul lucru care i-a căzut în mână a fost găleata de plastic pentru gunoi. Aruncată de mână iscusită a mamei, aceasta a desenat un arc de bumerang înclinat, m-a ajuns din urmă chiar după colț și m-a izbit frumos în urechea stângă. Datorită scânteilor pe care le vedeam în fața ochilor, lumea strălucea în culori nemaivăzute până atunci. Urechea a început să-mi zvâcnească și a devenit instantaneu de trei ori mai mare. Am scos un urlet.

Dar nu ne puteam permite să fugim departe, pentru că mama avea un trofeu prețios – Maniunea. Așa că eu și Karinka am scos nasul de după colț, frecându-ne vânățile și scâncind jalnic când una, când alta.

Manka avea o șuviță rebelă de păr care îi crescuse pe frunte și trebuia udată cu multă apă ca să fie cât de cât netezită și prinsă cu o agrafă. În momentele de maximă emoție, acest moț de păr flutura deasupra ei ca o creastă mohawk înfricoșătoare. Și acum bretonul războinic se ridicase deasupra prietenei mele ca inflorescența umbeliformă a unei plante. Manea a scâncit și s-a uitat chinuită la noi.

Atunci mama a dat dovadă de stăpânirea de sine a unei femei furioase. Nu s-a atins nici cu un deget de Manea. A rostit cu o voce egală și rece:

— Iar cu tine, Maria, o să stea Ba de vorbă!

Ar fi fost mai bine dacă mama ar fi tocat-o mărunț și ar fi dat-o la câini! Mai bine ar fi împușcat-o cu arma lui tată! Pentru că Ba nu știa să stea de vorbă, Ba știa cum să te prelucraze manual în așa fel încât aveai nevoie de două zile pentru recuperare.

— Tanti, a izbucnit Maniunea în lacrimi amare, nu-i spune nimic lui Ba, mai bine dă-mi cu găleata în cap, și chiar de mai multe ori! Te roooog!

Am urlat cât am putut de tare, mama s-a întors spre noi, apoi s-a uitat la Manea și i-a căzut fața.

— Fetelor, măcar înțelegeți cum s-ar fi putut sfârși asta? Vă dați seama?

EPILOG

În aceeași seară, tata a dus pușca la un prieten al lui necăsătorit și au căutat mult prin apartamentul acestuia un loc ascuns.

Noaptea târziu, nenea Mișa a venit la noi, iar mama i-a povestit cu lacrimi în ochi ce am făcut. Nenea Mișa a ascultat-o mai întâi în tăcere, apoi la fel de tăcut s-a dus în camera copiilor, a ridicat-o din pat pe Manea somnoroasă și i-a dat o palmă zdravănă peste față. Apoi a pus-o la loc în pat și a învelit-o din toate părțile cu pătura.

— Și apoi știi ce le-a spus părinților voștri? ne-a spus Manka în dimineața următoare. Le-a spus că au făcut bine că nu i-au spus nimic lui Ba. Altfel, ar fi fost rău pentru toată lumea. Și pentru voi. Și pentru mine.

Manka a suspinat și și-a netezit cu mâna faldurile fustei.

— Ba ne-ar fi bătut pe toate atunci, a spus ea emoționată și mi-a pipăit urechea care mă mânca: Uau, e încă fierbinte!

CAPITOLUL 7

MANIUNEA ȘI ROMII, SAU BA A SPUS: „DOAMNE, DUMNEZEULE!”

Mijlocul verii este o perioadă fierbinte pentru gospodine. Se coc cireșele, caisele, zmeura și murele. Trebuie să facă

dulceață și gem. Trebuie să prindă în borcane razele soarelui de vară.

Ba făcea gem de caise. La gemul de caise al lui Ba veneau în zbor toate albinele din stupinele vecine, fluturii zburau în cercuri în fața ferestrei, curcubeul se întindea deasupra casei și lega capetele opuse ale orizontului cu o panglică multicoloră pentru cadouri.

Natura regla temperatura în așa fel încât să nu fie nici prea cald, nici prea răcoare, ci exact atât cât trebuie, 22 de grade, cu o adiere ușoară care înfiora perdelele delicate și bătea ușor în obloanele ferestrelor deschise. Căci până și natura încerca să-i facă pe plac lui Ba atunci când făcea gem de caise.

În aceste zile, Ba devenea complet necooperantă, ba chiar agresivă. Bineînțeles, în cazul ei, este greu de imaginat un grad și mai înalt de burzuluiala, dar dacă ne străduim, reușim.

Ba sculpta și crea așa cum trudea Antoni Gaudi la construcția catedralei Sagrada Familia, fără planuri sau schițe. Și în niciun caz nu era voie să-i distragi vreodată atenția, pentru că ea își perfecționa mereu rețeta, adăugând ingrediente din ochi, un pic, o bucățică, o firimitură... Se ducea în grădină și se întorcea cu câte un buchet de ierburi noi: „De data asta mai adăugăm o frunză de ienupăr”, spunea. Noi urmam întocmai instrucțiunile ei și, ca să n-o deranjăm, ne străduiam să ne confundăm cât mai mult cu tapetul din bucătărie.

Manka și cu mine am primit misiunea să rumenim alunele într-o tigaie mare, să răzuim vanilia de pe batoane, să rumenim cojile de portocale și lămâi în cuptor, să scoatem miezul dulce din... De asemenea, am tăiat din hârtie de copt cercuri de mărimea unui gât de borcan. Ba

înmuia aceste cercuri în coniac și acoperea dulceața cu ele chiar înainte de a răsuci capacul.

Pentru orice întrebare, riscam să încasăm în frunte o lopățică de lemn cu care Ba amesteca gemul. De aceea vorbeam în șoaptă, ne loveam cu piciorul în liniște pe sub masă și ne făceam cu ochiul una alteia. Mergeam la toaletă în pas de gâscă, pe lângă perete. Dacă se întâmpla să dea peste noi în timp ce ne târâm gâfâind nerăbdătoare spre ieșire, Ba scotea un muget înfundat ca un nor de furtună. „A, păguboasele!” Nu reacționam nicidecum la „păguboase”, pentru că era o simplă constatare a existenței noastre. Dar dacă Ba ne spunea brusc „păguboase”, ni se făcea imediat inima cât un purice. Pentru că însoțea întotdeauna acest misterios cuvânt, „păguboaselor”, cu o palmă puternică peste față!

Tot orașul nostru știa că este categoric interzis să o deranjezi pe Ba când creează gem de caise. Parcă până și rândunelele prostuțe încercau să schimbe traseul zborului lor rapid într-o zi atât de crucială pentru univers.

Numai ȣiganii nu erau la curent cu asta. Și apoi, la ce să te aștepți de la ei? Veneau la noi o singură dată la câteva luni și nu erau obligați să fie la curent cu toate amănuntele vieții locale.

Sosirea ȣiganilor era precedată de un zvon alarmant. „Vin ȣiganii, vin ȣiganii!” – vestea alerga înaintea șatrei, se strecura ca un fum subțire în toate blocurile. Oamenii aveau convingerea nestrămutată că ȣiganii fură cai și copii și, neavând cai, își ascundeau odraslele în case. Șatra își întindea corturile nu departe de oraș, pe malul râului, și făcea focuri mari în timpul nopții.

ȣiganii se înfățișau în oraș a doua zi după sosire. Mergeau pe stradă într-o mulțime colorată și zgomotoasă, se sfădeau veseli cu voce tare, zdrăngănindu-și chitarele. Apoi

se despărteau în grupuri mici. Femeile mergeau din ușă în ușă și se ofereau să ghicească în palmă.

Îmi amintesc că într-o zi o țigancă a sunat la ușa noastră. Fuma o țigară și râdea în hohote cu un râs răgușit.

Și i-a spus mamei: „Frumoaso, hai să-ți ghicesc!” Mama a zâmbit slab și a refuzat.

— Ai ceva haine pe acasă pe care nu le mai porți? a întrebat țigancă.

— Să văd, a spus mama repede și s-a dus să aducă hainele.

Rămăsesem în pragul ușii și mă uitam la oaspetele nepoftit. M-a urmărit cu o privire batjocoritoare.

Apoi a aruncat mukul de țigară pe podea, l-a stins cu vârful butucănos al pantofului și și-a îndreptat basmaua pe cap.

— Știi ceva, fetițo, a spus ea, în viața ta totul o să fie așa cum îți dorești, trebuie doar să vrei.

— Știu, am mințit instantaneu.

Țigancă a râs cu un râs răgușit și zgomotos.

— E bine, a spus ea.

Piața colhozului era la cincisprezece minute de mers pe jos de la casa lui Ba și, în orice perioadă a anului, îți bucura ochii cu belșugul ei. Piața era administrată exclusiv de azeri, iar Ba, care locuise mult timp în Baku, reușea să se târguiască eu aceștia. Dar astăzi o dezamăgise o cunoștință azeră, Zeinab, care an de an aducea caise coapte ca mierea pentru gem. Zeinab absentă fără scrupule, iar Ba era foarte supărată că nu o vedea la tarabă ei obișnuită.

— Unde este Zeinab? a întrebat-o pe vânzătoarea de la tarabă vecină.

— Are angină, a răspuns aceasta, azi nu vine.

— Și eu de la cine să cumpăr caise? s-a enervat Ba. Că doar n-o fi pe moarte! Putea să vină la piață și cu dureri de gât!

— Luați de la Mamed, a sugerat vânzătoarea și i-a arătat cu mâna unde să se ducă.

— Hotărâsc eu singură de la cine să iau, i-a tăiat-o scurt Ba și a plecat demonstrativ în direcția opusă.

Am urmat-o în tăcere. Aveam fiecare un coș de răchită în mână, în care trebuia să punem caisele. Ba a făcut turul tarabelor și a răscolit meticulos fructele.

— Caisele sunt dulci, o asigurau comercianții cu ochi ageri. Gustă, dacă nu-ți plac, nu iei. Sunt pentru dulceață sau pentru gem, soră?

— Nu vă dau eu raportul vouă, curma ea imediat conversația de salon. Mai bine să-mi spui cu cât dai zarzărele astea?

— Cum zarzăre? Vânzătorii se simțeau jigniți. Uite ce caise zemoase, direct de pe creangă. Suntem în picioare de la patru dimineața, întâi le-am cules, apoi le-am adus la vânzare!

— Pe mine nu mă interesează biografia ta. Mă interesează să știu cu cât vrei să-mi vinzi sărăciile astea, că ți se ridică părul măciucă în cap numai cât le privești!

— Două ruble, zicea vânzătorul exasperat.

— N-ai decât să-ți cumperi o coroană de flori pentru mormântul tău cu două ruble, se stropșea Ba. Unde s-a mai văzut vreodată să ceri pentru caise în iulie asemenea sume deșănțate!

După ce s-a certat cu toți vânzătorii, a descris un cerc și în cele din urmă a ajuns la taraba pe care i-o arătase vecina lui Zeinab. Am văzut o grămadă de caise netede, aurii ca mierea, acoperite de rouă dimineții. În spatele tarabei stătea un bărbat mic și cocoșat, cu o șapcă enormă. Era atât de

mare pentru el, încât i-ar fi acoperit fața ca o vizieră dacă nu s-ar fi proptit în urechi. Omulețul își netezea în fiecare minut banda de pe frunte și o băga după urechi. Văzând-o pe Ba, a zâmbit vesel și de sub mustața lui luxuriantă au ieșit la iveală două rânduri de dinți de metal.

Ba s-a întors spre vecina lui Zeinab.

— Piticul ăsta cu gura strâmbă e Mamed? a strigat ea la femeie.

Mie și Mankăi ne venea să intrăm în pământ de rușine.

— Cum adică cu gura strâmbă, a spus enervat omulețul, nu e niciun om cu gura strâmbă, Roza, vorbești de parcă astăzi m-ai vedea prima dată.

— Din ziua în care mi-ai vândut zmeură acră, nu te mai cunosc, a spus Ba supărată. Cu cât dai uscăturile astea?

— Cum uscături? a strâns Mamed furios din buze. Uite ce produs select!

— Nu mă mai ameți cu fructele tale uscate la soare, s-a stropșit Ba, te-am întrebat de preț!

— Pentru tine, Roza, o rublă și optzeci!

— O rublă sau ne despărțim ca două corăbii pe mare.

Ba și-a scos portofelul din geantă și l-a scuturat în fața nasului lui Mamed.

— Roza, cum o rublă, s-a văicărit omulețul, toți le dau cu două ruble! O rublă șaptezeci și să consideri că ți-am făcut un cadou regal!

Ba a pus portofelul la loc în poșetă.

— O rublă cincizeci, a spus neliniștit Mamed. Roza, mă înjunghii fără cuțit!

— Să mergem, fetelor, a spus Ba și a pornit maiestuoasă spre ieșire.

— O rublă patruzeci!

Mamed a fugit după noi, strigând cuiva din mers: „Fiți cu ochii pe taraba mea!”

Ba naviga prin mulțime ca spărgătorul de gheață atomic Lenin. Am urmat-o, căci ne temeam să nu rămânem în urmă și să nu ne pierdem. Manka s-a agățat de tivul rochiei lui Ba, iar cu cealaltă mână a pipăit în spate și m-a prins de cot.

— O rublă douăzeci, și asta doar pentru că te respect foarte mult.

Vocea lui Mamed s-a înecat în zgomotul mulțimii.

Ba s-a oprit brusc și ne-am izbit de spatele ei. Dar ea nici măcar nu a observat acest lucru. S-a întors și pe față îi strălucea un zâmbet triumfător.

— Zece ruble și iau șapte kilograme din corcodușele astea ale tale!

* * *

După ce ne-am întors acasă, munca a început să clocotească cu o forță înspăimântătoare. Ba a spălat caisele în jet de apă și ne-a așezat la masă ca să scoatem sâmburii. A adus din pivniță un lighean mare de cupru, instrument indispensabil pentru prepararea tuturor gemurilor și dulcețurilor ei delicioase.

S-a așezat să aleagă fructele împreună cu noi. Caisele foarte coapte le tăia în două și ni le punea în gură – mâncați, mâncați și pe urmă o să vă bășiți prin toată curtea!

După ce ligheanul de cupru s-a umplut cu caise, a venit momentul acțiunii sacre. Ba se plimba maiestuos în cercuri și mai adăuga când o picătură de zahăr, când o picătură de apă. Noi ne jucam în liniște la masă cu batoanele de vanilie. În bucătărie se așternuse o tăcere solemnă și plină de respect.

— Frumoaso! s-a auzit o voce în spatele nostru, ca un tunet din cer senin.

Ne-am întors. O țigancă se uita pe fereastra bucătăriei, scăldată în lumina soarelui de vară: o băsmăluță ușoară, o bluză, nenumăratele șiraguri de mărgel de la gât îți luau ochii cu aur și cu nuanțele multicolore de verde, roșu, albastru și galben.

— Frumoaso, a spus țiganka, întorcându-se spre Ba, hai să-ți ghicesc!

Vocea țigăncii a avut efectul unei bombe care a explodat în bucătărie. Ba a înțepenit de spate, a rostit: „Doamne, Dumnezeuule!” și s-a întors brusc spre fereastră. Noi ne-am ascuns în spatele mesei. Manka m-a luat de mână și mi-a spus numai din buze: „A spus Doamne, Dumnezeuule!”

Teama ei era ușor de explicat – Ba îl pomenea pe Dumnezeu numai în cazuri de furie extremă, incontrollabilă, cu o forță întunecată. Manka și cu mine fuseserăm onorate de Ba numai de două ori în viață cu acest „Doamne, Dumnezeuule!” și pedeapsa care urmas, prin efectul ei devastator, e comparabilă doar cu consecințele secetei într-o mică țară africană. De aceea, când Ba a rostit expresia fatidică, ne-am ghemuit instinctiv și ne-am făcut mici.

Dar țiganka continua să stea senină și neștiutoare. S-a sprijinit de pervazul ferestrei și i-a adresat lui Ba un zâmbet larg și cam nerușinat.

— O să-ți spun totul, o să-ți spun totul, a îngânat ea cu o voce melodioasă.

— Pleacă de aici, am șoptit noi, dar era prea târziu.

Ba a expirat zgomotos. Așa frânează o locomotivă atunci când se teme că va rata peronul – cu un puternic și înfricoșător „pffffffffff”.

— Pffffffffff, a răsuflat Ba, și cum ai ajuns, drăguță, la casa mea?

— Pe poartă, era descuiată, a zâmbit țiganka.

— Ia-ți coatele de pe pervazul ferestrei mele, a spus Ba rar.

Țiganca n-a fost surprinsă. Era obișnuită să fie tratată cu suspiciune, văzuse multe la viața ei. Cel puțin așa se vedea din privirea ei și era evident că nu avea de gând să renunțe atât de ușor.

— Dar eu vreau să-mi țin coatele pe pervaz, a înfruntat-o ea sfidătoare, și ce-o să-mi faci?

— Pleacă de la pervazul ferestrei mele, a ridicat Ba vocea, și ieși afară din curtea mea, că nu vreau să-mi furi nimic!

Nu era prea târziu ca să plece, dar țiganca nu știa cu cine are de-a face. Și astfel a comis o greșeală fatală.

— Dacă vreau, o să fur, a spus femeia, chiar Dumnezeu ne-a poruncit să furăm. Și să știi că un strămoș al nostru a furat cuiul cu care voiau să-l răstignească pe Hristos! Și în semn de recunoștință pentru asta, Dumnezeu ne-a dat voie să furăm!

Ochii lui Ba au ieșit din orbite.

— Deci din cauza voastră i-au bătut un cui în ambele picioare apostatului ăluia? a întrebat Ba.

— Care apostat? nu a înțeles țiganca.

Ba a pipăit în spate și a apucat mânerul greu al tigăii de fontă. Noi am strigat cu glas subțire – "Nu!" Dar Ba nici măcar nu s-a uitat în direcția noastră.

— Pentru ultima oară, pleacă de la fereastră, a spus ea.

— Și dacă nu plec? Țiganca a întins brațele și s-a prefăcut că vrea să se cațare pe pervazul ferestrei în bucătărie.

Ba a azvârlit fulgerător tigaia, care a zburat prin bucătărie și s-a izbit cu un zgomot surd de fruntea țigăncii. Aceasta s-a clătinat, a scos un răcnet și s-a prăbușit în curte. Am ascultat – dincolo de fereastră se așternuse o liniște mormântală.

Ba s-a întors în liniște spre ligheanul cu caise. A amestecat ușor gemul cu o lopățică de lemn. Manka și cu mine priveam îngrozite, ne-am pus papucii în picioare și ne-am strecurat spre ușă.

— Narine?! a zis Ba fără să se întoarcă. Sună-l pe taică-tău și spune-i că Roza a omorât pe cineva. Spune-i să vină încoace.

— Cinci cusături! Contuzie! Mamă, tu îți dai seama ce faci?

Nenea Mișa nu se putea liniști.

Era o seară luminoasă de vară, albinele din stupinele vecine se roteau în jurul ferestrei într-un roi amețit, ademenite de aroma dulce a gemului de caise. Ba a pus netulburată masa. A tăiat carnea rece în felii mari, a scos brânză de oaie de casă, a stropit cartofii fierți cu puțin ulei vegetal aromat, a presărat sare grunjoasă și ierburi aromatice din belșug.

— Mamă, cu tine vorbesc! Nenea Mișa fierbea.

Ai măcar idee cât ne-a costat pe mine și pe lura ca să mușamalizăm cazul ăsta, să obținem copci în spital fără prea multe întrebări?

Ba a scos un castron de kamaț-mațun¹¹ și l-a trântit pe masă cu zgomot.

— Mi-a spus că ȣiganii au voie să fure, pentru că strămoșul lor a furat un cui care ar fi trebuit să fie în al doilea picior al lui Hristos, a spus ea.

— Mamă, nu a spus mare lucru, nu poți omorî un om pentru asta!

Ba a scos din frigider castraveți murați cu puțină sare.

¹¹ Produs din lapte acru. (N. a.)

— Au furat cuiul, a răcnit Ba, ar fi trebuit să-l lase să moară pe nefericitul ăla de apostat așa cum trebuie, cu câte un cui în fiecare talpă!

Nenea Mișa rămăsese fără cuvinte. Manka și cu mine stăteam în pragul bucătăriei și ascultam discuția cu sufletul la gură.

Ba a rupt matnakașul¹² crocant cu mâinile ei și l-a pus în coșul de pâine.

— Ai zice că l-a rugat chiar el pe strămoșul țiganilor să facă asta! a rostit ea serioasă și s-a întors spre noi:

Domnișoarelor, aveți de gând să mâncați sau vreți să vă distrați și voi cu vreo cusătură?

CAPITOLUL 8

MANIUNEA, SAU CE FACE O MARE IUBIRE CU NIȘTE FETIȚE MICI

INTERMEZZO LIRIC

Munții... Știți, munții... Cum să vă explic ce înseamnă pentru mine munții...

¹² Pâine. (N. a.)

Munții nu te umilesc cu măreția lor și nu-ți întorc spatele – adică acolo ești tu și acolo sunt munții, iar între voi nu e nimeni.

Undeva acolo jos sunt norii – oameni –, o mașină ruginită, ehei, eu fac parte din cosmos, sunt zâmbetul lui Dumnezeu, sunt încântarea, priviți, oameni buni, stelele mi s-au încurcat în păr, în palmele mele dorm peștii.

Munții... îi simt mereu în vârful degetelor, și mai ales atunci când am febră.

Îmi amintesc că, atunci când eu și Maniunea aveam zece ani, stăteam în vârf de munte, ținându-ne de mână, și eram foarte speriate. Am făcut un pas spre margine, iar Maniunea a făcut și ea un pas, iar inima mi-a sărit în gât – s-a zbatut – și s-a tot zbuciumat ca o pasăre prinsă.

— Iiiii, a răsuflat Manea.

Și nu am putut să spun nimic, m-am transformat într-o respirație lungă, iar altitudinea mă ademenea în jos, vă puteți imagina, înălțimea nu ne cheamă în sus, ci în jos. Îmi venea să o iau la fugă și să zbor, dar nu spre soare, ci spre stânci.

Și m-am întors.

— Tati? am întrebat nesigură.

— Nu te speria, a spus tati, nu uitați, trebuie să purtați asta cu voi tot restul vieții.

Și-mi amintesc și o altă zi, și iarăși munții, iar noi stăteam pe malul celui mai limpede pârau de munte.

— Fetelor, priviți aici, a spus bunica mea Tata.

A ridicat de pe jos un bulgăre de zăpadă de vară din munții acoperiți cu o crustă de gheață. Din astfel de zăpezi tainice își trăgea forța pârlăiașul, iar ea a rupt bulgărașul în două.

Noi am scos un „Ah!” – toate măruntaiele sfărâmicioase ale zăpezii erau pline de viermi.

— Cum se poate așa ceva? am întrebat.

— Țărână ești și în țărână te vei întoarce, a spus Tata. Asta e valabil și pentru noi, și pentru tot ceea ce vedeți în jurul vostru – zăpada, stâncile, soarele.

— Și pentru Dumnezeu? am întrebat cu prudență.

— Și, bineînțeles, și pentru Dumnezeu, mi-a răspuns înțeleapta mea Tata, nemurirea este o lașitate de neiertat... Mai ales de neiertat pentru EL.

ȘI ACUM, POVESTEA

Întâlnirea fatidică a Maniei cu iubirea ei s-a petrecut la cabana noastră de vară.

În fiecare vară, familia mea mergea la munte, unde, în vârful unui deal împădurit, într-un mic sat de vacanță, aveam o căsuță a noastră. Era o casă din lemn, bine construită, cu verandă, două dormitoare și o bucătărie mare, care servea și drept cameră de zi. În limbajul modern, eram fericiții proprietari ai unei case de vacanță, ce e drept, cu un interior foarte modest. De exemplu, paturile suprapuse pentru copii ni le meșterise un cunoscut de-al nostru tâmplar, care le făcuse astfel încât la patul de sus te puteai urca numai cu scara mobilă, deoarece scărița patului era atât de strâmbă, încât copilul care s-ar fi aventurat să se cațăre pe ea risca să cadă și să-și frângă gâtul.

Decorațiile ascetice ale casei erau compensate cu asupra de măsură de priveliștea care se deschidea de la fereastră. Când ieșeam în pragul ușii în diminețile timpurii de vară, natura trăgea cortina de ceață densă a dimineții și ne dezvăluia în fața ochilor peisajul ei unic, spălat de roua rece a dimineții, parfumat de aroma astringentă a ierburilor de pe creștetul muntelui, în coroanele copacilor seculari, și ne

chema în pădure cu strigătul îndepărtat al cucului singuratic.

Era o mare bucurie să simți că faci parte dintr-o asemenea frumusețe.

Aerul din munți era delicios și insuportabil de transparent, nu te strivea și nu te obosea, ci te învăluia molatic și te liniștea. Răsuna și era ușurat de grija propriei existențe, da, era sonor și neapăsător.

Am fost treziți dis-de-diminează de o bătaie blândă la fereastră. Era nenea Suren, ciobanul pe care îl cunoșteam și care ne aducea produse lactate.

Nenea Suren era un bărbat de cincizeci de ani, ars de vânt, cu o constituție robustă – uriaș, lat în umeri, puternic, mirosind tot a fum de la focurile în aer liber.

Parcă natura îl dăltuise dintr-o bucată solidă de stâncă. Era frumos, cu acea frumusețe rară și ciudată, exterioară, dar mai ales interioară, caracteristică locuitorilor de la munte. Avea cel puțin doi metri înălțime, în tinerețe fusese repezit și neîndemânatic, dar cu timpul învățase să se miște încet și nu atât de brusc, căci altfel – glumeau oamenii –, în primul rând, vacile n-ar fi putut ține pasul cu el, iar în al doilea rând, s-ar fi speriat de pasul lui mare și legănat și nu ar mai fi dat lapte.

În fiecare zi, nenea Suren mîna o cireada de vaci tipic armenesti, osoase, cu picioare subțiri, cu crupa lată și, dacă îmi permiteți această expresie, năsoase.

— Doamnă doctor Nadia, striga el către mama (așa cum îl rostea el, numele mamei mele suna Natiia), v-am adus niște smântână!

Tatăl meu este medic, iar mama este profesoară, dar nenea Suren nu ținea cont de aceste nuanțe. Printre oamenii simpli, autoritatea tatălui meu și profesia lui erau

atât de înalte, încât se extindeau asupra restului familiei și ne înnobilau pe toți!

Mama se ducea pe verandă și lua de la nenea Suren ulciorașul emailat pictat cu crini mici, neașteptat de cochet pentru anturajul lui înfricoșător.

— Suren, a spus mama, ai putea să vii măcar azi la o cafea cu noi?

— Nu, nu, se speria ciobanul, mă așteaptă cireada!

Cireada de vaci îl aștepta într-adevăr răbdătoare la o distanță respectuoasă de căsuța noastră, cu doi dulăi caucazieni uriași, înfricoșători, cu limbile lungi atârându-le din gură și dând din coadă cu furie spre mama.

Eu, îmbrăcată în grabă, stăteam de pază în fața ușii. Principalul era să nu ratez momentul. Nenea Suren ne aducea în fiecare zi alimente: unt de casă – galben, cu câteva picături de lapte bătut sărat mațoni¹³ –, smântână, brânză de vaci sau lapte gros, cald, încă aburind.

Aceste produse erau aduse, chipurile, pentru vânzare. Dar după una sau două fraze de conveniență, îi înmâna mamei mele ulciorul smălțuit și se grăbea să plece înainte să apucăm să-l plătim.

Ritualul era emoționant și fusese exersat de-a lungul anilor până în cele mai mici amănunte: nenea Suren bătea la fereastră, mama deschidea ușa și îl invita la o cafea, el refuza și se făcea imediat stacojiu la față – mama era atât de drăgălașă în sarafanul ei de culoare deschisă, cu părul blond și bogat până pe umeri. La început, intrigată de reacția lui, a crezut că minunatul nostru prieten se jenează să intre în casă și a început să-i aducă o ceașcă de cafea în cerdac. Nenea Suren lua ceașca micuță în mâinile lui uriașe și o ținea ușor cât dura toată conversația, neîndrăznind să

¹³ Lapte acru specific armenesc. (N. trad.)

ia nici măcar o înghițitură. Apoi îi înapoia mamei ceașca, lăsa la noi ulciorul cochec până seara – ca să nu-l ia cu el la pășune – și se grăbea să se întoarcă la cireada lui, mergând cu spatele. Odată cu el se puneau în mișcare și vacile, și câinii lui ciobănești uriași. Dacă cineva a văzut cum ies armenii din bisericile gregoriene – mergând de-a-ndăratelea ca să nu stea cu spatele spre icoane –, acela își poate imagina tot farmecul ritualului care se desfășura în fața mamei.

Și în acel moment venea rândul meu să intru în scenă – săream din spatele ușii, strângând banii în mână, îl ajungeam din urmă pe nenea Suren, cu vacile lui și cu cei doi câini ciobănești feroși. Nenea Suren își acoperea buzunarele cu palmele uriașe și se împotrivea în fel și chip.

— Mariam a mea le-a pregătit pentru voi, se apăra el, nu-mi trebuie nimic, e din tot sufletul, sunteți atâția copii, asta e pentru doctor, pentru fete...

Dacă reușeam să-i strecur banii în buzunar și s-o iau din loc înainte să mi-i bage el pe sub guler, fugeam fără întârziere spre casă, săream toate cele trei trepte ale verandei și trânteam ușa în urma mea. Inima îmi bătea atât de tare, că părea să se audă prin dealurile învecinate.

— Ai reușit? întreba mama.

— Da, gâfâiam eu.

— Slavă Domnului, spunea mama, uite ce smântână ne-a adus!

Smântâna era delicioasă – galbenă, fluidă, cu un strat gros de frișca la gâtul ulciorului. Deci, dragi prieteni, când vânzătorii din piață își laudă smântână groasă, proaspăt făcută, vă păcălesc, desigur. Smântâna proaspăt făcută este lichidă, puțin mai groasă decât o cremă de 33% și se întărește abia a doua sau a treia zi de depozitare la rece.

Stăteam la fereastră și priveam cireada de vaci care se îndepărta. Dealul era înecat în ceața dimineții și aveai impresia că vacile agață cu coarnele lor înalte marginea de jos a pânzei de ceață și o poartă cu mândrie deasupra lor...

Mama tăia bucăți mari de roșii cărnoase, ardei gras, ardei capia și castraveți, turna smântână pe deasupra, presăra sare grunjoasă și verdeață peste ele și mâneam o salată de vară, înveleam brânză de casă din lapte de capră în pâine pita. Prietenii, cui, cui ar mai trebui să-i mulțumesc pentru aceste arome, mirosuri și amintiri divine? Cui am uitat să-i mulțumesc?

Îmi amintesc că, într-o astfel de zi, din pădure a ieșit un urs brun mare. Și se pare că, în acel moment, un înger și-a întins palmele deasupra noastră, pentru că ursul a rămas un timp acolo și s-a uitat la noi, care încremeniserăm de groază, apoi s-a întors și s-a îndepărtat liniștit în pădure.

Iar seara, nenea Suren s-a întors cu cireada care pășea încet alături, obosită, cu ugerile umflate, mugind răgușit, în timp ce ciobanul își lua ulciorul lăsat la noi. Ne aducea pe o frunză mare de brusture câte un pumn de fructe de pădure, nuci sau ciuperci, pe care apoi le prăjeam pe un grătar. Să vă spun cum? Trebuie să scoți pălăria ciupercii și s-o desprinzi de picior, să pui un pic de unt de casă, puțină sare și să le prăjești pe cărbuni. Ciupercile se îmbibau de mirosul de fum de la foc, untul se topea și pătrundea în carne, mmm, ce minunăție!

Dimineața, mama zăbovea mult timp până să ne lase pe mine și pe Manea să ieșim din casă, căci ne examina temeinic din cap până în picioare să vadă dacă ne-am aranjat rochiile. Nu mai puteam de nerăbdare – aveam treburi urgente de rezolvat. Cu o zi înainte, pe coasta dealului, descoperiserăm o familie mare de ciuperci otrăvitoare, numite în popor „cașul ciorii”. Pălăria

ciupercilor avea formă sferică, iar dacă cineva le atingea, explodau, răspândind o duhoare de nesuportat. Manea și cu mine călcaserăm în picioare toate ciupercile și petrecuserăm mult timp scuișând și adulmecând duhoarea dezgustătoare provenind de la ele. Astăzi trebuia să verificăm ce se întâmplase cu ciupercile călcate în picioare și dacă acestea mai răspândeau încă duhoarea oribilă de ieri.

În cele din urmă, ne-am smuls din mâinile mamei și ne-am îndesat pe cap pălăriile cu boruri strâmbe. Când a văzut pălăriile, mama s-a strâmbat de parcă ar fi durut-o dinții.

— Să vă pun o băsmăluță pe cap? a sugerat ea, fără prea multă speranță în glas.

— Nu! am strigat amândouă. Ce băsmăluțe, poate vrei să ne mai pui și bavețică!

— Vedeți, fetelor, a ezitat mama, la tanti Sveta a venit sora ei, Asea, cu soțul și fiul ei. Nu vreau să apăreți ca niște sperietori de ciori în fața lor. Toate celelalte fete sunt îmbrăcate în rochie, au părul strâns sau codițe ordonate, iar voi mergeți cu pălăriile astea urâte, numai bune de speriat lumea.

— Chiar tu ni le-ai cusut, am spus noi jignite, la început ai spus că avem un aspect războinic, iar acum suntem două sperietori de ciori, nu?

— Ei bine, cum vreți, a suspinat mama, numai să vă purtați frumos, să fiți cuminți și să nu faceți prea multă gălăgie, pentru că soțul lui tanti Asea e din Moscova și s-ar putea să creadă, dacă se uită la voi, că aici trăiesc numai sălbatici.

— De ce să creadă asta? ne-am supărat noi.

— Este moscovit, a crescut în capitală. Se pare că în orașul lor toate fetele se plimbă în ciorapi de plasă și fac reverențe, a spus mama cu un zâmbet șiret.

Manea s-a bosumflat.

— Mare lucru, a murmurat ea. De parcă nu s-a mai văzut așa ceva! Să mergem să-l vedem pe moscovitul ăla și să-i arătăm că putem și noi să facem o reverență!

Așa că ne-am dus acasă la tanti Sveta, să-l vedem pe misteriosul moscovit. Casa nu era departe, fiind situată pe versantul sudic al dealului.

— Știi măcar ce-i aia reverență?

Manka și-a tras nasul belicoasă, și-a căutat o batistă în buzunar și, negăsind-o, s-a șters la nas cu dosul palmei.

— Nu știu, dar m-am simțit teribil de jignită că e ceva ce nu știu, spre deosebire de fetele din Moscova.

Ne-am plimbat în tăcere o vreme. Enigmaticul cuvânt „reverență” ne răscolea mințile, ne pătrundea în cele mai tainice colțuri ale conștiinței și cerea satisfacție neîntârziată – simțeam nevoia să facem o poznă chiar acolo, chiar atunci. M-am întors și m-am uitat înjur – nici țipenie.

— Moscovite – de ele nu mai pot eu! am strigat răzbunătoare.

— Ahahaha, a râs demonic Manea, ahahaha!!!!

— Nu trebuia să strivim ciupercile. Am fi putut să le aruncăm în curte la tanti Sveta, am chicotit, și până și-ar fi dat seama caraghiosul de moscovit, de mult nu mai eram acolo.

Am ocolit dealul prin partea sudică și ne-am apropiat de casa Svetei.

— Și, de fapt, cum arată moscovitul ăsta? a îngânat gânditoare Manea.

— Chipeș, așa cred. Are obligatoriu un tricou cu un urs olimpic pe piept – am început eu să-mi expun fanteziile cele mai ascunse –, cântă la chitară și mănâncă toată înghețata Eskimo pe care pune mâna, ca bătrânul Hotabîci¹⁴.

¹⁴ Personaj din filmul de comedie rusesc cu același titlu, după romanul lui Serghei Oblomov, Ulciorul de aramă al bătrânului Hotabîci. (N. trad.)

— Ei bine – Mankăi îi plăcuse foarte mult imaginea pe care i-o descriesem –, nu aş avea nimic împotrivă dacă ar conduce şi tramvaie.

— Tramvaie, mi-am dat ochii peste cap, da, asta ar fi minunat!!!

Manka s-a încruntat.

— Dar, în general, e urât şi îşi suflă nasul într-o faţă de masă şi are smocuri de păr care-i ies din nas, a spus ea.

— Şi urechi păroase! mi-am adus şi eu contribuţia.

În sfârşit, am ajuns acasă la tanti Sveta, am împins poarta şi am intrat în curte. Am mers câţiva paşi pe cărarea pavată cu pietricele de râu şi am rămas ținuite în loc. Pe veranda casei, chiar dincolo de balustradă, pe fondul peretelui de lemn, se vedeau două picioare lungi şi palide. Se întindeau la nesfârşit şi erau încoronate, în mod previzibil, cu tălpi mari şi plate. Picioarele erau moderat de păroase şi împingeau milităreşte cu genunchii ascuţiţi.

— Ce mai e şi asta? a făcut ochii mari Maniunea. Ce, a intrat în casă şi şi-a lăsat picioarele atârinate în aer deasupra pragului?

— Ei, haide, am chicotit, trunchiul este în spatele grilajului, de-aia nu-l vedem, stă în cap!

— Şi de ce stă în cap, aşa se primesc oaspeţii la Moscova? a rânjit Maniunea. Hai să mergem să-l salutăm pe ticnitul ăsta.

În acelaşi moment, picioarele au dispărut în spa-tele balustradei. Am încremenit.

— Acum o să se arate, a şoptit Manka.

Dar din spatele balustradei nu a apărut nimeni. Am ascultat – niciun sunet.

— A murit, a şoptit Manea, sau poate că a adormit. Să mergem, de ce stăm aici, trebuie să-i facem o reverenţă!

Am străbătut cu prudență veranda, am urcat treptele și am tras cu ochiul la locul de unde cu un minut în urmă ieșiseră picioarele.

— Bau!

Un tânăr înalt a sărit pe neașteptate în întâmpinarea noastră.

Am țipat și am luat-o la fugă. Dar tânărul cu picioare lungi avea în dotare și brațe lungi, așa că ne-a apucat repede de umeri.

— Glumeam doar, fetelor, de ce vă speriați? a zâmbit el. Haideți să facem cunoștință, mă numesc Oleg, pe voi cum vă cheamă?

Ne uitam hipnotizate la el și tăceam, de parcă am fi avut apă în gură. Oleg părea să fie eroul principal din Pirații secolului XX – aceiași ochi albaștri, o frunte lată și o gropiță în bărbie. Și mai avea și o cruce de filigran la gât.

— A, înțeleg, sunteți mute, nu-i așa, fetelor? a clipit el viclean.

— Da, a spus Manea, noi suntem mute, dar tu ai picioare palide și păroase!

— Și aveți niște coifuri minunate, vă vin foarte bine, a râs oaspetele din capitală.

— Nu sunt coifuri, a spus Manea supărată. Sunt pălării care ne acoperă chelia.

Și, spre groaza mea, și-a scos pălăria.

— Oh! Noua noastră cunoștință a rămas o clipă confuză, dar și-a revenit repede. Și ce dacă, sunteți niște frumuseți fără păr.

Manea a mârâit, a răsucit pălăria în mână și mi-a dat-o mie:

— Ține-o tu, a suierat ea cu un colț de gură.

Am luat în tăcere pălăria și am netezit-o în mâini.

— Ne-au făcut o mască din căcăreze de oaie și albăstreală de rufe și un timp am umblat cu capetele albastre.

Parcă ar fi intrat diavolul în Manka.

Fața vizitatorului din capitală s-a lungit. Trebuia să salvez urgent situația înainte ca acesta să decidă defenitiv că are de-a face cu sălbatici.

— Doar două zile! am spus eu, străduindu-mă să refac reputația noastră pătată. Două zile am umblat cu capetele albastre, apoi mama și Ba au trebuit să ne coasă pălării, pentru că e criză și nu se mai găsește nimic la magazin! De-aia arătăm acum ca două sperietori.

Manka mi-a dat un cot dureros în coastă.

— Ești o proastă! a șuiert ea.

— Ba tu! am împins-o înapoi.

Oleg a izbucnit în râs. Așteptam cu chipuri împietrite să auzim batjocura nemiloasă a vizitatorului moscovit. Acesta a oftat și și-a șters lacrimile din ochi cu mâinile. Pe degetul inelar al mâinii drepte strălucea banda galbenă a unei verighete.

— Fetelor, zău că îmi place de voi, a spus el în cele din urmă, și aveți un accent atât de amuzant!

— Iar tu ai un accent urât, a trecut Manea la atac. Și nu porți inelul pe mâna pe care trebuie!

— Cum adică nu pe mâna pe care trebuie?

Oleg și-a întins degetele și apoi ni le-a fluturat în fața nasului:

— Păi dreptcredincioșii poartă verigheta pe mâna dreaptă.

— Adică noi, ceilalți, suntem „stângcredincioși”? am decis să lămuresc puțin acest subiect.

— De ce, voi credeți... mai la stânga? a întrebat cu mirare Oleg.

— Nu, noi purtăm verighetele pe stânga, am replicat eu.

Îmi plăcuse imediat de Oleg și încercam, nu mai e nevoie să spun, să-l fac să mă placă și el pe mine. În sufletul meu era o urmă de invidie față de nesuferita de Asea, care avusese norocul să dea peste un băiat atât de minunat.

— Este adevărat că sunteți din Moscova? am întrebat.

— Este adevărat că m-am născut și am crescut la Moscova. Apoi m-am căsătorit cu tanti Asea. Și apoi am avut un fiu, Artiom. Are cinci ani, este un băiat foarte drăguț și sper că veți fi prietene cu el.

— Neapărat, a răbufnit Manea.

Am înghețat. Îmi era foarte rușine cu prietena mea. Dintr-o fetiță zâmbitoare și politicoasă, Manea se transformase într-un drăcușor malefic, cu privirea încruntată, stând cu mâinile pe lângă corp și cu burta scoasă belicos înainte.

Dar să cert o prietenă de față cu un străin este ultimul lucru pe care l-aș face, așa că am continuat con-versația elegantă.

— Unde este soția dumneavoastră ?

— A plecat împreună cu Sveta și cu copiii la o plimbare prin sat, iar eu am decis să fac yoga, a spus Oleg. Se întoarce curând, o să faceți cunoștință atunci.

— Ei bine, eu plec, n-am timp să stau de vorbă cu dumneavoastră aici, a rostit Manka printre dinți.

A făcut o mutră acră, a coborât treptele, a smuls cu mâinile goale o tulpină de urzică de sub scări și, fluturând-o încoace și încolo, s-a îndreptat spre poartă. Am urmat-o ascultătoare, mi-am scos preventiv pălăria de pe cap – dacă e să ne facem de râs, atunci să fim amândouă la fel. Dar n-am avut curajul să smulg și o urzică.

— Fetelor, nu mi-ați spus cumva cheamă! a strigat în urma noastră Oleg. Și spuneți-mi, pentru numele lui Dumnezeu, de ce vă trebuie urzica?

— Seeta și Geeta¹⁵, a bombănit Manea fără să se întoarcă, ne cheamă Seeta și Geeta, iar urzica ne trebuie pentru lecțiile de yoga.

M-a lăsat să ies prima și a trântit poarta cât a putut de tare.

Am mers de-a lungul gardului casei și am cotit după colț. Abia aici Manea a aruncat urzica în tufișuri.

— Ustură ca naiba, a mormăit ea printre dinții încleștați.

— Te mănâncă? Să-ți ud palma cu apă? am întrebat.

— O să rezist până acasă.

Manea s-a uitat pentru prima dată la mine, dar pe urmă și-a ferit ochii. Avea o asemenea expresie pe față, că mi-a pierit imediat orice chef să-i pun întrebări.

— Hai să ne luăm la întrecere! am sugerat.

— Să ne luăm la întrecere! a strigat Manka.

Când am intrat în casă, mama încerca să o hrănească pe sora mea mai mică, Sonecika, cu piure de cartofi.

Micuța Sonecika s-a arătat chiar de la naștere deosebit de mofturoasă la mâncare. A exclus categoric din dietă tot, cu excepția cârnatului și a foilor de ceapă verde. Iar acum a scuipat încântată piureul de cartofi pe bavețică și a întins mâinile spre noi.

— Ia-mă în brațe! a șoptit ea rugătoare.

Manka s-a strâmbat la ea și a mângâiat-o pe cap. A făcut „Hm!”. Din nară i-a ieșit o bulă mare, pe care Manea a tras-o înapoi cu zgomot.

¹⁵ Seeta și Geeta, personaje din filmul indian de dramă și comedie cu același titlu, 1972, în regia lui Javed Akhtar. (N. trad.)

— Tanti Nadia, cred că m-am îndrăgostit, i-a spus ea mamei.

— Așa! Mama a scos o batistă din buzunar și a pus-o pe Manea să-și sufle nasul: Și de cine ești îndrăgostită?

— De soțul lui tanti Asea.

Manea s-a uitat la mama cu o privire lungă, fixă, apoi a suspinat din greu.

— Asta e! Dar să nu-i spuneți nimic lui Ba, că va face tot posibilul să mă împiedice să mă căsătoresc cu el!

Mama a scăpat batista din mână. Lăsată nesupravegheată, Sonecika a întins mâna spre castronul cu piure, l-a luat și și-a băgat încântată mânuțele dolofane în el.

Manea se simțea „adultă” și, din păcate, cât se poate de nefericită în dragostea ei neîmpărtășită. Și-a dedicat toate zilele rămase din șederea oaspeților lui tanti Sveta scopului clar al izgonirii obiectului venerației sale din lume.

În a treia zi, la adăpostul nopții, oaspeții de la Moscova au plecat. Este posibil ca Oleg, chinuit de avansurile distructive ale Maniei, să fi plecat, pentru orice eventualitate, deghizat precum Kerenski în costum de soră medicală. Asta a sugerat tata, comentând plecarea lor grabnică.

— Oricum, a continuat el gânditor, unul dintre ei trebuia să cedeze, fie Manea, fie Oleg. Oleg a dovedit că are un instinct bun de conservare, a râs tata și i-a tras Maniei pălăria peste ochi. Ei bine, micuță agresoare, adu cărțile de joc, să facem o partidă de Popa Prostu'!

CAPITOLUL 9

MANIUNEA S-A ÎNDRĂGOSTIT, ZIUA A DOUA, SAU DARURILE

GENEROASE ALE MAGICIENELOR

Era a doua zi a șederii oaspeților de la Moscova la vila mătușii Sveta. Maniunea își petrecuse toată seara precedentă chinuită de remușcări – era foarte jenată de comportamentul ei nepoliticos față de Oleg.

— Ce muscă m-o fi mușcat? s-a plâns ea.

— Cu siguranță o muscă malefică, am turnat eu gaz peste foc.

— Țsta e felul tău de a mă dojeni sau de a mă consola? s-a enervat Manea.

— Nu trebuia să fii atât de nepoliticoasă cu el! am trecut eu la ofensivă.

După o mică baie de sânge, am ajuns în cele din urmă la decizia comună că Maniunea trebuie neapărat să-i ceară scuze lui Oleg.

Apoi am petrecut ceva timp dând târcoale casei lui tanti Sveta, încercând să născocim o modalitate prin care să-și ceară scuze și să-și arate profunzimea remușcărilor, dar fără a se umili prea mult.

— Trebuie să-ți ceri scuze în așa fel încât să nu audă nimeni altcineva decât el, am instruit-o. Să te furi-șezi și să-i șoptești: „Iertați-mă, n-am să mai fac.”

— Asta nu e de ajuns, trebuie să-mi cer iertare și să-i mai spun ceva, a insistat Manea.

— Ce altceva vrei să-i mai spui?

— Nu știu încă.

— Atunci de ce nu spui primul lucru care-ți trece prin cap? Poți să spui simplu: „Ce zi frumoasă e azi, iertați-mă, vă rog, n-am să mai fac!”

— Hai să ne mai plimbăm puțin, trebuie să mai repetăm, s-a uitat Manka la mine rugător.

— Bine, să mergem.

Facem ture, repetăm scuzele cu voce tare, îl călcăm pe nervi pe vecinul nostru, nenea Grișa, care deja ne aruncă priviri vădit bănuitoare de după gard, întrebându-se îngrijorat care o fi motivul pentru care ne încăpățânăm atât de tare să marcăm teritoriul de jur împrejurul casei mătușii.

Îl salutăm serioase de fiecare dată când ajungem în dreptul lui:

— Bună ziua, nene Grișa!

— Fetelor, nu aveți alt loc unde să vă plimbați? cedează nervii unchiului Grișa după ce-l salutăm netulburate a treia oară.

— Nu avem! îl săgetează Manea cu o privire încruntată. Nu avem și, ce-i mai important, nici nu vedem de ce!

Nenea Grișa scutură din cap și se retrage; nu toți adulții sunt capabili să salute cu sânge rece două fete zănatice de trei ori la rând în zece minute.

În momentul în care numărul de viraje în jurul casei mătușii Sveta amenință să treacă de o sută, Manea se oprește hotărâtă în fața porții.

— A sosit timpul! comandă cu colțul gurii și își trage capul între umeri.

Ia cu asalt gardul și se aruncă în luptă în zigzag, străbate poteca cu alergări scurte de la o tufă de coacăze la alta și înaintează spre casă. Eu îmi țin respirația și o urmez în tăcere.

Suntem rapide și agile ca o sută de mii de gheparzi, suntem la fel de letale ca laba unei leoaice furioase deasupra coloanei vertebrale a unei capre sălbatice! Dați-ne acum o companie de dușmani ticăloși și vor simți pe pielea lor dezintegrarea beta radioactivă. Nici măcar o singură cameră nu va înregistra mișcările noastre coordonate – atât de convingător ne-am contopit în peisajul înconjurător!!!

— Fetelor, a răsunat ca un tunet din cer senin vocea mătușii, ce faceți acolo? De ce îmi călcați în picioare pătrunjelul? Haideți, veniți pe verandă!

Operațiunea secretă a eșuat. Ne e rușine să renunțăm la locația noastră.

Tanti Sveta se uită pe fereastră și are o expresie atât de buimăcită pe față, de parcă un fir invizibil i-ar trage pleoapele strâns în sus și în jos. Încă puțin, și ochii i-ar fi ieșit de tot din orbite.

— Narine, Maria, nu vă e rușine? Ce faceți acolo?

Vinovate, batem din picioare și nu spunem nimic de parcă am avea gura plină cu apă. Ne este chiar foarte rușine. Tanti Sveta e cel mai bun pediatru din raionul nostru, ne știe pe dinafară toate bolile din ziua în care ne-am născut. Se poate spune că am crescut sub ochii ei și cu implicarea ei directă. De aceea, nu ne mai rămâne nimic de făcut decât să stăm acolo, ca două nostime stane de piatră în mijlocul curții.

Dintr-odată, ușa se deschide și pe verandă apare o fată de o frumusețe uimitoare, nepământească. E scundă și fragilă, cu ochi mari, migdalați, cu buzele rotunjite într-o jumătate de zâmbet, cu pielea aurie și o coadă de cal stufoasă de păr castaniu. Poartă niște blugi bleumarin fantastici și o jachetă mulată. Este plină de strălucire, parcă de pe altă lume și nespus de frumoasă. Deci asta-i Asea! Mie mi s-a strâns inima – niciodată, niciodată Oleg nu o va înlocui pe această frumusețe cu Maniunea mea.

Asea se uită la noi de parcă am fi două râme care au ieșit la suprafața pământului.

— Cine sunt fetițele astea, Sveta? Întreabă ea.

— Fiica Nadiei cu prietena ei. Stăteau ascunse nu știu de ce în spatele coacăzelor și mi-au călcat în picioare toate straturile cu verdeață!

Asea își arcuiește o sprânceană. De undeva din memoria mea răzbate expresia „frumoasă ca luna” și aruncă o minge invizibilă pe vârful limbii mele. „Frumoasă ca luna”, șoptesc eu pe furiș, obișnuindu-mă cu felul ciudat în care suna expresia.

Între timp, Frumoasa-ca-Luna se sprijină de balustrada verandei.

— Ciudate fete, vin neinvitate, calcă în picioare straturile – v-a chemat cineva aici? pufnește ea.

— Le cunosc de mult timp, ne ia apărarea tanti Sveta, dar este întreruptă de scârțâitul porții.

Tanti Sveta zâmbeste și se luminează la față.

— Mamă, tanti Sveta, am văzut un vultur mare pe cer, se aude din spatele nostru vocea veselă a unui copil.

Ne întoarcem. Un băiețel cu părul creț, îmbrăcat într-un tricou albastru și pantaloni scurți în carouri, aleargă spre casă. În urma lui vine Oleg. Când ne vede, se oprește și instantaneu un zâmbet larg i se așterne pe chip.

— Ah, Seeta și Geeta, iarăși voi? Ați venit să mai luați un buchet de urzici pentru ora de yoga?

— Care Seeta și Geeta? întreabă din nou perplexă tanti Sveta.

Ochii îi ies din cap pe traseul obișnuit spre frunte și amenință să se despartă de stăpâna lor și să pornească în plutare liberă.

Oleg tace și zâmbeste. E frumos ca prințul moștenitor dintr-un regat de basm.

— Să mergem!

Manea nu mai suportă strălucirea pe care o emană Oleg și mă trage de cot. Face câțiva pași hotărâți, apoi se oprește brusc, ca ținută locului. Mă izbesc dureros de ea. Manka mă împinge cu mâna și se întoarce spre verandă. Cu chipul ei împietrit ai putea să spargi nuci sau să bați cuie într-un

perete de beton. Dacă îndepărtăm rapid stratul de ghips de pe fața ei și o vopsim în toate felurile, nu-i exclus s-o putem expune în muzeul nostru de etnografie ca mască rituală a zeului aztec al războiului Huitzilopochtli.

Timp de un minut, prietena mea o străpunge fără să clipească pe Asea, sfredelind cu privirea o gaură undeva în zona prefrontală din lobul drept. Expiră zgomotos:

— Niciodată!

Întorcând din nou masca lui Huitzilopochtli spre Oleg, rostește pe silabe:

— Ni-cio-da-tă!

Zâmbetul îngheață pe fața lui Oleg. Deschide gura să spună ceva, dar Manea ridică palma. Oleg încremenește. Manea îl ocolește cu o mutră dezgustată și pornește ca un tanc spre poartă. Abia mă pot ține după ea.

— Narine, unde vă duceți? Tanti Sveta tot nu înțelege și nu o îngrijorează soarta ochilor ei ieșiți din orbite. Fetelor, ce e cu voi?

Ajunsă la poartă, Maniunea se întoarce și strigă triumfătoare:

— Niciodată! Și pentru nimic în lume!!!

Cortina.

* * *

Așa a trecut prima zi de iubire a Maniei mele. Noaptea târziu, când noi două eram deja în pat, tanti Sveta, Oleg și Asea au trecut pe la părinții mei. Până la noi ajungeau fragmente de conversație și hohote de râs, apoi s-a făcut brusc tăcere, cineva a zdrăngănit la chitară și a început să cânte cu o voce joasă, ușor răgușită Romanța din Arbat¹⁶.

¹⁶ Cântec foarte cunoscut al lui Bulat Okudjava, poet și compozitor de origine georgian-armeană. (N. trad)

Manea s-a ridicat imediat în șezut pe pat, iar pe fundalul ferestrei întunecate, urechile orientate în direcții diferite pe capul ei rotund ieșeau caraghios în evidență. Maniunea s-a întors spre mine și a rostit duios:

— EL e!

Am adormit cu un sentiment profund de datorie îndeplinită.

* * *

A doua zi a început cu exersatul ritual la vioară al Maniei. Exersatul era întrerupt periodic de țipete „nu vreau”, „m-am săturat” și „de ce eu trebuie să studiez și Narka nu?”.

De ce nu e Narka acolo? Pentru că Narka a avut noroc și a fost selectată pentru clasa de pian în loc de cea de flaut, de exemplu. Și cine e prost să mute un pian vara dintr-un apartament în casa de la țară?

În timp ce Manea tortura vioara, eu mă ocupam de sora mea mai mică, Sonecika – ispășeam pedeapsa pentru suferințele Maniei. Mama hotărâse că așa este mai corect. Sonecika și cu mine, contrariate de cântatul Maniunei, mutam în liniște cuburile și făceam tot felul de monștri din plastilină.

Imediat după exersat, în timp ce strângeam jucăriile, Manka s-a strecurat pe ușă. După un timp, a aruncat o privire înapoi.

— Să mergem, mi-a șoptit ea conspirativ.

— Unde? s-a opus mama. Iar la tanti Sveta? Ne-a povestit toate poznele voastre, cum ați fost nepoliticoase cu Oleg și ați strivit straturile de pătrunjel. Oare așa trebuie să vă comportați, fetelor?

— Nu mai facem, tanti Nadia. Manka a privit în jos și mi-a făcut semn din cap: Hai să-ți arăt ceva!

Am sărit peste prag. Manka m-a târât după colț și mi-a înmănat un pachet misterios.

— Uite! a spus ea triumfătoare.

— Ce este?

La început am pipăit pachetul bănuitoare, apoi am adulmecat pachetul ciudat – nu-mi inspira deloc încredere după felul în care arăta.

— Este un cadou, a spus Manka, ascunzându-și cu greu bucuria. Pentru el! Nu-i așa că-i ingenios?

— Cum adică pentru el? Pentru care el?

— Narka, te prinzi așa de greu! Pentru Oleg. Ce mai aștepți, desfă-l mai repede!

Am desfăcut cu grijă gazeta Sovetski sport mototolită. Sub ea se afla o frunză umflată și împăturită de brusture, în interiorul brusturelui era o piatră de mărimea unui cartof din soiul „Succes”.

— Ce-i asta?

Manka a înfășurat cu grijă cartoful înapoi în brusture.

— Am ajutat-o pe mama ta să înfășoare carnea tocată în frunze de viță ca să facă sarmale, mai ții minte?

Țineam minte, bineînțeles. Întâi am cerut s-o ajutăm pe mama, apoi am tras cu ochiul pe fereastra de la bucătărie și am văzut cum a scos „capodoperele” noastre din oală și a înfășurat din nou umplutura în frunze de viță.

— Vezi, mi-a aruncat Manka o privire triumfătoare, acum sunt practic o gospodină, iar Oleg ar trebui să știe asta!

— Și ce să facă cu această piatră? S-o mănânce? Nu înțelegeam deloc la ce îi trebuie Maniei acest pachet.

— Prostuțo! m-a privit Manka cu un aer condescendent. Cum s-o mănânce? Cu toate că – a căzut o clipă pe gânduri –, ce mănâncă oamenii care stau în cap? Poate că se hrănesc cu pietre, nu știu. Când o să mă mărit cu el, o să-ți povestesc ce și cum. Și acest pachet este doar un cadou...

îmi va admira arta... arta gătitului și se va îndrăgosti de mine.

Era o amiază frumoasă de vară. Soarele era sus, dar, așa cum se întâmplă adesea în zonele muntoase, nu dogorea deloc. Aerul era limpede, sonor și imponderabil ca o pană. De fiecare dată când trăgeam aer în piept, îmi umpleam plămânii cu bule de fericire – îmi venea să zbor și să plutesc la nesfârșit deasupra pământului.

Totul și toți cei din jurul nostru se bucurau de ziua însorită. Cu excepția Maniei. Manea nu avea timp pentru banalele dulcegării roz. Manea era pe picior de război.

În timp ce ieșeam din curte, mama a scos capul pe fereastră:

— Unde vă duceți, fetelor? Se apropie ora prânzului.

— Venim repede!

Până la casa mătușii era doar o plimbare scurtă, cam șapte minute de mers lejer. Cel mai greu a fost să găsim o cale să-i dăm cadoul lui Oleg fără să vadă soția lui. Pentru că nu ardeam de dorință să ne stricăm din nou cheful din cauza acelei frumuseți.

— E-n regulă, o să născocim ceva pe loc, m-a bătut la cap Manecika tot drumul.

Dar în curând am ajuns la fața locului, iar brainstormingul nostru nu dăduse rezultate.

— Hai să aruncăm cadoul în curte, am propus.

— Ca să-l găsească Asea și să creadă că e pentru ea! Numai asta mai lipsește!

Manea avea perfectă dreptate – nu poți permite ca simbolul talentelor tale culinare incontestabile să ajungă la dușman. Trebuia să-l arunce cu îndemănare și, de preferință, direct în Oleg. Nu aveam altceva de făcut decât să-l așteptăm să iasă în curte și să fie o țintă fixă câtăva

vreme. Atunci am avea timp să ochim și să aruncăm cu precizie prețiosul pachet.

A trecut o eternitate într-o așteptare chinuitoare. Ne țineam respirația, așteptând să iasă Oleg. Din casă se auzeau voci care vorbeau încet și clinchet de vase.

— Stau la masă, am murmurat eu și stomacul mi-a chiorăit trădător.

— Îhî. Manka a înghițit în sec: Ce foame mi-e!

Am așteptat a doua eternitate. A doua eternitate a durat chiar mai mult decât prima. Stomacul mi se zvârcolea zgomotos de foame.

— Hai să numărăm până la o sută și, dacă Oleg nu iese în curte, dăm o fugă până acasă, mâncăm și ne întoarcem să-l așteptăm din nou, n-am mai putut răbda eu.

— Hai să facem așa, s-a învoit Manea, dar nu vreau să trișezi.

După un minut aproape că ne-am certat – Manea a zis că număr prea repede și înghit intenționat sfârșitul cuvintelor și asta nu e corect, iar eu i-am spus că numără prea rar și că târăgănează silabele.

— Proasto! a țipat Manea, de ce ești așa de pricinooasă? Nu nouășpe – nouă-spre-zece!

— Proastă ești tu! Chiorăitul zgomotos din stomac mi-a acoperit șoapta furioasă. Ce contează cum numesc eu cifrele, din moment ce nu mă încurc la numărătoare!

Încă puțin și probabil că ne-am fi scos ochii una alteia cu mulajul de sarma, dar deodată, de cealaltă parte a gardului s-a auzit o voce mică:

— Și eu știu să număr!

Am tăcut și ne-am uitat prin spațiul dintre scândurile gardului. Din curtea tușii Sveta ne privea un ochi mare și albastru. Apoi, ochiul a dispărut și prin crăpătură s-a strecurat un degețel dolofan.

— Țsta e unu!

Degetul a dispărut, iar o secundă mai târziu au apărut două degete:

— Doi!

— Stai puțin! Manea și cu mine ne-am uitat una la alta. Cum te cheamă?

— Pe mine mă cheamă Arden și în curând voi împlini cinci ani, a recitat cu plăcere Ochi-Albaștri.

— Cum, cum te cheamă?

— Arden!

Ne-am gândit mult și bine.

— Poate acordeon? a sugerat șovăielnică Manea.

— Bine că nu spui oboi, am răspuns eu supărată. Băiatule, spune clar cum te cheamă.

— Arden, a spus ochiul supărat la rândul său, pe mine mă cheamă Arden.

Apoi ochiul a dispărut, iar din spațiul dintre scânduri a apărut o palmă cu degetele întinse:

— Și aici sunt cinci, câți ani voi avea în curând, a spus el pașnic.

Am avut o revelație:

— Manea, ce-ar fi să-i dăm lui Ard... cadoul și să-i spunem să-l ducă lui Oleg. Să-i spunem doar că e un cadou pentru tatăl lui.

— Asta e soluția, s-a bucurat Manea și l-a strigat pe băiat: Hei, băiete, Arden!

— Nu mă cheamă Arden, mă cheamă Arden! a spus băiatul supărat.

— Păi așa am spus și eu, a replicat Manea uimită.

— Nu contează! m-am grăbit eu. Băiete, vrem să-ți dăm un cadou pentru tatăl tău.

— Dați încoace! a spus băiatul entuziasmat.

— Dar să nu-i spui că ți l-au dat două fete, bine?

— Bine!

— Ești sigur?

— Sunt sigur. Dați-mi cadoul!

Manea a întins mâna peste gard și i-a dat lui Arden prețiosul pachet. Acesta l-a luat și a mormăit:

— O, ce greu este!

Și a fugit spre casă, răcnind cât îl ținea gura:

— Tatiiiiii! Două fete ți-au adus un cadou!!!

— Ce fete, ce ai în mâini, Artiomka? a răsunat vocea lui Oleg.

— Hai să fugim!

Manka s-a smucit din loc și a luat-o la goană. Am parcurs drumul până la noi acasă în câteva secunde și, dacă printr-un miracol la linia de sosire ar fi fost un arbitru cu un cronometru, ar fi înregistrat un nou record mondial la alergarea pe distanțe scurte!

— Artiom! am găfâit eu, sărind dintr-o singură mișcare pe veranda casei noastre. Îl cheamă Artiom!

— Trădător, nu Artiom! a spus Manea cu mâinile în șolduri. Acum Oleg a ghicit că este un cadou de la noi.

— Păi asta e bine! mi-am dat eu seama. Trebuie să știe cine e în stare să înfășoare atât de bine sarmale.

— Crezi? Manea s-a uitat recunoscătoare la mine. Narka, ești un geniu, cum de nu mi-am dat seama de asta până acum?

După prânz am ieșit la plimbare. Ploaia abundentă și caldă din zilele anterioare nu fusese în zadar, astfel că pantele dealului nostru erau acoperite cu un covor de maci uriași de munte. Am cules un buchet mare și i l-am înmânat mamei cu sentimentul datoriei împlinite.

— Oh, ce frumusețe, a bătut ea din palme, ce frumusețe!

Mama avea un sarafan lung, părul îi cădea în bucle dese pe umeri, ținea în mâini un buchet mare de maci roșii și ne zâmbea.

Fără să vrem, eram fascinate de ea.

— Tanti, a exclamat Manea, când o să cresc mare o să arăt ca dumneavoastră, nu-i așa?

— O să arăți mai bine, a mângâiat-o mama pe obraz, o să fii o adevărată frumusețe!

— Da?! Manea transpirase de bucurie.

— Cu siguranță! a râs mama și s-a dus să pună florile într-o vază.

— Dar el știe că o să fiu frumoasă? a căzut pe gânduri prietena mea.

Am ridicat din umeri. De unde era să știu ce gân-dea Oleg?

— Să mergem la ei? am propus. Să vedem ce se întâmplă în curtea lor.

— Să mergem. Manea m-a privit recunoscătoare. Bine că ai spus-o tu, că eu mă jenam.

— De ce să te jenezi? am întrebat eu mirată.

— Pentru că sunt mândră, a suspinat Manea.

La 300 de metri de casa tușii Sveta am observat un steguleț roșu, care ieșea prin despărțitura din gard. Am stat la distanță o vreme, apoi ne-am apropiat să ne uităm mai bine. Era un steguleț cât se poate de obișnuit de 1 Mai pe un bețișor subțire de lemn. L-am privit un timp gânditoare, apoi am băgat un deget în despărțitura. Steagul a căzut și am văzut un sul de hârtie bine înfășurat, prins de bețișor. Bineînțeles, primul lucru pentru care ne-am luptat a fost dreptul de a citi biletul. Manea a câștigat, pentru că a scos un strigăt sfâșietor:

— Eu m-am îndrăgostit prima de el! și mi-a smuls steagul.

A desfăcut biletul cu inima cât un purice.

„Seeta și Geeta!” scria pe bilet cu litere mari lăbărțate. „Veniți la poartă și luați ce este jos, sub piatra mare din stânga. Și nu faceți mutre, oricum nu va băga nimeni de seamă, pentru că toată lumea s-a dus în natură, să facă șașlâc la grătar.”

Ne-am apropiat de poartă, am găsit repede piatra și am ridicat-o cu bățul stegulețului – în tabăra dușmanului trebuie să fii foarte atent să nu atingi nimic cu mâinile. Sub piatră era un pachetel mic. L-am desfăcut cu inima strânsă. În pachetel erau patru bomboane „Ursulețul din Nord”.

— Vezi cât de bun este? a rostit Manea anevoie, umplându-și gura cu ciocolata delicioasă.

— Da! Cu siguranță i-a plăcut cadoul tău!

— Să-i mai dăm ceva!

— Da, chiar așa, am încuviințat eu fericită. Dacă am primit câte două bomboane de ciocolată de fiecare pentru o sarma falsă, atunci, dacă ne punem puțin mintea la contribuție, am putea obține o pungă întreagă de bomboane de ciocolată!

Așa că am început să ne gândim cu ce altceva am putea să-l uimim pe Oleg.

În scurt timp, am adus la piatra cunoscută un buchet de maci, o duzină de ghinde viermănoase, o mână de zmeură, o bucată mare și uscată de plăcintă, o găleată de plastic de cinci litri găurită, un pachet gol de țigări puturoase Arin-Berd. După o clipă de ezitare, am adăugat la grămada pitorească de cadouri o bucată de fier ruginită, al cărei scop nu-l puteam stabili, o minge de cauciuc spartă, o jumătate de pălărie mare de ciupercă de copac, smulsă de pe trunchiul unui fag, un kilogram de sortimente de pietricele de toate dimensiunile și o întreagă familie de buretele

muștelor, care crescuseră până la înălțimea maximă datorită ploilor îmbelșugate.

Ne-am întors acasă cu convingerea fermă că, la vederea unor daruri atât de generoase, inima lui Oleg va începe să tremure, iar soarta Asiei va fi amară!

Așa s-a încheiat a doua zi de iubire a Maniunei.

Urma ziua cea mai grea și, pe alocuri, de-a dreptul tristă, ultima zi.

CAPITOLUL 10

MANIUNEA S-A ÎNDRĂGOSTIT, ULTIMA ZI, SAU BUNĂ ZIUA, TRISTEȚE

Cea de-a treia zi a iubirii Maniunei a fost marcată de o mare muștrare încă de la primele ore ale dimineții. Era vorba, bineînțeles, de Maniunea și de mine.

— Fetelor, nu vă recunosc deloc, clocotea mama de indignare. Cum ați putut să duceți atâtea gunoaie la poarta Svetei?! Oamenii nu au altceva de făcut decât să curețe gunoaiele după voi? Și, mai ales, ce v-a venit să faceți așa ceva?

— Nu le-am dus noi, am mințit eu.

— Ar trebui să-ți cos gura cu sfoară groasă, ca să nu mai minți, Narine! V-au văzut vecinii când ați adus mai toate gunoaiele de la groapa de gunoi din cartier până la gardul lui tanti Sveta! Puteți măcar să-mi explicați motivul comportamentului vostru inadecvat?

— Nu este inadec... inadecvat... ce cuvânt ați zis, tanti Nadia?

Manka își strângea pălăria în mâini și se uita vino-vată în ochii mamei.

— Comportament inadecvat, adică nepotrivit. Și cum altfel aş putea numi ceea ce ați făcut?

— Nu este un comportament nepotrivit, eu am inventat totul, a spus ea.

Manecika a făcut un pas în față și m-a acoperit cu umărul.

— Numai eu sunt de vină, să mă certați pe mine, nu pe Narka.

Mama era foarte supărată. Dar când Manecika m-a acoperit cu trupul ei, nu s-a putut abține și a zâmbit. I-am răspuns și noi imediat binevoitoare cu un zâmbet. Mama și-a revenit și s-a încruntat din nou. Noi ne-am cocoșat vinovate.

— Înțelegeți, tanti Nadia! Manka și-a îndesat pe cap pălăria strâmbă și și-a tras borurile până la sprâncene, acoperindu-și și urechile. V-am spus că îmi place de Oleg. Și m-am gândit că niște cadouri simple ar putea să-l facă să se îndrăgostească de mine.

Mama a plesnit din palme.

— Maria, dar tu îți dai seama ce spui? Oleg e adult, un bărbat în toată firea, are douăzeci și opt de ani, are o soție și un fiu de cinci ani...

— Arden, am intervenit eu.

— Cine?

— Păi el își spune Arden. Nu știe să-și pronunțe corect numele.

— Nu-mi pasă, poate să fie și arcan! s-a supărat mama. Ce, despre asta e vorba? în primul rând că nu e voie să te îndrăgostești de soții altora. Și în al doilea rând, sunteți fete mici și fetițele de vârstă voastră trebuie să citească cărți și să se joace cu păpușile, nu să-și bage în cap fel de fel de prostii și să se poarte ca niște huligani! Manecika a pufnit supărată.

— Am citit deja toate cărțile pe care le-am adus cu noi și cu păpușile n-are decât să se joace Sonecika, noi nu mai suntem mici. Avem deja unsprezece ani. Asta e una. Și în al doilea rând, tanti Nadia, această Asea este o ticăloasă, nu vedeți?

— Maria, nu e frumos să jignești oamenii și Ba ți-a atras atenția de mai multe ori.

Când am auzit numele lui Ba, ne-am făcut mici amândouă, în schimb mama și-a desfăcut mândră aripile – cuvintele ei căpătaseră o greutate suplimentară.

— Asta în primul rând. Și în al doilea rând: dacă zici că ești o fată mare și nu vrei să te mai joci cu păpușile, atunci te rog să-mi răspunzi la această întrebare: dacă un băiat îndrăgostit ți-ar da o găleată găurită, ce-ai face?

— I-aș pune găleata în cap!

— Și ce te face să crezi că „darurile” voastre ar putea să-i placă lui Oleg? Și încă, din informațiile mele, în acea grămadă de gunoi, găleata spartă era cel mai inofensiv specimen!

Am tăcut rușinate.

— Persoanei pe care o iubești trebuie să-i dăruiești cel mai prețios lucru pe care îl ai, înțelegi? a continuat mama să ne facă morală. Ce fel de iubire este aceea în care dăruiești obiectului iubirii tale o plăcintă uscată?!

— Dar era foarte mare și plată, ne-am justificat noi într-un glas, și mișuna de gândaci. Cu greu ar fi putut să vadă așa ceva la Moscova!

— Da, firește, a spus mama, râzând, o s-o ia cu el în capitală și o să se laude la toți: „la uitați ce caca mare fac vacile armenesti!” Gata, fetelor, conversația asta s-a terminat, astăzi aveți arest la domiciliu, treceți în camera voastră! Până mâine dimineață, aveți destul timp să vă gândiți la asta.

Ne-am dus fără să cârtim spre dormitor. Știam din proprie experiență că nu e bine să ne certăm cu mama și, dacă insistam, puteam primi o corecție dureroasă peste fese.

— Ți s-a năzărit să te îndrăgostești de Oleg ăsta, m-am plâns, acum trebuie să stau închisă până mâine-dimineață din cauza lui.

— Inimii nu poți să-i poruncești, a suspinat din greu Manea, așa spune tata când se ceartă cu Ba din cauza mamei. Mă tot gândeam ce voia să spună, dar acum înțeleg. Te poți îndrăgosti de oricine, pentru că inima alege singură pe cine să iubească. Te duci undeva, de exemplu la o brutărie, și un vierme se târăște încet pe drum. Îți dorești atât de mult să calci pe el, dar inima face poc! Și se îndrăgostește. Și gata, adio viață liniștită!

M-am speriat. Mă întrebam de cine i se va năzări să se îndrăgostească inimii mele nebunatic? Și dacă e vorba de vreun animal? Negustorul de vechituri, nenea Slavik, are un măgar care rage 24 de ore pe zi. Vecinii se plâng că nu-i lasă să doarmă, dar unchiului Slavik îi e milă de el. „Rage pentru că e plictisit de bătrânețe”, se scuză el față de vecini. Dar de ce e trist măgarul? Poate că are nevoie de dragoste, poate că pe mine mă așteaptă. O să trec pe lângă casa vânzătorului de haine vechi, inima mea miloasă va vedea măgarul și mă voi îndrăgosti pe loc. Și atunci ce mă fac? Să mă mărit cu el?

Am scuturat puternic din cap ca să alung aceste gânduri îngrijorătoare. Manecika stătea la masă cu capul plecat și muta cărțile dintr-un teanc în altul.

— Vezi tu, aș vrea să locuiesc cu noi. Ar fi prieten cu tata, l-ar învăța cum să stea corect în cap. Ar putea să doarmă în camera din spate, iar eu i-aș cânta seara la vioară.

— Și Ba? am întrebat eu înspăimântată.

Manea s-a întunecat la față.

— Da, n-o să se poată înțelege cu Ba. O să-l arunce pe Oleg pe ușă afară cât ai clipi din ochi.

Maniunea a tăcut un timp, apoi a adăugat visătoare:

— Aș vrea să aibă o pălărie care să-l facă invizibil!

În fața ochiului meu interior se desfășura o imagine minunată: nenea Mișa stătea în cap, Manea cânta la vioară, Oleg stătea cu pălăria care îl face invizibil pe cap, iar în spatele lui era Ba, care ochea spre el cu pușca de vânătoare a tatei. Am sărit în sus.

— Nu, mi-e teamă că lângă Ba toate obiectele magice o să-și piardă proprietățile!

Manka se tăvălea de râs.

— Așa e, a gemut ea printre râsete, lângă Ba nici chiar obiectele magice nu mai au putere.

Apoi ne-am amuzat o vreme uitându-ne pe fereastră. Din stradă veneau vocile vesele ale copiilor care se jucau de-a v-ați ascunselea.

— Akali-bakali-ceavarda-kakali, a rostit sora mea Karinka numărătoarea în limba gruzină. Apoi conducătorul grupului a început să numere cu voce tare, și micul Artiom a țâșnit ca un glonț pe lângă fereastră. Artiomka se împrietenise cu toți copiii și mergea cu ei prin tot satul de vile. Am privit lung și melancolic în urma lui. Este greu să stai închis în casă când afară strălucește soarele și se aud vocile vesele ale copiilor!

— Am găsit! Știu ce să facem! a sărit dintr-odată Manea. Mama ta a spus că trebuie să dăruiești ce ai mai de preț, nu-i așa? Și cel mai prețios lucru pe care îl am este amuleta mea. Manea s-a lovit pe piept. Și asta am de gând să-i dau lui Oleg.

— Ești nebună? m-am speriat eu. Ai idee ce-o să-ți facă Ba dacă află că ai dat amuleta ta altcuiva?

Nu eram speriată degeaba. Amuleta era singura amintire a lui Ba de la părinții ei. Era un pandantiv mic de abanos în formă de palmă, cu un ochi mic de topaz în centru. Ba spusese că se numește hamsa. Și că, atunci când s-a născut Maniunea, Ba a scos lanțul cu pălmuța de la gâtul ei și l-a atârnat de căpătâiul pătuțului Maniunei. Și când prietena mea a mai crescut, a început să poarte amuleta la gât. Era veche și foarte scumpă. „Cât opt salarii de-ale tatălui tău”, o avertizase Ba amenințătoare. Îmi era frică și numai să-mi imaginez ce i-ar putea face Maniei, dacă ar da amuleta unui străin.

— Ți-ai ieșit complet din minți, am încercat să fac apel la conștiința prietenei mele. Gândește-te mai bine ce faci!

— Nu mă gândesc la nimic, a bătut Manea din picioare. I-o dau și gata. M-am hotărât!

Și-a scos colierul și pandantivul de la gât, a deschis fereastra și s-a urcat pe pervaz.

— Manea, dacă mama află că n-ai ascultat-o, ne omoară și pe tine, și pe mine.

— Mă duc repede! Dau o fugă până acolo și înapoi, termin în câteva minute. Nici măcar n-o să observe. Între timp, tu să faci puțin zgomot în cameră, ca să creadă că ne jucăm aici.

— Asta nu, nu te las să pleci singură!

M-am cățarat și eu după Manecika – nu puteam părăsi o prietenă care era supărată pentru că suferea din cauza unei mari iubiri, nu puteam să o las singură în nefericirea ei!

Am sărit ușor de pe pervazul ferestrei și am ascultat – în jur era liniște. Copiii pleaseră la celălalt capăt al străzii, de unde se auzeau râsete, întrerupte de țipătul amenințător al lui Artiomka: „Eu sunt șeful, voi toți trebuie să vă temeți de mine!!!”

Drumul era liber. Ne-am furișat de-a lungul gardului și am ieșit pe poartă.

— Un picior acolo, un picior aici, am ordonat.

Am ajuns la casa tușii Sveta în câteva minute. Am năvălit cu zgomot în curte – nu mai aveam chef de con-spirații. Și am dat drept peste Oleg și Asea – stăteau lângă verandă și vorbeau despre ceva.

Asea s-a crispat când ne-a văzut, de parcă ar fi apucat-o durerea de măsele. Dar Oleg zâmbea larg.

— Bună ziua, domnișoarelor, a făcut el un pas în întâmpinarea noastră.

— Bună ziua. Manea și-a tras nasul. Am venit aici cu o treabă, avem foarte puțin timp.

A făcut un pas spre Oleg și i-a înmănat amuleta:

— Iată, a șoptit ea, ăsta e cel mai prețios lucru pe care-l am.

Și a zâmbit.

Poate nu mă credeți, dar în acel moment Maniunea era cea mai frumoasă fată din lume. Stătea acolo mândră, cu spatele drept și parcă mai crescuse, și doar o ușoară tremurătură a mâinilor încrucișate îi trăda emoția.

Oleg s-a pierdut cu firea:

— De ce faci asta, fetițo? a fost tot ce a putut să rostească.

Și atunci s-a întâmplat ceva neașteptat: Asea s-a aplecat, ca și cum ar fi vrut să se uite la amuletă, și a plesnit-o dintr-odată pe Manea peste palme. Manecika și-a retras mâinile speriată, iar amuleta a zburat în tufișuri.

— Asea, ce faci?

Oleg și-a apucat soția de cot.

Și atunci am auzit ceva ce ne-a ars până în adâncul inimii și ne-a întors sufletele pe dos. Nu eram absolut deloc

pregătite să auzim așa ceva și nici prin gând nu ne trecea că cineva ar putea s-o numească astfel pe Maniunea.

— Târfă mică ce ești! s-a răstit furioasă Asea.

Și apoi s-a întâmplat un lucru cumplit.

Manea a vomitat. În mijlocul curții mătușii Sveta, chiar lângă tufele de coacăze.

Manecika avea o slăbiciune, despre care știa numai un cerc foarte restrâns de apropiați – în momentele de tensiune extremă, vomita. Brusc, până la ultima picătură din conținutul stomacului. Și asta se întâmpla atunci când era jignită sau umilită pe nedrept. Tata spunea că Manea era un adevărat rechin alb: când simte un cârlig străin în el, își scuipe imediat măruntaiele – mai bine să moară decât să înghită o jignire.

Iar eu parcă aș fi suferit o comoție cerebrală. Aveam un țuit strident în urechi și nu auzeam nimic altceva decât acest țuit. Vedeam cum Manea vomita și, ca să nu cadă, se îndoise și își pusese mâinile pe genunchi, în timp ce corpul îi era zguduit de convulsii. Îmi amintesc că mi-am scos pălăria de pe cap și am șters cu ea buzele Maniei. Îmi amintesc cum ea și-a întors plină de încredere fața spre mine.

Îmi amintesc că Oleg îi spunea ceva Asiei, iar aceasta își mișca buzele albite, dar oricât m-am străduit, nu am reușit să înțeleg nimic din ce spunea. Oleg a luat-o de umeri, dar ea s-a smucit brusc și a trecut pe lângă Manea spre gard. Și, dintr-un motiv oarecare, când s-a apropiat de ea, a ridicat brusc mâna, fie ca s-o sperie, fie ca s-o lovească. Iar Manea i s-a agățat de mână și a început să o lovească pe Asea peste picior.

— Verde, am spus eu, după ce am numărat patru lovituri. Încurcam adesea culorile și numerele, iar patru corespundea cu verde. Și când am rostit cuvântul „verde” cu

voce tare, țiuitul din urechi a devenit insuportabil de dureros și a atins brusc cea mai înaltă notă. Și, în aceeași clipă, am auzit din nou zgomotele.

M-am repezit la Manea cu picioarele moi ca de vată, dar Oleg mi-o luase înainte. A luat-o în brațe și a tras-o deoparte.

— Du-te în casă! i-a strigat soției.

— Să te ia naiba, a răspuns Asea nepăsătoare și a plecat din curte.

Oleg i-a dat drumul Maniei și a fugit după soția sa. Manecika l-a urmărit cu privirea pierdută, s-a apropiat de mine și m-a luat de mână.

— Să mergem, a spus ea.

— Amuleta, i-am reamintit eu.

Am găsit-o repede – zăcea în iarbă și strălucea în soare cu o pupilă de topaz albastru. Manecika a luat lanțul și și l-a pus în jurul gâtului.

Am ieșit din curte. Fără să ne mai întoarcem.

Fetele pot simți uneori o durere foarte mare în suflet. Durerea aceasta nu poate fi comparată cu o durere fizică. Nu poate fi comparată cu palma peste obraz primită de la nenea Mișa, nici cu palma la fund primită de la mama, nici cu țipătul amenințător al tatei, nici cu pedeapsa cumplită aplicată de furia dezlănțuită a lui Ba. Durerea asta bruscă, pe care o simți ca pe un lichid vâscos întunecat, trebuie s-o porți în tine cu grijă și neapărat să fii mereu atent pe unde umbli, să nu te împiedici cumva. Pentru că intuiești că nu trebuie să-ți reverși această durere. Și bâjbâi ca un pisoi orb pe întuneric, apoi te oprești și te ascuți – doare? Doare, răspunde sufletul. Iar tu mergi mai departe în tăcere.

Așa am ajuns acasă și am dat peste mama.

Și am plâns și i-am povestit totul – cum fugiserăm pe fereastră, cum Manea se hotărâse să-i dăruiască lui Oleg cel

mai prețios lucru pe care îl avea și cum a vomitat sub tufa de coacăze, și cum am rostit cu voce tare „verde” și sunetele mi-au revenit în urechi la fel de brusc cum dispăruseră.

Mama ne-a ascultat în tăcere până la capăt, ne-a dus să ne spălăm pe față, apoi a luat de pe raft singura cutie de lapte condensat, pe care o păstra ca pe ochii din cap pentru tortul „Napoleon” cu mai multe straturi, a deschis-o și ne-a dat câte o lingură mare.

— Mâncați, a spus ea.

— Tot? am întrebat noi uimite.

— Tot! a spus mama.

Dar am luat fiecare câte o lingură și am împins borcanul deoparte.

— Nu e corect, am spus.

Și după aceea au venit tanti Sveta și Artiomka și au adus un castron mare de coacăze dulci și transparente.

Am băut ceai și am mâncat plăcintă de mere și am râs mult timp, pentru că Artiom nu poate mânca stând jos, așa că se plimba în jurul mesei cu o coacăză în gură.

— Așa încape mai mult în mine, a spus el.

Și seara târziu au plecat, deși plănuiseră să rămână până la sfârșitul săptămânii. Și toată ziua următoare tata a tachinat-o pe Manka și îi spunea când Țarina din Șamahan¹⁷, când micuța agresoare, pentru că așa a fost tati toată viața lui – crede că orice ofensă poate fi vindecată doar prin râs.

Iar Maniunecika râdea în hohote și se uita recunoscătoare în ochii lui.

¹⁷ Personaj din poemul Povești despre cocoșul roșu, de A.S. Pușkin. (N. trad.)

Aceasta a fost, aşadar, povestea despre cea mai mare iubire din copilărie a Maniei.

Dar hai să nu mai vorbim despre lucruri triste, da?

CAPITOLUL 11

MANIUNEA ESTE DEZAMĂGITĂ ÎN DRAGOSTE, SAU CÂNTECUL SINGURATIC AL ELECTRICIANULUI

Să nu credeţi cumva că Oleg a fost singura iubire din copilăria Maniei!

Pentru că în cei unsprezece ani din lunga ei viaţă, Maniunea se îndrăgostise de cinci ori.

Prima iubire a Maniei a fost un băiat care s-a transferat de la o altă grădiniţă la grupa lor. Băiatul se numea Garik, avea ochii rotunzi şi galbeni şi bucle roşcate. Ignora cu încăpăţănare somnul ritual de după-amiază. Stătea întins liniştit în pătuţul lui, trăgea firele din cearşaful de la plapumă şi le mesteca îndelung, gânditor.

— Ce prostuţ, a decis Manka, şi s-a îndrăgostit instantaneu de el.

În semn de iubire, a scos aţa din cearşaful de plapumă, a făcut-o ghem şi a început să o mestece şi ea. Aţa nu avea niciun gust.

— Pfui, s-a strâmbat Manka. Nu-i deloc gustos! i-a şoptit ea lui Garik.

— Mie mi se pare că are un gust bun, a răspuns Garik, şi a mai scos încă un fir.

„O să-l dezvăţ de acest obicei prost”, a decis Manka.

Din păcate, Garik s-a întors o săptămână mai târziu la vechea lui grădiniţă, pentru că cea nouă nu-i plăcea absolut deloc. Sau poate că aţele erau mai gustoase la cea veche.

Manea s-a întristat cât s-a întristat, dar apoi s-a săturat și s-a hotărât să găsească pe altcineva după care să suspine. A analizat toți candidații posibili în minte și alegerea ei s-a oprit asupra educatoarei Elvira Sergheevna. Dintr-un motiv anume.

Elvira Sergheevna avea o coadă lungă și pufoasă și o aluniță pe cot.

— Vreau și eu una ca asta, a cerut Manka.

— Peste zece ani o să ai și tu o aluniță exact ca asta pe mână, i-a promis Elvira Sergheevna.

„Acum o voi iubi pentru totdeauna”, a decis Maniunea și a început să-i arate Elvirei Sergheevna semne de atenție, de exemplu: se ținea scai după ea și aducea în dar doamnei inimii sale, ca un adevărat cavaler, bijuterii de aur, pe care le lua pe furiș din cutia lui Ba. Elvira Sergheevna le înapoia în mod cinstit și o ruga pe Ba să nu o pedepsească pe Manka.

Prima dată, Ba și-a iertat cu generozitate nepoata. A doua oară a amenințat-o că o va lăsa pentru totdeauna fără bomboane. A treia oară răbdarea lui Ba a cedat, i-a ars Maniei o palmă peste ceafă și a pus-o la colț. În timp ce Maniunea, cu fața la perete, își refăcea reflexele, Ba toca varză fără milă și îi spunea povești despre copii care s-au născut cinstiți, dar apoi au devenit hoți.

— Iar statul i-a trimis într-o închisoare întunecoasă și rece, a încheiat ea.

— Dar măcar le dădeau de mâncare acolo? s-a întors Maniunea spre ea.

— Terci de gris de dimineața până seara, în fiecare zi! s-a răstit Ba.

— Aoleu! a tresărit prietena mea.

Apoi Manka a mers în clasa întâi și s-a îndrăgostit de un băiat din clasa paralelă C. Numele băiatului era Ararat, și

Manka, rârită fără speranță, se chinuia să-i pronunțe corect numele. În zadar, însă. De două ori la rând „r” era o sarcină imposibilă pentru Maniunea – începea să bolborosească și să se bâlbâie la prima silabă. Ce-i drept, nu avea de gând să se dea bătută.

— Aghaghat, l-a țintuit odată la zid Maniunea pe iubitul ei, și care este patronimicul tău?

— Razmikovici, a pălit Ararat.

— Îți bați joc de mine? s-a enervat Manka și i-a dat cu servieta în cap.

Întrucât în ultimele două zile era a treia lovitură cu servieta în capul lui Ararat, profesoara nu a mai avut încotro și a fost nevoită să o cheme pe Ba la școală.

Ba a ascultat în tăcere toate plângerile, s-a întors acasă, i-a răsucit urechea Mankăi până s-a auzit un scrâșnet răsunător și a dus-o la Ararat ca să-și ceară iertare, fără să-i dea drumul la ureche. Maniunea nu a putut să-i ierte o asemenea umilință lui Ararat și l-a scos instantaneu de la inimă.

„N-o să mă mai îndrăgostesc niciodată de băieți!” a hotărât ea ferm. Jumătatea masculină a claselor primare de la Școala Gimnazială nr. 3 din Berd a răsuflat ușurată.

Când Manea era în clasa a treia, s-a dat la televizor un film numit Aventurile lui Electronic. Și prietenei mele i-a trecut prin cap nici mai mult, nici mai puțin decât să se îndrăgostească de Nikolai Karacențov, care îl interpreta pe gangsterul Urri.

— Are o strungăreață atât de frumoasă între dinții din față! Își dădea Maniunea ochii peste cap.

Karacențov era practic în afara razei de acțiune a servietei Maniei, așa că Ba nu era foarte supărată pe noua ei pasiune. Manka a decupat portretele lui Karacențov din revista Sovetskii Ekran și le-a agățat pe pereții camerei sale.

Ba a bombănit, dar a răbdat, pentru că prefera un portret al lui Karacențov în dormitor decât un coleg de clasă ologit.

Idila s-a încheiat brusc – fără niciun motiv, Manea a avut într-o noapte un coșmar cu Karacențov. Se făcea că o urmărește încruntat și atât de înfricoșător, că ea a făcut pipi în pat de frică. La vârsta de zece ani – practic, înainte de pensionare! Firește, nu-i putea ierta lui Karacențov asemenea trădare.

Și apoi Maniunea a venit cu noi la vilă și s-a îndrăgostit de Oleg. Și aproape că l-a împins la o criză de nervi cu avansurile ei. Ei bine, cunoașteți deja această poveste tragică. Când și acea iubire s-a terminat cu o dezamăgire, prietena mea a renunțat la bărbați.

— Niciodată, ajurat ea, nu voi mai iubi niciodată bărbați. Narka, ești martoră!

— Foarte bine faci, am aprobat decizia prietenei mele. De fapt, la ce sunt buni?

Știam ce spun. Tocmai atunci trecusem și eu prin propria dramă personală și o înțelegeam cum nu se poate mai bine pe Manea.

Prima și până acum singura mea dragoste fusese fratele mai mare al colegei mele de clasă, Diana. Îl chema Alik și era un jucător de fotbal excelent.

— E îndrăgostit de cineva? am întrebat-o pe Diana, așa, în treacăt.

— Se pare că nu.

„Va fi al meu”, am decis. Așa că am așteptat cu răbdare să văd când se va îndrăgosti Alik de mine. Am așteptat trei zile întregi, dar situația nu s-a schimbat – Alik bătea mingea de dimineață până seara și nu mă băga în seamă. Așa că am decis să-mi iau soarta în mâini și am compus un poem despre dragostea mea pentru el. Apoi am smuls o foaie de

hârtie albastră din caietul mamei și mi-am transcris cu grijă creația.

POEM

Alik, poate v-ei întreba

Cine ie autorul acestor strofe!!!

Ieste anonim și nu v-ei afla

Nici când!

Și nici cum!

Afară de faptul că te iubesc

Și fără tine nu pot ca să trăiesc.

Narine Abgarian, clasa a 2-a A, Școala nr. 2 Berd.

Am băgat poemul într-un plic și i l-am înmănat Dianeii, rugând-o să i-l dea lui Alik. Răspunsul nu s-a lăsat mult așteptat. A doua zi, ascunzându-și ochii de mine, Diana mi-a spus:

— Ți-ai și găsit de cine să te îndrăgostești! Și mi-a dat plicul înapoi.

Am scos foaia de hrtie albastră mototolită. Era chiar biletul de la mine. Pe spate, Alik scrisese un poem foarte laconic drept răspuns:

PROASTO

Am răsucit biletul în mâini și l-am băgat în buzunarul șorțului meu de școală. Am reușit cumva să stau până la sfârșitul orelor, m-am întors acasă, nu m-am mai schimbat de uniformă și așa, cu insigna de pionier în piept, m-am întins în pat să mor.

Am murit mult timp, douăzeci de minute în cap, și eram practic cu un picior pe lumea cealaltă, când mama s-a întors de la serviciu. S-a uitat în dormitor și m-a văzut așa, pe jumătate moartă.

— Ce faci în pat cu hainele pe tine? a întrebat ea și mi-a atins fruntea.

— Sunt pe moarte, am murmurat eu, am scos biletul din buzunar și i l-am arătat.

Mama mea a citit poezia. Și-a acoperit fața cu mâinile. Și a început să se zguduie din tot trupul.

„Plânge”, mi-am spus eu mulțumită.

Atunci mama și-a luat mâinile de pe față și am văzut că avea ochii umezi, dar era veselă.

— Mamă, ai râs? m-am simțit jignită.

— O, nu, a răspuns mama, am să-ți povestesc ceva, bine?

S-a așezat pe marginea patului, m-a luat de mână și mi-a explicat cu răbdare că era prea devreme să mă îndrăgostesc. Am toată viața înaintea și voi mai avea mulți astfel de Alik în ea.

— Cât de mulți? m-am interesat imediat.

— Oho, o mulțime, a răspuns mama și m-a sărutat pe frunte. Ridică-te!

— Nu!

Eram hotărâtă să mor.

— Bine, cum vrei tu. Mama a ridicat din umeri. Dar am cumpărat un pandișpan, preferatul tău, cu alune, și gozinaki¹⁸.

— Cât ai luat? am deschis un ochi.

— Din ce anume?

— Din amândouă.

— Trei kilograme de pandișpan și două kilograme de gozinaki.

¹⁸ Prăjitură georgiană preparată din nuci sau semințe prăjite, amestecate cu miere sau sirop de zahăr ars. (N. trad.)

— Bine, am suspinat, mă duc să mănânc și apoi mă întorc să mor.

Nu am reușit să mor în ziua aceea, pentru că mai întâi am mâncat pandișpan, apoi Karinka și cu mine ne-am uitat la Nu, pogodi!¹⁹, apoi ne-am certat și mama ne-a dus pe balcon să ne gândim la comportamentul nostru. Apoi ne-am bătut pe balcon, iar mama ne-a târât în apartament și ne-a dus în camere separate ca să ne gândim din nou la comportamentul nostru.

Ni s-a făcut imediat dor una de alta și, înainte de emisiunea „Noapte bună, copii!”, ne băteam deja în peretele despărțitor și ne cântam cântece prin priză. Și după emisiune ne-am dus la culcare și evident că nu am mai avut timp să mor, pentru că trebuia să adorm înainte ca sora mea să înceapă să sforăie.

Acesta a fost sfârșitul primei mele iubiri.

Apoi am făcut cunoștință cu Manka și nu am mai avut chef să mă îndrăgostesc. Aveam dintr-odată o mulțime de lucruri interesante de făcut. Alergam prin curți de dimineața până seara, mâneam corcodușe până nu mai puteam, ne scăldam în râu, furam aguridă, luam cu asalt cinematografele ca să vedem încă o capodoperă a cinematografilei indiene și o scoteam din sărite pe Ba. Despre băieți nici nu putea fi vorba, trecuseră în plan secund și nu ne trezeau decât milă și nedumerire.

Și cum m-aș fi putut lăsa atrasă de iubire, când viața în orașul nostru era atât de palpitantă și evenimentele uimitoare se succedau unul după altul?

¹⁹ Serial rusesc de desene animate de mare popularitate, având ca personaje principale un lup aflat mereu pe urmele unui iepuraș. (N. trad.)

Să luăm ca exemplu povestea care i s-a întâmplat vecinului de pe scara noastră, nenea Aram.

Nenea Aram era profesor de desen, dar nu știu de ce lucra ca electrician. Și, așa cum se obișnuiește printre electricienii care se respectă, a ieșit pe furtună să repare un stâlp de la liniile de înaltă tensiune. În cele cinci minute cât a stat acolo sus, stâlpul a fost lovit de două ori de fulger. O dată la baza stâlpului. „Fulgerul nu lovește de două ori în același loc”, și-a adus aminte nenea Aram de înțelepciunea populară și a continuat să umble nepăsător la fire. Dar se pare că în acea zi nefericită, fulgerul a fost capricios, pentru că a țintit cu grijă și l-a nimerit pe nenea Aram. Chiar la greabăn, cum spunea Ba mai târziu.

Sărmanul electrician a fost azvârlit aproape la celălalt capăt al planetei, dar colegii lui de muncă l-au găsit rapid. Nenea Aram, înnegrit de monstruoasa încărcătură de electricitate, zăcea pe jos, fumegând pe alocuri și mirosind a chiftele arse.

Și, lucrul cel mai surprinzător, respira.

În aceeași zi, un elicopter a sosit de la Erevan pentru a-l transporta de urgență la cea mai bună clinică din republică.

Fiica lui nenea Aram, Angela, a devenit fata numărul unu din curtea noastră.

— Ce mai face tata, Angela? întrebam noi.

— Respiră, răspundea Angela plină de importanță.

— Și ce altceva mai face?

— Se spune că miroase a șașlâc.

— Oho, spuneam noi plini de respect. Și altceva?

— Nimic altceva deocamdată. A, mai e ceva, a șovăit Angela. I-a ars tot părul de pe corp – sprâncenele, genele. Nu are nimic nici măcar pe piept.

— Nici pe picioare?

— Nici pe picioare, a suspinat Angela și a izbucnit brusc în plâns. Este într-o rezervă și nu are voie nimeni să intre la el!

Ne părea rău pentru Angela. Am înconjurat-o din toate părțile și am mângâiat-o pe păr. Din moment ce eram atât de mulți și Angelka avea un singur cap, mai că ne-am bătut pentru dreptul de a o mângâia.

A doua zi, s-a repetat aceeași situație. Am întrebat din nou ce mai face nenea Aram, apoi Angela a plâns și noi am mângâiat-o pe păr.

Apoi, într-o zi, Angela a ieșit în stradă foarte îngândurată, și-a oferit ca de obicei capul spre mângâiere și ne-a comunicat în șoaptă:

— Tata s-a trezit!

— Și ce-i cu asta? ne-am uitat cu toții la ea cu gura căscată.

— Și a început să spună că nu va mai lucra ca electrician.

— Cum adică?

Nu ne venea să ne credem urechilor.

— A spus că un singur fulger i-a fost de ajuns. Și că nu vrea să-l mai supere pe Dumnezeu.

— Ahhhhhh, ooohhh, am gemut noi.

În orașul nostru zvonurile se răspândeau cu viteza fulgerului. Abia apucase Angelka să ne spună ultimele vești despre tatăl ei, că oamenii din capătul celălalt al orașului se asigurau deja unii pe alții că electricianul Aram își deschisese al treilea ochi cu care vindecă orice boală, vede viitorul și negociază direct cu Dumnezeu pe diverse subiecte relevante pentru univers.

Când nenea Aram a fost externat din clinică și s-a întors cu autobuzul acasă, a fost întâmpinat în stație de o mulțime mare de oameni.

— Aram, e-adevărat că fulgerul doare? Strigau oamenii.

Nenea Aram scosese capul cu teamă din spatele șoferului autobuzului Ikarus și își căuta cu privirile soția în mulțime.

— Aram, sunt aici, a exclamat Ripsime cu o voce subțire.

— Lăsați omul să se ducă la soția lui! a strigat șoferul autobuzului și s-a repezit să-i deschidă drumul cu pieptul.

— Aram!

Ripsime a început să plângă.

— Ripsime! a început să plângă și nenea Aram.

Mulțimea aștepta răbdătoare ca nenea Aram să-și îmbrățișeze soția.

— Hai, sărut-o, de ce ești timid? I-au încurajat oamenii pe nenea Aram. Ești bărbat sau nu?

Când nenea Aram a pupat-o jenat pe obraz pe Ripsime a lui, mulțimea a decis că tot ceremonialul fusese respectat și l-a înconjurat din nou pe nenea Aram.

— Ar trebui să mă duc acasă, a șoptit nenea Aram.

— Sigur că da, au încuviințat oamenii, l-au luat la braț și l-au condus acasă, continuând să-i pună întrebări. L-au întrebat dacă există cu adevărat Dumnezeu și, dacă da, ce să facă cu carnetele de membru de partid. Și dacă Aram poate să vindece acum de pediculoza. Și dacă există ființe raționale și pe alte planete.

Nenea Aram se strâmba de parcă l-ar fi durut măselele și tăcea.

— Sunt aici, Aram, îl mângâia Ripsime pe braț.

Noaptea târziu, când oamenii s-au împrăștiat în cele din urmă pe la casele lor, nenea Aram și-a pus brațul în jurul lui Ripsime, iar cu celălalt a tras-o pe Angela aproape de el și le-a spus:

— Trebuie să plecăm de aici.

— Unde? a izbucnit în plâns Ripsime.

— Hai să mergem la Vladikavkaz, la sora ta. Nu mai pot suporta să rămân aici.

Timp de o lună întreagă, în timp ce se făceau pregătirile pentru mutare, la scara noastră era mereu o ceată de femei înduioșate, de bărbați morocănoși și de băbuțe vorbărețe.

Nenea Aram se ascundea la rudele sale și nu mai înnopta acasă.

— Spune-i lui Aram – dădeau oamenii telefon rudelor lui – că a sosit un om din orașul Kapan. Soția lui este însărcinată în trei luni. Îl roagă pe Aram să-i spună dacă va fi băiat sau fată.

— Nu știu, clătina din cap nenea Aram.

— Spune că există o certitudine de 50% că va fi băiat, transmiteau rudele la telefon.

— O să fie băiat! La celălalt capăt al firului s-a auzit un țipăt de bucurie. Mulțumesc, Aram, îi vor pune numele tău!

— Nu mai suport, dădea din cap nenea Aram.

— Nu-ți face griji, sunt cu tine, îi șoptea credincioasa Ripsime.

Angela se plimba prin curte, plângând tot timpul.

— Nu vreau să plec, spunea ea.

— O să-ți scriem, o mângâiam pe cap.

Apoi s-au mutat. În ziua plecării, nenea Aram și-a croit drum până la casa noastră prin mulțimea de oameni care îl conduceau și i-a strâns mâna tatei.

— Iura, trimite-o pe Nadia la un sanatoriu în vara asta. În curând o să-i fie rău de la stomac, i-a spus el la despărțire tatălui meu. Și să nu-ți faci griji, o să ai un fiu. De ziua ta, când împlinești patruzeci de ani.

— Ei, haide, a dat tata din mână, nici nu mai visez să am un fiu.

— Ei, a zâmbit unchiul Aram, dar s-o trimiți neapărat pe Nadia la tratament, da?

- Bine, a promis tata.
- Și, te implor, să nu-ți botezi fiul după mine! a râs unchiul Aram la sfârșit.

CAPITOLUL 12

MANIUNEA MERGE LA CONCERT, SAU CUM ÎL POTI FACE PE BEETHOVEN SĂ SE SUPERE

— Bluză albă, fustă neagră, uniforma de gală! se agita pe coridoarele școlii de muzică Sergo Mihailovici, dirijorul corului, emoționat la culme.

— Fetele trebuie să poarte cordeluțe albe și dre-suri albe. Pantofi negri!

Entuziasmul lui Sergo Mihailovici era ușor de explicat – a doua zi urma să aibă loc spectacolul elevilor de la Școala de Muzică din Berd la Casa de Cultură din satul Movses. Spectacolul fusese programat la o dată solemnă – cea de-a cincizecea aniversare a înființării colhozului „Învățătura lui Ilici”, cel mai avansat din raionul nostru. Se presupunea că va fi un public pe măsură, numai truditori ai secerii și batozei cu membrii familiilor lor.

— Va veni și o delegație din raionul vecin Krasnoe Selo, se bâlbâia de emoție Sergo Mihailovici.

Raionul Krasnoe Selo din Armenia, locuit de mult timp de molokanii²⁰ exilați, era renumit în întreaga republică pentru recoltele record de sfeclă și napi furajeri.

— Este așteptată și prezența tovarășilor responsabili de la Erevan, de la Tbilisi și... – Sergo Mihailovici a trecut la o șoaptă reverentioasă și a făcut semn cu mâna undeva, în direcția frontierei iraniene – ... din regiunea Stavropol a RSFSR!

Dacă lui Sergo Mihailovici i s-ar fi spus că pentru a-i asculta pe elevii școlii noastre vor veni spectatori din îndepărtata galaxie Alpha Centauri, atunci, credeți-mă, emoția lui ar fi fost mai mică. Una e să vină reprezentanți ai extraterestrilor, străini de ideologia partidului și a guvernului nostru, și cu totul altceva să sărbătorim cea de-a cincizecea aniversare a celui mai avansat colhoz din raion, „Învățătura lui Ilici”!

— Mâine-dimineață nimeni nu merge la școală, îi sunăm pe directorii voștri și le dăm o listă cu elevii care vor lipsi motivat!

Uralele noastre de bucurie au înecat pentru o clipă vocea lui Sergo Mihailovici, dar maestrul de cor era un om trecut prin multe – cu o singură mișcare a unei baghete invizibile de dirijor, a făcut ca strigătul să ni se înece în gâtleej.

— De la ora nouă dimineața până la unu repetăm la școală, apoi toată lumea pleacă la masă și se schimbă!

La ora trei ne întâlnim la intrare, unde ne va aștepta autobuzul. Concertul festiv începe la ora șase fix! Nu se poate să întârziem!

Asta ar mai fi lipsit, să întârziem! La ora opt seara, în onoarea sosirii înalților oaspeți din raioanele și din

²⁰ Comunitate religioasă rusă apărută în secolul al XVI-lea. Denumirea lor vine de la cuvântul rusesc *moloko* (lapte), întrucât beau lapte în zilele de post. (N. trad.)

republicile învecinate, începea banchetul solemn care, conform unei tradiții caucaziene preistorice urmate cu strășnicie, presupunea o poftă insașiabilă, sporită prin cantități uriașe de băuturi alcoolice făcute în casă. Banchetul se transforma apoi încet-încet în mic-dejun, iar oaspeții uimiți se trezeau în fața unei porții zdrene de ciorbă de burtă fierbinte, care mirosea puternic a usturoi, și a unui pahar plin cu rachiu de anason rece și sclipitor. Apoi, trupurile neînsuflețite ale oaspeților erau încărcate în autobuze sau vehicule de serviciu și distribuite la destinație.

A doua zi, la ora 15 fix, Manea și cu mine, cu uniformele călcate și apretate de scârțâiau, am intrat în curtea școlii noastre de muzică.

Primul lucru care ne-a atras atenția a fost camionul GAZ-63, murdar de sus până jos, confecționat din lemn cu chingi de metal, aproape de pe vremea NEP-ului²¹. Stătea povârnit în fața intrării în școală și, prin întreaga lui înfățișare, mărturisea participarea directă la apărarea Rusiei Kievene împotriva atacurilor pecenegilor.

Lângă camion se agita un grup de băieți din corul nostru, toți în cămăși albe și pantaloni de culoare închisă. Un pic mai departe fremătau fetițele cu funde albe în păr.

Lângă capota camionului, în ținută de gală, cu sacou de catifea și un jabou de dantelă, plângea în hohote, neconsolat, dirijorul corului, Sergo Mihailovici. În stânga lui clocotea de furie corepetitoarea, Inessa Pavlovna. Manea și cu mine am înțeles imediat că se întâmplă ceva cu totul excepțional.

²¹ Noua Politică Economică – sistem economic gândit ca o combinație între economia de piață și economia închisă de tip socialist, introdus de Lenin în anii 1920. (N. trad.)

Lângă camion, un omuleț slab, mic și pipernicit își muta greutatea de pe un picior pe altul cu un aer vinovat. Micuțul slăbănog intervenea intermitent în lamentația universală a lui Sergo Mihailovici:

— Eu nu am nicio vină, mi s-a spus să fac plinul și să merg la destinație, așa că am venit... Înțelegeți, autobuzul s-a stricat. Probabil că va dura o veșnicie până să-l repare, nu există alt autobuz disponibil... Sunt un șofer cu experiență. Am transportat și tăurași de reproducție, vaci gestante, porci, iar odată mi s-a încredințat un cal pur-sânge din rasa ahaltechin; ai idee măcar cât costă ăsta?

Sergo Mihailovici și-a luat ochii de pe capotă și l-a sfredelit pe șofer cu o privire nimicitoare.

— Explică-mi ce legătură are asta cu tăurașii de prăsilă sau cu vacile gestante?! a mârâit el. Aici sunt copii, înțelegeți? Copiii!!! Cum pot permite să fie transportați cu o astfel de... se bâlbâia maestrul de cor,... cu o asemenea rablă?

— De ce vorbiți urât? s-a enervat fostul transportator al unui pursânge de rasă ahaltechin. E rândunică, nu mașină. A fost casată pentru uzură fizică de la poligonul militar și ne slujește cu credință de peste douăzeci de ani. Niciodată nu ne-a dezamăgit!

— Pe dumneata cum te cheamă?

În vocea lui Sergo Mihailovici a răsunat speranța că, dacă șoferul camionului își va rosti numele, agregatul miraculos se va transforma din dovreac într-o caleașcă elegantă.

— Mă cheamă Anușavan, s-a prezentat cavalereste omulețul, poți să-mi spui Anușavan Napoleonovici!

— Cum, cum?

Pleoapa lui Sergo Mihailovici a tresărit.

— Cum ai spus că te cheamă?

Șoferul camionului a privit pieziș, nervos, în ochii lui Sergo Mihailovici, apoi și-a îndreptat în grabă privirea spre jaboul de dantelă.

— Napoleonovici, a murmurat el, dar poți să-mi spui Anuşavan. Important e să nu te îndoiești, sunt șofer cu experiență, te duc acolo cu cântec!

— Cu ce cântec?!

În căutare de sprijin, Sergo Mihailovici s-a întors cu pleoapa care îi tremura spre Inessa Pavlovna.

— N-o să fie un cântec, o să fie un recviem! Totul e murdar de sus până jos! Cum pot să permit ca acești copii muzicali să fie transportați cu un asemenea camion?

Degetul lui Sergo Mihailovici a arătat spre noi, iar noi, într-un gest de solidaritate, am fuzionat într-un singur organism cu mai mulți ochi, îmbrăcat festiv.

— Două viori! a strigat Sergo Mihailovici, înșirându-și argumentele: un alto, două canoane, o chitară! Două dule, un duduk! Două flaute! Pupitrele! Partiturile! Treizeci și opt de copii din familii de intelectuali!

Inessa Pavlovna își frângea brațele ei subțiri și frumoase, zângănind din numeroasele brățări de argint – nu, nu de aceea fusese ea crescută în Avlabarul dantelat din Tbilisi, ca să se plimbe cu un camion pentru transportat vite.

— Sergo Mihailovici, a scos capul pe fereastră secretarul școlii de muzică, am telefonat și mi s-a spus că nu este nicio mașină disponibilă, va trebui să mergem cu camionul. Dacă nu plecați chiar acum, nu mai ajungeți până la ora șase.

Nu aveam încotro. Am pus instrumentele muzicale în cutiile și husele lor, am încărcat pupitrele, partiturile. Podeaua era plină de iarbă uscată și de pănuși de la știuleții de porumb, bucăți de saci rupți și resturi de balegă de vacă prost curățate și de alte bunuri folositoare în agricultură. Părțile laterale ale benei se bălăbăneau în toate direcțiile și

peste tot se vedeau capete mari de cuie – se vedea că mai multe generații de șoferi neobosiți încercaseră să facă ordine cu mâna lor în interiorul semiputrezit al mașinii.

— Copii, țineți-vă bine de laturile camionului, dar să nu vă aplecați în afară, aveți haine albe, o să vă murdăriți! striga dirijorul corului, în timp ce ajuta fiecare copil să urce în bena camionului. El însuși a urcat ultimul și a verificat dacă Anușavan Napoleonovici a asigurat bine partea din spate a camionului.

Inesei Pavlovna i s-a oferit cu galanterie un loc lângă șofer.

— Vai de mine, a spus Inessa Pavlovna și i s-a făcut pielea de găină văzând interiorul cabinei, când șoferul i-a deschis politicos ușa. Vai de mine și de mine, asta chiar că nu este Avlabar!

Anușavan Napoleonovici era vizibil emoționat de rotunjimile apetisante ale corepetitoarei noastre, iar clinchetul delicat al numeroaselor ei brățări de argint îi trezea un extaz erotic necunoscut până atunci.

— O să zbor ca o rândunică, a spus el și a izbit în pământ cu piciorul încălțat într-o cizmă scâlciată.

Ne-am înghesuit îngroziți pe marginea camionului. Nu aveam pe ce să ne așezăm. Și colac peste pupăză, părțile metalice ale benei erau pline de rugină, și orice copil care se respectă dintr-o familie chinuită de penurie știe că petele de rugină de pe haine nu ies cu nimic. Poate doar cu excepția unei explozii atomice. Împreună cu hainele. De aceea, ne-am agățat cu toții de părțile laterale ale camionului, dar am încercat să stăm la distanță de ele.

— Anușavan Napoleonovici! a strigat Sergo Mihailovici. Mai avem exact două ore până la începerea concertului! Trebuie să ajungem acolo, să ne spălăm și să ne pregătim pentru spectacol.

— Mă jur pe mama mea! ne-a asigurat Anuşavan Napoleonovici.

S-a urcat în cabină și a aruncat o privire piezișă spre genunchii apetisanți ai Inesei Pavlovna, care ieșeau tulburător de sub fusta ei strâmtă. Elementul masculin yang l-a lovit pe Anusavan Napoleonovici în cap și în celelalte părți ale corpului. Din colțurile îndepărtate ale subconștientului au răzbătut zgomotele de vânătoare preistorică, când bărbatul îndrăgostit înfrunta cu mâinile goale orice creatură agabaritică, pentru a-i oferi femeii pe care o iubea o bucată de carne dietetică de mamut sau de vreo pasăre primitivă.

— Ca o rândunică! a răcnit Anuşavan Napoleonovici și a pornit motorul. S-a auzit o explozie asurzitoare. Camionul s-a smucit din loc, scuipând miasme de combustibil cu cifră octanică scăzută.

Țipătul emoționat al Inesei Pavlovna „Vai de mine!” s-a înecat în acompaniamentul nostru prietenos: „Aaaaa!”

Dacă în oraș mașina a mers mai mult sau mai puțin acceptabil, iar noi trebuia doar să ne ferim rușinați de privirile speriate ale trecătorilor, pe serpentinele drumului de țară și-a arătat adevăratele talente. Camionul se zgâlțâia ca și cum o forță centrifugă necunoscută ar fi vrut să-l sfărâme în bucăți. La viraje, derapa puternic și săream cu toții ca o minge de tenis dintr-o parte în alta a benei. Nimeni nu se mai gândea la petele de rugină de pe haine – important era să nu cazi și să te ferești de toate ramurile de copac care se întindeau deasupra drumului.

— Anuşavaaaan! scrâșnea din dinți Sergo Mihailo-vici, și jaboul festiv de dantelă îi acoperea fața și îi înfunda gura.

— Anuşavaaaan, atenție la curbă!!!

Fiara mecanică a zăngănit, s-a ridicat pentru o clipă pe labele din spate, apoi s-a repezit înainte cu forță dublă. Un urlat a izbucnit din măruntaiele sale:

— Mă jur pe mama!

Anusavan Napoleonovici a decis că Sergo Mihailovici îl grăbește, așa că a apăsat pe accelerație.

Când camionul a intrat în curtea Casei de Cultură din satul Movses, zăngănind din toate piesele metalice ale sufletului său rănit, în fața ochilor celor care ne întâmpinau s-a desfășurat o imagine minunată – din bena camionului au coborât ca din cornul abundenței o mulțime de copii ciufuliți, cu sindromul Parkinson, conduși de un bărbat pe jumătate nebun, cu un sacou ajustat și un jabou de dantelă murdar. Din cabină s-a rostogolit o femeie pe fața căreia înghețase o grimasă de teroare nesfârșită. Emană toate notele unei simfonii de parfumuri, care includea nuanțele revigorante ale uleiului de motor, benzină, cizme împruțite și țigări Belomorkanal.

— Ți-am spus că vă aduc cu cântec!

Șoferul camionului abia își putea stăpâni bucuria.

— Mulțumesc, Anusavan Napoleonovici, a spus Sergo Mihailovici, scuipând din gură marginea jaboului de dantelă – ce ne-am fi făcut fără tine!

Din nefericire, plimbarea în camionul colhozului nu a fost singura surpriză pe care ne-a pregătit-o soarta.

Cu o zi înainte, acordul școlii de muzică, Eduard Mironovici, fusese trimis la Casa de Cultură din satul Movses. După ce a sosit, l-a sunat pe Sergo Mihailovici și l-a anunțat cu mâhnire că pianul de la Casa de Cultură era într-o stare atât de jalnică, încât poate fi tăiat imediat pentru un mic foc de tabără.

— Fă ceva! a urlat în receptor maestrul de cor, astfel încât tot cartierul să audă. Eduard Mironovici, toate speranțele sunt în dumneata!!!

Eduard Mironovici a mormăit că el nu este Dumnezeu, dar că va încerca să se gândească la ceva și a închis.

Veniserăm cu convingerea fermă că pianul era cel puțin parțial acordat.

Când am ajuns, am aflat că președintele colhozului „Învățătura lui Ilici”, conform tradiției caucaziene preistorice a ospitalității, spusese „Mai întâi mănânci, apoi muncești” și îl invitasese pe Eduard Mironovici la el acasă la prânz.

Masa de prânz s-a transformat pe nesimțite în cină, iar acordul, pierzându-și total controlul, a decis să-și joace soarta la ruleta rusească și să experimenteze pe el însuși toate plăcerile morții clinice. Așa că a băut fără măsură din rachiul de mure nefiltrat, de 70 de grade, făcut în casă. De aceea acum, deși reacționa la stimuli externi, clipea și chiar răsufla din când în când, categoric nu era în stare să se miște.

Sergo Mihailovici a stat o vreme ca lovit de trăsnet și apoi a dat din mână – nu mai avea putere nici măcar pentru o banală indignare, își epuizase toate emoțiile în bena camionului GAZ-63 pe tot parcursul celor 30 de kilometri de la Berd la Movses.

Concertul mi s-a întipărit în memorie în două episoade.

EPISODUL UNU

Maniunea stă pe scenă și cântă cu pasiune la vioară. Eu privesc din spatele unei cortine prăfuite. Prietena mea arată ca și cum ar fi fost autoclavată mult timp fără să fie spălată. În unele locuri, cordeluța și chiar și bluza ei își păstrau încă albul imaculat. Dar, în general, era foarte boțită și plină de

pete, iar la genunchi și la glezne ciorapii îi stăteau ca un acordeon.

EPISODUL DOI

Îmi amintesc că stăteam la un pian neacordat și încercam în zadar să scot din el sunete care să semene vag cu FurElise de Beethoven. Cânt din memorie, pentru că știu piesa pe de rost, chiar dacă mă trezești la ora trei dimineața, continui din orice loc cu ochii închiși.

Dintr-odată mă împiedic de un acord și mă opresc, pentru că îmi dau seama că sfârșitul piesei mi-a fugit din minte. Se lasă o tăcere vibrantă, iar în public se aude un murmur de neliniște; ca să-l înăbuș, încep să cânt piesa de la început. „De data aceasta o să-mi amintesc finalul”, mi-am spus eu febrilă. Dar când mă apropii de acordul fatal îmi dau seama cu groază că am uitat complet această parte din FurElise. Nu am timp să stau pe gânduri, așa că încep a treia oară!

Din culise aud șoapta înăbușită a Inesei Pavlovna:

— Narine, draga mea, cântă sfârșitul! Cu drag, numai dacă aș fi știut cum!

Dacă nu ar fi fost curajosul nostru dirijor de cor, probabil că nu m-aș fi oprit din cântat până la următorul jubileu al colhozului „Învățătura lui Ilici”. Dar la a opta reluare, când Beethoven se mâniase deja în mormânt, Sergo Mihailovici a sărit din spatele cortinei, mi-a luat labelle de pe tastatură și m-a predat Inesei Pavlovna.

— Vai de mine, s-a plâns aceasta, sărmanul copil a fost zgâlțâit complet în bena camionului!

Am o mică speranță că oaspeții din republicile unionale, copleșiți de ospitalitatea caucaziană cu rădăcini înfipite adânc în istorie, când s-au dezmeticit, peste câțva timp,

acasă, în patria lor, nu și-au mai amintit nimic în afară de masa îmbelșugată. Și că interpretarea mea jenantă a rămas doar în amintirea absolvenților școlii noastre.

E drept, acum știți și voi despre asta. Dar nu veți spune nimănui, nu-i așa?

CAPITOLUL 13

MANIUNEA DEBORDEAZĂ DE IDEI, SAU CUM NE-A PREGĂTIT BA O PREMIERĂ DE NEUITAT CU „DOAMNE, DUMNEZEULE!”

Ba nu avea încredere în industria ușoară națională din principiu și în industria textilă în special. O enervau sutienele monumentale de atlas, care se înălțau ca niște vârfuri pitorești de munte deasupra tejghelelor, ucigând pe vecie în imaginația tinerei generații ideea de sexualitate feminină, ciorapii maro de bumbac urâți, halatele de baie din barchet și paltoanele greoaie din postav aspru. Îi plăcea să se plimbe printre tejghelele cu pulovere întinse și să strige sfidător de se auzea în tot magazinul:

— Tovarăși, ce este asta? Oriunde te uiți, numai porcării!

Nenea Mișa credea că în Ba se pierduse o mare actriță și uneori râdea de ea când veneam acasă, după o excursie la magazinul universal amărât din orașelul nostru. Dar uneori Ba avea izbucniri atât de neașteptate, încât până și flegmaticul unchi Mișa își ieșea din pepeni.

— Explică-mi, te rog, striga el, de ce a trebuit să iei prima poziție de balet și să declari în tot magazinul că membrii Biroului Politic ar trebui să se spânzure cu acești ciorapi? Ai uitat în ce țară trăiești? Din cauza ieșirilor tale, trebuie să

trăim strângând mereu din sfincterul anusului, că dacă te relaxezi puțin, gata, nu mai ești bărbat!

Ba și-a pus mâinile în șolduri și a răcnit atât de tare, că au zăngănit ferestrele din toată casa.

— Fiule, încă nu te-ai liniștit după clisma cu mușețel pe care ți-am făcut-o?

— Roza Iosifovna!

Dacă nenea Mișa i se adresează lui Ba cu nume și patronim, înseamnă că iritarea lui a ajuns la punctul de fierbere.

— Nu trebuie să trăncănim despre ceva ce nu s-a întâmplat, mai ales în fața copiilor!

— Vai, vai!

Ba a scos din buzunar o batistă bărbătească uriașă și s-a șters sfidătoare pe față.

— Fiule, poate crezi că nu cu mâinile astea te-am spălat de caca de fiecare dată când murdăreai scutecele! Și îți amintesc că le murdăreai atât de viguros, de parcă toată bezna Egiptului și-ar fi dat drumul în măruntaiele tale!

Manea și cu mine încercam să ieșim din cameră în astfel de momente. În primul rând, se declanșa în mod firesc instinctul de conservare și, în al doilea rând, ne tulbura expresia „sfincterul anusului”. Ne-am întrebat mult timp după aceea ce anume îl putea face dintr-odată pe nenea Mișa să nu mai fie bărbat.

— Îi vor tăia penisul? ne întrebam noi îngrijorate.

Și atunci cum va mai putea face pipi?

Drumul la magazin era un scandal nu numai pentru nenea Mișa. În zarva formidabilă iscată de Ba puteau fi atacați toți angajații magazinului, începând cu vânzătorii și directorul, în cazul în care, bineînțeles, printr-o întâmplare nefericită, în acea zi fatală a carierei lui s-ar fi aflat la serviciu.

Ba pretindea să i se acorde un tratament special. Și, pentru a-l obține, se dădea în spectacol în magazin. Mai întâi se plimba metodic printre rafturile cu marfă, arăta cu degetul spre una sau alta dintre capodoperele industriei ușoare naționale și râdea demonstrativ în hohote. În același timp, căuta cu ochi de vultur tovarăși simpatizanți printre cumpărători. În așteptarea spectacolului, tovarășii simpatizanți se adunau ca un public recunoscător și fremătau încântați.

Apoi Ba termina manevrele și începea acțiunea militară. Primul lucru pe care îl făcea, după ce își asigura murmurul aprobator al publicului loial, era să se lege de nefericitele vânzătoare.

— Cu siguranță că vindeți pe sub masă șaluri bulgărești brodate, iar pe rafturi nu e nimic! sărea ea cu gura la ele.

Vânzătoarele tremurau, dădeau din mâini și arătau cu capul în direcția biroului magazionerului – iată unde se ascunde, chipurile, sursa principală a problemelor tale. Ba, primind astfel încuviințarea pentru continuarea acțiunii, se repezea la biroul magazionerului.

Magazionerul/contabilul magazinului avea o înfățișare jalnică – era un omuleț chinuit și cumplit de nefericit, cu ochi rotunzi, victimă a unei soacre certărețe, la fel ca Ba. Așa că nu făcea nimic, acceptându-și în tăcere rolul său amar, așezat în spatele unei grămezi uriașe de dosare contabile. Decibelii în continuă creștere din vocea Rozei Iosifovna, acei călăreți necruțători ai Apocalipsei, ajunseseră de mult la biroul lui și prevesteau apariția inevitabilă a Apocalipsei înseși sub înfățișarea lui Ba.

Când Ba năvălea în birou, magazionerul, mișcând înspăimântat din mărul lui Adam, se târa afară din ascunzătoare. Ca semn al păcii, flutura în locul steagului alb mănunchiul de chei de la depozit. Ba, scoțând un alt

„Hm!” asurzitor pentru a-i înăbuși definitiv voința, îl lăsa să meargă înainte și îl escorta până la încăperile râvnite, inaccesibile cetățeanului sovietic obișnuit.

După câțva timp se întorcea spre noi triumfătoare, ducând victorioasă în mâini un produs din străinătate, frumos și de o calitate incontestabilă. În urma ei se strecura și nefericitul magazioner. Acesta pășea ca și când ar fi dus la sân un taipan înfometat și veninos. Pentru informarea voastră, veninul unui taipan este așa de puternic, încât cu o singură mușcătură poate ucide o sută de adulți!!! Dacă o mai luăm în considerare și pe Ba, care mășălăuia triumfătoare alături de magazioner, se poate afirma fără teama de a greși că două sute de persoane pe o rază de un salt erau pe punctul de a avea o lungă și dureroasă agonie!

Aceasta era metoda disperată prin care Ba, într-o epocă de penurie sovietică gravă, obținea haine mai mult sau mai puțin acceptabile pentru toată familia ei. Câteodată, de altfel, unele dintre haine ajungeau și la rudele mele. Odată Ba a trebuit să susțină o luptă chiar cu directorul magazinului universal și a plecat cu trei perechi de cizme de piele iugoslave. Apoi le-am purtat eu și mama mea și sora tatălui meu, Zoia, iar o pereche a zburat la Novorossiisk, la fiica mai sus-amintitei Faia Jmailik.

Mai gravă era situația cu lenjeria de pat. Și întrucât călătoriile repetate la depozite îi întăriseră lui Ba convingerea că penele de la toate găinile sovietice cu picioare vineții ajung numai pentru pilotele conducerii de partid, nu-i rămăsese altă soluție decât să facă singură plăpumi și saltele.

Pentru plăpumi și saltele trebuia să cumpărăm lână de oaie. Cumpăratul lânii era lucrul cel mai simplu. Mai departe urmau cele șapte cercuri ale infernului. Această lână inimaginabil de murdară trebuia mai întâi curățată de

gunoaie și de ciulini. Apoi o spălam în cinci ape. După aceea întindeam bucăți mari de pânză în curte, în plin soare și așezam pe ele lâna udă. În timpul zilei trebuia să o răsturnăm și să o întoarcem mereu, ca să se usuce pe toate părțile. Apoi lâna era bătută cu o nua lungă și subțire de viță de vie. O treabă lungă și plicticoasă, până când făceam bășici la mâini și ne dureau șalele. Apoi, fiecare (!) ghemotoc de lâna trebuia scărmanat cu mâna pentru a-l face să devină pufos și ușor ca un norișor.

Trebuia cumpărată o pânză specială din care să se facă sacul pentru plapumă, apoi acesta se umplea cu lâna, se matlasa și pe una din fețe se cosea o față de mătase specială de plapumă, ca să se vadă frumos de sub cearșaf.

O procedură foarte dificilă. Așa că, atunci când Ba s-a apucat de ea, Manea s-a mutat la noi pentru o zi-două, ca să nu i se încurce printre picioare. Mama stătea cu micuța Sonecika și nu putea să o ajute pe Ba, dar făcea celelalte treburi din casă, atât cât putea. De aceea, în această perioadă dificilă, nenea Mișa lua masa cu noi.

— Mulțumesc, Nadia, îi spunea el mamei, întinzând farfuria pentru supliment. Dacă nu erai tu, Ba ne-ar fi matlasat și pe mine, și pe Manea împreună cu plăpumile!

Mama își arcuia sprâncenele, își strângea buzele ca să se abțină să nu râdă și dădea din cap în direcția noastră, în semn de avertizare. Nenea Mișa dădea din mână:

— Copiii știu și ei foarte bine!

Într-una din acele zile, Ba a sunat-o pe mama mea:

— Am terminat deja cea mai mare parte din treabă, acum trebuie să umplu cu lâna sacii. Am nevoie ca fetele să țină plapuma în timp ce eu o cos în cruciș și în curmeziș. Trimite-le aici pe Narinka și pe Manea. Și îți mulțumesc, dragă, pentru tot, m-ai ajutat foarte mult.

— Pentru nimic, mătușă Roza! Mama s-a înroșit ca o școlăriță. Nu ai pentru ce să-mi mulțumești. Fetelor, a spus ea, Ba are nevoie de ajutorul vostru!

— Foarte bine, am spus într-o clipă.

Cine ar fi îndrăznit să refuze să o ajute pe Ba? Nimeni! Toată lumea voia să trăiască. De aceea, am străbătut distanța dintre casele noastre în galop într-un timp record.

Ba ne aștepta în poartă. Ne-a sărutat grăbită pe obraji.

— Mă duc la magazin să cumpăr ață groasă, ne-a spus ea din mers. Să fiți cuminți, mă întorc imediat.

Am încremenit de emoție. În mijlocul curții, pe bucățile mari de pânză, stăteau ghemotoacele pufoase de lână albă. În trei zile, Ba avusese timp să o spele, să o usuce, să o bată cu o nua de lemn și să o transforme într-un nor pufos.

— Oooo! am exclamat. Ce frumusețe!

Lâna era albă ca zăpada și parcă strălucea în soare.

— Ura, a sărit Manecika, peste tot e vară, dar la noi e iarnă, e o grămadă de zăpadă în mijlocul curții!

Ne-am apropiat. Am atins ușor zăpada – aceasta a scârțâit plăcut în mâinile noastre și mirosea bine a detergent.

— Să ne descălțăm și să mergem pe ea!

Ochii Mankăi au sclipit.

— Manka, am ezitat, Ba n-o să ne mângâie pe creștet pentru asta!

— Haide, avem picioarele curate, o să fim atente! Manka și-a scos repede sandalele și a intrat în lână.

— O, e așa de bine cum gâdilă un pic.

I-am urmat exemplul. Mersul prin lână s-a dovedit o adevărată plăcere, lâna era pufoasă și foarte moale, Maniei îi ajungea până la genunchi, iar mie până la mijlocul gambei.

— Pot să zbor ca o rândunică și mă arunc unde e mai groasă! a strigat Manea și s-a aruncat cu capul înainte.

S-a auzit o bufnitură asurzitoare.

— O, mamă! Fața contorsionată a Maniei a ieșit din lână, iar pe frunte i-a apărut instantaneu un cucui. L-a atins cu mâna. Ai grijă când te arunci în ea, pentru că sub pânză e curtea goală, iar eu am nimerit pe ceva tare.

— Te doare? m-am aplecat eu să mă uit la cucui.

— Mă doare! a sărit Manecika în sus. Numai că o să mă supăr mai târziu, pentru că acum nu avem timp pentru asta!

Timpul era într-adevăr scurt, așa că ne-am grăbit să ne desfătăm cât mai mult.

La început ne-am amuzat rostogolindu-ne înainte și înapoi pe lână. Apoi am început să o aruncăm una în alta ca pe niște bulgări de zăpadă. Pentru că erau prea ușori, bulgării de zăpadă refuzau să ajungă la țintă, așa că a trebuit să-i aruncăm una în alta din fugă. Nu reușeam să frânăm la timp și zburam pe pământul gol, luând cu noi și o parte din lână.

Apoi Manea mi-a băgat un „bulgăre de zăpadă” în gură și era cât pe ce să vomit în timp ce-mi scoteam firișoarele din gură. Am strigat „Proasto, ce faci?” și m-am năpustit la ea. Ne-am luat la trântă și ne-am tăvălit în grămada de lână.

Apoi am obosit și am decis să ne împăcăm. Stăteam întinse acolo și priveam spre cer.

— Și așa putea să scuip astfel încât scuipatul meu să urce sus, în cer, și apoi să-ți cadă în față, pui pariu? am spus.

— Nu poți să scuipi până la cer, a spus Manea alene, dar poți să încerci.

Și am petrecut cinci minute scuipând în sus, cu scopul de a ne nimeri una pe alta. Ne-am scuipat în sus și în jos.

Și atunci Manea a venit cu o propunere fatală.

— Narka, a spus veșnica inițiatore a celor mai periculoase pozne ale noastre, mai ții minte cum a renovat tata astă primăvară pivnița?

Îmi aminteam, firește. Nenea Mișa adusese ciment și nisip și își petrecuse jumătate din primăvară meșterind prin pivniță. Bunica Ba bombănea că nu face cum trebuie, iar nenea Mișa se răstia la ea că nu se pricepe la construcții, iar locul ei este la aragaz. Apoi, nenea Mișa, așa cum recunoștea chiar el, a greșit ceva, și în peretele pivniței a apărut o crăpătură mare longitudinală.

Așa că tatăl meu a trebuit să negocieze cu muncitorii de pe șantier, iar ei au refăcut pivnița în două zile. După aceea, nenea Mișa a fost tăcut un timp și a încercat să nu se contrazică cu Ba.

— Și ce-i cu asta? am întrebat-o pe Manea. Sigur că țin minte, și?

— Păi a mai rămas ceva nisip acolo, a spus Manea. Alb de tot, stă într-un colț al pivniței, iar Ba se ceartă mereu cu tata să-l ducă la râu, iar tata spune că nu poate.

— Ei, și? nu-mi dădeam seama unde vrea să ajungă Manea.

— Și dacă luăm o mână din nisipul ăsta și îl aruncăm în sus, după aceea o să cadă peste noi ca zăpada! îți imaginezi cât de frumos este? Stăm în zăpadă și ninge peste noi. E vară!

Apoi, eclipsa finală s-a abătut asupra noastră. Ne-am repezit în pivniță. Ca să nu pierdem timpul cu încălțatul, am alergat cu picioarele goale. Am luat un pumn de nisip în fiecare mână și am alergat înapoi. Am închis ochii și am aruncat nisipul în sus.

A căzut peste noi ca o ploaie fină și înțepătoare.

— Oh, ce bine! am strigat noi entuziasmate și am alergat să mai luăm nisip.

Câteva minute mai târziu, prin eforturile noastre comune, nourașii pufoși de lână albă scărmanată s-au transformat într-un mop cenușiu zdrențăros.

Apoi, firește, Ba s-a întors. A intrat în curte cu un zâmbet binevoitor pe față și ne-a văzut în mijlocul grămezii de lână.

Și a rostit:

— Doamne, Dumnezeu!

Și soarta a sunat din Gjallahorn²² și a sosit ziua magică Ragnarok.

Întâi Ba ne-a scos din ghemul noroios și ne-a biciuit cu nuiua lungă și subțire cu care bătuse lână. A fost rău de tot, m-am zbatut de parcă m-ar fi prăjit în tigaie, am reușit să mă eliberez și să fug, urlând de durere.

Ba nu a venit după mine, ci a luat-o la rând pe Manea.

— Aaaaaaah, a început să urle Manea fără să se mai oprească, aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa!

Apoi, printr-un miracol, s-a eliberat și ea, a zburat pe lângă mine și a țipat din fugă:

— Narka, repede în pivniță, o să ne omoare!

Și am fugit după ea.

Ne-am repezit în pivniță și am trântit ușa. Pe dinăuntru, pivnița se încuia cu un cârlig mare de fier. L-am aruncat cu mâinile tremurând și ne-am sprijinit de ușă cu tot corpul.

— Deschideți! a bătut Ba în ușă.

Scâncean încet, frecându-ne vânătaile.

— Deschideți ușa, sau rămâneți aici pentru totdeauna! a răcnit Ba.

²² Corn magic din epopeea scandinavă Edda (secolul al XIII-lea) al cărui sunet prevestește începutul lui Ragnarok, o epocă de bătălii și dezastre naturale. (N. trad.)

Tăceam chitic, inimile ne băteau atât de tare, încât parcă le auzeam peste tot în jurul nostru.

— Vă zidesc de vii! Vocea de trompetă a lui Ba pătrundea prin toate crăpăturile pivniței și ne zdrobea sufletele.

Nu înțelegeam prea bine sensul amenințării, dar am răcnit într-un glas – era clar că acest „zidit de viu” nu avea să se termine cu bine.

— Deschideți, am spus, a răcnit Ba, zgâlțâind clanța ușii, că altfel va fi și mai rău!

Am început să urlăm și mai tare.

— Bine, a exclamat Ba, n-aveți decât să vărsați în continuare lacrimi de crocodil, dar nu mai ieșiți de aici!

Am auzit cum trăgea ceva spre ușă, împroșcându-ne cu înjurături și blesteme – „nu v-ar prii laptele supt”.

Apoi s-a făcut liniște. Era clar că Ba proptise ușa cu ceva și plecase.

În pivniță era frig și întuneric. Singura ferestruică pe care se vedea strada avea gratii. Când ochii ni s-au obișnuit cu întunericul și am început să distingem lucrurile, ne-am speriat și mai tare, pentru că ni se părea că niște monștri înfricoșători se holbau la noi din fiecare colț.

Și am început să plângem din motive întemeiate.

La început am plâns pentru că ne durea, ne era frig și ne era frică.

Uite ce înseamnă „să fii îngropat de viu”, ne împărtășeam noi una alteia – printre lacrimi și suspine – cunoștințele recent dobândite. Apoi am simțit nevoia să mergem la baie și am plâns de ciudă, pentru că a trebuit să facem pipi într-un colț, pe nisipul alb rămas de la renovare. Și cea mai înfricoșătoare parte a fost că a trebuit să stăm pe vine cu fundul gol – dacă o labă lungă și cu gheare ieșea din spatele nostru și ne trăgea pe târâmul celălalt? De aceea, când m-

am lăsat pe vine, Manka m-a ținut de mână, iar când s-a așezat ea să facă pipi, m-am agățat eu de mâna ei.

Apoi am început să ne plângem soarta grea printre gratiile de la gemuleț, în speranța că va trece cineva pe acolo și ne va salva din închisoare. Și dacă eu reușeam să mă întind cât eram de lungă până la fereastră, Manka se fâțâia fără speranță pe jos. Pentru ca să-și poată arăta și ea lumii prin gemuleț chipul schimonosit de durere și de frică, a trebuit să târâm sub el o copaie cu saramură pentru brânză. Maniunea s-a urcat pe copaie și am început să strigăm la unison pe fereastră.

Apoi ne-am pierdut speranța în ajutorul din afară și am început să facem apel la conștiința lui Ba.

— Baa, plângeam noi, scoate-ne de aici, te rugăm.

Am înghețat și ne dor picioarele de frig! Am stat destul de mult zidite de vii și nu mai facem!!!

La început, vaietele noastre au rămas fără răspuns, apoi, după un milion de secole, s-a auzit un scârțâit slab în spatele ușii.

— Baaaa, tu ești? am strigat jalnic.

— Uf, s-a auzit din spatele ușii, uf! Apoi încă o dată:

— Uf! Uf! Uf!

Ne-am speriat și mai rău.

— Aaaa, am strigat, Baaaaa, ajută-ne!

— Dacă nu tăceți din gură imediat, vă las aici pentru totdeauna, a mârâit Ba, supărată.

Am tăcut. Ba s-a mai fosit puțin în spatele ușii, apoi a rostit cu voce tare:

— Doamne, Dumnezeu!

— Cum? Iarăși „Doamne, Dumnezeu”? am țipat noi cuprinse de isterie. Baaaa, dar nu am făcut nimic, doar că am făcut pipi pe nisipul din colț și atât, așa că de ce spui „Doamne, Dumnezeu”?

— Dacă țipați, nu mai ieșiți deloc de acolo, a strigat în ciudată Ba, iar noi ne-am liniștit instantaneu. Aveți răbdare, vă scot acuși.

Apoi a plecat undeva. De data aceasta, pentru diversificare, am decis să ne înveselim lunga așteptare cu câte un sughiț, căci pentru plâns nu mai aveam nici putere, nici lacrimi.

Apoi a venit unchiul Gor, vecinul nostru. Călit de mulți ani, nu s-a arătat surprins și nici nu a pus întrebări prostești, pur și simplu a dat la o parte motorul ruginit de la mașina veche a lui nenea Mișa, cu care Ba, mânată de adrenalină, blocase ușa de la pivniță.

— Până la urmă o să fac hemoroizi, a spus el la despărțire.

Apoi Ba a deschis ușa pivniței, iar Ragnarok a reînceput.

Mai întâi ne-a târât în baie, unde timp de douăzeci de minute ne-a încălzit cu o apă fierbinte necruțătoare fesele înghețate. Apoi, când în baie s-a simțit un miros clar de consomme din carne de copil, a scos un burete natural nou (vă atrag atenția asupra cuvântului „nou”, pentru că cine s-a spălat vreodată cu bureți naturali, acela este nedumerit până în ziua de astăzi cum de ONU, în Convenția sa împotriva torturii, nu a interzis spălarea copiilor cu bureți naturali noi). Și așa, cu buretele natural nou, Ba ne-a lustruit corpurile, astfel încât, având în vedere diferența noastră de înălțime, puteam fi confundate ușor cu un tăvălug, respectiv cu un făcăleț de lemn. În plus, cu cât urlam mai tare, cu atât Ba ne freca mai tare.

Și apoi am dovedit prin propria experiență că piramidele au fost totuși construite de oameni, și nu de extraterestri. Pentru că noi două, mânite de la spate de strigătele amenințătoare ale lui Ba, am spălat mai întâi toată lâna în cinci ape, apoi am uscat-o la soare, fără să uităm să o

întoarcem și să o răsfirăm din când în când, apoi am bătut-o mult timp cu un băț de lemn, plictisindu-ne îngrozitor, până când am făcut bășici în palme și a început să ne doară spatele, iar după aceea am scărmanat fiecare ghemotoc de lână până s-a transformat într-un norișor delicat.

Și dacă vreunul dintre voi va spune că Ba a exagerat cu „Doamne, Dumnezeuule!”, nu voi fi de acord.

Pentru că am primit pedeapsa pe care o meritam, da.

CAPITOLUL 14

MANIUNEA, SAU CUM SĂ AJUNGI LA TBILISI CU MARE FOLOS

Nenea Mișa, tatăl Maniunei, era inginer și lucra la fabrica de relee. Era inginer-șef – o funcție, fără îndoială, de onoare. Nenea Mișa avea diplomă roșie²³ de la Institutul Politehnic, titlul de doctor și diverse lucrări științifice. Pentru toate aceste merite, precum și pentru cei cincisprezece ani de vechime neîntreruptă la uzina de relee, patria îi plătea un salariu lunar de aproximativ 150 de ruble. Cu acești bani, nenea Mișa reușea nu numai să-și întrețină întreaga familie, dar și să-și permită mici plăceri bărbătești – dacă, desigur, aceste plăceri treceau de controlul vamal sever al lui Ba.

Nenea Mișa era și bărbatul unei singure femei. O calitate rară pentru un bărbat. Încă de pe băncile școlii se îndrăgostise de o fată, Galea Ițhakova. Și, împotriva voinței lui Ba, se căsătorise cu ea. Bineînțeles, soacra nu-și iubea nora. Sărmana Galea nu avea nimic bun, nici originea (muncitor-țăran), nici religia (pfui, evreică botezată), nici

²³ Diploma roșie se acordă studenților cu rezultate deosebite la învățătură. (N. trad.)

gusturile (ai văzut ce dinți de alpaca are maică-sa, este de-a dreptul oribil), nici studiile (asistentă medicală, nici măcar nu a fost în stare să învețe ca să fie doctoriță).

De dragul adevărului, trebuie remarcat că, în principiu, Ba nu se putea înțelege cu o femeie care încerca să-i fure dragostea fiului ei. Tanti Galea se luptase mult timp cu disperare pentru fericirea familiei sale, dar fără folos – Ba era maestră a unui război de gherilă istovitor. Manea avea cinci ani când părinții ei au divorțat. Ba a făcut tot posibilul pentru ca nepoata să rămână cu ea. Nu știu ce tertipuri a folosit, poate că l-a amenințat pe judecător cu tortura sau i-a luat toată familia ostatică, dar tribunalul i-a dat câștig de cauză lui nenea Mișa, iar Ba a primit-o pe Manecika pentru utilizare pe viață. Tanti Galea s-a recăsătorit apoi, s-a mutat în alt oraș și i-a născut soțului ei trei copii. Manea o vizita din când în când, și, spre cinstea ei, trebuie menționat că Ba nu a oprit-o niciodată pe Manea să comunice cu mama ei.

Ba era o persoană foarte retrasă și nu lăsa aproape niciodată pe nimeni să se apropie sufletește de ea. Familia mea a fost o excepție rară. Nu știu cu ce o cuceriserăm, poate cu numărul de copii (patru fete!), cu faptul că mama mea era compatrioată cu Ba sau poate cu faptul că tata îl scotea mereu pe nenea Mișa din necazurile în care intra cu regularitate, dar fapt este că Ba ne-a lăsat să intrăm în inima ei o dată pentru totdeauna.

Am prețuit dragostea lui Ba și am purtat-o cu grijă în fața noastră ca pe o pâine de sărbătoare.

Când se certa mai aprig cu nenea Mișa, Ba venea să se plângă la mama.

— Imaginează-ți, Nadia, spunea ea indignată cu voce tare, sorbindu-și ceaiul fierbinte dintr-o ceașcă mare, am sentimentul că are pe cineva!

— Mătușă Roza, a avut mama curajul să o contrazică pe Ba, Mișa este bărbat tânăr, are doar treizeci și opt de ani, trebuie să-și mai descarce undeva... hm... energia!

Ultimele cuvinte le-a rostit aproape în șoaptă și parcă se făcuse mai mică.

Ba s-a uitat la mama cu o privire grea și fixă.

— Ca și când ăsta ar fi un argument! Trăiesc de treizeci de ani fără bărbat și nu am nimic! se enerva ea.

Vedeam pe fața mamei că voia să o contrazică pe Ba, dar instinctul ei de conservare a intrat în acțiune și a tăcut.

Uneori, Manea și cu mine ascultam ținându-ne răsuflarea conversațiile dintre Ba și mama. Era de o importanță vitală pentru Manea ca nenea Mișa să nu se îndrăgostească de nimeni – nutrea speranța secretă că părinții ei vor reuși să se împace și să se căsătorească din nou. Se pare că acesta era și visul lui nenea Mișa, pentru că nu s-a hotărât niciodată să se recăsătorească. Bineînțeles, ca orice bărbat sănătos, a avut câteva legături, dar nu s-a afișat niciodată cu ele, poate și pentru că, dacă ar fi aflat Ba despre asta, ar fi fost o femeie nefericită mai puțin în lume.

Cea mai mare iubire legitimă a lui nenea Mișa era, după Maniunea și Ba, bineînțeles, mașina lui.

„Mașină” este o definiție foarte umană pentru agregatul pe care îl conducea nenea Mișa.

— Adam Kazimirovici Kozlevici²⁴ călare pe „Lorraine-Dietrich” a sa își roade nervos unghiile de invidie, spunea tata, când nenea Mișa intra solemn la noi în curte cu rabla lui.

Tatăl Maniei era fericitul proprietar al unui vehicul de teren, denumit convențional GAZ-69. De ce convențional? Pentru că nenea Mișa primise mașina de la fostul proprietar

²⁴ Personaj din romanul Vițelul de aur, de Ilf și Petrov. (N. trad.)

cu un aspect foarte „modificat” – era alcătuită din bucăți de tablă cu proveniență și destinație necunoscute, sudate de el cu propriile mâini.

Dar nenea Mișa nu se lăsa descurajat. Îi spunea cu afecțiune „prietenu’l meu mecanic Vasea”, în onoarea proiectantului-șef Wassermann, sub a cărui îndrumare atentă fusese creat acest monstru de teren, și de două ori pe an îl demonta în șuruburi și arbori cardanici. Apoi ștergea cu duioșie fiecare piesă cu benzină, cu păcură sau cu ce altceva se ștergeau piesele unui GAZ-69 din 1956, iar apoi, în mod surprinzător, monta mașina la loc. Este demn de remarcat faptul că după fiecare asamblare rămânea o grămadă de fier vechi, pe care nenea Mișa o punea cu grijă pe un raft separat din pivniță.

— Într-o zi vom găsi o utilizare și pentru aceste piese, dar Vasea al meu merge și fără ele, spunea el mândru.

Dacă din exterior Vasea arăta ca un coteț de găini pe roți și prin aceasta nu făcea decât să-i intrige pe spectatorii nepregătiți, sărăcia din interiorul cabinei îi dădea gata definitiv, cred, până la glandele suprarenale.

În configurația inițială, producătorul prevăzuse două banchete cu trei locuri pentru pasageri. Dar fostul proprietar făcuse câteva schimbări aici – în spatele scaunelor șoferului și al pasagerului din față, de-a lungul pereților laterali, erau bătute în cuie două scânduri de lemn, prost șlefuite. Era foarte dificil să stai pe ele în timpul mersului, deoarece nu era nimic de care să te ții. Trebuia să-ți înfigi bine picioarele în podea și să te agăți cu mâinile de plafonul mașinii.

Dacă mergeam într-o excursie la țară, mama, Ba și surorile mele mai mici intrau în mașina Jiguli a tatălui meu, care, în comparație cu rabla lui nenea Mișa, părea cel puțin

un Cadillac, iar eu, Manka și sora mea Karinka ne urcam în Vasea.

Între băncile de lemn ale lui Vasea era un spațiu suficient de mare, unde puneam lucrurile de picnic – frigărui, carne conservată, legume, fructe, pături, mingi, rachete de badminton, jocul de table, termosul cu ceai și haine călduroase. În timpul mersului, datoria noastră era să ținem bine lucrurile astea, ca să nu se împrăștie prin toată mașina.

Nu știu dacă proiectul inițial al mașinii GAZ-69 prevedea și amortizoare, dar Vasea cu siguranță nu avea niciunul. Mașina dârdâia pe șosea ca și cum ar fi încăput pe mâna unui uriaș pe post de zornăitoare.

— Ține cratița! i-a strigat Manea Karinkăi, ținând punga de cartofi cu piciorul, cu o mână agățată de acoperișul de fier al monstrului, iar cu cealaltă prinzând pepenele verde care voia să se rostogolească. Cratița cu carnea cu sos executa piruete periculoase pe podea și amenința să se răstoarne și să ne lase fără șașlâc.

— Aș vrea să iau o frigăruie, a murmurat Karinka, ținând în mâini termosul uriaș al lui Ba și încercând să proptească cu piciorul un mănunchi de frigărui ascuțite.

Cu un efort incredibil, am reușit să prind oala cu cotul – aveam mâinile ocupate cu magnetofonul Electronica-322, iar cu picioarele țineam o pungă de fructe.

„Ah, Arlechino, Arlechino, trebuie să-i distrezi pe toți”, cânta Alia Pugaciova în magnetofon.

— Vasidis! Nenea Mișa vorbea respectuos cu Vasea. Haide, dragă, să urcăm.

— Prr, buf, mârâia devotată rabla.

Nenea Mișa, ca un adevărat pilot de încercare, manevra cu mult zgomot o mulțime de manete misterioase care ieșeau în partea dreaptă a scaunului său.

— Hâr, mâr, vâj, hârâia Vasidis și se cățara târâș-grăpiș pe următoarea pantă a drumului de munte.

Câteodată, când Vasea era în stare dezasamblată (în neglijență, cum mormăia Ba) și nenea Mișa trebuia să meargă undeva, îi cerea lui tata Jiguli.

Viața a scos la iveală un talent uimitor al lui nenea Mișa – dacă încerca să meargă undeva cu mașina tatei, dădea întotdeauna de belele: a intrat cu viteza de 40 de kilometri pe oră într-o cireada de vaci și a ieșit din ea cu un taur pe capotă, năucit de asemenea purtare neprotocolară. Taurul s-a ales cu o sperietură ușoară, dar capota s-a îndoit atât de tare, încât a trebuit să se întoarcă să repare mașina. Nenea Mișa a parcurs tot drumul până la service cu o viteză de 10 kilometri pe oră, pentru că, atunci când încerca să adauge chiar și un kilometru la viteză, capota îndoită se ridica și îi bloca vederea, clănțănind ca niște fălci flămânde.

A doua oară când nenea Mișa a pus mâna pe mașina tatei, a avut norocul să fie surprins în câmp deschis de o furtună cu grindină de mărimea unui ou de găină bun. Când a intrat cu mașina la noi în curte, tata era să moară văzând tabloul din fața ochilor – toată caroseria mașinii era plină de adâncituri elegante.

A treia oară când tatăl meu optimist nu a refuzat rugămintea prietenului său, nenea Mișa a reușit să nimerească într-o groapă imensă, într-un loc atât de pustiu, încât a trebuit să meargă pe jos 15 kilometri până la cel mai apropiat sat ca să-l sune pe tata.

— Iura! s-a bâlbâit el la telefon, am nimerit într-o groapă imensă! Cred că s-a îndoit puntea din față. Nu vedeam prea bine, pentru că de jur împrejur era beznă totală. Poate că nici măcar nu e o baltă, ci numai noroi, că nu am văzut bine. E nevoie de un tractor, mă auzi, un tractor, altfel mașina nu poate fi tractată!

Tata a băut o găleată de valeriană ca să digere vestea cea bună și s-a dus să caute un tractorist treaz sâmbătă seara.

— Gata! a jurat solemn în ziua următoare, când el și nenea Mișa s-au întors acasă, plini de noroi până la sprâncene. Asta a fost ultima picătură. Ni-cio-da-tă! Niciodată n-o să-ți mai încredințez mașina. Jur pe memoria străbunicului meu, ai înțeles?

— Nici eu nu știu ce se întâmplă, și-a frânt mâinile nenea Mișa cu o expresie vinovată. Poate că Vasea e gelos?

Și apoi s-a întâmpilat altceva.

A început cea de-a 44-a ediție a Campionatului de Fotbal al URSS, se întâlneau echipele din Liga I, Dinamo Tbilisi și Ararat Erevan. Meciul urma să aibă loc la Tbilisi, iar tata și nenea Mișa doreau să încurajeze echipa Ararat, care pierdea întotdeauna în fața vecinilor. Dacă nu mă înșel, era o chestiune de viață și de moarte – dacă pierdea, echipa noastră era automat retrogradată din Liga I.

Mama și Ba erau categoric împotriva călătoriei.

— De ce vă faceți atâtea griji? clocotea tata. Mașina e nouă-nouță, sunt numai 500 de kilometri până acolo. Și apoi, nu mă duc singur, o să fie Mișa cu mine, dacă se întâmplă ceva, mă ajută.

— Păi tocmai despre asta-i vorba, a plesnit din palme Ba, dacă te-ai fi dus singur nu aș fi rostit nicio vorbuliță împotrivă. Dar te-ai hotărât să mergi cu Mișa! O să se întâmple în mod sigur ceva, ai să vezi.

— Dar ce aveți cu Mișa? a sărit nenea Mișa. Mami, eu nici măcar nu mă voi atinge de volan, doar lura va conduce! îți jur!

În ziua de 12 iunie, seara târziu, am primit un apel telefonic interurban. Mama s-a repezit la telefon.

— Alo, a strigat ea în receptor, alo!

— Aici Tbilisi, s-a auzit vocea impasibilă a operatoarei de la centrala telefonică.

— Alo, alo, Nadia? a răzbătut vocea tatei printre foșnete și pocnituri.

— Eu sunt! Ce este? a strigat mama.

— Am pierdut cu trei la zero, a spus tata cu o voce de mormânt.

— Uf, a oftat mama cu ușurare, și eu care credeam că s-a întâmplat ceva.

— Depinde cum privești lucrurile, a continuat tata după un moment de tăcere.

— Ce s-a întâmplat?

Culoarea a dispărut din obrajii mamei.

— Mi-au furat mașina, a murmurat tata. Mișa s-a dus să-și ia țigările din torpedou. Ei bine, a deschis ușa, s-a uitat în torpedou, cineva l-a lovit cu ceva tare, l-a tras într-o parte și a furat mașina.

Mama s-a așezat direct pe podea.

— Mișa e în viață? a întrebat ea cu o voce înăbușită.

— Sigur că-i în viață, s-a supărat tata, nu a făcut nici măcar comoție.

În vocea tatălui meu se simțea o urmă de regret.

— Și acum ce facem?

— Trebuie să ne trimiți 1 000 de ruble!

— Așa de mult? Pentru ce? De unde? s-a speriat mama.

— Împrumută-te și trimite-mi, a spus tata, aici este o mafie puternică. L-am sunat pe Iurik la Moscova (vărul tatălui meu, Iurik, era unul dintre cei mai buni detectivi de la Secția de Cercetări Penale din Moscova). A pus în mișcare pârghiile necesare și un grup de bărbați s-a apropiat de noi și ne-a cerut 1 000 de ruble ca să primim mașina înapoi. Iurik a spus că trebuie să le plătim, altfel nu mai vedem niciodată mașina.

Trei zile mai târziu, suporterii noștri înflăcărați se întorceau acasă. Atmosfera era proastă. Nenea Mișa, după o îndelungată cugetare, a decis să facă o sugestie:

— Iura, poate ar trebui să sfințim mașina?

— Ce vrei să spui – să o blagoslovim? Luat prin surprindere, tata înțelegea greu.

— Păi... asta e... cum se spune... vine un preot, știi tu, cu o cădelniță...

Tata s-a înfuriat imediat.

— Să nu se apropie niciun caraghios cu cădelnița de mașina mea, că îl împușc, ai înțeles?

— Am înțeles! Nenea Mișa a făcut un semn conciliant din mână. Nu-i nimic de neînțeles, am înțeles foarte bine!

Aici trebuie să facem o mică digresiune și să explicăm reacția agresivă a tatălui meu. Tata avea socotelile lui cu Dumnezeu. Să spunem că se înțelegeau greșit unul pe celălalt. Sau se jucau de-a telefonul-fără-fir, iar tata nu se putea împăca cu regulile jocului. Chestia e că el visase toată viața să aibă un fiu.

— Uite, voi avea un fiu, își făcea el planuri, va duce înaintea numelui cu demnitate, va fi prietenul meu, sprijinul meu!

Dar Dumnezeu, dintr-un motiv oarecare, nu ținuse cont de dorința tatei și îi trimisese numai fiice, una după alta.

Când m-am născut eu, tata chiar s-a bucurat.

— Asta este! a spus. Planul pentru fete s-a îndeplinit, următorul copil va fi cu siguranță un băiat!

— Iura – mama m-a pus în brațele lui –, uite cum seamănă cu tine!

— Ce, o să aibă și nasul ca mine? s-a speriat tata.

— Nu, nici vorbă, a mințit mama.

— Slavă Domnului, s-a bucurat tata, atunci o vom numi Narinel!

— Narine, au șoptit ca un ecou spiritele strămoșilor noștri – Cea focoasă.

— Nu ăsta e numele pe care ar fi trebuit să i-l dăm, a intervenit spiritul stră-străbunicii Siranuis: Trebuia să-i spunem...

— Șșșș, au șuiert spiritele spre ea, nu te amesteca...

Apoi s-a născut a doua fiică. Tata se plimba mai întunecat decât un nor.

— Iura!

Mama a ascuns colțul de la scutecul nou-născutei.

— Uite, ce fetiță frumoasă, seamănă mult cu mama mea.

Tata a luat-o pe fetiță în brațe și a mângâiat-o pe obraz.

— Chiar că seamănă cu ea, a oftat el, hai s-o numim Karine.

— Karine, au început să fluture din cauza șoaptelor strămoșilor noștri perdelele din spital, jubilând.

— Trebuie alt nume, a intervenit din nou spiritul stră-străbunicii noastre Siranuis, există un nume persan frumos...

— Șșșșș, au șoptit spre ea spiritele strămoșilor mei armeni și ruși, ce nume persane?

Apoi s-a născut cea de-a treia fată. Tata nu-și mai găsea locul, fuma fără încetare, înjura cu privirea ridicată în sus.

— Îți cer ceva imposibil? întreba el scuișând în cer.

— Iura, i-a pus mama în brațe fetița, uite ce frumoasă e, leită tatăl tău.

Tata a luat-o pe fată în brațe și a stat mult timp cu privirile fixate pe chipul ei.

— Chiar că seamănă cu tata, a spus el, să-i spunem Gaiane.

— Gaiane, au șoptit emoționate spiritele strămoșilor noștri – Cea pământeană.

— Numele este un cod sacru, s-a amestecat din nou spiritul stră-străbunicii noastre Siranuiș, ar trebui să simbolizeze...

— Ce? s-au întors spiritele spre ea.

— Mesajul tău către univers, a șoptit Siranuiș. Fata trebuie să se numească Sona. Sona înfarsi înseamnă „frumos”. Dar există și un al doilea sens al acestui cuvânt – „suficient”.

— Stați puțin, dar Sona este un nume armean, a intervenit străbunica Tamara.

— Pfff, a pufnit străbunica Anna, există ceva în lume care să nu fi fost inventat de armeni?

— Nici vorbă, Anna, a râs străbunicul Ivan, la început au fost armenii și după aceea lumina!

— Unde erai tu când noi eram creștini? s-a aruncat în luptă Tamara.

— Voors uteeek!²⁵ s-a auzit mârâitul amenințător al stră-stră-străbunicului Paso.

Toată lumea a tăcut.

— Parcă sunteți un coteț de găini! Toată lumea să tacă din gură! Vorbește, Siranuiș!

— Mulțumesc, Pașo, ce bine ar fi fost dacă m-aifi ascultat așa când erai în viață, a spus Siranuiș cu un zâmbet.

— Vooors! a răcnit Pașo.

Siranuiș a oftat.

— Dacă îi spunem fetei Sona, care înfarsi înseamnă „suficient”, atunci sigur după ea se va naște un băiat.

— Sona, strigau emoționate spiritele strămoșilor, fata ar trebui să se numească Sona!

— Bine, Gaiane să fie, i-a zâmbit mama tatei.

²⁵ „Să mă pupi în fund” (vă rog să mă iertați, dar nu putem scoate cuvintele din cântec). (N. a.)

Apoi mama a rămas însărcinată pentru a patra oară.

— Dumnezeu iubește numărul trei, își freca mâinile tata. Am deja trei fiice, acum e sigur un băiat!

Într-o zi a dat buzna în casă cu un topor mare. Mama și-a înfășurat brațele în jurul burții și s-a ghemuit într-un colț.

Era clar că tata nu era în apele lui, gesticula frenetic, se strâmba nervos și se purta ca un nebun în toate privințele.

— Uite! și scutura tomahawkul deasupra capului, uite ce am găsit în pădure! Un topor! O armă! Este un semn!!! Acum sunt sigur că va fi băiat!

Când s-a născut cea de-a patra fată, tata a umblat o lună și ceva cu o întrebare mută pe față. Familia era serios îngrijorată pentru sănătatea lui mintală, i-au dat decoct de sunătoare și coada-șoricelului, l-au hrănit cu valeriană.

— Iura, l-a dus mama la pătuț, cât de mult seamănă cu tatăl meu!

— Și nu putea să fie băiat, ca taică-tău? a strigat tata.

— S-a născut cu o şuviță de păr alb, a izbucnit mama în plâns.

— Da? s-a înmuiat tata. Cred că a știut că o să fiu supărat. Să-i spunem...

— Sona, s-a aplecat spre urechea lui stră-străbunica Siranuiș, spune-i Sona, fiule.

— Cred că ar trebui să i se spună Sona, a spus mama, nu știu de ce mi-a venit acum în minte acest nume.

— În sfârșit, au suspinat spiritele strămoșilor noștri.

— În sfârșit, a râs Siranuiș.

Tata nu a auzit șoaptele spiritelor strămoșilor. Și nu a observat semnele destinului sub forma unei şuvițe albe în buclele de păr ale fiicei sale celei mai mici. Își dorise toată viața un fiu. Și era foarte supărat pe Dumnezeu.

Nenea Mișa era deja prieten la cataramă cu tata când s-a născut Sonecika. Nenea Mișa a băut împreună cu tata sunătoare și sirop de valeriană.

Iată de ce, când i-a propus tatei să sfințească mașina, acesta și-a ieșit imediat din fire. Iată de ce nenea Mișa nu a început să se certe cu prietenul său și au parcurs restul drumului într-o tăcere mândră.

Când l-a condus acasă, nenea Mișa s-a întors spre tata:

— O să-l vând pe Vasea al meu și o să-ți acopăr datoria, a spus el.

— Dacă îmi aduci un singur bănuț, nu te mai salut niciodată, a spus tata, bătând cu degetele în volan.

Au tăcut.

— Măcar dacă am fi terminat la egalitate cu idioții ăia, a suspinat nenea Mișa.

— Întrebarea este cine sunt idioții aici, a răspuns tatăl meu. Numai un om foarte deștept poate să cheltuiască bani pe bilete, pe hotel, să meargă 1 000 de kilometri dus și întors și să-și răscumpere și mașina!

— Vai, Nadia, a povestit Ba mai târziu, ar fi trebuit să-i vezi cum stăteau în mașină și râdeau în hohote. Râdeau cu icnete și gemete, dădeau din mâini. Le curgeau și lacrimile pe obraji. Printre hohote se auzea: „Idioții, idioții, idioții!” Nici măcar nu am ieșit la ei, am așteptat până au terminat de râs. Idioți, ce să te aștepți de la ei!

CAPITOLUL 15

MANIUNEA ȘI STANDARDELE DUBLE DE FRUMUȘETE, SAU CUM POTȚI SĂ O ÎNDUIOȘEZI PE BA

Ba considera muștele drept o sursă periculoasă de murdărie și le ura din tot sufletul.

Muștele bâzâiau și se făceau că nu observă. N-aveau habar cui aruncă provocarea, așa că, în mod nesăbuit, se angajau mereu în acțiuni riscante: zburau pe geamuri, își dădeau întâlnire lângă borcanele cu gem și se plimbau în perechi pe mobila recent ștearsă. Ba respingea imediat intruziunea arogantă a muștelor în spațiul ei personal. În acest scop, avea un arsenal de diferite tipuri de palete de zdrobit muște, de la cele simple de plastic, care se rupeau, până la altele mai zdravene, cu mâner lung de metal și plasă grea de cauciuc. Acestea din urmă erau de folosință îndelungată, iar cu o asemenea paletă de muște, când se enerva, Ba putea să doboare cu ușurință nu doar o muscă, ci și un bivol african matur.

Nu pot, desigur, să afirm cu certitudine acest lucru, dar este foarte posibil ca experiențele amare să le fi determinat pe muște să încerce în fel și chip să o lingusească pe Ba. Poate că acolo, în regatul muștelor, introduseseră reforme în regim de urgență, precum declararea matriarhatului ca sistem dominant, eliberarea din închisori a tuturor deținuților politice de sex feminin, poate că ridicaseră în timp record temple cu idoli care stăteau până la brâu în pământ, aducând de departe ca trăsături cu Ba, își redenumiseră capitala Roziosifsk în loc de Muscorod.

Poate că exista chiar și o comisie special desemnată trimestrial să aleagă una dintre muștele tinere și frumoase ca să fie sacrificată nemilosului Moloh. Poate că biata fată era frecată cu uleiuri parfumate, afumată cu tămâie, având o fotografie polaroid cu Ba pe piept, și lansată în casă.

Nu am de unde să știu la ce alte trucuri au recurs muștele, pentru a trezi cea mai mică urmă de compasiune

în Ba. Un lucru era clar: Ba nu știa ce înseamnă mila pentru muște. Ba ținea în mâna stângă cumplita Andromeda împotriva muștelor și își vedea mai departe de treburi.

Când Ba anunța solemn: „Mâine fac curățenie!”, tuturor locuitorilor din raioanele din nord-estul Armeniei le pierea buna dispoziție.

Pentru că Ba nu știa să facă curățenie ca o gospodină sovietică obișnuită – dai cu aspiratorul, speli podelele, ștergi cu o cârpă suprafețele și proeminențele pieselor de mobilier. Plus spălat-călcăt rufe.

La Ba, curățenia săptămânală presupunea ritualul matinal al exterminării muștelor, urmat de rutina obișnuită a ștergerii prafului cu o cârpă umedă de pe toate obiectele și suprafețele, inclusiv de pe rafturile de sub tavan și din dulapuri. Spălarea ușilor interioare și a pervazurilor de la ferestre (slavă Domnului, doar din interior – erau un milion de ferestre în casă). De asemenea, frecarea înversunată a podelelor și mutarea obligatorie a mobilei de colo-colo, astfel încât Doamne ferește să se mai lăfăie vreun fir de praf în vreun colțișor sau crăpătură.

Apoi urma spălarea temeinică a tuturor chiuvetelor și vaselor de WC. Spălarea era executată la un nivel de lustru ridicat, până când faianța și suprafețele lucioase străluceau ca oglinda. Din ritual făcea parte în mod obligatoriu și spălatul rufelor, întotdeauna cu albăstreală și scrobeală, precum și călcatul.

Iar apoteoza acestei zile chinuitoare era îmbăierea temeinică a Maniei în șapte ape, până când pielea începea să-i scârțâie. Nenea Mișa, ca disident cu experiență, obținuse dreptul exclusiv la propria igienă și se spăla singur.

Într-o astfel de zi dificilă, am sunat-o pe Manka și am invitat-o la noi până trece uraganul numit „Ba face curățenie”.

— Poți să vii să mă iei? a întrebat ea în șoaptă.

— Da' de ce? Nu poți să mergi singură?

— Te întreb ca prietenă, a spus Manea supărată. Ți-e greu să vii până la noi în curte? Trebuie să vorbesc cu tine, și la tine nu ne lasă.

Cinci minute mai târziu, eram la ea acasă. M-a salutat cu o asemenea față, încât mi-am dat seama imediat că se întâmplase ceva iremediabil. Manea și-a dus în tăcere degetul la buze și m-a condus în sufragerie.

— Unde este Ba? am întrebat în șoaptă.

— La primul etaj, spală geamurile.

— Și ce s-a întâmplat?

— Am spart din greșeală abajurul de la aplică.

— Aia cehească? am încremenit.

— Da!

Mi s-a tăiat respirația. Știam pe de rost povestea despre cum stătuse Ba la coadă la Leningrad, pentru lustre și aplice. Faptul că reușise să pună mâna pe niște lămpi de o frumusețe uluitoare într-o îmbulzeală incredibilă nu era nimic: adevăratul eroism a fost că, atunci când s-a întors la hotel cu cutiile și a găsit o crăpătură la unul dintre abajururi, s-a întors la magazin, a luat cu asalt teigheaua și a obligat-o pe vânzătoare să înlocuiască abajurul spart cu unul nou! Cred că cei de la magazinul „Lumina” au tinut-o minte pe vecie.

Mi s-a făcut rău de la stomac.

— Cum ai reușit să faci una ca asta? am întrebat eu, examinând crăpătura lungă din abajur.

— Din întâmplare, a izbucnit în plâns Maniunea, alergam după o muscă, musca s-a așezat pe abajur, iar eu, fără să stau pe gânduri, am lovit-o din toate puterile!

Te apuca jalea când te uitai la Manea – buzele îi tremurau și moțul războinic de pe cap se pleoștise și îi atârna rușinos pe frunte.

Am întors abajurul cu crăpătura la perete.

— Hai să plecăm de aici; cu plânsul nu faci nimic.

Ne-am strecurat pe ușă și ne-am îndreptat spre casa noastră cu viteza unei procesiuni funerare. Amândouă eram într-o dispoziție proastă.

— O să mă omoare, nu-i așa? a suspinat greu Maniunea.

— O să te omoare! am încuviințat eu cu amărăciune.

În curtea casei noastre, ne-am lovit de sora mea Karinka. De fapt, vorba vine că ne-am lovit; mai întâi, de după colțul clădirii a ieșit în goană o haită de câini de curte, apoi un grup de băieți speriați și în urma lor s-a năpustit furioasă Karinka, rânjind sălbatic și agitând amenințătoare coada lungă a unei măhuri murdare. Părul îi fugea în toate părțile, pe obrazul stâng se lăfăia o mustață lungă ca a lui Ceapaev, iar tivul rochiei era sfâșiat până la chiloți.

— De unde ai luat mătura? am întrebat eu netulburată.

Starea mea imperturbabilă, pe care și Sfinxul însuși ar fi invidiat-o, era ușor de explicat: întreaga înfățișare a surorii mele – mustața neagră ca antracitul, buclele răvășite, rochia sfâșiată – era un fenomen cât se poate de obișnuit.

— Am șterpelit-o de la portar, a mârâit ea.

Și-a trecut degetul arătător pe sub nas și lângă prima mustață a apărut a doua.

— Arată-mi mâinile, i-am poruncit.

Karinka a răsfirat degetele – mâinile îi erau mânjite cu ceva negru.

— Ce-i asta?

— Cărbune, am aruncat mai întâi cu cărbune în nătărăii ăștia, apoi am înmuiat mătura în noroi și i-am alungat ca pe niște găște.

Sora mea era pedeapsa supremă pentru toți adolescenții de sex masculin din cartierul nostru. Băieții erau îngroziți de ea ca de foc – putea să-l bată ușor pe oricare dintre ei. Dacă vreun băiat inconștient își pierdea instinctul de conservare și lovea vreo fată, aceea venea direct la sora mea să se plângă. Pe urmă, orele individului erau numărate – sora mea îl găsea și totul se încheia seara, când din nou ne bătea la ușă o mamă de mână cu fiul infirm.

— Să-mi spună și mie cineva de ce trebuie să îndur eu una ca asta! exclama mama și îi ardea soră-mii o scatoalcă zdravănă după ceafă.

Manka și cu mine eram foarte mândre de Karinka. Câtă vreme Karinka era cu noi, niciun băiat nu îndrăznea să se apropie la mai mult de o lovitură de tun. Și, din moment ce sora mea nu intenționa să plece la alți părinți în viitorul apropiat, ne simțeam ca în sânul Domnului.

— Vă povestesc imediat, vă povestesc imediat, a spus Karinka, rostogolindu-și ochii în cap.

— Ce?

— Știți ce mi-a povestit Marinka de la 38? Că dacă cineva se uită cu amândoi ochii spre rădăcina nasului și în momentul ăla este lovit în cap cu ceva greu, rămâne sașiu pentru tot restul vieții. Asta este!

— Sigur că minți!

Karinka și-a întins mâinile murdare în față, ca să vedem că nu-și încrucișase degetele.

— Vă jur! a jurat ea solemn. Am pus-o pe Marinka să jure și m-am uitat cu atenție – nu ținea degetele încrucișate. Și nici măcar nu și-a încrucișat picioarele. Și nici degetele de la picioare! Am văzut totul!

Ne-am privit una pe alta.

— Ce naiba se întâmplă pe lumea asta? a spus Maniușka, buimăcită.

— Hai să mergem împreună acasă, poate reușesc să mă strecur și mama nu va observa că mi-am rupt rochia, ne-a implorat Karinka.

Am fost de acord, deși știam în mod sigur că este imposibil să scape de privirile mamei. Stăteam în fața ușii de la intrare, în așa fel încât s-o acoperim cu spatele pe sora noastră, și am apăsât pe sonerie. Și ne-am dat seama imediat că operațiunea eșuase, pentru că mama a deschis ușa cu o asemenea expresie pe față, că ne-am despărțit în tăcere – pe sora mea oricum nu o mai putea salva nimic!

Mama a târât-o pe Karinka în apartament, cred că a apucat-o de umeri și a dus-o ca pe un miel de sacrificiu în baie. În tăcere!

Manea și cu mine ascultam crispate vocile care veneau din baie.

— Așa nu se mai poate, spunea mama, asta nu mai poate continua!

— Aaaa, urla Karinka, mi-am rupt din greșeală rochia, mamă, nu am făcut-o intenționat, a fost atunci când am intrat pe fereastra din camera de serviciu!

— Dezbracă-te! a țipat mama atât de tare, încât tencuiala a căzut de pe tavan. Scoate tot!

Apoi s-a auzit clipocitul apei.

— O îneacă? a făcut ochii mari Manka.

Execuția Karinkăi ne-a amintit de abajurul spart și, firește, nu ne-a făcut să ne simțim mai optimiste. Ne-am dat seama că Manea va avea aceeași soartă.

După zece minute, ușa de la baie s-a deschis, iar de acolo a ieșit sora mea proaspăt spălată. Era înfășurată într-un halat de baie, părul ud era lipit fără milă de cap, ochii

umflați de plâns. În afară de urechea de culoarea cărămizii, care își dublase dimensiunea, nu se vedeau niciun fel de alte vătămări. Mama a ieșit și ea din baie.

— Marș toate în camera copiilor și nu vreau să aud niciun sunet, s-a înțeles? a strigat ea.

Ne-am năpustit în cameră ca o turmă de căprioare speriate, iar când am trecut în fugă pe lângă mama, ne-am tras instinctiv capul între umeri.

Ajunse în cameră, am privit cu compătimire la urechea Karinkăi.

— Te-a durut?

— Nu prea tare, s-a smiorcăit sora mea, m-a durut mai mult atunci când mi-a descâlcit părul ud cu peria.

— Dar dacă urechea îți rămâne roșie pentru totdeauna? m-am speriat eu.

— Nu rămâne, a spus sora mea, dacă după lovitura cu găleata urechea ta a revenit la normal, de ce ar trebui a mea să rămână așa?

Mi-am atins urechea. Așa este, nu trecuse nici măcar o lună de când mă lovise faimoasa găleată de plastic peste urechea mea mult încercată, iar aceasta își dobândise din nou exact forma inițială.

În general, începuseră vremuri grele. Eram foarte preocupate de aspectul nostru. Karinkăi nu-i păsa că Anghelinei, flautista, îi crescuse puțin pieptul, dar la noi nu se vedea nici urmă și eram foarte îngrijorate din această cauză. Aveam unsprezece ani și ne doream cu disperare să fim frumoase.

Pe mine mă îngrijora și înălțimea mea, aveam deja 1,65 metri și mă mândream cu un picior măsura 38. Pe lângă aceasta, pentru ca fericirea mea să fie completă, în mijlocul feței îmi crescuse un nas destul de mare cu cocoășă.

— Mamă, m-am plâns într-o zi, de ce toți copiii au nasuri ca lumea, iar eu am așa ceva?

— Lasă, fetița mea, m-a mângâiat mama pe cap, tu ai un nas aristocratic, cu cocoasă, profilul tău se numește profil roman. Așa aveau nasul zeii și zeițele din Antichitate.

— Da? am spus eu încântată.

— Bineînțeles!

Manea s-a uitat cu ambii ochi la rădăcina nasului.

— Vreau și eu un nas cu cocoasă, s-a bosumflat ea, la fel ca zeii Antichității!

— Ce-ți trebuie cocoasă? a râs mama. Ești frumoasă și așa!

Manea s-a îmbufnat. Nu avea nicio îndoială că este frumoasă. Dar nu strică să ai și o umflătură pe nas!

Deci, dacă pe mine mă deranja cocoșa, pe Manecika o deranja lipsa ei. Și am trăit așa, invidiindu-ne una pe alta.

Ne jucam în liniște prin cameră, desenând cu creioane colorate. Apoi am scos un album cu artă renascentistă și am început să-l răsfoim. În timp ce mama zornăia vasele în bucătărie, priveam foarte concentrate la bărbăția lui David.

— O prostie, a pufnit Karinka.

— Da, am fost de acord, orice s-ar spune, arată prostește!

Manea privea gânditoare la profilul lui David.

— Mi-a venit o idee cum să am și eu o cocoasă, a spus ea târăgănat.

— Iar începi?

— Și ce? s-a încruntat Manea, poate că am visat la ea toată viața! Și știu exact cum să-ți faci o cocoasă pe nas.

— Cum?

Karinka și cu mine ne-am dezlipit anevoie privirile de părțile intime ale lui David.

— Trebuie să te izbești tare cu nasul de ceva. Nasul ți se va umfla și vei avea o cocoasă.

Ne-am speriat.

— Dar doare, Manea, ai idee cât de tare doare?

— De dragul frumuseții, putem îndura durerea o dată, a spus Manka. Să mergem!

— Unde?

— La ușa de la baie. Este exact ce ne trebuie!

Karinka și cu mine ne-am uitat una la alta. Să o contrazici pe Manea când își strângea buzele ca un fund de găină și își trăgea sprâncenele în sus într-un triumghi nu avea niciun rost – în astfel de momente, Manea amintea foarte mult de Ba. Așa că am urmat-o în tăcere.

Manea a privit îndelung la ușa, apoi a tras de clanță, s-a aplecat și și-a apăsât nasul pe un colț ascuțit.

— Ține ușa, să nu se clatine, a șoptit ea.

Am ținut-o.

— Uite! a rostit ea solemn. Uite unde trebuie să izbești. Acum, uite ce trebuie să faceți: tu, Karinka, să mă ții de cap, ca să nu ratez ținta, iar tu, Narka, când spun „haide”, izbești cu toată puterea ușa în nasul meu.

— Nici prin cap nu-mi trece să fac așa ceva, am spus eu speriată.

Manea și-a îndreptat spatele. Moțul ei de luptă ieșea deasupra ca ciuful păsării-secretar.

— Ești prietena mea? a întrebat ea.

— Sunt prietena ta, am spus cu timiditate.

— Atunci fă cum îți spun!

— Lasă-mă să te țin eu de cap și Karinka o să te pocnească în nas!

— Bine, mai ales că nu e prima dată când Karinka schilodește nasul cuiva.

Manka s-a măsurat din nou cu ușa, eu i-am luat capul și Karinka s-a apucat de clanța ușii.

— Haideți, a strigat Manka.

Karinka a smucit ușa cu putere și a lovit-o pe Manecika în nas.

— Oooo, aaaaa! a urlat Manea, apoi s-a apucat cu mâna de nas și s-a prăbușit pe podea.

Mama a sărit din bucătărie și s-a repezit la noi.

— Nu suntem noi de vină, am răbufnit, e Manea!

— Ce a făcut Manea? s-a aplecat mama speriată spre ea. Ia să-ți văd fața, Manea, ce-ai pățit?

Manea și-a luat mâinile de pe față. Nasul i se învîinețise în locul unde fusese lovită, iar pe obraji îi șiroiau lacrimile.

— Am nevoie de gheață.

Mama s-a repezit la frigider.

— Cum de te-ai lovit așa de tare la nas? Și dacă l-ai spart? O să ai o cocoasă...

Mama s-a poticnit. A aruncat o privire din bucătărie, cu ochii holbați amenințător.

— Ați făcut-o intenționat, nu-i așa?

— Intenționat, a urlat Manea, vreau și eu un nas cum are Narka!

— Nu ne ajunge o singură năsoasă? s-a înfuriat mama.

A pus o pungă de carne congelată pe nasul Maniei, apoi a plesnit din palme, s-a dus să aducă o cârpă de bucătărie curată, a înfășurat punga în ea și a pus-o la loc pe nasul Maniei.

— Chiar că ne mai trebuia încă o năsoasă!

— Cum năsoasă, am izbucnit eu în plâns, ai spus că este profil roman!!!

— Roman, roman, a spus mama, desigur, dar tu ești înaltă, profilul ți se potrivește, însă Manea e mică, de ce-i trebuie o umflătură pe nas?

— Doare, a urlat Manea, tanti, nu mai apăsa așa de tare!

— Îmi vine să vă omor pe toate, a șuiert mama. O clipă n-am fost aici și uite ce ați făcut. Manea, te-ai gândit ce-o să spună Ba?

— Nu-mi pasă ce spune, a răcnit Manea, oricum o să mă omoare azi!

— De ce?

— Am spart abajurul de la aplică. Cu un plici de muște.

— Oh, s-a îngrozit mama, aplicele pe care le-a adus Ba de la Leningrad?

— Îhî...

Manea s-a uitat pieziș la pachetul cu carne congelată.

— Tanti, poate ar fi mai bine să nu-mi mai îngheți nasul, pentru că mi-e atât de frig, că m-aș putea îmbolnăvi!

— Da, da, fetița mea. Mama a dat la o parte carnea congelată. Lasă-l încolo de nas, dar abajurul... Nu te mișca, o să-ți pun niște unguent.

S-a repezit la dulapul cu medicamente.

— Ei bine, a spus mama gânditoare, în timp ce aplica unguentul pe nasul Maniei, dacă te întorci acasă cu o vânătaie ca asta pe nas, poate că Ba nu te va certa prea tare.

— Da?

— Se prea poate, a spus mama gânditoare, se prea poate.

Ne-am întors în camera copiilor. Îți era și milă să te uiți la Manea – nasul era roșu și se umflase rău, iar la rădăcina lui arăta ca o pătlăgică vânătă. Manea smârcâia cu precauție și reflecta profund la ceva.

— Gata, a spus ea în cele din urmă, cu o voce triumfătoare.

— Ce e gata?

— Vreau să spun că, dacă te lovești la cap, poți să faci strabism. Una e să apari acasă cu o vânătaie pe nas, și

altceva să te întorci cu nasul învinețit și cu ochii sașii. Iar pe Ba o va părăsi orice dorință de a mă pedepsi!

Karinka și cu mine ne-am uitat una la alta. Era clar că lovitura la nas nu fusese fără urmări pentru Manecika.

— Manea, am spus cât se poate de calmă, ce vrei să faci? Ai chef să ajungi la spital?

— Lasă-mă să mă gândesc, Narka! s-a enervat Manea. Nici măcar nu te recunosc, mereu mă contrazici.

— Te comporti ciudat astăzi!

— Aș vrea să te văd și pe tine, dacă ai fi spart abajurul!

Nu aveam nimic de spus. Dacă aș fi spart abajurul, m-aș fi băgat pe tăcute într-un colț, ca să mor.

În timp ce eu și Manea ne certam, Karinka a adus un volum gros din Enciclopedia sovietică.

— Pot să te lovesc cu asta, a mârâit ea.

Am cântărit cartea în mâini. Era într-adevăr grea, nu puteam să o țin cu o singură mână.

Apoi, sub îndrumarea Maniei, Karinka a adus un scaun, s-a urcat pe el și a ridicat enciclopedia deasupra capului. Manea și-a îndreptat ambii ochi spre rădăcina nasului. Când globii oculari i s-au făcut nevăzuți, a dat din mâini spre Karinka: Haide! Și Karinka a izbit-o pe Manea cu cartea în cap.

Manea a rămas o vreme neclintită, apoi s-a prăbușit pe podea în tăcere.

— Am omorât-o? s-a speriat Karinka și a sărit de pe scaun.

— Ooooo, gema Manea. Îi tremura o pleoapă, dar altfel arăta destul de normal și nu era deloc sașie.

— Nu a funcționat, a spus dezamăgită Karinka. Trebuie să încercăm din nou.

— Sunteți amândouă nebune, am strigat, eu nu sunt. Nu mă mai joc cu voi!

— Proasto, de ce țiipi? Manea era furioasă.

— Voi sunteți proaste! Nu mă mai puteam opri.

— N-aveți decât să vă omorâți între voi aici, dar eu nu vreau să iau parte la asta. Am să-i spun mamei totul!

— Trădătoareo, să nu îndrăznești! a țiipat Manka, dar era prea târziu: mama venise în fugă, atrasă de zgomot.

— Acum ce mai e? s-a speriat ea.

— Mamă, am strigat, Manka vrea să fie sașie ca să nu o bată Ba!

— Cum adică să fie sașie?

— Păi, Marinka de la 38 a spus că, dacă privești cruciș și te lovești tare în cap, poți să...

— Să ce? nu m-a lăsat mama să termin. Ați făcut un experiment pe Manea?

— Da! am strigat.

— Trădătoareo, a strigat Manea, nu mai vreau să fiu prietenă cu tine!

— Ce proaste! s-a strâmbat Karinka.

Apoi, totul a decurs ca de obicei. Mama a înșfăcat-o pe Karinka din nou de umeri și a tras-o afară pentru a o pedepsi.

— Nu trebuie să mă pedepsești din nou, a strigat sora mea. Azi a fost cât pe ce să-i scot ochiul lui Rubik de la 48, diseară o să vină mama lui și mă pedepsești atuncil

— M-am săturat, se plângea mama. M-am săturat!

Bineînțeles, am încasat-o și eu.

Apoi mama ne-a ținut o prelegere despre automutilare și despre strabism. Ne-a speriat de moarte.

Iar seara, eu și mama am condus-o pe Manea la ea acasă. Am dus-o literalmente de subsuori. Manea tot încerca să scape și să fugă într-o direcție necunoscută.

— Nu te speria, o să rezolv eu, o îndemna mama, dar, judecând după fața palidă și privirea rătăcită, se temea și ea de reacția lui Ba.

Am pășit în curtea Maniei ca pe un câmp minat.

— Rămâneți aici, ne-a șoptit ea și a intrat în casă.

A văzut toată lumea desenele animate Riki-Tiki-Tavi? Mai țineți minte cum s-a luptat Riki-Tiki-Tavi în cuib cu Nagaina? Ei bine, cam așa stăteau lucrurile.

Manea și cu mine ne-am așezat pe banca de sub dudul mare, tremurând ca niște frunze în vânt, iar în casă aveau loc niște procese tectonice, vulcanii erupeau și se formau noi continente.

Apoi mama a ieșit pe verandă. Părul ei era un pic ciufulit și avea cearcăne negre sub ochi.

— Gata! a spus ea și și-a șters sudoarea de pe frunte. Ba nu mai e supărată.

A luat-o pe Manea de mână și a condus-o în casă. Am rămas așezată pe bancă. Dintr-odată, mi s-a făcut foarte milă de mama. O aștepta o seară grea, căci în curând avea să se întoarcă de la serviciu tanti Greta, mama lui Rubik. Și mama va trebui mai întâi să se scuze față de tanti Greta pentru ochiul vânăt al lui Rubik, apoi să rostească în șoaptă „Nu se mai poate!” și să-i răsucescă urechile Karinkăi.

Am suspinat din nou, am scos din buzunar o pungă de carbid uscat pe care îl furasem de pe șantierul de construcții și am aruncat-o în tufișuri, departe de pericol. Cu carbidul acesta intenționeam să-i ardem pe câțiva băieți nesuferiți care ne tăiau mereu calea. Am stat acolo un minut și m-am gândit. M-am scărpinat până la sânge pe braț, unde mă înțepase un țânțar. Am suspinat și m-am dus să caut în tufișuri locul unde căzuse pachetul. Și locul acela mi-a rămas în minte fără să vreau. Pentru orice eventualitate.

Între timp, Rubik cel vătămat de sora mea făcea economie la curent, luminând puternic apartamentul cu uriașa vânătaie purpurie, care îi ocupa jumătate din față.

Era o seară de vară absolut obișnuită, una dintre multele seri de vară de care, mulțumită eforturilor noastre, părinții mei și-au amintit multă vreme cu un fior.

CAPITOLUL 16

MANIUNEA MERGE LA EREVAN, SAU CUM POTȚI SĂ-L LAȘI FĂRĂ PANTALONI PE CEL MAI BUN MEDIC ORL DIN REPUBLICĂ

Totul a început atunci când am dobândit obiceiul de a mă îmbolnăvi. Aveam febră, mă plângeam de dureri de urechi, aveam nasul înfundat și nu puteam respira decât pe gură. Medicul ORL local a petrecut mult timp cotrobăind prin nasul și faringele meu.

— Nu văd nimic, a spus el, fluturând din mâini. Ar putea să fie polipi, dar nu-i văd!

În cele din urmă, i-a sfătuit pe părinții mei să mă ducă la Erevan, la Spitalul Clinic de Copii.

— Au echipament mai bun acolo, le-a spus părinților mei.

— Plecăm peste o lună, a spus tata, am mult de lucru acum, nu am timp.

Drept represalii, m-am îmbolnăvit așa de rău, că mama, torturată de plânsul meu, i-a dat tatei un ultimatum:

— Ori duci copilul la Erevan chiar acum, ori nu mai sunt soția ta!

Amenințarea a dat roade. Tata și-a luat două zile libere de la serviciu și am mers să-l vedem pe Samvel Petrosovici,

cel mai bun medic ORL pentru copii din republică și bun prieten cu tata.

Când nenea Mișa a aflat despre călătoria planificată, a fost foarte bucuros. Problema era că nenea Mișa trebuia să ducă în capitală un proiect realizat sub îndrumarea lui atentă la uzina de relee. Acest proiect sau, mai bine zis, acest agregat era așteptat cu nerăbdare la Institutul de Cercetare pentru Mașini de Calcul din Erevan.

— Am avut noroc, își freca nenea Mișa mâinile încântat, acum nu mai trebuie să mă zgâlțâie autobuzul șase ore pe drum!

Poate vă întrebați cum a fost posibil, doar nenea Mișa era fericitul proprietar al unei mașini de teren de lux, GAZ-69, poreclită „Vasea”. Atunci de ce nu ar fi putut merge la Erevan cu mașina lui? Și veți avea dreptate în nedumerirea voastră. Dar în tandemul dintre nenea Mișa și Vasea, nu știu de ce, comanda Vasea. Așadar, Vasea decidea unde poate merge nenea Mișa cu mașina proprie și unde cu mijloacele de transport în comun. În general, Vasea era un proprietar neînduplecat și gelos pe stăpânul său nu numai când era vorba de mașinile altora, ci și, după cum se pare, de alte raioane ale Armeniei. Cum trecea dincolo de creasta dealului nostru, se și strica, într-o perioadă scurtă de timp, ca să ne facă în ciudă, Vasea reușise să viziteze service-urile din toate localitățile aflate în perimetrul raionului nostru.

Odată, s-a stricat sfidător la un kilometru de intrarea în defileul nostru de munte și a pornit doar atunci când nenea Mișa, plin tot de ulei și de noroi, a strigat de sub capotă:

— Dacă nu pornești chiar acum, nu mă mai așez niciodată la volanul tău!

— Hâr, hâr, s-a speriat Vasidis, câr, câr!

— Zahrmar²⁶ a înjurat nenea Mișa. Să-ți moară bateria! Să ți se înece motorul și să-și dea duhul în chinuri cumplite! Să-ți scadă volumul de lucru al cilindrilor la un litru! Să mergi tot restul vieții tale numai în viteza întâi și în marșarier!

— Vruuum!

Vasidis s-a simțit jignit și, fără să-și aștepte stăpânul, a pornit spre casă. Cel puțin, nenea Mișa a afirmat că abia a apucat să sară în cabină și nu a atins volanul nici cu un deget cât a durat tot drumul de întoarcere de 50 de kilometri.

Deci, dacă nenea Mișa trebuia să meargă în orice altă regiune din Armenia, proceda cu înțelepciune și mergea fie cu autostopul, fie cu un autobuz obișnuit. Și Vasea trândăvea fără griji în curtea din spatele casei.

— Ce mutră obraznică ai! Îl certa Ba de fiecare dată când trecea pe lângă Vasidis în drum spre pivniță.

Vasidis păstra o tăcere disprețuitoare. Considera femeile drept un fenomen rudimentar de antropogeneză și ignora cu un dispreț nonșalant existența lor.

Când Ba a aflat că mă duc să mă vadă un medic ORL eminent, a fost încântată.

— Ia-o și pe Manea cu tine, l-a rugat ea pe tata. Să o examineze și pe ea celebrul medic ORL.

— Ura! am strigat eu și Manea. Mergem la Erevan!

— Trebuie să luați niște provizii pentru călătorie, a mormăit Ba.

— Mamă, te implor, a spus nenea Mișa îngrijorat, nu mai mult de trei sendvișuri pentru fiecare, dacă iar o să ne dai provizii pentru un regiment – nu le iau!

²⁶ „Șarpe veninos” (farsi). (N. a.)

— O să prăjesc un pui, a spus Ba apăsător, și dacă ai de gând să faci o scenă, îți dau și borș în termos! E clar?

Nenea Mișa a dat din mână resemnat – „fă ce vrei”.

Joi dimineață a trebuit să plecăm devreme. Iar miercuri seara s-a produs catastrofa.

Tata s-a decis să-și tundă puțin părul de la ceafă.

— Părul tău e în ordine și așa, a spus mama, încercând să-l facă să renunțe.

— Doar un centimetru. Tata i-a întins o foarfecă imensă. Numai un pic, a crescut și arăta ca o femeie! Nu pot să mă duc la Erevan în halul ăsta. Ce, ți-e greu?

— Bine, a suspinat mama și l-a dus pe tata la baie.

Hai să vedem ce putem face. Copii, s-a întors ea spre noi, plecați de aici, și așa nu mai putem respira.

Ne-am strecurat pe ușă, dar nu am mers prea departe. Ne-am ținut respirația și am ascultat.

— Cel mult un centimetru, a rugat-o tata.

— Nu te mișca, a șuierat mama, de ce miști capul? Acum trebuie să tund din nou!

— Nu mă agit eu, tu nu știi să tunzi!

— Dacă nu-ți place, tunde-te singur!

— Femeie! ăsta e un centimetru? Încerci să-mi spui că e un centimetru?!

— Ei bine, poate doi, a spus mama. Ca și cum un centimetru ar face vreo diferență. Nu te uita înapoi la oglindă, o să vezi la urmă!

— Poate că mai pot ajunge la frizerie, a încercat el să scape.

— Unde să ajungi? Uite cât e ceasul! Frizeria s-a închis de mult. Mai bine ai face liniște, nu-mi distrage atenția!

Tata a tăcut. Timp de cinci minute, nu am auzit decât tăcănitul foarfecii.

— Gata, a spus mama, asta e tot, acum poți să te uiți în oglindă.

— Imediat, a spus tata.

A urmat un moment de tăcere și apoi s-a auzit un țipăt înfiorător, așa cum putea să răcnească numai un mistreț străpuns de suliță. Așa putea să jelească moartea unui pui de mamut în mlaștinile primordiale numai o mamă de mamut ieșită din minți de durere.

— Aaaaa, a strigat tata, femeie, ce-ai făcut!

Ne-am îndepărtat de ușă chiar la timp, pentru că în clipa următoare tata a năvălit afară din baie și a trecut pe lângă noi cu viteza maximă pentru posibilitățile unei ființe umane. Dar nu ne-am pierdut cumpătul, am fugit după el și l-am surprins în ipostaza de victimă a unui frizer în fața oglinzii mari din dormitor. Și am putut aprecia în sfârșit la adevărata sa valoare talentul incontestabil de frizeriță al mamei – îl tunsese pe tata â la castron. Adică de parcă ar fi avut un castron pe cap; în față tunsoarea lui tati nu se schimbaseră – aceleași șuvițe date pe spate și favoriții conform modei de atunci, dar la ceafă, în loc de centimetrul promis, mama îi scurtase părul cu cinci centimetri.

— Ooooooh! urla furios tata în fața oglinzii. Femeie, ce mi-ai făcut?! Cum să merg mâine la Erevan așa?

— În ultimă instanță, pot să te rad în cap!

Mama se încuiase înțeleaptă în baie și arunca cu sugestii din spatele ușii.

— Ce ras în cap, îți bați joc de mine? Încerca el să se dea cu capul de perete.

— Poți să-ți pui un pulover cu guler înalt și să-l tragi pe deasupra sau să-ți înfășori un fular în jurul gâtului. Ai dreptul să te doară gâtul!

— Sunt 20 de grade afară, ce fular? a strigat tata și s-a dat înapoi îngrozit când și-a zărit din nou imaginea în oglindă. Doamne, cum arăt?

— Ca Emelian Pugaciov²⁷! mi-am amintit o poză dintr-o carte. Nu, de fapt, Pugaciov avea părul lung la spate. Dar barba îi ieșea în față ca o țepușă, am adăugat în grabă, văzând privirea tatălui meu.

— Ahhh, a răcnit tata, ahhhh!

Eu și surorile mele ne-am retras ca niște lașe în dormitorul nostru și ne-am închis înăuntru, lăsând-o pe mama să fie sfâșiată de tata.

A doua zi de dimineață, în timp ce mergeam să-i luăm pe nenea Mișa și pe Manea, mama a sunat-o pe Ba și a avertizat-o că tata fusese tuns prost și e mai bine să ne prefacem că nu s-a întâmplat nimic.

— Nici vorbă, Nadia, n-o să ridicăm nicio sprânceană, a asigurat-o Ba.

Așa că, atunci când am ajuns cu mașina la casă, toată familia era aliniată în formație gata de luptă de-a lungul gardului, cu Ba în frunte. În fruntea detașamentului stătea Ba, alături de ea tropăia mărunț nenea Mișa. Detașamentul era încheiat de Manea, îmbrăcată festiv și pieptănată nemilos. Familia zâmbea fals spre mașina noastră și se prefăcea în fel și chip că nu știe ce se întâmplase.

— Maică-ta a dat deja raportul, s-a burzuluiit tata.

Când a coborât din mașină ca să-l ajute pe nenea Mișa să-și pună lucrurile în portbagaj, fețele prietenilor noștri s-au lungit.

²⁷ Emelian Ivanovici Pugaciov (1742-1775), conducător al cazacilor de pe Don, șeful războiului țărănesc din 1773-1775, în urma căruia a fost executat. (N. trad.)

— Te-a tuns puțin cam scurt, a remarcat diplomatic nenea Mișa.

— Vai, sărmanul meu Yorick! L-am cunoscut, Horatio... a izbucnit în râs Ba.

— Iurick-Yorick! a strigat nenea Mișa.

— Încă un cuvânt și plec fără tine, ai înțeles? a strigat tata la prietenul său.

— Am tăcut, am tăcut. Nenea Mișa și-a șters lacrimile de râs. Să mergem.

Toți cei 70 de kilometri până la orașul Krasnoselsk, Manea și cu mine am cântat. Am repetat de douăzeci de ori tot repertoriul corului nostru, începând cu Tobe de la Buchenwald²⁸ și terminând cu Krunk al lui Komitas²⁹. Nenea Mișa a sforăit în ritmul cântării noastre cât am parcurs cei 70 de kilometri, și numai după ceafa înțepenită a tatălui meu era clar că se săturase de cântecele noastre.

În cele din urmă nu a mai putut suporta:

— Fetelor, puteți să tăceți un pic?

— Nu, tată, am ripostat, dacă nu mai cântăm, avem rău de mașină.

— Am o muzicuță, pot să vă cânt ceva, a sugerat Manea.

— Nu, în niciun caz! a spus tata înspăimântat. Dacă ați face puțină liniște, că îmi vâjâie capul

— Lasă-le să cânte! Nenea Mișa s-a trezit și s-a zguduit din nou de râs. Uitasem cum arată părul tău!

— Crezi că nu merg și autobuze din Krasnoselsk la Erevan? s-a burzului tata la el. Te dau jos!

— Gata, gata, nu mai scot o vorbuliță.

²⁸ Piesă din repertoriul corului Armatei Roșii. (N. trad.)

²⁹ *Pe numele său adevărat Sogomon Ghevorg Sogomonean (1869-1935) – compozitor, muzicolog, folclorist, maestru de cor și preot armean. (N. trad.)*

Tata și-a mângâiat ceafa tunsă și a suspinat greu.

— Va dura o lună să crească!

— Ce vorbești? Ce lună! Cel puțin trei! La tine la ceafă nu e tunsoare, ci, de fapt, niște franjuri, și încă foarte scurte, a râs zgomotos nenea Mișa. Și-o să-ți mai spun că din față arăți chiar mai bine decât din profil, bietul meu Yorick.

Eu și Manea râdeam. Unchiul se prăpădea de râs pe scaunul din față. Tata s-a uitat la el, s-a uitat la noi și a oftat din greu. El nu râdea. Adevărul era că medicului-șef de la spitalul unde lucra tata îi murise soacra. Și vineri avea loc înmormântarea. Iar tati trebuia să se întoarcă acasă de la Erevan și să mergem a doua zi la înmormântare.

Cu părul ăsta pe cap!

Câteva minute mai târziu, am intrat în orașul Krasnoselsk. Raionul Krasnoselsk din Armenia era populat încă din vremurile de demult de molokani, care fuseseră exilați aici încă de pe vremea Ecaterinei a II-a pentru că respingeau ortodoxia. Modul lor de viață nu se schimbase prea mult în ultimele două secole – aceleași colibe vopsite în alb, cu obloane sculptate, gospodării uriașe, mod de viață patriarhal, fără alcool și fără tutun. Antenele de televiziune lipseau de pe acoperișurile caselor. Adesea pe străzi întâlneai oameni în costume naționale. De fiecare dată când treceai cu mașina prin Krasnoselsk, era ca și cum ai fi ajuns într-un basm popular rusesc.

— Oprește undeva să fumăm o țigară, l-a rugat nenea Mișa.

— Să mergem la autogara, a propus tata, acolo putem să bem și o cafea, și să fumăm. Aici, în fața tuturor, e jenant. Oamenii ăștia nu sunt de acord cu fumatul.

A parcat mașina lângă clădirea joasă a autogării.

— Stați în mașină, nu durează mult, bine?

— Foarte bine! am fost de acord. Dar să ne aduceți și nouă ceva dulce.

— Vă aducem o sticlă de limonada Buratino, a promis nenea Mișa.

— Uraaaa! ne-am bucurat noi.

Am așteptat cu răbdare să se întoarcă. Și ca să nu ne plictisim așteptând, am scos capetele pe geamul mașinii și am admirat orașul. Ne-am uitat în dreapta și am văzut un șir de case albe cu obloane albastre; am privit la stânga – un șir de case albe cu obloane verzi.

— Ce frumos! am exclamat.

— Îhî, a fost de acord Manka. Oh, uite, Alionușka!

— Unde? am întins gâtul și am văzut o fată care venea în direcția noastră. Purta o rochie albă lungă și o băsmăluță de dantelă, iar peste rochie purta un șorț de tul cu volănaș în partea de jos și în picioare avea pantofi de culoare deschisă.

Manea și cu mine am scos capul pe fereastră și am rămas cu privirile ațintite la ea. Alionuska a încetinit pasul sub privirile noastre intense și apoi s-a oprit de tot la cinci pași de mașină. A stat puțin acolo, nehotărâtă, apoi ne-a întors spatele. Am oftat, căci avea o coadă lungă, groasă, de culoarea mierii.

— Uau! am exclamat. Ce păr!

— Fetițo! am strigat eu. Fata nu s-a mișcat. — Îi e frică de noi, asta este, a pufnit războinică din nas Manka.

— Probabil, am șoptit eu.

— Alionuska! a spus Manea cu o voce subțirică.

Umerii fetei au tresărit, dar nu s-a clintit din loc. Și-a aranjat doar cu o mișcare obișnuită băsmăluța de pe cap.

— Alionuska, am strigat noi, fetițo, ești Alionuska? Cine ești?

Fata s-a întors. Ne-a privit curioasă, dar a tăcut.

— Poate că e surdă? Sau mută?

Manka a scos atât de mult capul afară pe geamul mașinii, că era să cadă. Abia am apucat să o prind de cureaua de la pantaloni și să o țin.

— Ai grijă, am șuiert.

Manka s-a târât înapoi în mașină. Din pieptănătura îngrijită de dimineață nu mai rămăsese nici urmă. Părul prietenei mele se încrețise fără milă, deasupra frunții se înălța creasta de războinic.

— Nu! a spus deodată fata. Nu sunt Alionuska, sunt Varea!

— Varea? Am coborât din mașină și ne-am apropiat de fată.

— Și cum te cheamă când te alintă? Mănușă?³⁰

— Mănuși sunteți voi, s-a supărat fata, mama îmi spune Varecika.

Ne-am studiat reciproc în tăcere pentru o vreme.

— Îți place Nu, pogodi!? am decis eu să continui conversația de salon.

— Ce-i aia? a întrebat fata mirată.

— Păi, e un desen animat, nu l-ai văzut niciodată? Se dă des la televizor.

— Nu, a clătinat fata din cap, prezbiterul nostru nu ne dă voie să ne uităm la televizor. Spune că este păcat.

— Ce păcat?

Mai că ne-am înecat de indignare.

— De ce nu vă dă voie să vă uitați la televizor? Și cine e... spițerul ăsta?

— Nu e niciun spițer, este prezbiter, s-a supărat fata. Ce e cu voi, nu știți chiar nimic?

— Absolut nimic, am spus noi bucuroase, absolut nimic-nimicuța. Suntem niște proaste!

³⁰ Joc de cuvinte în limba rusă: varejka înseamnă „mănușă cu un singur deget”; Varecika este diminutiv de la Varea (Varvara). (N. trad.)

— Asta văd și eu!

Varea nu era surprinsă. Se uita la noi cu ochi mari de albăstrele și se gândea la ale ei.

— Ei bine, eu o să plec, a spus ea îngăduitoare.

— Pleacă, am fost de acord, dar de ce porți băsmăluță?

— Așa se cuvine, a spus fata, așa poartă molokanii. Mă duc să-l caut pe fratele meu, pentru că l-am strigat, dar nu răspunde. La revedere!

— La revedere!

Manea și cu mine ne-am luat rămas-bun și ne-am întors la mașină. Eram foarte intrigate și chiar speriate. Nu înțelegeam cum era posibil să nu te uiți la televizor și să mergi cu o basma pe cap.

— Sărmana de ea, am decis noi.

Apoi tata și nenea Mișa s-au întors, ne-au adus limonada promisă și am pornit mai departe, spre lacul Sevan, iar nenea Mișa ne-a povestit cu mult haz cum toată autogara întorcea capul după tunsoarea tatălui meu și barmanița nu a vrut să ia bani pentru cafea, se tot uita la el și îl numea „sărman căpșor”.

Pe la ora 12 eram deja în Erevan. L-am dus cu mașina pe nenea Mișa la Institutul de Cercetare pentru Mașini de Calcul, apoi ne-am dus să-l vedem pe Samvel Petrosovici.

— Intră tu primul la el, ca să se obișnuiască cu înfățișarea ta, iar eu și fetele stăm în sala de așteptare, i-a spus nenea Mișa tatălui meu.

Am ascultat cu răbdare de pe coridor explozia de râs isteric cu care Samvel Petrosovici l-a întâmpinat pe tata.

— Vrei să te trimit la frizerul meu? Poate că are vreo idee? Poate se va gândi la ceva? a strigat el, de s-a auzit în toată secția.

— Nu, a spus tata, mă duc la frizerul meu de acasă.

— Da, ne-a făcut nenea Mișa cu ochiul, are curaj, vrea să se întoarcă tot acasă, ca și când frizerul de acasă nu i-a făcut deja destule!

Apoi a ieșit o asistentă frumoasă și ne-a invitat pe mine și pe Manea în cabinet la control.

— Dumneavoastră stați pe coridor, i-a zâmbit ea lui nenea Mișa.

— Dacă promiteți să ne vedem după aceea, a înflorit nenea Mișa.

— Tată! Manea s-a uitat cu reproș la tatăl ei. Te spun lui Ba!

— Pleacă de aici, fetițo, nu te cunosc, a alungat-o nenea Mișa.

Eu și Manea am intrat în cabinet și ne-am așezat pe o canapea joasă lângă fereastră. Am rămas cu ochii pironiți la instrumentele așezate frumos pe tăvițe speciale și am început să tremur de frică.

— Nu-l las să se uite în gâtul meu.

Am înghițit în sec zgomotos.

— Narka, nu fi prostuță, m-a privit Manea pieziș, păi de ce-am venit aici?

— Nu știu, m-am încăpățânat, dar acest Petrosovici nu se va atinge de mine, asta e sigur!

În acel moment, ușa s-a deschis și Samvel Petrosovici a intrat în cabinet. Era un bărbat înalt, îngrijit și incredibil de chipeș. Manea a zâmbit și și-a netezit cu mâna moțul rebel.

— Bună ziua, frumoasele mele, a spus Samvel Petrosovici.

— Bună, a înflorit Manea, și dumneavoastră sunteți frumos!

Am pufnit și i-am dat un ghiont dureros cu cotul.

— Ce tot spui?

— Lasă-mă în pace! mi-a șoptit Manea.

— Ei bine, domnițelor, a cântat Samvel Petrosovici, cine vrea să-mi arate prima gâtul?

— Eu, a sărit Manea, mie nu mi-e frică de doctori. Și Narka va fi a doua, nu știu de ce îi este frică de doctori!

— Da? Samvel Petrosovici m-a privit surprins. Și Narka se teme și de tatăl ei?

— Da, îi este frică de tatăl ei, m-a pârât Manea, când vine acasă de la muncă, unchiul miroase a medicamente, așa că Narka nu se apropie de el până nu face un duș.

— Vrei să taci odată? m-am enervat.

Dar Manka nu mai putea să-mi răspundă – Samvel Petrosovici îi lumina cu o lanternă în gură și examina ceva acolo. Așa că a aruncat o privire piezișă în direcția mea și m-a amenințat cu pumnul.

Apoi a fost rândul meu să îi arăt doctorului gâtul.

— Vino aici, Narine, a zis Samvel Petrosovici bătând cu mâna în scaun, nu-ți fie teamă, îți promit, nu te va dura nimic.

Mi-am surprins imaginea reflectată în oglinda rotundă pe care o avea pe cap și am decis că nu mă las așa de ușor.

— Nici gând! am mârâit. Nu vă arăt nimic.

Îmi amintesc cu multă rușine tot ce s-a întâmplat după aceea. Știu că stăteam întinsă pe podea, agățată de picioarele unui dulap metalic cu medicamente și țipam ca o nebună, în timp ce asistenta speriată încerca în zadar să mă desprindă de dulap. Îmi amintesc de tata și de nenea Mișa, care au venit în fugă auzind țipetele mele, m-au smuls de acolo și m-au târât până la scaun. Dar m-am răsucit cumva, am căzut din nou pe podea și m-am agățat cu mâinile de pantalonii lui Samvel Petrosovici. Îmi amintesc sunetul specific al materialului care s-a rupt, cum tata și nenea Mișa încercau să mă desprindă de pantalonii lui Samvel Petrosovici, dar eu nu voiam să le dau drumul. Urlam „Nici

gând!” undeva în burta lui și plângeam cu lacrimi amare. Samvel Petrosovici își ținea pantalonii de curea și încerca să mă liniștească:

— Narinocika, nu mă uit la tine, dar dă-mi drumul la pantaloni, că altfel nu mai am cu ce să mă duc acasă!

Eu însă nu mai aveam nimic de pierdut, căci eram copleșită în așa hal de valul de panică, încât încetasem să mai gândesc.

Pentru mine era important să-l dezarmez cumva pe Samvel Petrosovici, acest șarpe viclean, ca să nu mai îndrăznească să mă atingă nici măcar cu un deget.

Asta a fost.

Așa că am plecat de la Erevan fără să facem nimic. Tot drumul spre casă, am stat liniștită ca un șoricel pe bancheta din spate și am suspinat sfâșietor. Manea mă mângâia din când în când pe braț.

— Narka, ce lașă ești, a șoptit ea înduioșată.

— Îhî, am fost de acord.

— La naiba! a exclamat tata. Am făcut 400 de kilometri până aici ca să mă faci de râs în halul ăsta față de prietenul meu?

— Tată, n-am făcut-o intenționat, am gemut încet.

— Ce fel de copil mai e și ăsta, fierbea tata, ce fel de copil e ăsta? Ce rușine!!!

Am tăcut încruntată.

A doua zi, tata s-a dus la înmormântare. Și a transformat atmosfera de doliu într-un spectacol de tot hazul, căci oamenilor le venea foarte greu să-și păstreze expresia sobră când aruncau o singură privire spre tunsoarea lui. Își acopereau fețele cu batista, se apropiau de el și îl întrebau cu compătimire:

— Cine ți-a făcut asta?

— Soția, spunea tata.

— Și mai este în viață?

Oamenii încercau în zadar să-și transforme răsul în suspin.

— Este în viață, răspundea posomorât tata.

— Ceva nu e în ordine, își ștergeau lacrimile cei care sufereau.

În scurt timp, tatăl meu a adunat o mulțime de curioși în jurul lui. Răposata a fost lăsată să aștepte cu înmormântarea, într-o singurătate demnă.

— Ei, cum a fost la înmormântare? I-a întrebat mama pe tata când acesta s-a întors acasă.

— Am avut un succes nebun, a mormăit el.

Și nu mințea. Astfel că sfârșitul anilor 1970 și începutul anilor 1980 se asociază în mintea orășenilor noștri doar cu tunsoarea tatălui meu. Iar oamenii, când își mai aduc aminte de acea perioadă, spun cam așa: „Atunci s-a născut Marișka (o vacă a fătat, Razmik a intrat la facultate), în anul cutare (cu doi ani înainte, cu un an înainte), când doctorul Abgarian și-a tăiat părul ca să arate ca un bufon și să-l enerveze pe medicul-șef al spitalului orășenesc, când și-a îngropat soacra.”

— Și chiar a reușit! spun oamenii râzând.

CAPITOLUL 17

MANIUNEA ȘI FILMUL INDIAN

Cu toții am avut idolii noștri când eram copii. Vă voi da două nume de cod – Dharmendra și Sanjeev Kumar³¹. Și

³¹ *Dharam Singh Deol (n. 1935), cunoscut și ca Dharmendra, actor, producător și politician indian; Sanjeev Kumar (pe numele adevărat Harihar Jethalal Jariwala, 1938-1985), actor indian. (N. trad.)*

dacă aceste nume nu vă spun nimic, atunci, prieteni, nu v-ați ales idolii care trebuie la prepubertate, în copilăria deja matură. Cu cine ați visat să vă căsătoriți la vârsta de zece sau unsprezece ani? Să nu-mi spuneți cu Alain Delon, cine v-ar crede, ha, ha! Iar pe Afric Simone³² să nu-l aduceți în discuție, vă rog. Pentru că nu despre asta este vorba.

Idolii anilor 1980 sunt Dharmendra și Sanjeev Kumar. Sau sunteți de acord cu mine, sau ne despărțim chiar de la acest paragraf și ne îndepărtăm precum corăbiile pe mare. Căci astăzi sunt tiran și despot și nu accept obiecții.

Am dreptul, măcar o dată.

Și cum astăzi sunt tiran și despot, voi juca acest rol până la capăt și, pentru prima dată în viața mea, sunt de acord cu Lenin, care a remarcat pe bună dreptate că, pentru noi, cea mai importantă dintre toate artele este cinematografia. Știa ce să spună uneori, ticălosul. Acolo ar fi trebuit să se ducă – în cinematografie. Și nu să risipească averea țărilor și să scoată la mezat teritoriile țării, care au fost cumpărate de niște barbari nenorociți. Dar asta e doar o durere a mea personală.

Și acum, despre cinema. Mai exact, despre cinematografia indiană. Și despre sacrificiile pe care trebuia să le facă un cetățean obișnuit dintr-un oraș de provincie sovietic ca să se bucure de ea.

Luni, Manka a întârziat la lecția de solfegiu. A dat buzna în clasă cu o expresie atât de emoționată pe față, încât a fost imediat clar că în oraș veniseră extraterestrii. Cel puțin. Pentru că Manka avea ochii mult mai mari decât restul feței.

³² *Afric Simone (născut Henrique Simone, 1956), cântăreț, muzician, interpret la mai multe instrumente, dansator mozambican. (N. trad.)*

Aș fi putut jura pe orice că în mod normal nu are ochii așa de bulbucați.

Când prietena mea a intrat în fugă în clasă (mai întâi se vedeau ochii ca două faruri, deasupra ochilor se înălța creasta de luptă, ariergarda fiind alcătuită din celelalte părți ale corpului Mankăi, devenite inutile în actualul context), copiii s-au crispat imediat. Era clar pentru toată lumea că venise Vestitorul. Iar Vestitorul aduce o veste uluitoare.

— Sergo Mihailici, nu se va mai repeta, pot să intru? topăia de nerăbdare prietena mea. Vă spun imediat, vă spun imediat... a șoptit ea destul de tare spre noi.

Ne-am cutremurat cu toții și, pentru orice eventualitate, ni s-a făcut pielea de găină.

Sergo Mihailovici o măsoară pe Manea cu privirea lungă a unui varan înfometat. Ochii lui priveau puțin cruciș, iar una dintre pleoape era cam cu un centimetru mai lungă decât cealaltă. Acesta este motivul pentru care gloriosul dirijor al corului nostru arăta întotdeauna puțin strâmb: ținea capul aruncat pe spate, ceea ce îl ajuta nu numai să-și concentreze privirea, ci să și ajusteze diferența de lungime a pleoapelor.

— Of! a suspinat Sergo Mihailovici. Iarăși?

— Cum „iarăși”? a spus Maniunea și a strănutat. S-ar putea crede că întârzii întotdeauna. De altfel, la ultima lecție nu am întârziat, țineți minte?

— Țin minte, a mârâit Sergo Mihailovici, și știi de ce țin minte așa de bine? Pentru că a fost singura dată când nu ai întârziat!

— Ha, ha, ha! a râs toată clasa în cor.

Cel mai tare a râs Manka.

— Stai jos, smiorcăito, a suspinat Sergo Mihailovici. Măcar poți să ne spui de ce ai întârziat?

— Asta da! s-a înviorat Manka. Eram în drum spre școala de muzică și am văzut cum schimbau afișele de la cinematograful. Așa c-am mai stat puțin, că am vrut să văd ce film va rula mâine. Și știți ce este? Seeta și Geeta!

— Vai de mine și de mine! Sergo Mihailovici s-a așezat. Din nou? De câte ori vor să-l dea?

— Uraaa! a strigat clasa. Seeta și Geeta, uraaa!!!!

— Iarăși nu se mai ține ora de cor, își smulgea nefericit părul din cap Sergo Mihailovici. Copii, cine nu vine mâine la ore primește un doi, ați înțeles?

Dar cine îl mai asculta! Sergo Mihailovici putea să ne amenințe chiar și cu un bombardament atomic, nici asta nu ar fi oprit pe nimeni. Pentru că toată lumea iubea filmele indiene! Și se aduceau foarte rar în orașul nostru și le dădeau doar cinci zile.

Nu știu cum stăteau lucrurile în alte orașele sovietice, dar în orașul nostru de zece mii de locuitori nu exista decât un singur cinematograful, cu o capacitate de trei sute de locuri. Erau două spectacole – unul la ora patru, altul la ora șapte. Nici până astăzi nu înțeleg ce împiedica direcția cinematografului să organizeze proiecții suplimentare. Poate că numărul de spectacole era reglementat printr-o dispoziție specială a Comitetului Central al PCUS, în care se spunea negru pe alb că după ora zece seara cetățeanul sovietic trebuie să mediteze activ asupra învățăturilor lui Marx și Engels, și nu să se distreze la cinematograful. Nu am de unde să știu asta, fapt este că erau doar două spectacole, iar filmul se aducea doar pentru cinci zile. Dacă luăm în considerare faptul că vestea despre repertoriul cinematografului se răspândește în satele din apropiere cu viteza luminii, ne putem imagina ce se întâmpla în zilele când se dădea un film indian în orașul nostru.

Biletele se puteau cumpăra numai cu o jumătate de oră înainte de începerea spectacolului, deoarece casierița, tanti Armonia (Armonia, Armonia, nu am scris greșit), lucra cu jumătate de normă la bibliotecă și nu putea să vină la cinematograful decât cu treizeci de minute înainte de începerea spectacolului. Vindea rapid biletele pentru primul spectacol și se întorcea la biblioteca ei și venea din nou la șase și jumătate, pentru cel de-al doilea spectacol.

Mulțimea pestriță de fanatici ai filmelor indiene nu putea fi descrisă nici într-un basm. Cine nu era acolo – de la școlărițe emoționate la huligani și gospodine care se îmbrăcau cu ocazia „ieșirii în lume” cu tot ce aveau mai bun și la băbuțe care mergeau la cinema cu intenția de a examina mulțimea și de a face rost de noi subiecte de dezbătut la o ceșcuță de cafea, cu inevitabilele exclamații: „Ai văzut cu ce fustă scurtă a venit la cinema Sarafian cea tânără? Încă puțin și toată lumea i-ar fi văzut genunchii!” Unii oameni veneau la spectacol aproape direct de pe câmpurile colhozului, cu uneltele în spate. De aceea, în coada cinefililor de provincie sclipeau ici-colo lopeți, securi, furci și alte unelte agricole și din inventarul de lucru.

Când apărea casiera, tanti Armonia, un suspin de ușurare răsuflea în toată coada: „Armonia, vine Armonia!” jubilau oamenii. Armonia mergea prin mulțime ca la eșafod – trebuia să îndure o jumătate de oră de tensiune la coada de la casă, cu țipete și înjurături, cu șantaje mărunte de felul următor: „Armonia, mai știi cum stăteam la coadă anul trecut, tu și cu mine, ca să ne vadă același ginecolog, vinde-mi mie prima” sau „Armonia, mama mea a fost colegă de clasă cu prima soacră a vărului tău, trebuie să-ți amintești de mine!” Oamenii încercau să intre cu capul prin geamul casieriei ca să o salute pe „stimata Armonia” și o întrebau pe un ton conspirativ de ce nu se căsătorise încă.

Ca să intri în cinematograful, trebuia să treci prin mai multe cercuri rituale ale iadului. În primul rând, cinefilul de provincie era călcat temeinic în picioare la casă, apoi era strivit în lung și-n lat la coada din fața controlorului pe jumătate nevăzător, care, precum ciclopul orb al lui Homer, Polifem, examina fără grabă toate biletele și îi lăsa pe oameni să intre în sală aproape pe pipăite. Asaltul final îl aștepta pe cinefilul stoic chiar la intrarea în sala de spectacol. Ideea este că biletul pe care spectatorul îl dobândise în acea înghesuială inumană era o bucată de hârtie mizerabilă, care nu indica nici rândul, nici locul. Unde ajungeai în fugă mai întâi, acolo te așezai. De aceea, trebuia nu numai să răzbați până la primul loc liber, ci și să te agăți de el cu toate părțile proeminente ale corpului. Pentru că au existat cazuri în care nefericiții spectatori au fost smulși de pe scaunele lor și împinși la celălalt capăt al sălii de către compatrioții lor mai vânjoși.

Întotdeauna se vindeau mai multe bilete decât locurile din sală. Așa că cetățenii care mergeau mai încet sau care nu aveau norocul să găsească locuri libere stăteau tot timpul pe treptele dintre rânduri sau înghesuți de-a lungul pereților.

Acum aveți o idee aproximativă despre sacrificiile pe care trebuia să le facă un fan de provincie al cinematografului indiene ca să ajungă la proiecția filmului său preferat.

După ore, Manka și cu mine ne-am grăbit să mergem la Școala de Arte Plastice, care funcționa vizavi de școala noastră de muzică. Trebuia să o avertizăm pe Karinka, sora mea, că mâine mergem la cinema. Karinka era un element indispensabil pentru o expediție încununată de succes la cinema. Știa cum să ne deschidă drum ca un spărgător de gheață atomic, mai întâi la casă și apoi la sala de cinema. Era prima care ajungea la scaune și, într-un salt de

virtuozitate, ocupa trei locuri și vai de cel care ar fi încercat după aceea să o ia de pe ele.

Școala de Arte era situată la parterul unui imobil de piatră cu două etaje. Manea și cu mine ne-am uitat pe rând pe la toate ferestrele până când am văzut-o pe sora mea. Karinka stătea la șevaletul ei și se chinuia cu un tablou înfățișând un ulcior cu ciocul strâmb pe fundalul țipător al unui covoraș. Fața surorii mele era mânjită cu vopsea pe ici, pe colo, cordeluța îi alunecase într-o parte, stând agățată cu ultimele puteri de un smoc de păr proeminent.

Un profesor se plimba printre șevalete, făcând observații când una, când alta dintre pictorii în devenire. Manea și cu mine am așteptat până când s-a întors cu spatele la noi, ne-am ridicat în picioare și i-am făcut semn cu mâna surorii mele. Karinka s-a întors spre noi și ne-a văzut ochii ieșiți din orbite.

— Ce-i? a întrebat ea mișcând numai din buze.

— Seeta și Geeta, mâine, la cinema! am strigat noi și ne-am ascuns în tufișuri. Hărmălaia care s-a stârnit în sală a fost o dovadă că toți cei douăzeci de elevi din clasa a II-a de la Școala de Arte Plastice ne auziseră. Lecția s-a întrerupt.

— Aaaa! au strigat copiii. Seeta și Geeta! Mâine! La cinema!

— Cine a îndrăznit?!

Profesorul s-a repezit la fereastră, dar a sunat clopoțelul și a salvat situația, iar copiii au trântit cu zgomot șevaletele, au ieșit în grabă din clasă și s-au năpustit în stradă.

În fruntea tuturor alerga sora mea.

— Uraaa! a strigat ea.

— Uraaa! am strigat și noi drept răspuns.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să fugim la cinema ca să ne asigurăm că Manka nu încurcase ceva. Am admirat

afișul mare și colorat, care prezenta toate personajele principale ale filmului.

— Cel mai mult îmi place Dharmendra, e atât de drăguț! am spus.

— Iar mie îmi place Sanjeev Kumar, a spus Manka, e chiar mai drăguț decât Dharmendra al tău.

— Sunteți niște proaste, a pufnit Karinka, ați și găsit de cine să vă îndrăgostiți! Rupesh Kumar, deși îl joacă pe tâlhar, este cel mai chipeș dintre toți!

Apoi ne-am tot certat, pentru că nu ne puteam decide care dintre actorii din film era cel mai frumos. Iar după aceea am început să socotim câți bani avea fiecare dintre noi.

— Eu am o rublă, a spus Manea. Cu 90 de copeici cumpărăm trei bilete și ne rămân 10 copeici pentru un cornet de semințe de floarea-soarelui!

— Am 20 de copeici la mine și încă 40 acasă, a spus sora mea, iar Narka are 10 ruble, le ține ascunse în dulap, în spatele lui Cervantes.

— De unde știi? am spus înciudată. Economisesc pentru zile negre.

— Pfui, a pufnit sora mea, asta nu înseamnă că trebuie să-i numeri de opt ori pe zi.

— Ah, deci așa au dispărut cele 50 de copeici ale mele! am ghicit și m-am aruncat cu pumnii spre sora mea. Tu le-ai furat, hoțolo! Îți arăt eu ție să iei banii altora fără să ceri voie!

Am încercat să o apuc de păr, dar Karinka s-a răsucit ușor, mi-a smuls un smoc de păr din cap și mi l-a băgat sub nas.

— Să zici mersi că nu ți l-am smuls pe tot, a spus ea și l-a aruncat pe jos disprețuitoare.

Am dat din mână – nu era momentul să ne clarificăm relațiile, putem să ne batem în oricare altă zi, dar astăzi trebuie să numărăm banii și să vedem ce putem face.

Și a rezultat că, dacă puneam toți banii la un loc, puteam să mergem la film de două ori și cu restul să ne cumpărăm fiecare – o, ho, ho! – un rulou cu cremă și o punguță de semințe de floarea-soarelui prăjite.

— Ce-ar fi să luăm mai bine niște prăjituri? Atunci fiecare dintre noi va primi câte două, a sugerat Karinka.

Manka și cu mine am bombănit:

— Mâncăm prăjituri în fiecare zi la școală! Dar mai rar rulouri cu cremă! Și rulourile cu cremă sunt rare! Și, oricum, sunt cu cremă!

— Asta așa e, a spus Karinka, bine, o să luăm rulouri. Mă opresc mâine la brutărie în drum spre casă și iau trei bucăți.

— Dacă muști din ale noastre, te omorâm, i-am înfipt pumnii sub nas.

A doua zi, imediat după școală, Maniunea a venit în fugă la noi. Nu mai aveam timp, trebuia să ne spălăm, nu puteam merge la o întâlnire cu idolii îmbrăcate cu ce se nimerea! Am încălzit bigudiurile și mi-am ondulat părul, dar nu știu de ce buclele s-au întors spre exterior. Semănăm acum cu Gepetto, dar era prea târziu să mai dau înapoi.

— Șic și strălucire! Manea nu m-a lăsat să stau îmbufnată. Parcă ai fi Constance Bonacieux³³.

Apoi ne-am pus cele mai frumoase rochii și ne-am dat cu parfumul franțuzesc al mamei. Ne-am învârtit în fața oglinzii. O splendoare! De la noi de acasă până la cinematograful, puteam să ajungem în mare viteză într-un

³³ Personaj din romanul Cei trei mușchetari, de Alexandre Dumas. (N. trad.)

sfert de oră. Am parcurs această distanță în șapte minute. Am zburat ca pe aripile iubirii.

În fața cinematografului era o coadă atât de mare, încât ne-am dat seama imediat că nu vom reuși să ajungem la casă.

Am încercat imediat să izbucnesc într-un plâns sfâșietor, dar Karinka a ridicat mâna în semn de avertisment.

— Așteaptă, a spus ea, lăsăm asta pentru mai târziu. Stați aici, să nu plecați nicăieri.

A mers de-a lungul cozii până la ghișeul casei de bilete. Coada a tresărit nervoasă, își îndoia coatele și genunchii, pregătindu-se să dea o bătaie zdravănă corpului extraterestru. Dar pentru Karinka nu conta, trecea pe lângă coadă ca și cum nu ar fi venit la cinema, ci doar să se uite la oameni.

— O s-o bată, a șoptit Manka.

— O s-o bată, am făcut o grimasă.

Și apoi Karinka a făcut o încercare să se arunce în capul cozii. Coada nu a tresărit, a înghițit-o, a mestecat-o și a scuipat-o înapoi. Karinka și-a netezit cu nonșalanță părul răvășit, a făcut un pas înainte și a făcut aceeași manevră. Drept care a fost aruncată din nou înapoi.

De data aceasta, din coadă a ieșit o femeie cu dimensiuni monumentale, cu ochii bulbucăți, cu o pălărie imensă pe cap și, sticlindu-și în soare dinții de alpaca, i-a ținut un discurs amenințător:

— Nerușinată ce ești, a spus mătușa, ți-ai pierdut orice bun-simț și conștiință, treci la coadă!

— Dar nu mai ajungem la spectacol, iar la ora șapte seara e prea târziu pentru noi să mergem la cinema, a spus sora mea, desfăcând brațele în lături. Mătușica, nu poți să-mi iei și mie bilete?

Mătușica a deschis gura ca să-i răspundă Karinkăi, dar dintr-odată a plesnit din palme și a rămas cu ochii holbați. Coada s-a întors în direcția spre care se zgâia mătușa și a început să se emoționeze – spre cinema, ținând o capră jigărită de frânghie, venea o bătrână înfricoșătoare ca un păcat de moarte și practic bărboasă. Părul de pe fața bătrânei era creț și se zbârlea războinic în toate cele patru puncte cardinale.

Coada s-a cutremurat și a format un monolit. Bătrâna, fără să țină cont de scandalul pe care îl provocase prin înfățișarea ei și escorta unei capre, și-a aranjat basmaua de pe cap și și-a netezit părul de pe bărbie cu degetele strâmbe.

— Aici trebuie să stai ca să mergi la cinema? A întrebat ea.

Coada a încercat să protesteze, dar femeia monumentală le-a luat-o înainte tuturor. Și-a scuturat pălăria, a scos un urlet victorios și s-a năpustit la bătrână.

— Măicuță! Dinții de alpaca ai mătușii au sclipit. Unde te duci? La cinema sau la grajd? Și ce e cu sperietoarea asta care te însoțește?

— Eu am venit la cinema, dar nu știu de unde ai venit tu. Poate din grajd! a răspuns bătrâna fără să se sperie. Sperietoare ești tu, ai înțeleș? Și asta e capra mea Maniak, încă un cuvânt dacă mai spui împotriva mea, și o asmut pe tine. Să știi că împunge, așa-i, Maniak? s-a întors bătrâna spre capră.

— Meeeeeee! a răspuns Maniak gata de luptă.

Aici trebuie să facem o mică digresiune și să explicăm stimăților cititori că Maniak este un vechi nume feminin din Armenia și nu are nicio legătură cu ucigașii în serie. Ce-i drept, în zilele noastre puțini s-ar mai încumeta să-și numească fiica astfel, anticipând expresia de pe chipul oamenilor când le-ar fi prezentată ca Maniak. Sau să-și

numească fiul Sasun³⁴. Apropo, și acesta este tot un vechi nume armean, dar înțelegeți, dragi prieteni vorbitori de limbă rusă, ce asocieri proaste poate evoca un astfel de nume. Iată cum numele tradiționale autentic armenesti devin în era globalizării ceva de domeniul trecutului.

Ceva mi-a amintit astăzi de likbez³⁵, ei, mă face cineva să tac?

Așadar, în fața cinematografului atmosfera se încingea, bătrâna și Maniak erau în defensivă, linia condusă de formidabila mătușă era în atac.

Oamenii îi strigau bătrânei că este interzis accesul cu animale în cinematograful. Capra, văzând un număr așa de mare de oameni care urlau, s-a speriat, a luat-o razna și a început să zvârle din picioare și să împrăstie duhoare în jurul ei. Mulțimea s-a înfuriat și a încercat să scoată capra și pe stăpâna acesteia din coadă.

Karinka, profitând de confuzie, s-a năpustit la ghișeu și s-a agățat de gratii. Am răsuflat ușurate – problema biletelor fusese rezolvată.

Între timp, norii de deasupra bătrânei cu capra (bine că nu era cu coasa) se îngroșau rapid.

— Măicuță! striga mulțimea. Cel puțin, leagă-ți capra de stâlp, că a făcut mizerie peste tot! Și cum ai de gând să intri la film, că nu te lasă să intri în sală cu animalul!

Bătrâna a început să-i asigure pe toți că Maniak a ei poate să aștepte liniștită într-un colț al sălii cât durează

³⁴ În limba rusă, sosun (care se pronunță la fel) înseamnă „pui de mamifer”, „prunc, sugar” sau, la figurat, „nepriceput, papă-lapte”. (N. trad.)

³⁵ Mișcare de lichidare a analfabetismului (likvidacia bezgramotnosti) inițiată în Rusia la sfârșitul secolului al XIX-lea. (N. trad.)

filmul, și dacă făcuse caca, fusese doar de frică, nu din răutate, așa cum credeau unii.

— Puneți-vă în situația mea, i-a certat bătrâna, dacă o leg pe Maniak de un stâlp, mi-o fură imediat! Și vreau neapărat să văd filmul! Sunt în trecere pe aici, am fost cu capra la veterinar, diseară plec și nu știu când mai pot să mă întorc.

Oamenii au dat dovadă de o insensibilitate uimitoare, refuzând categoric să se pună în situația bătrânei, și au împins-o la o parte cu coatele și cu genunchii. Capra se apăra trăgând la țintă și răspândind duhoare, dar balanța puterii înclina de partea cozii, așa că bătrâna, blestemând pe toată lumea până la al șaptelea neam, a plecat spre stația de autobuz, unde s-a certat cu șoferul să o primească cu capra în vehicul.

— Să nu mai aveți copii toată viața, ajungeau până la noi strigătele ei, în neamul vostru să se nască numai debili mintal și chiar și ăia să fie cei mai proști!

Apoi a venit Armonia, iar oamenii s-au năpustit la ghișeu să ia bilete.

— Stați la coadă la intrare, a mai apucat Karinka să strige înainte de a fi înghițită de un tsunami de fani ai cinematografilei indiene.

Manka și cu mine ne-am repezit la intrare și ne-am oprit chiar în fața ușilor de sticlă. Cinci minute mai târziu, a sosit Karinka. Arăta de parcă ar fi participat la o luptă de gladiatori. Fusta îi stătea cu spatele în față, avea ciorapii foarte murdari și făcuți acordeon la glezne. Dar flutura triumfătoare biletele deasupra capului.

Trecuserăm cu onoare de prima rundă a probei.

În timpul celui de-al doilea asalt, coada ne-a ridicat și ne-a strivit de ușile de sticlă de la intrare. Rulourile cu cremă de unt s-au transformat într-un terci urât.

— Aveți grijă, sunt copii aici! a strigat înnebunit paznicul pe jumătate nevăzător, dar cine să-l asculte?

În concluzie, în momentul în care am ajuns în sală, arătam ca și cum cineva ar fi șters praful cu noi – nu mai rămăsese nicio urmă de coafură, aveam hainele mototolite și pătate, aroma parfumului franțuzesc Climat fusese copleșită de mirosul puternic al mulțimii, iar rochia Maniei se ruptese de-a lungul cusăturii din spate pe o lungime de aproximativ cinci centimetri. Singurul lucru care supraviețuise erau cornetele cu semințe.

Sala era plină. Nu aveai loc să arunci un ac. Publicul urmărea cu respirația tăiată evenimentele care se desfășurau pe ecran și, așa cum se întâmplă de obicei în provincie cu spectatorii fără experiență, discuta în același timp despre film. În timpul acțiunii se auzeau din când în când exclamații de genul: „Ce femeie proastă, nu poate să priceapă că asta nu-i fiica ei vitregă!” sau „Ce faci, idiotule, o să cadă de pe margine!” sau „A-ha-ha, așa-i trebuie!”.

În momentul în care una dintre surori a decis să-și pună capăt zilelor și s-a aruncat în râu, partea feminină a publicului s-a animat, a țipat și a încercat să leșine. În timpul luptelor, se anima partea masculină a publicului, fluierând puternic și discutând cu patos despre mișcări.

— Razmik, tu i-ai pune pe toți la pământ doar cu stânga, nu-i așa? a strigat cineva.

— Într-un minut i-aș îngropa pe toți! a răspuns leneș Razmik.

Oricum, a fost un spectacol bun. Când am plecat de la cinematograful, am văzut o coadă înghesuită lângă casa de bilete pentru al doilea spectacol. Cei din spatele cozii se împingeau, iar cei care erau mai aproape de casă se înghionteau cu coatele în spate și căscau larg gura după aer.

— Ce norocoși, a suspinat Manka, se duc la încă un spectacol, iar noi deja plecăm!

Și am început imediat să discutăm când să mai mergem la film.

— Să mergem joi, am sugerat eu. În weekend e aproape imposibil să mergi la cinema.

— Îhî, au fost de acord fetele.

Habar nu aveam că Sergo Mihailovici îi sunase pe părinții elevilor care nu veniseră în ziua aceea la repetiția corului și le ceruse o explicație. Dacă am fi știut asta, am fi luat cu asalt casa de bilete și am fi ajuns și la al doilea spectacol. Să respirăm din plin înainte de a muri.

Dar, bineînțeles, noi nu știam nimic din toate acestea. Am mers pe jos până la mine acasă, gândindu-ne cu entuziasm cum o să ne ducem din nou la film, și nu am observat nimic. Nu ne-au atras atenția nici măcar norii de praf care se ridica pe cer în apropiere de casa Mankăi. În zadar. Ar fi trebuit să ne punem urechea la pământ și să ascultăm.

Și atunci am fi ghicit că praful care se înălța pe cer, ascunzând aproape de tot soarele roșu la apus, se ridica de sub pantofii furioasei Ba.

Ba venea valvârtej spre noi, ca o adevărată întruchipare a Zilei Judecării de Apoi. Era furioasă că îndrăzniserăm pentru prima dată în viața noastră – fără să le spunem părinților, dar ce spun eu părinților... fără să o informăm pe Ba – să chiulim de la școala de muzică pentru un film.

— Pun eu mâna pe voi, șuiera Ba, o să vă calc pe un picior, o să trag de celălalt și o să vă rup în două.

Dar noi ne îndreptam neștiutoare și fericite spre pedeapsa ce avea să vină, derulând în minte cadre din filmul îndrăgit și șoptind ca pe o mantra numele idolilor noștri: Dharmendra și Sanjeev Kumar.

Ne mai rămăseseră de trăit câteva minute.

CAPITOLUL 18

BA ESTE PE PICIOR DE RĂZBOI, SAU CE ÎNSEAMNĂ EXPRESIA „NIKOLAIBOZ”?

Ba ducea un război ireconciliabil și istovitor cu vecina ei, mătușa Valea. Mătușa Valea era o femeie răutăcioasă, extrem de certăreată și incredibil de încruntată (așa cum confirmau locuitorii cu vechime din cartierul Mankăi). Avea trei fiice mari, rămase nemăritate. Și nu erau urâte, așa că nu se putea spune că nu le acordase atenție niciun tânăr. Dimpotrivă, fiicele mătușii Valea erau foarte frumoase, mai ales tânăra Kristina, o șatenă zveltă, grațioasă, cu ochi aurii de o frumusețe rară și cu buzele arcuite într-un zâmbet timid.

Motivul pentru care viața amoroasă a fetelor eșuase era chiar mătușa Valea, cu caracterul ei morocănos și nesuferit, care îi alungase pe toți potențialii pretendenți la mâna fiicelor. Iar puținii tineri îndrăgostiți care nu se lăsaseră intimidați de perspectiva ca mătușa Valea să le fie soacră fuseseră respinși de ea sub diferite pretexte: săraci, proști, nu te poți bizui pe ei, uite cu cine seamănă! Fiicele, copleșite pentru totdeauna de autoritatea mamei lor, erau niște creaturi cât se poate de blânde, aproape necuvântătoare, vorbeau doar în șoaptă și nu îndrăzneau să ridice ochii spre interlocutor.

Soțul mătușii Valea plecase la muncă în Kazahstan cu mulți ani în urmă și nu se mai întorsese niciodată la familie. Pe pământul virgin găsisese o rusoaică minunată, tăcută și, cel mai important, ascultătoare, se îndrăgostise și, pentru

prima dată în viața lui, se simțise ca o ființă umană. Apoi i-a scris soției o telegramă scurtă: „Nu mă aștepta punct nu sunt un prost virgulă să mă întorc punct Petros al tău.”

Iar acea semnătură misterioasă – „Petros al tău” – a dat-o gata pentru totdeauna pe mătușa Valea. Și-a trăit restul vieții urându-și soțul și pe femeia care îi despărțise, dar în adâncul sufletului ei nu a încetat să nutrească speranța secretă că lui „Petros al ei” îi va veni într-o bună zi mintea la cap și se va întoarce la familie. Și în așteptarea lui Petros cel risipitor, le făcuse viața un iad fiicelor sale, vecinilor și, în general, tuturor ființelor vii din jurul casei ei pe o rază de câțiva kilometri.

Răutatea mătușii Valea se transmisese chiar și animalelor sale. Motanul ei tiraniza cu un rafinement și o plăcere deosebită toate creaturile din vecinătate care erau cu un milimetru mai mici decât el. Naida, ciobăniță caucaziană, lătra nonstop cu o asemenea forță și ferocitate, de parcă cineva ar fi aruncat mereu cu pietre în ea. Gâștele mătușii Valea erau bățăioase și mușcau. De aceea, dacă Manea și cu mine ieșeam pe poartă și vedeam cârdul de gâște al mătușii Valea, fugeam imediat înapoi în curte. Aveam deja la activ o încercare rușinoasă de a lupta împotriva lor. În cele din urmă, am scăpat cu câteva vânătași și ciupituri de gâscă și nu le-am mai stat niciodată în cale.

Mătușa Valea ura oamenii cu o intensitate teribilă. Oamenii îi răspundeau cu aceleași sentimente, dar, amintindu-și că știe să deoache, se străduiau să nu-și arate dezacordul. Singura persoană care nu se temea de mătușa Valea și purta cu ea nesfârșitul Război al celor Două Roze era, firește, Roza Iosifovna.

La început, Ba se ducea la vecina ei morocănoasă ca să „stea de vorbă despre viață” și nu a renunțat niciodată la speranța de a îmbunătăți cumva viața fiicelor ei bătute de

soartă. Dar, în scurt timp, mătușa Valea a înțeles manevra lui Ba și a rugat-o grosolan să nu se amestece în viața ei privată. Nu știu în ce termeni exacti „a rugat-o”, dar când am cunoscut-o pe Manea, conflictul deschis dintre vecine continua de vreo câteva zeci de ani buni.

Războiul fusese absolut necruțător, cu succese alternative pentru ambele părți. Da, trebuie să recunosc cu tristețe că Ba dădea uneori înapoi în fața atacului mătușii Valea. Dar pot spune în apărarea lui Ba că, în primul rând, astfel de înfrângeri jenante erau extrem de rare, iar în al doilea rând, stimulată de ele, data următoare Ba se răzbuna cu asemenea înverșunare, încât mătușa Valea se retrăgea, lingându-și rănila provocate de explozii și înjunghieri, iar o vreme după aceea, când o vedea pe vecina blestemată, trecea pe partea cealaltă a străzii.

— Pfff! făcea Ba, înregistrând cu dispreț retragerea rușinoasă a rivalei sale.

Cea mai înspăimântătoare luptă dintre Ba și mătușa Valea s-a dat la coada pentru prosoape de bucătărie.

Iată cum a fost. Ba rămăsese fără ață albă, așa că s-a dus la mercerie. Și a prins momentul norocos când prosoapele de bucătărie erau așezate pe tejghea. S-a făcut imediat o coadă lungă, la capătul căreia, parcă în ciudă, se nimerise mătușa Valea. Ba avea foarte puțini bani la ea. Și dintr-un motiv oarecare, a decis că în caz de urgență se putea baza pe legea junglei, unde toate animalele au voie să vină la adăpătoare, indiferent de dimensiunea lor, fie ele carnivore sau erbivore.

— Valea, vrei să-mi ții rând după tine? s-a întors Ba spre vecina ei blestemată. Mă reped până acasă să iau bani.

Ce ați face într-o astfel de situație? Chiar dacă exact acum trei zile v-ați certat prin gard în așa hal că, dacă nu ar fi sosit la timp nenea Mișa, totul s-ar fi terminat cu vărsare

de sânge? Nu știu de ce, cred că i-ați fi împrumutat lui Ba niște bani sau i-ați fi ținut rînd.

Dar mătușii Valea nu-i plăcea calea ușoară.

— Nu, a întrerupt-o ea, ce nevoie ai de prosoape din moment ce ștergi vasele cu draperiile de la ferestre? Se vede de la o poștă cât sunt de unsuroase!

A fost o lovitură murdară sub centură. Coada a tresărit și s-a cutremurat. Toată lumea știa că, în privința curățeniei, Ba nu-i putea ierta mătușii Valea o calomnie atât de josnică. Și bineînțeles că Ba nu și-a dezamăgit publicul. A luat foc imediat și, fără să stea pe gânduri, și-a înfipt mâinile în părul mătușii Valea.

Din fericire, în încăperea din spate a magazinului se aflau doi camionagii vânjoși. Aceștia nu s-au temut să se bage între Ba cea furioasă și mătușa Valea, salvând astfel magazinul, clienții și vânzătorii de soarta deloc de invidiat de a fi pulverizați în molecule. Nu știu ce ar fi făcut directorul magazinului în această situație, dar, în locul lui, eu le-aș fi dat acestor tineri disperați o primă și i-aș fi trimis la un sanatoriu să-și refacă sănătatea.

Orice război, chiar și cel mai inuman, trebuie să se încheie. Se semnează acorduri de pace, se plătește o despăgubire părții învingătoare, se refac orașele distruse și se reconstruiesc satele...

Vreau să vă povestesc despre deznodământul brusc al acestei povești sângeroase. Cum, peste noapte, Ba și mătușa Valea au devenit cele mai bune vecine.

Și pentru ca narațiunea să fie completă, trebuie neapărat să introduc aici un alt personaj – pe bunica mea, mama mamei mele, Anastasia Ivanovna Mednikova-Agadjanova, deoarece mult-așteptatul armistițiu dintre dușmanele de moarte s-a realizat cu participarea nemijlocită a acesteia.

Bunica locuia în Kirovabad. Uneori, când sănătatea îi permitea, venea în vizită la noi.

De fiecare dată când venea, era o senzație incredibilă.

Fiecare vizită a ei se transforma într-o suferință mentală și chiar fizică de necrezut, nu numai pentru tata, ci și pentru bunica.

Cauza acestor tulburări se afla într-o poveste de demult, pe care, ca de obicei, toată lumea se prefăcea că o uitase, dar de fapt și-o amintea până în cele mai mici amănunte.

Și iată cum a fost. La începutul căsniciei lor, mama și tata nu aveau o locuință proprie, ci locuiau împreună cu părinții tatei.

Bunica a venit în vizită la fiica și ginerele ei pentru câteva zile. A fost primită cu brațele deschise, dar cum nu mai era nicio altă cameră în casă, i-au dat bunicii dormitorul părinților mei. Mama și tata i-au cedat patul lor și s-au culcat pe canapea. Asta este. Dar lui tati i s-a făcut sete în timpul nopții. S-a dus pe orbecăite la bucătărie, s-a întors, s-a târât pe jumătate adormit în pat, sub plapumă și și-a luat soția în brațe, ca de obicei.

— Au! Vai! a țipat bunica de parcă era sirena de pompieri. Iura! Sunt eu! Nu e Nadia! E dincolo!

Tata a suferit un șoc atât de cumplit, încât o peri-oadă de timp după aceea mai că nu lumina cu lanterna fața mamei, înainte de a se strecura sub plapumă.

Dacă înainte de incidentul cu pricina, bunica și tata erau doar stânjențiți unul în prezența celuilalt, după atacul lui tati asupra cinstei bunicii relația dintre ei se transformase într-un chin cumplit pentru ambele părți. Iubirea care plutea între ginere și soacră dobândise un caracter cu adevărat universal prin amploarea sa, dar catastrofal prin forma de exprimare.

Când tata venea acasă de la serviciu la prânz, bunica, ca să nu-l deranjeze pe ginere la masă, se strecura pe balcon și rămânea acolo până când acesta se întorcea la muncă.

— Ginerel meu este un om de aur, striga ea periodic din ușa balconului.

Nici tata nu era mai prejos. În primul rând, încă nu reușise să treacă peste povestea aceea nefericită, iar în al doilea rând, era într-o permanentă căutare spirituală – nu se putea nicicum decide cum să i se adreseze soacrei sale. Considera că este prea familiar să-i spună pe numele mic, să i se adreseze cu numele și patronimicul – prea rece, iar să-i spună mamă nu-i permitea onoarea de bărbat.

În urma unor cugetări îndelungate, a găsit o metodă de comunicare. I se adresa soacrei în mod indirect, prin soția sau fiicele sale.

— Mama ta a mâncat? își întreba soția în prezența soacrei.

— Oh, lurik-djan, îl adopta curajoasă pe djan-ul³⁶ armean bunica mea rusoaică. Am mâncat deja, nu-ți face griji!

— Foarte bine, spunea tata.

— Ai turnat ceai pentru bunica ta? mă măsura el din priviri.

— Mulțumesc, lurik-djan, mi-am băut deja ceaiul, raporta bunica și adăuga în grabă, preîntâmpinând un nou brainstorming al tatei: Nu mai vreau ceai. Și nu vreau nici cafea.

— În regulă, era de acord tata.

³⁶ Particula -djan folosită în limba armeană după un nume propriu sau comun exprimă afecțiunea, simpatia pentru respectiva persoană. (N. trad.)

— Ginerele meu este un om de aur, bătea bunica din palme.

— Mmmm, mormăia tata afectuos.

Dacă nu erai prea pretențios, acest „Mmmmm” al tatei putea fi interpretat liniștit ca derivat de la mama. Ca urmare, toată lumea era fericită – și bunica, care credea că tata i se adresa ca unui om drag, și tata, care nu-și păta reputația de bărbat adevărat numindu-și soacra mamă.

— Mama ta sigur a mâncat? Își întreba el amenințător soția în timp ce se așeza la masă.

— A mâncat, îl liniștea mama, toată lumea a mâncat deja, numai tu ai rămas.

— Ginerele meu este un om de aur, se auzea din balcon.

— Mmmm! răspundea tata cu respectul cuvenit.

Pentru a întrerupe măcar din când în când acest nesfârșit poem de dragoste, obositor prin înflăcărea lui, bunica se mai ducea și stătea cu Ba. Până la casa Maniunei nu era departe, așa că pe la ora unu după-amiaza bunica își pudra nasul dintr-o pudrieră de carton pictat cu crini, se parfuma cu o picătură din obișnuitul ei parfum floral („Trebuie să acoperi mirosul de valeriană”, spunea ea), își pune pe cap o băsmăluță albă de dantelă, se îmbrăca cu o haină subțire de vară și se ducea la ceai la Ba. Întotdeauna îmi făcea mare plăcere să o însoțesc pe bunica. În primul rând, era un motiv în plus să mă văd cu Manea, iar în al doilea rând, ne plăcea să ascultăm cu sufletul la gură poveștile pe care și le spuneau la ceai Ba și bunica.

Prima întâlnire a bunicii mele cu Ba a rămas de pomină.

— Anastasia Ivanovna, s-a prezentat bunica târându-și piciorul, veterană a Marelui Război pentru Apărarea Patriei, asistentă medicală. Văduvă.

— Roza Iosifovna, a întins mâna Ba, veterană a unei vieți personale eșuate, gospodină ereditară cu strămoși milionari în anamneză. De asemenea văduvă.

Nenea Mișa le spunea „gaițele”.

— Gaițelor, râdea el, cum de reușiți să vă înțelegeți una pe alta? Vorbiți amândouă deodată și pe teme complet diferite.

— Să ajungi mai întâi la vârsta noastră și atunci să vorbești, l-a repezit Ba.

Și iată că tatăl meu a avut o zi foarte dificilă – de dimineață făcuse două operații complicate. Ca să nu-l obosească în timpul pauzei de masă, bunica s-a hotărât să o viziteze pe Ba.

— Sun-o pe Manea și întreabă dacă putem să venim la un ceai, m-a rugat ea.

M-am grăbit să formez numărul.

— Bună ziua, vorbiți cu r... robotul telefonic. Spuneți, vă rog, ce doriți să transmiteți după semnal. Bip! – a răspuns în telefon Manea.

Am mormăit. Comportamentul ciudat al Maniei era ușor de explicat – văzuserăm recent la televizor un film și se îndrăgostise de un telefon misterios, la care primea mesaje un milionar ticălos din străinătate. Și ne amuzam frecvent răspunzând și noi la telefon cu vocea mecanică a unui robot telefonic.

— Manea, eu sunt, îți pierzi vremea, am pufnit.

— Ei, tu, a zis Manea supărată, nu puteai să spui de la început că ești tu?

— Eu și bunica venim la tine în curând, întreab-o pe Ba dacă nu o deranjăm.

— Imediat.

Manea a aruncat receptorul și a fugit zgomotos undeva în sus pe scară.

— Baaaa, Narka e la telefon, spune că ea și Nastea Ivanovna vor să vină la un ceai, pot să vină?

— Sigur că da, a răspuns Ba.

Manea s-a repezit cu zgomot pe scări:

— Se poate, a răsuflat ea în receptor, și ce ne aduceți?

— Maria! a strigat Ba de sus. Îți rup urechile!

— Mama a făcut tort „Mișka”, am spus. Îl luăm cu noi la ceai.

— Ura, a exclamat Manea, vin să vă întâmpin!

Nici n-am apucat bine să mă îmbrac, că Manea suna deja la ușa noastră.

— De când vă așteptăm! a strigat ea din prag. Ba face deja ceai și voi încă nu ați venit!

— Venim, venim, a bătut din palme bunica, suntem pe drum.

— Să nu uitați de tort, a spus grijulie Maniunea. Mama i-a înmânat, râzând, punga Mankăi.

— Poți să-l duci? a întrebat ea.

— Tanti, e cu nuci?

— Bineînțeles că are nuci, a liniștit-o mama.

— Ura, a sărit Manka, preferatul meu. Vă mulțumesc, tanti Nadia! S-a întins, a sărutat-o pe mama pe obraz și și-a băgat nasul în pungă: Uau, ce bine miroase!

Un minut mai târziu am ieșit din casă și, într-o procesiune solemnă, am pornit spre casa Maniunei. Și ne-am speriat cumplit, pentru că imediat a ajuns la noi o hărmălaie extraordinară – câinii lătrau, cocoșii cântau, găștele găgâiau. Am grăbit pasul. Peste alt minut totul ne-a devenit clar: Ba și mătușa Valea erau blocate într-o încăierare planificată. Și executau pe rând câte un solo strident pe fundalul unor găgâituri de găscă și lătrături de câine.

— Uită-te la tine! a strigat mătușa Valea cât o țineau rărunchii. Faci pe sfânta, dar controlezi fiecare mișcare a fiului tău!

— Cine te crezi, să-mi faci mie morală? a strigat la rândul ei Ba. Ți-ai pierdut mințile, nu-ți lași fetele să iasă din casă! N-ai fost în stare să te descurci în propria viață, așa că ai decis să te răzbuni pe sufletele astea sărmame?

Am intrat pe poartă și am văzut imaginea cunoscută a lui Ba în postura de Napoleon Bonaparte, în mijlocul curții, înjurând în direcția casei mătușii Valea. Papucii mari de casă cu pompoane erau în puternică discordanță cu aspectul belicos general al lui Ba, dar cine se uita la asemenea fleacuri!

Ochii bulbucați ai mătușii Valea se șteau amenințători de partea cealaltă a gardului de lemn. Căci dacă Ba era suficient de înaltă ca să o vadă pe mătușa Valea ca în palmă, mătușa Valea trebuia să-și întindă gâtul într-un mod umilitor și să se ridice în vârful picioarelor ca să se uite în ochii fioreasei sale adversare.

— Bună, Nastea, uite ce a făcut smintita asta! a spus Ba întorcându-se spre noi. A înnebunit de tot, se leagă de oamenii cumsecade!

— Fetelor, nu mai fiți copii, încerca bunica mea să le împace pe cele două dușmance ireconciliabile. E rușine, vă aud toți vecinii cum vă certați aici!

— Anastasia Ivanovna, s-a auzit de dincolo de gard, sunteți o femeie inteligentă, ginerele dumneavoastră este medic...

— Ginerele meu este un om de aur, a spus bunica.

— Da, da, așa este, nu a contrazis-o mătușa Valea, spuneți-mi, vă rog, cum puteți fi prietenă cu femeia asta fățarnică, care îmi spune mereu cum trebuie să-mi cresc

fiicele, dar a făcut tot ce a putut ca să-i despartă pe fiul și pe nora ei?

— Oh, tu... a oftat Ba. Oh, tu... cum îndrăznești... Ce știi tu...?

— Proasto! a strigat mătușa Valea de dincolo de gard.

— Nikolai boz! nu i-a rămas datoare Ba.

— Ghmptphu, s-a înecat cu un strigăt mătușa Valea.

Îmi voi permite o mică digresiune. Nikolai boz tradus literal înseamnă „curva lui Nikolai” și este o înjurătură frecventă în nord-estul Armeniei. Nikolai se referă la ultimul țar rus, Nicolae al II-lea. Evident, curva nu are nicio legătură cu Nikolai. Nikolai boz este o femeie care a fost angajată în munca ei de neînviat din vremuri imemorabile, adică chiar de pe vremea lui Nicolae al II-lea. Să zicem, o curvă cu o istorie lungă. Adesea în popor se aud expresii de genul: „Este o poveste foarte veche, aproape de pe vremea lui Nicolae” sau „Locuiesc aici încă de pe vremea lui Nicolae”. De ce leagă oamenii vechimea evenimentelor de ultimul țar al Rusiei (nu vom vorbi acum de abdicare), nu știu. Pot să presupun că pioșenia față de tătuca țarul era atât de înrădăcinată în popor, încât nu a dispărut nici după anii lungi de dominație sovietică.

Și acum să ne întoarcem la oile noastre, ca să zic așa.

— Nikolai boz! a strigat Ba.

Manka și cu mine ne-am așezat jos de uimire. Nu ne puteam imagina că Ba și-ar putea permite să rostească o înjurătură atât de groaznică.

— Oi, oi, a făcut semnul crucii spre ea bunica mea, Roza, ce faci? Cum vorbești așa?!

— Eh, s-a ferit Ba de semnul creștin al bunicii. Nastea, lasă cheștiile astea ortodoxe pentru convertiți! Nu are rost să ridici mâna dreaptă deasupra mea!

— Tu ești Nikolai boz, înțelegi, hoască bătrână? și-a recăpătat în sfârșit mătușa Valea darul vorbirii.

— Vă implor, s-a oprit bunica mea între ele, vă rog, dacă nu știți cum să comunicați una cu alta, ignorați-vă!

Ba a deschis gura ca să-i răspundă bunicii, dar nu a mai spus nimic, pentru că a văzut-o pe Kristina, fiica cea mică a mătușii Valea, alergând spre noi. S-a apropiat de mama ei și i-a șoptit ceva la ureche.

Mătușa Valea a plesnit din palme, a mormăit ceva și a izbucnit deodată într-un plâns amar. Și a fugit spre casă.

— Ce s-a întâmplat, Kristina?

Ba a venit la gard.

— Of, mătușă Roza, a strigat Kristina, acum o să ne facem de rușine în tot orașul!

— Stai! Ba a oprit-o și s-a întors spre noi: Copii, intrați înăuntru, venim și noi acuși.

Am ascultat-o fără murmur. În prag ne-am întors și le-am văzut pe Ba și pe bunica mea cum aleargă în curtea casei mătușii Valea.

— Chiar s-a dus să o ucidă? s-a speriat Manea.

— Hai să-l sunăm pe tatăl tău, am spus eu înspăimântată.

Am alergat la telefon.

— Alo, a strigat Manea în receptor, când nenea Mișa a răspuns la celălalt capăt al firului: Tată, vino cât mai repede posibil acasă, altfel Ba o s-o ucidă pe mătușa Valea!

— Bunica mea e și ea acolo, am mai pus eu gaz pe foc. Grăbiți-vă, nene Mișa, e o femeie bătrână, nu va putea să-i țină mult timp piept lui Ba!

— Poate să sunăm la 02? mi-a smuls Manea receptorul.

— Nu e nevoie să suni la 02, a strigat nenea Mișa, stați acasă și nu mai faceți nimic altceva, pentru numele lui Dumnezeu! Vin imediat.

A închis. În așteptarea sosirii iminente a lui nenea Mișa, Manea și cu mine am rămas încremenite ca un monument sculptat al tristeții pe veranda casei.

După o vreme, cu un urlet puternic, o ambulanță a oprit în fața curții mătușii Valea.

— A ucis-o! am izbucnit înspăimântate și am fugit spre gard.

— Baaa! a strigat Manea.

— Buuuniii, am strigat, cine pe cine a omorât?

— Ești nebună? Bunica a ieșit în fața ușii mătușii Valea. Avea mânecele suflecate, nu se știe de ce, și un prosop mare legat pe deasupra ca un șorț. Intrați în casă, de câte ori trebuie să vă spun? Sigur că e în viață, a spus bunica supărată, ce prostii îndrugi acolo?

Am intrat clătinându-ne înapoi în casă. Durerea noastră nu avea margini.

— Deci Ba a omorât-o pe mătușa Valea, am ales noi varianta printre suspine de plâns.

— O s-o ducă la închisoare, a plâns Manea.

— Da, la închisoare, am încuviințat.

— Și eu și cu tata ce ne facem? a plâns Manea.

— O să vă mutați la noi, am mângâiat-o eu pe cap, sărmanii mei orfani.

— Măcar dacă ar fi apucat să mănânce tort! am căinat-o noi într-un glas.

În timp ce plângeam neconsolate pe canapea în camera Maniei, în oraș se întâmplau alte lucruri. Vestea teribilă se răspândea cu o viteză incredibilă în valuri de la casa mătușii Valea până în toate cele patru colțuri ale orașului.

Oamenii dădeau din cap și chiar jubilau: „Iată unde te duce o fire rea”, spuneau ei.

Până la sosirea ambulanței, tot orașul știa că fiicei celei mari a mătușii Valea, Mariam, i se rupsesese apa. A fost bine

că bunica mea era acolo. A făcut tot posibilul ca să se asigure că nu i se va întâmpla nimic rău copilului înainte de sosirea medicilor.

— A rămas însărcinată, clătinau oamenii din cap. Interesant este: când a avut timp? Se ducea la serviciu și de la serviciu acasă, iar la serviciu personalul era format numai din femei, nu se ducea niciodată în altă parte, stătea mereu cu ochii în jos! Ca să vezi ce drăcușori se scaldă unde-i apa mai lină!

Mariam a dat naștere unui băiat care semăna perfect cu bunicul lui. I-au spus Petros, bineînțeles.

Mătușa Valea s-a schimbat total, dobândise stăpânire totală asupra micului Petros și a renunțat pentru totdeauna la firea ei morocănoasă.

S-a împăcat cu Ba și se lăuda periodic la ea cu realizările nepotului ei.

— Am făcut un caca grozav astăzi, striga ea prin gard.

Ba tresărea.

— Valea, vorbește mai încet, cine știe ce vor înțelege oamenii, o îndemna ea.

— Ah, Roza, dădea mătușa Valea din cap, avem așa o bucurie, iar ție-ți pasă de oameni!

În anul următor, cele două fiice mai mici ale mătușii Valea s-au măritat una după alta. Și doar Mariam a rămas singură. Și nu a dezvăluit nimănui cine era tatăl lui Petros.

— Deci a lăsat-o gravidă un bărbat însurat, au suspinat oamenii.

Dar nu conta. În casa mătușii Valea se așternuse în cele din urmă pacea. Uneori constatăm că, pentru a pune capăt unui război, nu este nevoie decât să se nască un micuț Petros.

CAPITOLUL 19

MANIUNEA MĂNÂNCĂ PUI, SAU CUM ÎL POȚI FACE PE DUMNEZEU SĂ DRĂCUIE

Era întuneric și foarte frig. De jur împrejur era o pădure înaltă și de nepătruns. Mergeam pe cărarea îngustă și o spaimă rece mi se strecura în suflet și îmi înlănțuia mișcărilor, un vânt înțepător mă biciuia în spate – uuuu!

— Nariine, m-a strigat cineva în depărtare, înecându-se cu strigătul.

Și am mers spre acea voce, împiedicându-mă de fiecare buturugă, ferindu-mă de crengile goale care încercau să mă prindă de umăr și șoptind: „Numai să nu te întorci, numai să nu te întorci!”

— NARINE! s-a auzit un strigăt de undeva de foarte aproape. Am ridicat privirea și am încremenit de groază. Chiar deasupra capului meu atârna o varză mare din care ieșea un cocean strâmb.

Mi s-a făcut rău. „Așa arată duhul pădurii”, am ghicit eu instantaneu.

— Numai să nu mă mănânci, am mormăit eu slab, cu ultimele puteri.

— Narka, ți-ai pierdut mințile? a spus supărat duhul pădurii cu vocea Mankăi. N-ajunge că gemi mereu și dai din picioare, acum îmi spui și să nu te mănânc?

M-am trezit imediat și m-am ridicat în capul oaselor pe pat. Varza era capul Mankăi, iar coceanul era moțul ei războinic.

Am fost copleșită de un sentiment de fericire fără margini. Fusesse doar un coșmar!

— Manka, tu ești, am șoptit ușurată, nici nu-ți poți imagina ce vis cumplit am avut!

— Pot să-mi imaginez, după cum dădeai din picioare ca o nebună, a mormăit Manka. Ba mai și plângeai și te rugai: „Numai să nu te întorci, numai să nu te întorci!” M-am speriat de moarte!

— Hi, hi, hi, am râs ușor, și eu, mai ales... cum mergeam prin pădure...

— Vreți să tăceți odată? a strigat amenințătoare sora mea Karinka. Au înnebunit complet, e miezul nopții și ele stau la taclale!

Am tăcut. Sora mea s-a întors în pat și s-a uitat la ceas:

— E ora trei noaptea! a șuiert ea. Dacă mai scoateți vreun sunet, o să vă pară rău, ați înțeles?

— După ce că sforăi ca Vasea al nostru când urcă un deal... a intrat Manka în acțiune.

— Te-am avertizat și m-ai auzit! i-a retezat-o

Karinka și s-a întors pe partea cealaltă.

În camera copiilor domnea liniștea și nu se auzea decât ticăitul ceasului.

Familia mea locuia într-un apartament mare cu patru camere. În afară de sufragerie și bucătărie, mai erau două dormitoare, al părinților și al copiilor. Cea mai mică cameră, de 15 metri, fusese transformată de ingenioasa mea mamă în birou și acolo se afla biblioteca noastră de acasă.

Când au redecorat camera copiilor, mama a insistat să se vopsească pereții cu o nuanță blândă de vernil-deschis. „Așa, atmosfera va fi mai liniștitoare”, a spus ea. Nu știu dacă nuanța de vernil este liniștitoare pentru copii, dar când te gândești că uneori am fost cât pe-acți să ne omoram unul pe altul, e înfricoșător să ne gândim ce ne-am fi putut face dacă pereții ar fi fost vopsiți în bordo sau un alt stimulent al sistemului nervos central.

Dormeam în două paturi care erau lipite unul de altul. Sonecika era încă foarte mică, iar pătuțul ei era în

dormitorul părinților mei. Iar celelalte trei fete, eu, Karine și Gaiane, dormeam în camera copiilor. Karine și cu mine dormeam la margine pe partea noastră, cedându-i „cu generozitate” lui Gaiane, în vârstă de șase ani, scândura de legătură dintre cele două paturi.

— Mă simt incomod aici, se plângea ea, hai să dol-mim pe land pe scândula asta din mijloc.

— Ce ți-a venit? am făcut ochii mari Karinka și cu mine. Și dacă te întorci din greșeală în somn și cazi de la înălțime?

Naiva Gaiane ne-a privit cu ochii ei mari și aurii plini de recunoștință.

— Ca să vezi, a spus ea, cum aveți voi glijă de mine!

Karinka și cu mine am schimbat o privire peste capul ei și am ridicat din umeri – sfântă naivitate!

Dacă Manka rămânea peste noapte la noi, ne culcam împreună, Karinka și Gaiane într-un pat, iar eu și Manka în celălalt.

Somnul sănătos și relativ sigur al copiilor din familia noastră depindea de îndeplinirea strictă a unei condiții foarte importante – trebuia să adormim înainte să înceapă Karinka să sforăie. Pentru că dacă sora mea își pornea drujba, puteam să ne luăm adio de la somn. Karinka sforăia atât de tare, încât tremurau pereții, iar ceasul masiv era în pericol să cadă și să se sfărâme în mii de cioburi. Karinka sforăia așa de tare, că polițiștii de frontieră de pe ambele părți ale graniței armeano-turce se luau reciproc în vizor și stăteau așa toată noaptea, fiecare așteptând provocarea celuilalt. Karinka sforăia atât de tare, că observatoarele planetelor care orbitează în jurul stelei celei mai apropiate de noi, Proxima Centauri, își întorceau automat telescoapele spre Pământ, încercând să detecteze sursa acestui puternic zgomot cosmic.

Dar asta nu era tot. În ciuda sforăitului ei monstruos, sora mea avea un somn incredibil de ușor și se trezea la cel mai mic foșnet.

Imaginați-vă următorul tablou: Karinka doarme. Adică cum doarme – sforăie cu ochii închiși. Sforăitul ei puternic declanșează erupțiile vulcanilor, se formează noi continente, luna, incapabilă să suporte o astfel de tortură, își face bagajele și se duce în spatele liniei orizontului ca să-și trateze migrena...

Iar Karinka sforăie și nu-i pasă de nimic.

Dintr-odată, un țânțar micuț zboară deasupra Karinkăi.

— Zzzzzzz! bâzâie țânțărelul, frecând în mâini un felinar micuț.

Acesta este primul zbor al unui țânțar războinic în căutare de hrană.

Dar visele se spulberă, iar zborul inaugural se transformă într-un zbor de adio pentru că sora mea, întrerupându-și sforăitul, face un salt uriaș și ajunge din urmă sursa de zgomot, o rupe în microparticule și se culcă la loc.

— Hrrrr! Își continuă sforăitul de unde îl întrerupsese, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Și totul continuă ca de obicei – pe insulele din Oceania laptele matern se încheagă, în soare începe o nouă furtună magnetică, Dumnezeu își astupă urechile cu dopuri smulse în grabă dintr-un nor trecător, se zvârcolește dintr-o parte în alta în patul său divin și înjură de mama focului.

— Niciodată, naiba să mă ia, nu voi mai face experimente cu o fetiță ca ea!

Așa că atunci când sora mea a țipat la Manka și la mine, am tăcut imediat. Și am încercat sincer să adormim înainte să înceapă ea să sforăie. Degeaba! Karinka a mai mârâit

puțin și apoi a început să taie lemne din nou. Cu atâta forță, că restul somnului ni s-a evaporat instantaneu.

M-am uitat o vreme la tavan, apoi m-am plictisit și am decis să număr oi.

— Poate că asta mă va ajuta, mi-am șoptit, am închis ochii strâns, mi-am imaginat o turmă de oi și am început să număr. Unu, doi, trei...

— Bulbulbul, a mormăit Karinka.

Oile s-au împrăștiat într-o clipă. M-am enervat și am lovit-o pe sora mea într-o coastă.

— Mnia-hrrrrr, a ripostat ea.

— Zahrmr, am șuiert, o sută de mii de zahrmare pentru tine, așa să știi!

Manka s-a întors pe o parte și mi-a băgat călcâiul sub nas. M-am gândit o clipă și am tras-o de degetul mare de la picior. Mi-a găsit imediat piciorul și m-a tras de degetul mare de la picior.

Contactul a fost stabilit. Am început să ne frecăm una alteia degetul mare de la picior. Apoi Manka s-a strecurat în liniște de sub pătură și s-a băgat lângă mine.

— Am vrut să te gâdil în talpă, dar apoi m-am gândit că o să începi să râzi, o s-o trezești pe Karinka și ne va uide, mi-a șoptit la ureche.

— Ne-ar fi omorât într-o clipă, i-am răspuns în șoaptă și am chicotit încet.

— Hrrr! a răsunat amenințătoare vocea Karinkăi deasupra noastră.

Am tăcut din nou.

Manka s-a răsucit, m-a îmbrățișat și și-a așezat capul pe umărul meu.

— Hai să ne jucăm de-a visatul, a propus ea.

— Haide! am fost de acord.

Jocul de-a visatul cu ochii deschiși era distracția noastră preferată. Ideea jocului era să numim pe rând lucruri la care visam, dar care din diferite motive nu ne erau accesibile.

Bănuiesc că așa se distrau toți copiii sovietici care sufereau de diverse lipsuri!

— Gumă de mestecat cu aromă de zmeură. Roz. Un pachet. Nu, mai bine o cutie, a șoptit Manka.

— Din care poți să faci baloane? am precizat.

— Evident, spuse Manea, faci baloane care explodează cu zgomot! Acum spune tu!

— Rochie ca a Cenușăresei din filmul Trei nuci pentru Cenușăreasa, am șoptit.

— Cu diademă și pantofi? a întrebat Manka.

— Bineînțeles, m-am supărat, nu poți purta o rochie ca aia în sandale.

— Și cu pălăria roșie cu pompoane pe care mi-a împletit-o Ba, a chicotit Manea cu blândețe.

Am râs.

— Bine, mai departe. Vreau... o floare cu șapte culori, asta e! a șoptit Manea.

— Atunci cere o baghetă magică, am ridicat capul de pe pernă, pentru că o floare în șapte culori înseamnă doar șapte dorințe.

— Hrrrr!

Sora mea s-a răsucit în pat. Am tăcut amândouă.

— Bine, atunci asta nu se pune, mai bine să-mi doresc altceva.

Un minut mai târziu a spus:

— Mai ții minte, la raionul de jucării am văzut o păpușă germană cu fileu în păr și o geantă pe umăr. Vreau una ca asta.

— Care costa 25 de ruble?! am spus eu îngrozită.

— Da, a suspinat Manka, 25 de ruble și 80 de copeici.

Ne-am posomorât. Una e să visezi la lucruri irealizabile, cum ar fi o cutie de gumă cu aromă de zmeură sau o baghetă magică, dar e altceva să-ți dorești o păpușă germană cu păr adevărat și o poșetă pe umăr de la raionul de jucării. Pe care, dacă vânzătorul nu se uită, poți s-o iei de pe raft și chiar să o ții în mână. Poți chiar să-ți ții răsuflarea și să mângâi plasa mătăsoasă din păr și să-i admiri catarama roz strălucitoare de la geanta de umăr.

Dar 25 de ruble și 80 de copeici sunt o sumă mare de bani, iar părinții noștri nu-și permit să cumpere o jucărie atât de scumpă!

— Mi-aș dori să am o păpușă ca asta, m-am strâmbat eu.

— Și eu, a suspinat Maniunea.

Am tăcut. Am stat un timp așa, cu ochii închiși. Somnul nu venea. Și cum să vină – sora mea scotea niște hârâituri cu totul noi, absolut bestiale. Ni se părea că, dacă mai făcea un mic efort, blocul nostru de cinci etaje avea să se prăbușească precum un castel de cărți de joc.

— Narka, mi-e foame, mi-a șoptit Manka la ureche.

— E pui fript în frigider, și-a întrerupt Karinka sforăitul.

Sora mea mai avea o particularitate, care nu se putea numi altfel decât miraculoasă. Dacă cineva din familia noastră nu că pomenea ceva despre mâncare, dar se gândea măcar la ea, Karinka apărea imediat alături.

— E timpul pentru o gustare, nu? îl întreba ea pe membrul familiei care rămăsese buimăcit, îl lua de mână și îl târa până la frigider. Hai să mergem să vedem ce putem mânca.

Manka și cu mine am ridicat capetele de pe pernă și am privit cu respect la sora mea.

— Ești chiar nemaipomenită! a fost tot ce am putut să rostim.

— Măncăm pui sau nu?

Karinka s-a ridicat în capul oaselor pe pat.

— Haideți, sigur că da, ne-am emoționat noi.

— Numai câte o bucatăică, ne-a prevenit Manea în șoaptă. Țineți minte ce a spus tanti Nadia?

— Da, da, nu-ți face griji, am șuierat noi drept răspuns.

— Nu am stat la coadă degeaba atâta timp, spusese mama bucuroasă aseară. Am reușit să iau doi pui ungurești! Nu sunt ca puii noștri sovietici vineții. Din puii ăștia poți face o mulțime de lucruri! Poți să-i frigi cu smântână și ciuperci, poți să fierbi orezul până când este pe jumătate gata, adaugi nuci și mirodenii, apoi umpli puiul cu el și...

Mama s-a oprit, a aruncat o privire în jurul ei, la numeroasele ei fiice și la Manka, care se alăturase turmei lor, s-a uitat la soțul ei, care privea puii cu ochi flămânzi, și-a surprins imaginea reflectată în oglindă, a făcut în minte niște calcule simple și a suspinat adânc.

— Foarte bine, a spus ea, frigem puii chiar acum. Frigem unul acum și îl mâncăm imediat, iar din celălalt fac mâine ceahohbili³⁷.

— Ura! am strigat toți într-un glas.

Per total, la cină toată lumea a primit câte o bucată de friptură crocantă de pui cu o garnitură de piure de cartofi pufos și mazăre verde rarisimă. Sub privirile poficioase ale membrilor carnivori ai familiei, mama a pus în frigider resturile de pui fript.

— Ca să mai mâncăm și mâine pui, a făcut ea apel la simțul nostru civic.

— În regulă, am oftat și ne-am ridicat de la masă.

³⁷ Fel de mâncare specific bucătăriei georgiene, pe bază de carne de pasăre friptă fără grăsime și sote de legume. (N. trad.)

Și acum, nenorocitul acela de pui fript ne făcea cu ochiul... ca un magnet. Ne-am ridicat în liniște ca să n-o trezim pe Gaiane, care dormea liniștită, ne-am găsit papucii pe întuneric și am plecat din dormitor. În frunte pășea Karinka, câinele de vânătoare. Eu și Manea o urmam cu încredere – nimeni nu se îndoia de abilitatea surorii mele de a găsi frigiderul pe întuneric, cu ochii închiși.

— Atenție, aici e o ușă, ne șoptea din când în când sora mea. Aici e un scaun și aici o canapea de colț!

— Să aprind lumina în bucătărie? am întrebat.

— Aprindem lumina mică, a sugerat Manka, altfel lumina mare îi va trezi pe părinții tăi.

Am scos din frigider tigaia cu pui fript și am pus-o pe masă.

— Să luăm fiecare câte o bucată mai mică, am sugerat eu, așa nimeni nu va observa că am mâncat din pui.

— Ce zici de niște aripioare? a sugerat sora mea.

— Da, aripioare! Manka și-a pus mâinile în șold. În primul rând, sunt două aripi și noi suntem trei, și în al doilea rând, unde ai văzut tu un pui fără aripi?

— Dar poate că nici nu e pui! Poate că e rață și mama n-a observat? am decis eu să-mi arăt inteligența.

— Și ce, rațele nu au aripi? Sora mea și-a învârtit degetul în dreptul tâmplei. Mai bine tăceai, Narka, am și eu minte.

Așa că am luat bucăți de piept de pui din tigaie și le-am devorat la propriu, le-am supt în mod criminal, mârâind de plăcere.

— A fost puțin, a spus Karinka, lingându-și degetele. Poate încă o bucățică?

— Ultima!

I-am aruncat o privire amenințătoare. Am mai luat o bucată de pui. Maniunea a pus capacul pe tigaie și a băgat-o în frigider, departe de păcătoși.

— Ca să nu vă facă poftă, a spus ea și s-a așezat la masă. Dar de ce mâncăm în picioare ca niște cai în grajd, în loc să ne așezăm?

Karinka și cu mine ne-am așezat lângă ea.

— Ooh, e delicios, a mormăit Karinka, aș mânca toată viața numai pui fript.

— Și cartofi prăjiți, am spus eu.

— Ei bine, asta e altceva, m-a lăudat sora mea. Ai mâncat un pic și ți-a revenit creierul la locul lui. Și să știi, puiul nu e rață, m-a ironizat ea.

— Iar tu ești o proastă, i-am răspuns eu fără să mă supăr.

— Cine zice ăla e, a spus sora mea ronțâind un os de pui.

— Liniște, liniște! s-a încordat Manka, dar era prea târziu.

Ușa bucătăriei s-a deschis și în prag a apărut somnoros tata. Arăta îngrozitor – avea părul răvășit, chiloții largi într-o nuanță de albastru deschis se strângeau belicoși în jurul coapselor lui subțiri. Breteaua de la maiou îi alunecase de pe umăr și îi expunea cochec o parte din pieptul păros. La vederea noastră, a aruncat o privire rapidă în jos, spre bazinul lui suferind, ca să fie sigur că izmenele îi stau decent, și și-a aranjat breteaua pe umăr. Apoi a deschis ușa de la dulapul cu vase de bucătărie, s-a ascuns în spatele ei și, un minut mai târziu, a apărut purtând șorțul roz cochec cu un volan mare la tiv al mamei. Am urmărit toate manevrele lui într-o liniște de mormânt, cu puiul în dinți.

— Ce faceți aici?

Tata și-a supt și burta, pentru orice eventualitate.

— Oh, nenea lura, aveți chiloți la fel ca ai lui tati, a spus Manea.

— Pentru că i-am cumpărat împreună, a răspuns tatăl meu, dar ce faceți aici?

— Ni s-a făcut foame, am răspuns în cor, mâncăm pui.

— Pui? s-a speriat tata. Și ce o să-i spunem mâine mamei?

A trecut pe lângă noi, a luat tigaia din frigider și a pus-o pe masă.

— Am luat fiecare câte o bucățică mică!

— Miiică! a spus tați lungind cuvântul și a scos pâinea din coșul de pâine. Vrea cineva resturile de piure de cartofi?

— Da! ne-am bucurat.

Dacă vreun acrobat disperat pe picioaroange ar fi trecut la patru dimineața pe lângă ferestrele apartamentului nostru de la etajul trei, ar fi surprins o priveliște minunată: la o masă mare și rotundă, prezidată de un bărbat în chiloți bleu și șorț roz cu volan, ședea un grup de mici infractoare de nouă-unsprezece ani și mâncau resturi de friptură de pui direct din tigaie, privind cu frică din când în când spre ușa bucătăriei.

— Și ce-o să-i spunem mamei? întreba din când în când cineva și își înfigea dinții într-o altă bucată crocantă de pui.

— Născocim noi ceva mâine, îl consolau ceilalți în cor.

Evident, am păstrat o porție pentru mama și pentru Gaiane cea somnoroasă. Am șters tigaia cu felii de pâine, am lins oala cu restul de piure în sus și în jos, ba chiar puțin și pe dinafară.

— Am avut o cină târzie minunată, am chicotit noi fericite.

— Da, chiar așa, a spus tata râzând, cina târzie s-a transformat pe nesimțite într-un mic-dejun devansat.

Și așa, până când ne-am culcat, orizontul se luminase deja în razele răsăritului timpuriu, iar în cartierele cu case particulare cocoșii pestriți cântau triumfători.

— Nu mai rezist decât cinci minute, ne-a avertizat cu sinceritate Karinka, după aceea adorm și e treaba voastră cum vă descurcați.

— O să adormim repede, am promis eu și Manka și am închis ochii.

Era liniște în dormitor.

— Mi-am amintit care este diferența dintre boxerii tatălui tău și cei ai tatălui meu, a șoptit Manka pe jumătate adormită.

— Care? am murmurat.

— Boxerii tatălui tău au buline și ai lui tati au stelute mici, a căscat dulce Manka, și-a băgat nasul în umărul meu și a fornăit liniștită.

— Dar șorțul îi venea foarte bine lui tati, am decis eu să iau apărarea tatălui meu.

— Hrrrr, a sforăit Karinka.

Dar toată lumea căzuse într-un somn profund și nimeni nu a auzit-o.

CAPITOLUL 20

MANIUNEA ÎNVĂȚĂ SĂ FIE O FEMEIE ADEVĂRATĂ, SAU CUM AU SCOS NENEA MIȘA ȘI TATA VINUL DIN PIVNITĂ

Nenea Mișa, ca un adevărat fiu al mamei sale, recurgea periodic la câte un tertip ca să-și câștige puțină independență. Ba, ca o adevărată Ba, ar fi înăbușit dintr-o suflare toate încercările fiului ei de a scăpa de sub controlul ei total. „În casa asta eu sunt stăpână”, îi plăcea să repete.

În general, lupta lui nenea Mișa cu Ba semăna cu confruntarea dintre centru și provincia rebelă. Provincia

provoca periodic o mulțime de răzmerițe prost organizate și adesea stupide, iar centrul îneca cu mare plăcere aceste revolte în sânge. Toate convențiile privind drepturile omului își încetau acțiunea în pragul casei lui Ba. Deoarece numai Ba stabilea cadrul în care membrii familiei sale își construiau fericirea vieții.

— Era Ba un tiran? veți întreba voi.

— Bineînțeles că nu, spun eu fricoasă.

Dar sufletul irepresibil al lui nenea Mișa nu înceta să tânjească după libertate. Și el, apărându-și dreptul la viața personală, se răzbuna întreținând relații „pe furiș”, iar în momente deosebit de critice pentru firea lui rebelă, avea îndrăzneala de a nu veni seara acasă. Scandalul pe care i-l făcea în mod inevitabil Ba avea o putere suficient de mare pentru a fisiona un nucleu de uraniu.

— Cu mâinile astea, striga Ba, cu mâinile astea te-am născut, fiul meu! Cu aceste mâini îndelung răbdătoare te-am spălat la fund din minut în minut, că făceai caca și pipi, ascultă la mine, ca naiba! Și mâncai ca un porc! Uite, cu mâinile astea, de dimineața până seara, fără să-mi dezdoi spatele, ți-am spălat scutecele și bluzițele. Care a fost deviza mea toată viața, te întreb? „Hrănește-l, spală-l și învață-l pe fiul tău!” Și cum mă răsplătești pentru asta? Nerecunoștința neagră, asta e!

Într-o astfel de zi nefericită, Manea și cu mine ne jucam la ei în curte. Cu doar o zi înainte primiserăm cadou un set mare de veselă de jucărie, iar acum pregăteam din ce aveam la îndemână cina pentru marea familie de păpuși. Manea tăia concentrată o frunză uriașă de brusture, în timp ce eu fărâmițam rumeguș dintr-o buturugă.

— Înțelege, mi-a explicat Manea, cu cât fărâmițezi mai fin rumegușul, cu atât va semăna mai mult cu făina.

— Și pe urmă ce facem cu acest praf... făină?

— Tu fărâmițează-l și ne gândim după aceea ce să facem cu el, s-a răstit belicoasă Manka și deodată a dus degetul la buze:

— Șșșș!

Am ciulit urechile. „Hârr, câh!” s-a auzit din depărtare mârâitul cunoscut al lui Vasea. Manea și cu mine am suspinat cu tristețe – nenea Mișa se întorcea de la un alt loc al răzvrătirii, îndreptându-se spre o condamnare sigură.

— Poate că astăzi scapă, am șoptit eu, dar fără prea multe speranțe.

— Nici vorbă să scape! Știi ce față a făcut Ba azi-dimineață?

— Ce față?

— Uite așa!

Manea și-a încrețit fruntea, și-a împreunat buzele ca un fund de găină, a mijit ochii și și-a înfipt mâinile în șolduri.

Am râs – prietena mea o imita foarte caraghios pe Ba.

Când Vasea a intrat în curte, ne-am ascuns în spatele dudului mare. Era peste puterile noastre să vedem cum pășește mohorât spre casă. Am ieșit din spatele trunchiului de copac doar atunci când s-a trântit portiera din față.

Curând, scandalul din casă a început să ia amploare. La început am auzit fraze izolate, iar apoi Ba a băgat artileria grea.

— Și apoi te pomenești că ai venit și ai sărutat-o pe Manea, pfui! a strigat ea.

— Mamă, te rog! Ce legătură are asta?

— Are! a scuipat Ba. În primul rând, ai sărutat cu buzele alea mai știu eu pe cine și apoi te duci la copilul tău! Oh, mi-e silă de tine!

— Ce tot spui acolo?!

— Spun lucrurilor pe nume, a bătut Ba din picior, și încă nu s-a născut niciun om pe planeta Pământ care să mă convingă de contrariul!

— Mi-ar fi mai ușor să mă sinucid, decât să te fac să te răzgândești! a strigat nenea Mișa și a ieșit în fugă pe verandă.

Manea și cu mine ne-am întors împreună spre el. Te apuca mila când te uitai la nenea Mișa – avea o expresie pierdută pe față, între sprâncene îi apăruse o cută adâncă.

Ne-a surprins privirile pline de compasiune și a zâmbit crispat.

— Bună ziua, nene, am chițăit eu.

— Bună, tati, a lăsat Manea frunza de brusture din mână. Ei, cum e, ți-ai primit porția?

Nenea Mișa a deschis gura să o certe pe Manea, dar apoi s-a răzgândit și a dat din mână a lehamite.

— Mă duc să dau o tură cu Vasea, a spus el.

Credinciosul Vasea își aștepta cu răbdare stăpânul în curtea din spate. Și, văzându-i de departe silueta posomorâtă, a umflat grijuliu perna de pe scaunul șoferului.

— Femeile astea nu-ți aduc decât necazuri, a suspinat în sinea lui Vasea, scârțâind din amortizoare și din arborele cardanic, ce au cu stăpânul meu? Ce pretenție să ai de la ele – păr lung și minte scurtă!

— Femeile, ce pretenție să ai de la ele, murmură nenea Mișa în sinea lui, deschizând capota lui Vasea.

— Dar el îmi citește gândurile, a jubilat Vasea și, de bucurie, a lăsat să țâșnească un mic jet de ulei de mașină.

— Abia te-au adus și deja faci pozne, Vasea? s-a mirat nenea Mișa.

— Vai, din nou în brațele prietenului tău iubit? Te plângi în capota lui, sigur că te va înțelege, nu-i așa? Și, mai ales, nu va spune niciun cuvânt împotriva ta. Ba nu se liniștise

deloc, scosese capul pe fereastra dormitorului și tânjea după răfuială.

— Da, mă plâng, a răbufnit nenea Mișa, voi, toate femeile, sunteți la fel.

— Oh, da, a zâmbit Ba, mai rămâne să spui că suntem proaste!

— Și chiar așa am să spun! s-a întors sfidător spre ea nenea Mișa.

— Să nu uiți să spui că avem părul lung și mintea scurtă, nu s-a lăsat Ba.

— Asta se înțelege!

Ba a ieșit pe geam până la brâu, și-a pus cu grijă degetele ambelor mâini în poziția necesară pentru a-i arăta „ciuciu!” și a ridicat mâinile triumfătoare deasupra capului:

— Uite, asta este! Vezi?

Nenea Mișa s-a uitat în tăcere la mama lui dezlănțuită, apoi a suspinat din greu și s-a întors către Vasea. „Mai bine să tac”, și-a zis în sinea lui.

— E o proastă! a spus Vasea satisfăcut.

Ba a trântit fereastra în mod demonstrativ.

„Leit taică-său”, se gândea ea, privind cu dragoste la capul abătut al fiului ei, „chiar stă ca el – puțin înclinat și adus de spate. Am să-i fac chiftelele lui preferate la prânz. Îi prăjesc și niște cartofi cu ceapă și ciuperci. E tot mai slab, suflețelul meu, numai piele și os”.

A deschis fereastra cu zgomot.

— Data viitoare poți să nu te mai întorci deloc, ai înțeles? a strigat triumfătoare.

Nenea Mișa a tresărit, dar nu s-a întors. Chipul i s-a înșeninat numai când din bucătărie s-a răspândit aroma divină a chiftelelor succulente.

— Oh, Vasea, i-a spus el prietenului său pe patru roți. Astăzi mâncăm chiftelele noastre preferate, iar diseară avem arsuri la stomac.

Vasea tăcea înțelegător. El știa de mic copil ce înseamnă arsurile la stomac. Și constipația. Și indigestia. Și ulcerul. Deoarece micile dureri constante erau caracteristice tuturor copiilor industriei sovietice de automobile.

De aceea, la auzul expresiei „arsuri la stomac”, Vasea a scuipat superstițios peste portiera din stânga și a suspinat adânc.

Așa că stelele s-au aliniat în ziua aceea, când nenea Mișa s-a certat cu Ba, deoarece și tata a reușit să se certe cu mama. În mod normal, certurile dintre părinții mei erau foarte rare, dar când se produceau, nu erau mai prejos ca intensitate față de o furtună statică medie de pe planeta Neptun.

Și în vârtejul unei astfel de furtuni, ca să știți, poate încăpea cu ușurință toată planeta noastră. Fiind amândoi persoane cu un temperament exploziv, părinții mei puteau să facă din orice fleac un asemenea incendiu, încât după aceea locul scandalului arăta ca un pământ pârjolit. Și doar doi vulturi de munte planau pe deasupra epicentrului acestei catastrofe universale.

— Vezi pe cineva în viață? striga unul dintre vulturi de la un capăt al orizontului.

— Nuu! răspundea vulturul de la capătul opus al orizontului.

— Femeie, spunea tata, când practic nu mai avea nimic de spus, dacă vorbește un bărbat, tu trebuie să taci!

— Cine ți-a spus asta? riposta mama indignată. Lasă aiurelile patriarhale pentru alții. La mine nu ține!

— Voi, astea din Kirovabad! striga tata.

Când tata îi spunea mamei „voi, astea din Kirovabad”, totul era cât se poate de clar – nu mai avea argumente.

Kirovabad este orașul în care locuia familia mamei mele. Oamenii spuneau că fetele din Kirovabad erau renumite pentru firea lor capricioasă și inflexibilă.

Că sunt foarte răsfățate și nu văd mai departe de vârful nasului. Și că nu te poți înțelege cu ele.

Așa că, atunci când tata rămânea fără argumente, recurgea la o încercare patetică de a o face pe mama să tacă.

— Voi, astea din Kirovabad! striga el.

— Măgar încăpățânat din Berd! riposta mama.

Oamenii îi porecliseră pe locuitorii orașului nostru „măgari” pentru încăpățânarea lor.

Ca să fim drepți, trebuie să spunem că, dacă mama era „din Kirovabad” în sensul pe care i-l dădea tata, el însuși era fondator, arhitect, constructor și cetățean de onoare al orașului Kirovabad. Asta doar ca să vă lămuriți ce fel de caracter avea tatăl meu și, slavă Domnului, are încă.

Când a rămas fără argumente, iar fumul de deasupra locului pârjolit era atât de gros, încât nu se mai vedea lumina zilei, tata a scos o sticlă de coniac din barul casei și s-a dus la nenea Mișa să-și înece necazul în alcool.

— Nu mă aștepta! i-a strigat mamei din pragul ușii.

— Cumpără niște pâine la întoarcere, nu i-a rămas mama datoare cu răspunsul.

Mama nu avea datorii.

— Niciodată! a strigat tata și a trântit ușa.

— Și cafea! a strigat mama răzbunătoare.

— Ahh, s-a auzit de dincolo de ușă, iar mama s-a strâmbat satisfăcută – avusese ultimul cuvânt.

Manea și cu mine tocmai lucram la al doilea fel de mâncare din buruieni tăiate mărunt când tata a dat buzna în curte. O singură privire la ochii lui bulbucăți a fost de

ajuns ca să-mi dau seama că între el și mama se dăduse o luptă.

— Tată, v-ați certat? am întrebat.

— De ce crezi asta? a suflat tata o limbă de foc spre mine.

— Păi se vede după expresia nebunească de pe fața ta, i-am răspuns eu cu diplomatie.

— Nu spune prostii, Narine, mi-a retezat-o tata.

Apoi s-a plimbat un timp înainte și înapoi pe veranda casei, sub privirile noastre intrigate, mormăind ceva în barbă.

— Nenea Iura, ai uitat unde este ușa din față? a întrebat Manea.

— N-am uitat nimic, a spus tata și a urcat scările, mă gândeam!

Imediat ce a intrat în casă, Manea și cu mine ne-am furișat sub fereastra bucătăriei și am surprins începutul unei conversații între doi bărbați supărați.

— M-a scos din minți, a înjurat tata.

— Femeile, ce poți să le ceri? i-a ținut isonul nenea Mișa.

— Ce femeie?! Asta-i o drujbă de tăiat copaci!

— Iura, uită-te la mine! Știi ce fel de mamă am eu, dar trăiesc cu ea de când m-am născut, și n-am nimic!

— Una e mama, și alta e soția, l-a bruftuluit tata, ce ai de mâncare la coniac?

— Chiftele și cartofi cu ciuperci. Roza Iosifovna mi-a făcut de mâncare și a plecat demonstrativ la o vecină.

— Nu, nu vreau mâncare, sunt sătul până-n gât, a refuzat tata.

Nenea Mișa a răscolit printre rafturi.

— Avem turtă dulce, lămâie și nu știu ce rahaturi uscate într-o pungă (foșnetul se intensifică), ce ar putea fi?

— Nu-mi pasă, adu ce ai, a suspinat tați.

Manea și cu mine ne-am plictisit să le ascultăm conversația și ne-am întors la gătit.

— Acum se vor plânge unul altuia că femeile sunt niște creaturi oribile, am pufnit.

— Da, a chicotit Manka.

După un timp, ni s-a făcut sete. Când am intrat în bucătărie, i-am găsit pe tata și pe nenea Mișa într-o postură foarte pitorească – nenea Mișa stătea îndoit în față, iar tata era urcat în spatele lui, cu nasul în ceafă.

— Poftim, a mârâit nenea Mișa, dacă stai în poziția asta și te scuturi un pic mai mult, te vindeci de durere.

— Și tu o să te îmbolnăvești de sciatică, nu-i așa? a zâmbit tata.

— Ce faceți? am întrebat noi.

Tăticii s-au îndreptat într-o clipă și s-au rușinat foarte tare.

— Ăăă, îl tratăm pe lura de sciatică, a spus nenea Mișa, dar voi de ce ați venit?

— Am venit să bem ceva.

— Apropo, Manea, unde este cheia de la pivnița de jos?

— Care pivniță de jos?

— Aia mică, unde este un butoi cu vin.

— Ba nu se desparte de ea. Să fug să i-o cer? a sugerat Manka.

— Nu, s-a speriat tati, nu, ne descurcăm singuri.

— Nu-i nimic, mai aveam pe undeva încă o sticlă mare de coniac, a spus nenea Mișa.

Manea și cu mine am băut apă și ne-am întors în curte. Ne-am plictisit de gătit, așa că am început să săpăm după comori sub dudul mare. Săpaserăm deja o groapă între rădăcini, când tații noștri dezamăgiți de jumătatea feminină a omenirii au ieșit pe verandă. După o serie întreagă de simptome primare și secundare caracteristice, era clar că nu

mai erau chiar treji, ca să folosim un eufemism. În fiecare mână țineau câte un borcan de o jumătate de litru.

— Fetelor, au zornăit ei borcanele, ce faceți aici?

— Căutăm o comoară, am raportat noi.

— Ce d-deștepte sunt, au spus admirativ părinții noștri.

— De ce v-ați îmbătat? am trecut noi la atac. Tații s-au încruntat amândoi la fel.

— C-cine e b-beat? Noi? Nici v-vorbă!

— Haide, prietene, avem treabă de făcut! I-a bătut nenea Mișa pe tata pe umăr cu borcanul.

— Unde? am murmurat noi.

— Acolo, a făcut tata un semn vag cu mâna spre curtea din spate.

— Pentru ce aveți nevoie de borcane? am întrebat noi îngrijorate.

— Uite-așa! Voi săpați mai departe, că dacă trageți tare, în două ore găsiți și comoara, ne-au spus tații noștri și s-au dus în curtea din spate.

După expresia inocentă a spatelui lor, se vedea clar că puneau la cale ceva ce nu avea să-i placă lui Ba.

De îndată ce au dispărut după colțul casei, ne-am repezit după ei. I-am prins în fața pivniței mici, unde Ba ținea produsele perisabile, pentru că era practic sub pământ și acolo tot anul era un frig de îngheța apa. Fereastra îngustă a pivniței avea zăbrele de metal și ușa era încuiată cu un zăvor cu lacăt.

Vajnicii bărbați au studiat o vreme în tăcere zăbrelele de la fereastră.

— Lasă-mă pe mine, a spus nenea Mișa, sunt mai puternic.

— Hai să vedem cine e mai puternic, a spus tata și i-a luat lui nenea Mișa cele două borcane.

— Tată, ce vreți să faceți? am alergat până la ei.

— Copii, nu vă băgați, ne-a împins tata cu borcanele. Și să vă băgați în cap – când un bărbat face ceva, femeia trebuie să tacă. Și să tremure. Este clar?

— Prietene, hai să nu vorbim despre lucruri triste, a spus nenea Mișa și s-a agățat cu mâinile de gratiile ferestrei.

— Un', doi, trei! a tras aer în piept și, când a expirat, a încercat să smulgă barele ferestrei. Aceasta a scârțâit înciudată, dar nu a cedat.

— Vezi ce bine e sudată, nu? s-a întors nenea Mișa spre tata.

— Nu mă mai ameți, smulge grilajul! a spus tata fără să se miște din loc.

— Un', doi, trei! Nenea Mișa a tras aer în piept și s-a agățat din nou de gratii.

— De ce crezi că vor să smulgă barele? am întrebat-o în șoaptă pe Manka.

— Nu mai spune nimic, că ne alungă și nu mai vedem ce fac aici, mi-a șoptit ea.

Între timp, nenea Mișa reușise să clinească grilajul, dar acesta tot refuza să se desprindă.

— Un', doi, trei! I-a amenințat nenea Mișa.

— Eeeeeee! I-a respins grilajul.

— Lasă-mă pe mine, a spus tata, și-a suflecat mânecile și a luat cu asalt grilajul neînduplecat.

L-a apucat cu mâinile, s-a proptit cu piciorul în perete și cu un icnet – „mîih!” – neomenesc a smuls grilajul, împreună cu o bucată de zid.

— Frățioare! a fost tot ce a putut rosti nenea Mișa.

— Nu de asta am învățat la facultate să scot măselele de minte, ca să mă învingă un grilaj de fereastră, s-a strâmbat tata.

— Bagă-te tu, o să reușești, a spus nenea Mișa, ai fundul mic!

— Dar am capul mare, s-a împotrivit tata.

— Hai să comparăm capul tău cu fundul meu, a sugerat nenea Mișa.

— Nu e nevoie! s-a speriat tata. Mă bag.

Nenea Mișa, fără să lase din mâini borcanele, s-a așezat sub fereastra de la pivniță și i-a oferit spatele tatălui meu. Acesta s-a cățărat în spatele lui și a intrat pe fereastra spartă a pivniței.

Manea și cu mine ne țineam respirația și urmăream gesturile taților noștri. Doream foarte mult să înțelegem logica lucrurilor pe care le făceau acum cei mai importanți bărbați din viața noastră.

Un timp, picioarele lui tati au rămas atârinate pe fereastră, apoi a căzut în pivniță cu un zgomot surd. Eram speriate. Dar o secundă mai târziu, brațele tatei ieșeau întregi și nevătămate pe fereastră.

— Borcanele! a poruncit cu vocea pe care o folosește în timpul operației când spune „Bisturiu!”.

Nenea Mișa i-a întins borcanele unul câte unul. Tata le-a umplut cu vin din butoi și i le-a dat înapoi.

— Uite că avem vin, s-a bucurat nenea Mișa, și cel mai important e că nu trebuie să mergem la nimeni să ne milogim pentru cheie, asta în primul rând, și în al doilea rând, să se știe cine este stăpânul casei!

— Mișa, a strigat tata din pivniță.

— Și dă-i, și vorbește! Nenea Mișa era furios și nu-i acorda nicio atenție tatălui meu. Cât de mult să rabzi? Femeile, hohohoho!!! Păr lung, minte scurtă!

— MIȘA!

— Da, frățioare!

— Cum ies eu de aici? a mormăit tatăl meu. Nu există nimic de care să te sprijini. Mi-ar prinde bine un butoi, dar

nu-l pot aduce. Este greu. Încerc să mă ridic pe mâini, dar este dificil. Dacă aş avea măcar de ce să mă sprijin!

Nenea Mişa s-a dezmeticit imediat.

— Mă duc să aduc un scăunel, s-a grăbit el spre casă.

— Un taburet pliabil? a strigat tata după el.

— Nu! Nu avem taburete pliabile!

— Nu se potriveşte, a urlat tatăl meu.

Apoi, Manea şi cu mine am privit într-o tăcere mormântală cum nenea Mişa se gândea cu febrilitate la o cale pentru a-l scoate pe tata din pivniţă.

— Pipăie cu mâinile în jur, poate scoţi ceva masiv, din moment ce te pricepi atât de bine la asta!

— Nu este!

— Mă duc să caut o frânghie!

— Pentru ce?

— Ți-o arunc pe fereastră, te legi cu ea şi eu te trag afară!

— Frăţioare! (Urlete de disperare.)

— Bine, nu mă duc!

— Nene! am prins totuşi glas eu.

— Aşteaptă, Narine, nu te băga, m-a alungat nenea Mişa.

Şi-a dat o palmă peste frunte. Aduc biroul Maniei imediat!

— Pentru ce? a trâmbiţat tata din pivniţă.

— Mă urc pe birou, intru până la brâu pe fereastră, tu te apuci de mine şi te scot afară.

— Atunci adu un scaun!

— Nu intră pe fereastră!

— Păi nu pe fereastră! Te urci pe scaun şi te bagi pe fereastră până la brâu. Ce contează pe ce stai?

— Frate, eşti mai deştept decât am crezut! Nenea Mişa strălucea ca soarele dimineţii. Îl aduc imediat.

— Tată! nu a mai răbdat Manea.

— Stai, Manea, nu te băga, s-a supărat nenea Mişa.

Manea și cu mine ne-am uitat una la alta și am continuat să ne jucăm de-a femeile adevărate.

După numai o jumătate de oră, jumătatea mai puternică a omenirii, întruchipată de vajnicii noștri părinți, a dezvăluit lumii întreaga putere a minții ei analitice și uneori iscoditoare. Ca să se scoată din pivniță doi litri de vin de casă, un grilaj de fereastră fusese dărâmat, o parte din perete, demolat și tapițeria unui scaun practic nou, distrusă. Mâinile tatălui meu erau pline de vânătăi, iar nenea Mișa avea cămașa ruptă în spate la cusătură.

În schimb, strălucirea triumfătoare de pe fețele lor topea gheața arctică, iar păsările migratoare își întorceau stolurile din drum.

— Ați văzut? ne-au strigat.

— Îhî! am zâmbit noi fericite.

— Oho-ho! au chicotit și s-au dus acasă să continue banchetul întrerupt.

După ce tații noștri au dispărut după colț, Manka și cu mine am luat de pe jos o crenguță mică de lemn, am mișcat cu ea limba de la încuietore și am deschis ușa pivniței cu ușurință. Am stat un timp în fața ușii deschise. Am intrat în pivniță și am închis ușa. Am răsucit butonul special, încuietorea a făcut clic și ușa s-a deschis.

Am ieșit și ne-am uitat la Vasea.

Vasea stătea acolo, în aer liber, și își ascundea ochii de noi.

Aceasta a fost ziua în care sămânța îndoielii cu privire la atotputernicia bărbaților a dat primul mic mugur în sufletele noastre încă nematurizate.

„Săracii de ei”, ne-am gândit noi și ne-am dus să săpăm mai departe după comoară. Cineva trebuie să câștige bani în această situație.

CAPITOLUL 21

MANIUNEA ȘI LEGUMELE ÎNĂBUȘITE, SAU CUM NE-A ÎNVĂȚAT DOMNUL KARAPET CE ESTE FRUMUȘEA

— Ba, putem să mergem la domnul Karapet?

Ba tocmai ne dăduse niște legume înăbușite și avea conștiința încărcată. Pentru că știa mai bine decât oricine că nu exista niciun fel de mâncare în lume pe care să-l urâm mai mult decât legumele înăbușite.

Ba tăia cartofii, ardeii capia și vinetele în cubulețe, roșiile și ceapa în rondele și înăbușea totul bine sub capac la foc mic. Mâncarea detestată se numea „adjapsandali la repezeală”. Se servea presărată din belșug cu verdeață proaspătă și ardei gras roșu și cu puțin unt topit.

— Ori îți mănânci legumele, ori nu te ridici de la masă, e clar? ne încuraja Ba trântind cu zgomot în fața noastră acest pseudo-adjapsandali. Adulmecam și ne dădeam ochii peste cap.

— Ba, de câte ori poți să faci mâncarea asta nesuferită?

— De câte ori trebuie, de atâtea ori se poate, bine? ne-o reteza Ba și se așeza vizavi de mine. Mâncați repejor și ștergeți farfuriile până strălucesc.

— Aaa, ne tocmeam, mâncăm numai puțin și gata! Cinci linguri! În regulă, șapte!

— Vreau ca farfuriile să strălucească de curățenie, nu voia să cedeze Ba, altfel, dacă le lăsați murdare, ce se va întâmpla?

— Soții noștri vor fi urâți, urlam noi.

— Da, zicea Ba, și de fiecare dată când o să vă treziți dimineața și o să vă uitați la fața urâtă, păroasă și colțuroasă a soților voștri, ce o să vă spuneți?

— Că e atât de urât pentru că nu ne-am terminat tocănița de legume!

— Exact! striga victorioasă Ba.

Reușise să ne convingă că, dacă lași mâncare în farfurie, fața viitorului soț va arăta ca niște resturi pe o farfurie. Și o credeam!

Autoperfecționarea este un proces ireversibil. Și în condiții aproape ca de luptă, chiar inevitabilă. De aceea, Manea și cu mine eram permanent în căutarea unei soluții care să ne ușureze existența amară. Eram în continuă evoluție, dacă pot să mă exprim astfel.

La început, ne-am plâns și ne-am prefăcut că suntem bolnave. Dar Ba nici n-a tresărit la insinuările noastre jalnice și ne-a amenințat cu un supliment. Apoi am încercat să ignorăm detaliile și să înghițim legumele întregi. Dar Manea s-a înecat cu un cartof și, dacă Ba nu ar fi sosit la timp, ar fi mierlit-o. Dar Ba nu a lăsat-o pe Manea să moară și, cu o lovitură puternică în spate, a readus-o la viață, a așezat-o la masă și a împins farfuria înapoi.

— Mestecați bine mâncarea, a spus ea.

În sfârșit, am inventat o nouă metodă nedureroasă de a mânca legumele înăbușite.

— Este un punct în cerul gurii pe care, dacă îl dezactivezi, nu mai simți gustul, i-am spus eu Maniei.

— Arată-mi, unde? și și-a băgat mâna în gura mea.

— Ei bine, uite, e un loc acolo pe care dacă îl dezactivezi...

— Unde îți sunt amigdalele? m-a întrerupt Manea.

— Vrei amigdalele sau punctul? m-am enervat.

— Punctul! Și amigdalele!

— Amigdalele mi le-au scos când aveam trei ani. Și punctul... uite-l. Mi-am înfipt degetul în gâtlee de era cât pe-ai să vomit. Buu!

— Buu! a exclamat imediat Manka nerăbdătoare.

— Asta ce mai e? Ba a intrat în bucătărie. Numai un minut am lipsit și deja faceți un maraton ca să vedeți al cui soț va fi cel mai urât?

— Ba, Narka și-a scos amigdalele când avea trei ani, a spus Manea.

— Dacă nu mănânci legumele, ți le scoatem și ție, bine? Și nu uitați să ștergeți farfuria până lucește!

— Dar eu nu am de gând să mă însor! a gemut Manea. Așa că pot să nu mănânc legumele.

Ba s-a uitat la nepoata ei peste ochelari.

— Maria, chiar dacă te vei decide vreodată să te însori în loc să te măriți, nici asta nu te scutește să mănânci acum legumele înăbușite!

— Mai arată-mi o dată, unde trebuie să ajungi?

Manea și-a băgat din nou mâna în gura mea.

— Dacă în cinci minute nu mâncați adjapsandali, vă promit că veți avea puncte dureroase de jur împrejur! s-a stropșit Ba.

Ne-am luat lingurile în tăcere.

Cum să vă explic mirosul de legume fierte? Luați un sort de școală, tăiați-l în fâșii, puneți-i cretă și cheia sol. Adăugați 2-urile din algebră și geometrie. Lăsați-l la macerat 24 de ore în lapte cu caimac. Iată ce miros și ce aspect deprimant au legumele înăbușite.

Dar orice necaz are un sfârșit. Cincisprezece minute de chin, planșete și dat ochii peste cap și s-a terminat – mâncarea detestată se zvârcolește în stomacul nostru.

— Ba, uite ce fel de soț o să am, a spus Manea și a pus farfuria care strălucea sub nasul lui Ba. Spune, nu-i așa că o să fie frumos?

— Frumosul frumoșilor, a zâmbit Ba, i-ai șters toate circumvoluțiunile!

— Ce sunt alea circumvoluțiuni? a întrebat nedu-merită Manea.

— Glumesc, a dat din mână Ba, să vedem acum ce fel de soț o să aibă Narka!

Soțul Narkăi nu era la fel de chipeș ca al Maniei. Narka nu era prietenă cu ceapa înăbușită încă de când era copil, așa că soțul ei va umbla toată viața cu jumătăți de rondele de ceapă pe față.

— Of, tu, mi-a bătut cu degetele ei osoase în cap. Bine, nu-i nimic, te ajut eu.

A luat o bucată de coajă de pâine, a șters farfuria cu ea și a îndesat restul de ceapă înăbușită în gura mea, care rămăsese căscată de uimire.

— Mmm, am mormăit eu.

Ba mi-a strâns cu îndemânare nările cu degetele. Nu mai aveam încotro, trebuia să mestec și să înghit în grabă rămășițele de mâncare.

— O să-mi mulțumești mai târziu, a murmurat Ba și a luat farfuriile de pe masă.

— Ba, putem să mergem la domnul Karapet?

Am ieșit din spatele mesei. Ba avea conștiința vinovată și timp de cinci minute era deosebit de vulnerabilă.

— Puteți, a spus ea cu un icnet, dar numai o jumătate de oră, bine?

— Corect! ne-am grăbit să ieșim.

Trebuia să părăsim casa înainte ca Ba să nu mai simtă muștrări de conștiință.

Domnul Karapet locuia într-o casă mare din piatră albă, înconjurată de o mulțime de pomi fructiferi.

Transformase etajul într-un atelier spațios, unde picta tablouri uimitor de frumoase. Mie și Maniei ne plăcea să-l privim lucrând, cu respirația tăiată. Monsieur Karapet nu avea nimic împotriva prezenței noastre, dimpotrivă, purta conversații lungi cu noi „despre viață” și ne oferea ciocolată caldă din cești fine, făcute manual.

— Nu puteți să ne dați pahare simple? întrebuse Manea prima dată când domnul Karapet ne pusese în față o ceașcă de ciocolată caldă și biscuiți Qurabiya.

— De ce? întrebuse domnul Karapet.

— Amândouă suntem cam împiedicate și am putea sparge foarte ușor o asemenea frumusețe, a spus timidă Manka.

După felul în care moțul i se pleoștise într-o parte, îmi dădeam seama că este extrem de emoționată.

— Pentru asta sunt ceștile, zâmbise monsieur Karapet și cu asta ne cucerise necondiționat, pentru totdeauna, inimile feciorelnice.

Monsieur Karapet era fiul unor armeni care scăpaseră în mod miraculos din masacrul de la Erzurum³⁸ și fugiseră pe o navă sub pavilion francez până la Nantes. Printre bunurile rudimentare pe care părinții domnului Karapet reușiseră să le ia în grabă cu ei de pe moșia imensă se afla și centura grea și veche a bunicului său.

Primul val de emigranți este un trib pierdut. Părinții lui Karapet au împărtășit soarta amară a multor refugiați – au acceptat orice slujbă pentru a scăpa din sărăcia fără speranță. Zece ani mai târziu, împreună cu o familie de

³⁸ Localitate din estul Turciei unde în 30 octombrie 1895 turcii au ucis 60 000 de creștini armeni. (N. trad.)

emigranți ruși, au deschis un magazin de dulciuri, „Toutoundjian et Moroz”. Cu timpul, cofetăria a început să fie destul de profitabilă.

Domnul Karapet se născuse și crescuse în Franța, studiasse artele la Ecole Naționale Supérieure des Beaux-Arts din Paris și se căsătorise cu o franțuzoaică, mademoiselle Julie. În ziua nunții lor, Tikin Anus, mama domnului Karapet, i-a dăruit nurorii sale centura veche, înnegrită de vreme.

— Este singura amintire de la bunicul lui Karapet, păzește-o ca pe ochii din cap, a spus ea.

Tânăra Julie a răsucit în mâini centura de piele încrustată cu cruci gregoriene din metal, s-a mirat de darul ciudat și ponosit și l-a vârat în fundul raftului de deasupra dulapului.

— Va trebui să arunc vechitura asta mai târziu, a ridicat ea din umeri. Și din fericire a uitat de cadou.

Monsieur Karapet și doamna Julie au trăit împreună opt ani fericiți. Li s-au născut o fată, Ani, și un băiat, Taron. Într-o zi, în timp ce făcea curățenie, madame Julie a ajuns în colțul îndepărtat al raftului de deasupra dulapului și a găsit centura veche, încolăcită ca un șarpe.

A tras-o afară ținând-o de catarama metalică, a răsucit-o în mâini. „Ce grea este!” A luat forfecuța de manichiură și a tăiat cusăturile de pe dosul de piele al centurii. Firele putrede s-au rupt și pe podea s-au împrăștiat sovereigni de aur cu profilul regelui George al V-lea al Angliei și cervoneți țariști cu profilul lui Nicolae al II-lea.

— Ce bine seamănă, s-a mirat madame Julie, comparând profilurile împăraților de pe monede.

— Karo! s-a grăbit ea să se ducă la soțul ei. Karo!

Madame Julie era însărcinată cu al treilea copil și mergea cu mare grijă – intra pe o parte și se ținea cu mâinile de

burtă. Dar se pare că bucuria descoperirii ei fusese atât de mare, încât la un moment dat a grăbit pasul, s-a încurcat în poalele lungi ale fustei și s-a rostogolit de sus pe scări. Acolo a găsit-o soțul ei, întinsă pe spate, cu brațele în lături, cu abdomenul brusc pietrificat, cu ochii larg deschiși și cu monedele de aur împrăștiate înjur.

Înnebunit de durere, monsieur Karapet și-a lăsat toată averea, a dat cofetăria fiilor lui Moroz, și-a luat copiii în brațe și, odată cu primul val de repatriere, s-a întors în Armenia.

Tânjea după locul unde, conform poveștilor părinților săi, se afla pământul făgăduinței, s-a întors pentru a supraviețui durerii care îi ucisese dorința de a trăi.

— Karapet, spunea Tikin Anus, trecându-și mâna blândă, bătătorită de munca neîncetată, pe obrazul lui. Nu știi cum să desenezi Araratul, pentru că nu l-ai văzut niciodată...

— Karapet, îi spunea tatăl lui, într-o bună zi cu siguranță o să mergem acasă și o să mănânci și tu caise adevărate...

„Și uite că sunt aici, acasă”, s-a adresat în minte monsieur Karapet părinților săi de mult decedați, coborând pe scara avionului în aeroportul din Erevan, m-am întors.

S-a întors acasă, dar s-a trezit în Armenia Sovietică.

La început, lucrătorii unei instituții importante l-au supus unei lungi perioade de îndoctrinare ideologică. „Kaghebiști”, a decis în sinea lui monsieur Karapet, strângând scârbit din buze. Apoi, când s-a terminat cu hârțogăria, a avut în sfârșit posibilitatea să meargă prin orașele țării care era acum a lui. Priveliștea care i s-a deschis în fața ochilor l-a îngrozit. Era o țară total diferită de poveștile pe care i le spusese părinții lui. Aici, școlarii purtau cravate roșii, în toate piețele erau statui ale liderului

revoluției, din magazine lipseau cele mai elementare produse.

A vândut numismaților câțiva din sovereignii englezești pe care îi adusese din Franța în centura bunicului său și și-a cumpărat o casă în orașul Berd, pe dealuri.

— Cu cât mai departe de centru, cu atât mai puțini agenți KGB, a decis el pe bună dreptate.

Monsieur Karapet era prieten cu bunicul meu, refugiat din Armenia de Vest, la fel ca el. Numai că, dacă părinții domnului Karapet fuseseră duși de o navă sub pavilion francez în Europa, bunicul meu fusese salvat de soldații ruși care se retrăgeau. L-au scos de sub o grămadă de cadavre măcelărite – un băiețel de cinci ani, speriat de moarte și plin de sânge.

— Unul dintre soldați m-a înfășurat în șuba lui, mi-a descleștat dinții și mi-a turnat niște vin pe gât, povestea bunicul, și spunea: „Porumbelul meu, porumbelul meu.” Nu înțelegeam nimic din limba rusă, dar îmi amintesc că mama îmi spunea: „Rușii sunt buni, ne vor salva cu siguranță.” Și mi-am încleștat mâinile în jurul gâtului acelui soldat rus și i-am spus „rusul”, iar el mi-a răspuns: „Porumbelul meu, porumbelul meu.” I-am spus „porumbel” și, nu știu de ce, am crezut că așa îl cheamă, și tot drumul i-am spus mereu Porumbel. Și la Ecimiadzin m-a predat la orfelinatul organizat în grabă în biserică, mi-a lăsat toate proviziile, a făcut cruce deasupra mea și a plecat pe drumul său. Nu l-am mai văzut niciodată.

După aceea, când a ajuns într-o poziție destul de importantă, bunicul a încercat să dea de urma salvatorului său, dar nu a reușit să-l găsească.

Manea și cu mine mergeam cu plăcere în vizită la monsieur Karapet. Trăia de mult timp singur. Ani și Taron crescuseră, plecaseră la Erevan, făcuseră studii superioare

și se stabiliseră în capitală. Îl invitaseră și pe tatăl lor să se mute la ei, dar acesta refuzase să plece din Berd.

— Este atât de puțin din această monstruoasă minciună sovietică aici! striga el în receptorul telefonului. Operatoarele de la convorbiri interurbane probabil că leșinau de fiecare dată când auzeau mesajul antisovietic pe care îl striga monsieur Karapet. Stați acolo, printre tovarășii kaghebiști, și pe mine să mă lăsați în pace.

— Tati, se plângea Ani, dar ești absolut singur acolo și nu putem veni să te vizităm des...

— Nu sunt singur, fetița mea. Am tablourile mele cu mine, o liniștea monsieur Karapet.

Drumul până acasă la monsieur Karapet dura aproximativ cinci minute de mers liniștit.

— După legumele alea nesuferite, chiar mi-e poftă de o cacao, a spus Manea visătoare.

— Ciocolată caldă, nu cacao, am corectat-o eu. Nu ții minte cum se numește corect această băutură?

— Ba da, țin minte! Îi spun cacao în fața ta, dar de față cu monsieur Karapet o să-i spun ciocolată caldă, m-a asigurat Manea.

Curând am ajuns acolo. Am vrut să împing poarta, dar Manea m-a apucat de braț.

— Așteaptă!

— Ce este?

— Și postura pariziană?

— Oh, da! M-am lovit cu palma peste frunte. Postura pariziană!

Ne-am lipit cu spatele și călcâiele bine de gard, ne-am ridicat umerii până la urechi și i-am coborât înapoi. Am stat acolo un timp, ca să ne obișnuim cu postura pariziană, apoi, în sfârșit, ne-am desprins de gard.

— Ei, cum arăt? am strâmbat din ochi la Manea.

— Șic și strălucire! a șoptit cu colțul gurii prietena mea.

Mergea de parcă ar fi înghițit un băț și arăta ca o adevărată franțuzoaică. Am împins poarta și am intrat în curte.

Mergeam una lângă alta cu capul ridicat mândru și cu fundul tras înapoi. Gâturile ne erau întinse bine în sus, claviculele ne ieșeau militărește în față și picioarele se mișcau undeva departe, în jos și cred chiar că rămăseseră puțin în urmă. De încordare și de emoție, pășeam crăcănate și respiram cu mare greutate.

— Eu nu mai rezist mult, m-am plâns Maniei.

— Principalul este să ajungem până la scaune, acolo poți să te relaxezi, m-a încurajat ea.

Când monsieur Karapet ne-a deschis ușa, eram practic la ultima suflare.

— Bună ziua, mesdemoiselles, a zâmbit monsieur Karapet.

— Bună ziua, am cârâit noi și am tropăit mărunț din picioare.

Monsieur Karapet s-a dat politicos la o parte ca să ne lase să intrăm în casă. Am trecut pe lângă el și ne-am dus direct la bucătărie.

— Doriți să-mi vedeți tablourile? a întrebat monsieur Karapet, care mergea în urma noastră.

— Nu, am răsuflat noi, am vrea să stăm puțin la masă.

— Bine, a râs monsieur Karapet, atunci o să vă fac niște ciocolată caldă.

— Foarte bine, am acceptat noi binevoitoare, ne-am așezat la masă și ne-am relaxat în sfârșit de dureroasa postură franțuzească, uf!

— Ce mai faceți? Ce noutăți aveți? a întrebat galant monsieur Karapet.

— Astăzi am mâncat legume înăbușite!

— Ce cumplit, a spus monsieur Karapet, ați mâncat și săptămâna trecută!

— Asta i-am spus și noi lui Ba, dar nu a vrut să ne asculte! N-a vrut să ne prăjească niște cartofi, ne-am jeluït noi.

Monsieur Karapet a clătinat din cap cu compătimire. Apoi a deschis frigiderul și a examinat îndelung conținutul acestuia, încercând să-și amintească ce trebuia să ia de acolo.

— Mi s-a uscat gâtul, a spus Manea.

— Ah, da, laptele! a exclamat monsieur Karapet și a scos din frigider un vas cafeniu cu lapte. A turnat un polonic de lapte într-un vas emailat și l-a pus pe un foc mic. Când laptele s-a înfierbântat, a adăugat un baton de ciocolată amară și două lingurițe de cacao. A pus pe o tavă un bol cu napolitane și o zaharniță. Îi urmăream mișcările cu respirația tăiată.

— Narine, aseară am avut o discuție lungă cu bunicul tău, a rupt tăcerea domnul Karapet.

Manka și cu mine ne-am uitat una la alta. Bunicul meu era activist de partid, comunist onest din punct de vedere ideologic; își slujise toată viața cu credință și loialitate patriei, datorită căreia el, orfan de ambii părinți, refugiat din Armenia de Vest, putuse să învețe și să-și facă un rost în viață.

— Dacă nu ar fi fost rușii, am fi dispărut de mult, îi plăcea să repete.

— Nu ai văzut viața adevărată, nu ai văzut nici ruși adevărați!

— Bine că i-ai văzut tu! pufnea bunicul drept răspuns.

— Să știi că i-am văzut! Tot Parisul era inundat de ruși adevărați! se înfuria monsieur Karapet. Rușii adevărați au

părăsit această țară după rușinoasa revoluție, aici au rămas doar conformiștii!

— Și acești conformiști au câștigat cel de-Al Doilea Război Mondial! exclama bunicul. Au zburat în spațiu și au inventat avioane cu decolare verticală!

Manea și cu mine eram deseori de față la aceste certuri și știam pe dinafară toate argumentele părților adverse. Cuvântul „conformiști” ne speria foarte tare, ne băgăm capul între umeri de fiecare dată când bunicul și monsieur Karapet începeau să-i numească pe oameni conformiști. Nu aveam curaj să întrebăm ce înseamnă. „Ucigași, probabil”, presupuneam noi.

Iar acum, când monsieur Karapet ne-a spus că ieri avusese o conversație cu bunicul meu, ne-am crispat imediat.

— Iar s-au certat, mi-a șoptit Manka.

— Da, am murmurat eu.

— Am vorbit despre Stendhal, a continuat monsieur Karapet.

Roșu și Negru, mi-a trecut prin minte.

— Despre Hugo.

— S-au certat dacă a fost un mare scriitor sau un șarlatan.

— Bunin.

— S-au enervat.

— Despre Maiakovski.

Manea s-a agățat de mâna mea.

— Acuși o să spună Marx, a șoptit ea numai din buze.

— Am discutat despre Capitalul.

Asta era! Puteam să ne facem bagajele și să plecăm. Un lucru era clar: ieri, bunicul și monsieur Karapet se certaseră la cuțite. Pentru că știam foarte bine că după Capitalul treceau la Lenin, iar aici începea ce era mai rău.

— Un impostor și un ucigaș! bombănea monsieur Karapet.

— Un mare gânditor și un om derutat! nu era de acord bunicul meu.

— Ne-a vândut pământurile!

— A salvat Armenia de Est!

— A executat familia regală!

— Măcar a avut curajul să-și recunoască greșelile!

Etc. etc. etc. etc.

Era urgent să-i abatem atenția domnului Karapet de la amintirile lui periculoase, altfel s-ar fi putut răzgândi în legătură cu ciocolata caldă.

— Și apoi ne arătați tabloul la care lucrați acum? am bâiguit noi.

— Sigur că vă arăt, a spus monsieur Karapet, lăsându-se ușor distras, și a pus în fața noastră o tavă cu cești aburinde.

Eu și Manea am luat câte o napolitană și am înmuiat-o în ciocolată caldă. Monsieur Karapet s-a încruntat.

— Nu-i frumos să moi napolitane în ciocolată, a spus el.

— Dar biscuiți? a întrebat Manea cu vioiciune.

— Și cu biscuiți e urât. De fapt, nu-i frumos să pui nimic în băuturi.

— Dar străbunica mea încâlzește roșiile în ceai, am încercat eu să joc la cacealma.

Monsieur Karapet aproape că s-a înecat.

— Cum adică roșii?

— Ei bine, am văzut-o cu ochii mei. Și-a făcut un ceai, apoi a luat o roșie, a spus că e rece și a pus-o în ceașca cu ceai. Și când am întrebat-o de ce a făcut așa, a spus că roșia e oricum curată, așa că nu strică ceaiul. E bătrână și face o mulțime de lucruri care după aceea îți fac părul măciucă în cap!

Monsieur Karapet a închis ochii și fața lui a căpătat o asemenea expresie, de parcă l-ar fi durut dinții.

În timp ce el stătea acolo cu ochii închiși, Manka și-a terminat repede ciocolata, și-a șters mustața brună cu palma și și-a lins-o. Am tresărit de încântare – ce prietenă isteată aveam: așa poți obține mai multă ciocolată caldă! Dar n-am putut să-i urmez exemplul, pentru că monsieur Karapet își revenise din șoc și deschisese ochii. Trebuia să termin ciocolata conform regulilor de etichetă și nici chiar ultimul „fiuuu” lung cu care am golit ceașca nu a fost o consolare – a trebuit să-mi șterg mustața de ciocolată cu un șervețel.

Apoi ne-am ridicat de la masă și i-am mulțumit domnului Karapet pentru tratație.

Ne-a dus în atelierul său și ne-a arătat tabloul pe care îl picta. Era portretul unei femei foarte frumoase. Stătea într-un fotoliu cu o pisică roșie ghemuită în poală, zâmbea numai din colțurile buzelor și privea undeva, în spatele nostru. Avea o privire atât de vioaie și de pătrunzătoare, încât ne-am întors să vedem ce zărise ea așa de interesant în spatele nostru.

— Șic și strălucire! a exclamat Maniunea.

— Îhî, am dat și eu din cap anevoie.

Reluasem „postura franceză” și sufeream groaznic din această cauză.

— Mulțumesc, a zâmbit domnul Karapet, și a luat de pe etajeră un album mare – astăzi vom face cunoștință cu Modigliani.

La fiecare vizită, domnul Karapet ne povestea despre pictori, arătându-ne lucrările lor și explicându-ne tehnicile de desen. Nu înțelegeam mare lucru din ceea ce ne explica și luam aceste lecții ca pe ceva de la sine înțeles, considerându-le o anexă obligatorie la ciocolata caldă.

— Uite, cumperi carne dintr-un magazin și îți pun oase deasupra ei, îi explicam eu Mankăi: E aceeași poveste cu monsieur Karapet. Am băut ciocolată caldă și ascultăm și despre Pic... Picasso!

— Nu Picasso, Picassa, mă corecta Manea. Este un om îngrozitor, a rupt totul în cubulețe.

— Și tanti aia ciudată? Cum o cheamă, „Iubitoarea de azbest”³⁹?

— Chiar așa! Ce persoană normală mănâncă azbest?

Modigliani ne-a impresionat până în măduva oaselor. La început, monsieur Karapet ne-a înspăimântat cu cuvântul „expresionism”.

— Ex... cum? a șoptit Manka.

— Un fel de pârsonism.

— Să-ți vină să înnebunești!

Apoi, domnul Karapet ne-a arătat femei goale. Erau întinse pe canapele și își arătau publicului sâni și triunghiurile de păr din locurile rușinoase.

— Nud, ne-a spus domnul Karapet, Modigliani este primul care a cântat trupul feminin dezgolit.

Manea și cu mine ne-am ferit cu greu ochii.

— Deci asta înseamnă nud! am spus eu stânjenită.

— Pfui, ce nerușinată, a spus Manea supărată.

Apoi, monsieur Karapet ne-a arătat portretele soției artistului. Ne-au plăcut foarte mult – avea ochi strălucitori, ușor migdalați, părul roșcat și un gât lung, foarte lung.

— A iubit-o foarte mult, de aceea i-a făcut atât de multe portrete, ne-a spus monsieur Karapet.

O intuiție bruscă ne-a străpuns inimile. Am ridicat capetele din album și ne-am uitat prin atelier. Aproape din

³⁹ Este vorba despre tabloul lui Pablo Picasso, Băutoarea de absint (1901), aflat la Muzeul Ermitaj din Sankt-Petersburg. (N. trad.)

toate tablourile domnului Karapet ne privea aceeași femeie. Avea părul șaten și ondulat, zâmbea numai cu colțurile buzelor și privea puțin distrată în spatele nostru.

— Ați iubit-o foarte mult pe soția dumneavoastră, nu-i așa? a întrebat Manea.

Monsieur Karapet s-a întors la tablourile lui și a suspinat.

— Și încă o mai iubesc, a spus el înăbușit.

S-a ridicat greoi în picioare și s-a îndreptat spre fereastră, iar noi ne-am dat seama brusc cât era de bătrân și de singur.

— L-ai supărat, i-am șoptit Mankăi.

— N-am vrut!

Manka s-a ridicat în picioare, și-a netezit cu mâna creasta războinică, s-a dus la domnul Karapet și i-a bătut în spate cu degetul îndoit, ca la o ușă.

— Vă rog să mă iertați, nu am vrut să vă supăr, a spus ea.

— Oh, nu, iubito, s-a întors monsieur Karapet spre ea, nu m-ai supărat deloc.

— În locul dumneavoastră și eu m-aș supăra, a spus Manea, privind la el mâhnită de jos în sus, și aș fi plâns amarnic mult timp după aceea.

— Trebuie să plecăm! am sărit eu.

Era musai s-o iau pe Manea de acolo înainte să-l facă pe monsieur Karapet să plângă.

— Să mai veniți, ne-a zâmbit domnul Karapet.

— Venim, l-a asigurat Manea, aveți o ciocolată caldă atât de delicioasă!

— Ha, ha, ha, a izbucnit în râs monsieur Karapet, sinceritate copilărească!

— Iar tablourile dumneavoastră sunt minunate, m-am grăbit să adaug.

Am coborât în fugă scările și am ieșit în stradă.

— Manea, ce figură ești! De ce i-ai spus despre ciocolata caldă? Acum va crede că doar pentru asta venim să-l vedem.

— Păi pentru ce altceva? a întrebat Manka.

Ne-am gândit profund.

— Dar ixpârsonismul, asta nu contează? Am întrebat.

Manka a suspinat. Mi-a dat părul după urechi, și-a aplecat capul într-o parte și s-a uitat lung la mine.

— Chiar semeni puțin cu soția lui Muduliano, a șoptit ea gânditoare.

— Cum așa?

— Aveți ochii la fel. Luminoși și privesc în direcții diferite, a conchis Manka.

— Mulțumesc, am spus.

Ce poate fi mai plăcut decât un compliment frumos din partea unei prietene dragi? Aproape nimic. Sau poate încă o ceașcă de ciocolată caldă!

CAPITOLUL 22

MANIUNEA CURĂȚĂ ROȘIILE, SAU CUM L-A VINDECAT TATA DE DEPRESIE PE UNCHIUL IGOR

Odată cu venirea toamnei, în orașul nostru începea o perioadă agitată. La magazinul alimentar nu mai era zahăr, cozile uriașe de la tarabele cu legume îi consternau pe rarii turiști străini care ajungeau în mod miraculos în zona noastră. Berd semăna cu un imens furnicar: oamenii se grăbeau undeva îngrijorați, târau acasă lăzi mari și saci plini de alimente.

Explicația pentru această agitație era foarte simplă – poporul sovietic, epuizat de penurie, se aproviziona pentru

iarnă. Bărbații făceau înțelegeri cu prietenii lor, președinții de colhozuri își cărau trofee obținute de pe câmp – saci de cartofi, varză, morcovi și alte produse și furaje. Femeile pregăteau pentru iarnă borcane cu salată de vinete, cu lecio și adjik, preparau fel de fel de magiunuri, dulcețuri și compoturi.

Din raionul învecinat, Krasnoselsk, veneau intermediari molokani ca să ia comanda pentru murături. După aproximativ trei săptămâni aduceau varză tocată presărată cu coacăze roșii, mere murate, ardei iuți murați și tot felul de alte delicatese.

Molokanii înalți și taciturni, toți ca unul, cu cămăși țesute în casă și pantalonii băgați în ghetete înalte, vindeau murăturile pe care le aduseseră, luau noi comenzi, iar seara se întorceau la Krasnoselsk.

Toamna activitatea era în toi – livezile și grădinile de zarzavat dădeau roade cu o asemenea frenezie, încât oamenii își chinuiau mintea, întrebându-se mereu ce altceva ar mai putea face cu generozitatea naturii.

În pivnițe întunecoase și reci, în butoaie speciale de stejar, fierbea vinul auriu de casă. Tânăr și jucăuș, avea o calitate perfidă – nu avea un gust alcoolic pronunțat. Degustătorul fără experiență putea să bea imprudent cinci pahare dintr-un astfel de vin și să fie încă perfect lucid. Dar apoi băutura își făcea efectul – picioarele refuzau să meargă pe cărare, iar limba i se împleticea în așa hal, încât abia dacă reușea să scoată un muget, și acela cu mare greutate.

În curți, în aer liber, în aparate speciale se prepara vodca de 70 de grade din lemn câinesc, renumită în toată republica.

Aparate speciale este, evident, o exagerare, căci acest monstru din Vechiul Testament nu avea nimic comun cu aparatul casnic de distilat, cunoscut din caricaturi. Era o

construcție mare de metal, alcătuită din mai multe părți aparent incompatibile. Era surprinzător de ușor de asamblat, amintea prin dimensiuni de o locomotivă deraiată, era lăsat fără întrerupere pe un foc mic în aer liber și storcea câte o picătură de vodcă limpede zdrobitoare. De ce zdrobitoare – pentru că rareori reușea un străin să scape fără resuscitare după ce bea o sticlă din această vodcă din lemn cânesc.

Întrucât vodca se obținea într-o perioadă de timp strict definită, iar orașul nostru se afla într-o zonă joasă și era înconjurat din toate părțile de dealuri joase, aerul de deasupra caselor era atât de îmbibat cu alcool, încât păsările se îmbătau în zbor, iar soarele refuza să depășească linia orizontului.

După „recoltarea vodcii” venea timpul să facem jambonul. Pentru jambonul de casă se cumpăra o carne de porc specială, cu firișoare de grăsime, de la un măcelar cunoscut. Cel mai adesea, pentru acest jambon se folosea pulpa din spate. Carnea era condimentată, sărată din belșug, umplută cu usturoi și se lăsa să stea la presă timp de o zi sau două. După aceea era afumată în sobe speciale, cu crengi de ienupăr, și deasupra orașului plutea o asemenea aromă, că locuitorilor le lăsa gura apă de dimineața până seara.

În principiu, după mirosul care plutea deasupra orașului, se putea spune cu ușurință ce anotimp este în Berd. Primăvara mirosea a masă pască – verdețuri tinere, pește fiert și ouă vopsite, vara mirosea a căpșuni, caise și dulceață de nuci, iar toamna... mmm... toamna mirosea ca un vis fericit al lui Gargantua. Pentru că după mirosul de jambon, urma cel de scorțișoară – gospodinele umpleau fel de fel de fructe uscate cu un amestec de diferite soiuri de nuci prăjite, le presărau cu scorțișoară și vanilie și le

duceau departe de ochii copiilor. În caz contrar, astfel de dulciuri erau în pericol să nu mai ajungă pe masa de sărbători. Pe tăvi mari se preparau pere și piersici caramelizate în sirop de zahăr, cu un miros amețitor. În camere răcoroase și bine ventilate „ajungeau la maturitate” rulourile lungi de ciurcihela⁴⁰.

Trimiși din Georgia aduceau sosuri și faimoasele mirodenii georgiene. Condimentele se cumpărau angro și se păstrau în borcane de sticlă. Frigiderele erau pline până la refuz cu sosuri aromate. Pentru că, spuneți-mi, vă rog, cum Dumnezeu să mănânci rață crocantă la cuptor fără narșaraba?⁴¹ Sau păstrăv Sevan, dacă nu-l stropești cu tkemali⁴² acru? Și se poate vorbi despre o tocăniță adevărată de Revelion dacă nu se înnobilează carnea tocată cu un vârf de cuțit de hmeli-suneli?⁴³

Ei bine, e timpul să revenim la povestea noastră. Pentru că m-am cam luat cu vorba când mi-am adus aminte de toamna din Berd...

Într-o zi, într-un astfel de asfințit binecuvântat, tatăl meu a primit o scrisoare de la un fost coleg de clasă și bun prieten, unchiul Igor.

— Ce s-a mai întâmplat? s-a crispat tata.

⁴⁰ *Produs de cofetărie specific georgian, preparat din nuci sau alune învelite în ciocolată, cu suc de struguri sau alte fructe. (N. trad.)*

⁴¹ Sos specific bucătăriei azere, preparat din rodii. (N. trad.)

⁴² Sos specific georgian preparat din prune și cireșe, uneori numai din prune. (N. trad.)

⁴³ *Amestec tradițional specific georgian de condimente, conținând semințe de coriandru, țelină, schinduf, frunze de dafin, mentă și gălbenele. (N. trad.)*

Problema era că unchiul Igor divorțase și accepta despărțirea extrem de greu. Periodic, când durerea devenea absolut insuportabilă, îi scria tatălui meu scrisori lungi și sfâșietoare. Tata umbla apoi o jumătate de zi posomorât și născocea un răspuns vesel pentru prietenul lui. Așa că astăzi, când a primit scrisoarea unchiului Igor, s-a întunecat la față, și-a luat țigările, și-a turnat o cafea și a ieșit pe balcon să o citească.

„Viața și-a pierdut sensul pentru mine”, scria unchiul Igor, „și nu știu dacă voi mai iubi vreodată”.

— Îh, a mârâit tatăl meu.

„Am avut o aventură cu o asistentă de la chirurgie. Nu m-a ajutat.”

— Totuși!

„Am găsit în curte o pisică în trei culori. I-am spus Luja. Mănâncă de stinge, face caca pe șosetele mele. Nu se lasă dresată.”

— Îh, se scarpină tata la ceafă.

„Am făcut un accident, am îndoit o aripă de la Zaporojeț.”

— Ufff...

„Și acum altă nenorocire – nu-i destul că Olea a plecat, nu mă mai lasă nici să vorbesc cu fiica mea.”

— La naiba!

Tata a sărit ca opărit și a plecat de acasă.

— Ce s-a întâmplat? a strigat mama după el.

— Totul e numai din cauza ta! a strigat tata prin gaura cheii.

— Unde te duci?

Mama s-a aplecat pe fereastra din bucătărie. Tata n-a răspuns. S-a repezit cu o expresie atât de înverșunată pe față, de parcă o mitralieră inamică ar fi tras fără milă de după colț, iar el ar fi simțit nevoia urgentă de a-i astupa țeava cu pieptul.

Mama s-a întors spre noi cu o privire nedumerită.

— Ce s-a întâmplat?

— Noi n-am făcut nimic, am spus pentru orice eventualitate.

Între timp, tata dicta la poștă, clipind din ochi, o telegramă fulger.

„Vino încoace virg te vindecăm pct te așteptăm smn excl”

Răspunsul nu s-a lăsat mult așteptat.

„Să-mi spui ce număr porți la pantaloni, îți aduc crimplene⁴⁴ pct ce trebuie pt fete smn întrb”

— Palton pentru Narka, cizmele de iarnă ale Karinkăi s-au stricat, a început să înșiruie mama încântată, să aducă Igor și mâncare pentru bebeluși, pentru că la magazinul „Malâș” nu au decât hrișcă și Sonecikăi nu-i place.

44

— Ah! a oftat tata furios și s-a grăbit să plece la muncă.

Mama s-a repezit la telefon.

— Mătușă Roza, vine Igor, ai nevoie de ceva de la Moscova?

— Sigur că am, Nadia, adu un pix, să facem o listă. Nu vrem pe gratis, îi dăm toți banii înapoi!

Până când tata s-a întors acasă în pauza de prânz, lista luase proporții amenințătoare.

Ce nu era pe ea? Și un costum din stofă de lână pentru nenea Mișa, și douăzeci de sculuri de fire de mohair, un arcuș nou pentru vioara Maniei, și seturi de lenjerie de pat (cinci pentru pat simplu, două pentru pat dublu), și șosete speciale de compresie pentru Ba (mai bine câteva perechi deodată).

⁴⁴ Țesătură cu fibre în relief, variantă de terilenă, lansată în 1959. (N. trad.)

— Iura, crezi că Igor va reuși să facă rost de o formă de copt cu patru despărțituri? Mama se plimba cu lista în mână. Și pot să-l rog să aducă niște decoratiuni frumoase de Crăciun?

Tata i-a luat în tăcere lista și a băgat-o în buzunar.

— Foarte bine, a murmurat el pe un ton suspect de liniștit.

După serviciu, s-a dus la poștă și i-a trimis prietenului său o telegramă:

„Nu trebuie nimic vrgl vino vrgl așteptăm cu nerăbdare pct”

În așteptarea oaspetelui îndurerat, mama a desfășurat o activitate febrilă.

— N-am de gând să fac pregătirile de față cu Igor și să stau ore în șir să sterilizez borcane, a remarcat ea în mod rezonabil. Trebuie să termin totul înainte de sosirea lui.

Și în casă s-a dezlănțuit iadul. Karinka și cu mine am primit o mulțime de sarcini pe care trebuia neapărat să le ducem la îndeplinire. De exemplu, la primul apel al mamei, aduceam de la subsol borcanele în care urma să fie depusă următoarea capodoperă culinară.

— Am nevoie de patru de doi litri și trei de trei litri, ne explica mama.

— Mamă, astea sunt borcanele de doi litri și astea cele de trei litri? arătam cu mâinile înălțimea aproximativă a borcanelor.

— Da, și nu le încurcați!

Ușor de spus – nu le încurcați. Până când ajungeam în pivniță totul ni se învălmășea în cap și, în concluzie, după ce scotoceam pe toate rafturile, aduceam în casă cu totul alte borcane.

— Ce borcane v-am spus să aduceți? ne certa mama.

— Din astea și din alea, arătam noi.

— Și ce ați adus?

Luam borcanele zdrăgănind și ne târâm înapoi în pivniță.

De asemenea, ne revenea sarcina să spălăm fructele și legumele în șapte ape. Și apoi soarta decidea totul pentru noi. Dacă în ziua aceea destinul se întorcea cu fața la noi, mama rostea cuvintele binecuvântate:

„Mai departe mă descurc singură” și ne lăsa să ne jucăm în curte, iar dacă nu, ne pune la muncă. O ajutam fără niciun chef.

— Mami, ne plângeam noi, copiii normali se joacă în curte, iar pe noi ne pui să facem prostiile astea!

Dar mama rămânea surdă la văicărelile noastre.

— Trebuie să terminăm înainte de sosirea lui Igor! repeta ea ca un descântec.

Telefonul suna din sfert în sfert de oră.

— Alo, ofta Manka în receptor, ce faceți voi acolo?

— Curățăm vinetele coapte, și tu?

— Ba a opărit roșiile și mă pune să le curăț de piele!

— Sunt multe?

— Foarte multe. Cred că o sută de kilograme.

— Dar ai timp să ieși la joacă?

— Maria! ne-a spart timpanele vocea tunătoare a lui Ba. Mănânci bătaie cu biciul dacă nu te apuci de treabă chiar acum!

— Am plecat, șoptea Manka în telefon, te sun mai târziu!

Cea mai rea încercare pentru noi nu era să facem treabă în bucătărie, ci să cumpărăm legume. Încă de când Sonecika era foarte mică și mama se temea să o lase singură, noi trebuia să stăm la coadă la magazinul alimentar.

Să mergem la magazinul de legume era o pedeapsă și încercam din răspuț să ignorăm această obligație. Dar în

zadar. Pentru că mama inventase o metodă perfidă de a ne face să mergem la magazinul alimentar fără cârtire. Mai întâi, ne lăsa să ne jucăm în curte și ne adormea în felul acesta vigilența. După un timp, venea și ora răfuielii.

— Copii, ciripea ea cu o voce dulce. Veniți la balcon!

— Mamă, nu mergem la magazin.

— Veniți încoace când vă spun!

Vocea mamei avea inflexiuni metalice. Nu aveam încotro și ne duceam la balcon. Experiența anilor petrecuți alături de ea ne șoptea că este mai bine să nu o contrazicem. Pentru că mama avea mână grea și viteza unui alergător etiopian. Nu puteai fugi prea departe de ea!

— La magazinul de legume au adus vinete. Uitați trei ruble, luați o sacoșă.

Arunca perfid banii la picioarele noastre și se retrăgea în grabă în apartament.

— Aaah, strigam noi închiudate, mami, ce vinete, ce sacoșă! Nu mergem nicăieri!

Zăngănitul ușii de la balcon care se închidea ne semnala că discuția se încheiase. Luam banii și, în hohotele de râs ale prietenilor noștri din curte, porneam spre magazinul de legume.

— De ce trebuie să fim pedepsite așa? se văicărea Karinka. Toți copiii se joacă în curte în timp ce noi stăm o oră la coadă și apoi trebuie să cărăm și vinetele acasă! Și dacă ne vede cineva cu sacoșele?

— Ahhhh, oooh, mă jeleam eu.

Să stai o oră și jumătate la coadă nu era nimic în comparație cu rușinea pe care trebuia să o îndurăm când ne târâm cu cumpărăturile acasă. Pentru că, conform legii ghinionului, era obligatoriu să se nimerească câte un coleg de clasă nedorit care, când vedea sacoșele din care ieșeau

cozi de vinete sau căpățâni de varză, se hlizea și se strâmba în spatele nostru tot drumul.

— Dacă pun mâna pe tine, te omor, șuiera Karinka.

— Mai întâi să mă prinzi, rânjea băiatul răutăcios. De ce vă trebuie atâta varză, aveți iepuri?

— Nu te-a întrebat nimeni, bătea Karinka din picioare. Pleacă, îți spun, că te omor!

— Ha, ha, ha, arătați nemaipomenit, nu se lăsa mai prejos băiatul în căutare de senzații tari.

Karinka arunca sacoșele în mijlocul drumului și se repezea la infractor cu pumnii. Așteptam cu răbdare să-l prindă și să-l schilodească.

Apoi se întorcea și ne continuam drumul. Deoarece mama ne interzisese să cărăm greutăți mari, lăsam legumele în spatele tejghelei la vânzătoare și le căram în mai multe rate. Pericolul de a întâlni un coleg de clasă rău intenționat creștea de tot atâtea ori.

Nici în ziua aceea soarta nu ne-a cruțat.

Ba a sunat și a spus că la magazinul de legume se vindeau ardei capia.

— O să fac adjika, a spus încântată mama și s-a dus după portofel.

— Nuuu, am gemut noi.

— Ba da! a spus mama, ne-a dat banii, ne-a dotat cu o sacoșă și ne-a împins afară pe ușă. Maniunea este deja acolo, Ba a trimis-o și pe ea la magazin.

La magazinul de legume era o coadă lungă și zgomotoasă.

— Fetelor, sunt aici, ne-a făcut Manka cu mâna.

Ne-am înghesuit cu greu până la ea.

— Bună, și-a tras nasul Maniunea, nu-i așa că e minunat? Uitați ce am pățit la mâini!

Și-a întins palmele și mi-a arătat pernuțele încrețite ale degetelor.

— Ați văzut?

— Uau! am exclamat. Nu pățești asta nici după ce zaci într-o baie fierbinte.

— Așa am curățat roșiile, s-a lăudat ea. Am descojit o găleată întreagă!

Am vrut să-i arăt și eu mâinile mele, dar Karinka m-a tras de gluga hanoracului:

— Uitați, uitați!

— Ce este? ne-am strâmbat gâturile.

Marinka de la apartamentul 38 se plimba de-a lungul cozii. Marinka era Marinka, o cunoșteam de mult și eram chiar prietene cu ea. Era o fată bună, deseori împărțea cu noi guma de mestecat – ne-o dădea să mestecăm și noi câte puțin. Ne-am gândit chiar, împreună cu ea, să folosim o lumânare de parafină în acest scop. Am tăiat-o în bucățele și am mestecat-o. Lumânarea avea un gust delicios, dar s-a înmuiat repede în gură și arăta ca o gumă mestecată și răsmestecată. Mai târziu, Ba ne-a jupuit pielea de pe noi pentru asta și n-am mai îndrăznit să facem alte experimente de genul ăsta. În același timp, trecutul infracțional comun ne-a apropiat și mai mult.

Marinka se plimba de-a lungul cozii, fără să acorde atenție nimănui, și ținea în mână întinsă un obiect încântător. Nu știam încă ce este, dar ne-am dorit imediat să avem și noi unul.

— Marinka, am strigat noi, ce ai acolo?

— O bomboană pe băț cu aromă de căpșuni, a spus Marinka.

— Ceee?

Nu ne venea să ne credem urechilor.

— Am spus: Bomboană! Cu aromă de căpșuni! Pe un băț!

Marinka a desfăcut ambalajul transparent și foșnitor, a lins bomboana și a împachetat-o la loc.

Am rămas fără cuvinte. Am stat o vreme înmărmurite, devorând cu priviri avide miracolul de căpșuni roz.

— E bună la gust? și-a revenit în fire Karinka.

— Îhî. Marinka a lins sfidător din nou bomboana. Mi-a adus-o mătușa mea. Este o bomboană de import, cehă!

— Din Cehia? a decis Manka să își arate erudiția.

— Da, din Cesho... Cehoslo... da, din Cehia.

— Și au făcut-o cehii, nu? nu s-a lăsat prietena mea.

— Bineînțeles că cehii, cine altcineva era să o facă? a ridicat din umeri Marinka.

Nu am văzut în viața mea o bomboană așa de frumoasă – era rotundă, mare și strălucitoare, pe un băț mic și galben.

— Marinka, am murmurat, lasă-mă să gust și eu.

— Și mie ce-mi iese de aici? nu s-a pierdut cu firea Marinka.

— Pot să-ți dau caietul meu cu o margaretă pe copertă, i-am propus.

— Pfft, e aproape tot scris!

— Cordeluța cu buburuză, a sugerat Manka.

— Nu, cordeluțele îmi dau dureri de cap.

— Știu! Știu! Știu! O să vină în vizită unchiul Igor, sunt sigură că aduce niște bomboane minunate de la Moscova. Îți dau trei dintre ele!

— Cinci, a spus Marinka fără să tresară.

— Șase, și fiecare dintre noi va linge bomboana de două ori!

— S-a făcut!

A despachetat bomboana și mi-a dat-o mie. Am lins-o cu grijă și i-am dat-o surorii mele. Marinka avea grijă ca nimeni să nu-i lingă în plus bomboana.

— Mmmm, am murmurat noi, e delicioasă!

Apoi am convins-o pe Marinka să stea cu noi la coadă să așteptăm împreună. A pus bomboana în buzunar ca să nu ne ispitească și a început să ne distreze cu poveștile despre fratele ei mai mare.

— Când își face temele, se scobește mereu în nas și își mănâncă mucii!

— Căh!

— Și doarme întotdeauna cu șosetele în picioare, chiar și în toiul verii. Vine acasă cu șosetele murdare și se duce la culcare.

— Căh!!

— Într-o zi s-a dus la baie și a uitat să închidă ușa cu cârligul. Și am intrat peste el!

— Și? I-ai văzut cocoșelul?

— Nu, că era cu spatele la mine. Dar i-am văzut fundul! Are coșuri! Și pe spate la fel!!!

— Ooo, sărmăna de tine!!! Ce oroare!

În semn de recunoștință pentru compasiunea noastră, Marinka ne-a lăsat să mai lingem încă o dată bomboana.

Apoi am cumpărat ardeii și am plecat acasă. Pe drum ne-am întâlnit cu doi dintre colegii mei de clasă. Karinka l-a învins pe unul dintre ei, dar nu l-a putut ajunge din urmă pe celălalt. Făcea atletism și alerga chiar mai bine decât mama noastră.

Două săptămâni mai târziu, a sosit unchiul Igor. Și ne-a adus în dar salam Braunschweig, biscuiți Jubileu și bomboane de ciocolată Scufița Roșie. Am fost cinstite și i-am dat Marinkăi bomboanele de ciocolată promise, iar ea a plecat acasă să-i facă în ciudă fratelui ei. Dar el i-a sucit mâna, i-a luat toate bomboanele și le-a mâncat singur. Iar Marinka a venit la noi plângând în hohote și s-a oferit să ne dea bățul și ambalajul bomboanei cehe în schimbul altei ciocolate. Apoi am desprins eticheta aurită de pe ambalaj și

aproape că era să ne schilodim una pe alta, pentru că fiecare dorea să o aibă. Karinka a avut câștig de cauză, bineînțeles, și timp de șase luni a purtat eticheta „Made în Czechoslovakia” lipită pe ghiozdanul ei. Tata l-a vindecat pe unchiul Igor. Și știți cum l-a vindecat? L-a sunat pe nenea Mișa și i-a spus:

— Igor e aici.

Atât.

Nenea Mișa s-a prezentat imediat. Cu o sticlă de trei litri de vodcă de casă din lemn cânesc. Bărbații au încropit la repezeală niște sendvișuri și au plecat la pescuit sub lozinca: „Fără femei pe o rază de un kilometru.” Pentru unchiul Igor au vrut să ia o vodcă de cereale, dar acesta s-a supărat, spunând:

— Cum așa, voi să beți vodcă de casă și mie să-mi dați vodcă guvernamentală?

— Igor, ceea ce e bun pentru un armean e rău pentru un rus, l-a avertizat tata cu sinceritate.

— Nu vreau să aud nimic, se încăpățâna unchiul Igor.

— Miroase-o mai întâi, după aceea să ceri. Nenea Mișa a deschis sticla.

— Brrr!

Unchiul Igor și-a băgat nasul în sticlă, dar nu a dat înapoi.

— Igor! a făcut tata o ultimă încercare de a-l aduce la sentimente mai rezonabile pe prietenul său.

— Iura? s-a împotrivit unchiul Igor.

— Fă cum vrei.

Apoi tata și nenea Mișa au urcat în Vasea undițele de pescuit, proviziile și pe oaspetele îndurerat de la Moscova și au plecat spre lac, ca să bea vodcă în timp ce pescuiau. S-au întors noaptea târziu. S-au certat îndelung în pragul ușii, dacă să-l ducă pe unchiul Igor în casă cu picioarele înainte

sau cu capul înainte. Așa că l-au târât pe lateral, l-au așezat în pat și l-au vegheat toată noaptea. Spre dimineață, l-au resuscitat, dar vreme de încă două zile unchiul Igor a fost slăbit și a mâncat doar piure pentru bebeluși și supă de pui.

Mama îl hrănea cu lingurița și îi era milă de el.

— Igor, de ce te-ai luat după nebunii ăștia și ai băut vodcă din lemn câinesc? a clătinat ea din cap.

— N-am știut, a bâiguit unchiul Igor, nici nu bănuiam ce e. E îngrozitoare! A doua zi m-am îmbătat cu propria mea vomă!

A plecat după o săptămână.

— Mă întorc la Moscova, îmi iau încă o săptămână fără plată și mă duc la un sanatoriu să-mi vindec ficatul, a promis el la despărțire.

— Să mai vii pe la noi, l-a îmbrățișat tata pe prietenul său.

— Mulțumesc, a spus unchiul Igor, mai vin neapărat. Dă-mi timp să mă vindec de această călătorie.

O lună mai târziu, tata a primit o scrisoare. „Am învățat-o pe Luja să facă caca la WC”, se lăuda unchiul Igor.

— Bravo! a mârâit tatăl meu.

„Am vândut Zaporojețul. Mai economisesc puțin și cumpăr un Jiguli.”

— Așa mai vii de acasă, a spus tata.

„Am avut o aventură cu asistenta de la salonul de masaj. M-a vindecat de sciatică.”

— Heh!

Tata s-a frecat la șale.

„Fiică-mea și-a petrecut weekendul la mine acasă. A făcut cartofi prăjiți, a ars priza. Știi, lura, sunt fericit!”

Tata avea lacrimi în ochi.

„L-am vindecat”, și-a spus el cu mândrie.

Apoi s-a încruntat profilactic și s-a întors spre mama:

— Nevastă, dacă nu-mi faci un masaj la șale în fiecare seară, după aceea să nu te plângi!

— Pe tine nici un masaj pe circumvoluțiuni nu te ajută, nu i-a rămas mama datoare cu răspunsul.

CAPITOLUL 23

MANIUNEA CITEȘTE O REVISTĂ DE MODĂ POLONEZĂ, SAU DE UNDE ÎI CRESC MÂINILE LUI NENEA MIȘA

Totul a început atunci când Maniunea a stricat aparatul de ras electric al tatălui ei. Era un aparat de ras de import, foarte frumos, și se numea Braun. Nenea Mișa visa de mult timp la unul și, renunțând la economii, îl cumpăraseră cu o grămadă de bani de la Tevos, un speculant care vindea la negru produse deficitare.

— Nu e niciun fel de Braun, a pufnit Manka, uitându-se în cutie. E o chestie ciudată, a pufnit ea. Este făcută din fier. Și are și un fir. Vreau și eu Braun. Tati, ce înseamnă Braun?

— Este numele companiei, i-a explicat nenea Mișa. Aceste aparate de ras țin foarte mult timp. Toată viața. Și cel mai important, nu prezintă niciun pericol.

— Deci n-o să ai bucățele de hârtie igienică pe față dimineața?

— Nu.

— Fiule, ăsta nu e un argument. Ție îți cresc mâinile de unde se termină, hm, intestinalele altora. Și cu un Braun poți să te rănești, a pufnit Ba.

Nenea Mișa a trântit în tăcere carcasa aparatului de ras electric și l-a dus în camera lui. Nu avea de ce să-l ascundă. Pentru că zilele trecute se remarcaseră din nou prin faptul că

smulsese dulapul de bucătărie din perete și se prăbușise cu el pe jos. Și, de fapt, nu trebuise decât să strângă șuruburile de la ușa care se bălăbănea.

Ba îl scosese apoi pe nefericitul ei fiu de sub grămada de moloz și îl săpunise zdravăn cu cuvinte îngrozitoare. Iar nenea Mișa scuipa cioburi din serviciul de masă ceh și mormăia că îi alunecase scaunul de sub picioare și fusese nevoit să se agate de dulap ca să nu cadă.

Acum, în locul dulapului distrus, se află o reproducere a tabloului Alionușka de Vasnețov, iar Ba, de fiecare dată când dă cu ochii de ea, începe să fiarbă.

— Nu am altceva mai bun de făcut decât să-ți admir mutra aia tristă, o certa Ba pe Alionușka. Și asta pentru că cineva are două mâini stângi!

Ca să fiu sinceră, am greșit cronologia. Nu a început de la aparatul de ras electric Braun și nici măcar de la dulapul de perete distrus, ci de la faptul că Marinka de la apartamentul 38 primise o revistă de modă. Una poloneză. Cu câte o fată frumoasă blondă pe fiecare pagină. Fetele prezentau ținute rafinate, zâmbeau cu buzele rujate și arătau ca niște prințese din poveste. Marinka ne-a arătat revista de la distanță, fără să ne permită să o atingem cu mâna.

— Nu știi niciodată, a spus ea, poate că ai mâinile murdare și pătezi paginile. Sau le șifonezi, a adăugat ea fără să tresară când i-am arătat că avem mâinile curate.

Oftam și gemeam în timp ce priveam revista de la o distanță sigură și visam să ne transformăm în frumuseți poloneze. Și să privim languros, cu picioarele ușor într-o parte, astfel încât genunchiul să se vadă prin crăpătura rochiei.

— Șic și strălucire, a suspinat Manka.

— Da, ne înfioram noi.

Dar Karinka spunea că suntem niște proaste și că nu știm ce înseamnă o femeie frumoasă.

— Ce, astea se cheamă frumoase? Izolda Saakean este o adevărată frumusețe, fetele astea nu sunt decât piele și os!

Ne-am privit una pe alta în tăcere. Izolda Saakean era campioana la lupte libere a orașului nostru și îi învingea cu ușurință pe toți adversarii pe care îi întâlnea în drumul său de sportivă. Și la toate categoriile de greutate. Ba chiar și pe antrenorul ei, Valeri Stanislavovici, reușise odată să-l schilodească la un antrenament. Antrenorul a stat în ghips o lună, apoi s-a dus la un sanatoriu să-și refacă sănătatea. Izolda era tot timpul bosumflată, mormăind că nu o făcuse intenționat, că „Valeri Stanislavîci și-o făcuse cu mâna lui”.

Așa că, din prudență, nu ne-am certat cu privire la frumusețea Izoldei, niciuna dintre noi nu voia să stea în ghips timp de o lună.

— Și ea este foarte frumoasă, a spus Marinka cu diplomație și a început să povestească conținutul din revista poloneză.

Articolul fusese tradus pentru Marinka de mătușa ei, care era foarte deșteaptă și vorbea șapte limbi străine.

— Nicio fată care se respectă nu ar accepta să aibă păr pe ea, uite, așa scrie aici, a spus Marinka.

— Și atunci ce fac fetele astea? Se bărbieresc?

— Nu știu ce să zic, dar am văzut-o pe mama cum se rade pe picioare. Cu briciul lui tati. Și apoi tata a strigat că nu era gigi... nenic, iar mama a spus că se spală pe picioare mai des decât se spală tati pe față. Așa că mai este încă o problemă, încă o întrebare – ce este giginenic pentru cineva.

— Ce înseamnă gigi... nenic?

— Nu știu. Poate că e un fel de boală? a suspinat Marinka și s-a scărpinat la picior. Poate că și eu sunt bolnavă.

Ne-am uitat una la alta, dar nu ne-am îndepărtat de ea. Pentru că dacă ne-am fi îndepărtat mai mult, ar fi trebuit să ne uităm cu binoclul.

— Păi și mama mea se rade pe picioare, și mătușile mele la fel, am ridicat din umeri. Dar mătușii mele Jeanne, de exemplu, îi crește un puf deasupra buzei de sus. Uite, chiar aici – mi-am băgat degetul sub nas – și ce, trebuie să se bărbierească și acolo?

— Nu arăta pe tine, să nu-ți crească și ție mustață, m-a plesnit Manka peste braț.

— Bineînțeles că trebuie să o razi. Marinka a pus revista într-o pungă de celofan mototolită. Gândiți-vă și voi – e foarte jenant când ești fată și ai păr peste tot!

— Dar Ba a mea nu se bărbierește pe picioare, a suspinat Manka. Nu prea are păr pe picioare, dar uneori îi mai apar câteva fire lungi, lungi. Nici măcar tata nu are părul atât de lung pe piept! Am încercat să-i smulg unul odată, dar Ba mi-a ars o palmă peste ceafă și mi-a spus să nu mai fac. Asta pentru că o durea foarte tare.

— Am să-ți spun ceva, a pufnit Marinka, în primul rând, Ba a ta nu e fată. Nu-i așa? Da. Și în al doilea rând, picioarele ei sunt acolo jos și nu se văd foarte bine. Bunica mea are o mustață așa de mare, că tata îi spune Ceapaev pe la spate. Chiar așa îi spune mamei – „a sunat Ceapaev”. Sau Vasili Ivanîci. Și mama spune atunci că mama lui este leit Karlamax.

— Cine?

— Karlamax. Un bătrân cu barbă, fratele meu mi-a arătat portretul lui. Păros ca naiba!

Și am jurat solemn pe revista poloneză să nu ajungem niciodată la fel de păroase precum Karlamax. Asta a fost.

Și atunci nenea Mișa a dărmănat dulapul din bucătărie, iar Ba nu l-a putut ierta multă vreme și înșira din oră în oră ce pierderi suferise:

— Setul de cafea din Cehia. Pe care l-am adus de la Novorossiisk. Faia Jmailik a trebuit să stea la coadă 24 de ore ca să pună mâna pe două! Și tu ai stricat totul într-o secundă, nătărăule! Și statuetele de ceramică din seria „Popoarele Uniunii Sovietice”. Ai spart o uzbekă cu codițe, un cioban kârgâz cu o oaie și o moldoveancă cu ulciorul pe umăr! Și cel mai important – aici Ba trecea la ultrasunete – ai spart castronul de lapte! Și asta era singura amintire de la bunica ta!!!

Nenea Mișa mișca vinovat din sprâncene și își petrecea tot timpul liber sub capota lui Vasea. Se ducea în casă doar atunci când era absolut necesar – ca să mănânce sau ca să doarmă. Se uita pe furiș la emisiunea sportivă din programul „Vremea”, dând sunetul încet și apropiindu-se de ecran. Și își ascundea aparatul Braun în cele mai imprezvizibile locuri, ca să-l știe în siguranță. De exemplu, în cutia de sub cizmele de iarnă ale Maniei, pentru ca Ba, într-un acces de furie, să nu-l arunce pe fereastră. Dar acum se bărbierea cu o incredibilă încântare și își lăuda foarte mult aparatul de ras electric. Își rotunjea buzele în formă de „O” sau „U” și mișca maxilarul într-o parte sau alta, apăsându-și pe față aparatul zbârnâitor. Manka stătea deoparte, admirându-l pe tatăl ei și repetând automat grimasele acestuia.

Și apoi Manka s-a otrăvit. De-adevăratelea. Vomita și avea febră. Nu voise să se otrăvească, dar mâncase prea multă sfeclă murată. Și stomacul ei se răsculase împotriva mâncării necunoscute.

Iată cum s-a întâmplat.

Mătușii Valea, vecina lui Ba, i se născuse de curând un nepot, Petros, iar mătușa Valea se schimbase total. Dacă înainte era permanent în conflict cu toată lumea și avea reputația că este mereu furioasă și răzbunătoare, acum se transformase într-o bunică iubitoare. Era topită după nepoțelul ei, se lăuda cu el și făcuse pace cu toți dușmanii ei de moarte, inclusiv cu dușmanul numărul unu – Ba. Dacă înainte nu trecea o săptămână fără insulte și invective reciproce, acum între ele domnea pacea.

— Roza, vino repede, te implor! Mi se pare că avem mucus în caca. Ah, ah, suntem bolnavi! trâmbița mătușa Valea de la ea din curte.

Ba tresărea de fiecare dată când o auzea țipând.

— Valea, de ce țipi? bombănea Ba. Oamenii nu te vor înțelege! Arată-mi ce caca a făcut. Unde vezi tu mucus? Caca normal și miroase normal. N-ai de ce să-ți faci griji.

Și întrucât doamnele noastre erau categoric incapabile să vorbească încet, locuitorii din blocurile învecinate erau întotdeauna la curent cum făcuse caca astăzi micul, dar bravul Petros.

În general, Petros se dovedea a fi un tânăr foarte serios și de nădejde – în doar câteva săptămâni, avea obrajii dolofani și grași și nu-și permitea sentimentalisme inutile. Plângea foarte rar, iar dacă ceva îl nemulțumea, mârâia supărat.

— Crește și se face bărbat, se bucura mătușa Valea.

Manka și cu mine veneam adesea să admirăm copilul. Era incredibil de drăgălaș și foarte nostim când era înfășat strâns. Pentru că, atunci, obrajii lui mari ieșeau războinici din scutece.

Și în acea zi nefericită, când am văzut-o pe mătușa Valea plimbându-se prin curte cu căruciorul, ne-am dus să o salutăm.

— Scumpete, ne-am uitat în cărucior, îți amintești de noi?

Petros a meditat profund umflându-și obrazii și s-a uitat cu amândoi ochii spre rădăcina nasului.

— Mătușa Valea, este sașiu, și ai spus că asta o să treacă, am spus eu supărată.

— O să treacă, nu-ți face griji, m-a liniștit mătușa. Copiii mici nu pot să privească imediat la un punct fix. Uneori, ochii lor se îndreaptă în direcții diferite.

— Poate că nu primește mâncare potrivită, am insistat. Cu ce îl hrăniți?

— La sân.

— Al dumneavoastră? am făcut ochii mari eu și Manka.

— Nu, bineînțeles că nu, a răs mătușa Valea și și-a desfăcut brațele surprinsă. Dar ce fel de copii sunteți voi? În fiecare zi, aveți un nou record!

— Ba spune că suntem degenerate, am țopăit noi fericite în jurul căruciorului, cu noi nu te plictisești niciodată, da, da!

— Nu mai țopăiți așa, că speriați copilul, ne-a oprit mătușa Valea.

Ne-am uitat din nou în cărucior. Petros era întins pe spate, își ronțaia serios buzele și încerca să își pună ochii la loc.

— A făcut caca astăzi? am continuat noi conversația de salon.

— Bineînțeles. Ochii mătușii Valea scânteiau de mândrie pentru nepotul ei. Mănâncă și face caca, mănâncă și face caca.

— Mamă, ce tot vorbești acolo? a spus mătușa Mariam, ieșind din casă. Ce-o să creadă fetele despre mine?

— Bună ziua, mătușă Mariam, nu mai suntem copii mici și înțelegem că dumneavoastră faceți caca doar o dată pe zi. Asta dacă nu cumva aveți diaree.

Manka și-a băgat nasul în castronul pe care mama lui Petros îl ținea în mâini.

— Dar ce faceți cu un castron gol?

— Haideți cu mine în pivniță, să mă ajutați cu sfecla roșie, a fost fericită mătușă Mariam să schimbe subiectul.

Mi-a întins castronul, iar Manka s-a bosumflat imediat.

— Vreau să ajut și eu!

— Uite capacul castronului pentru tine, am spus și i-am întins capacul.

— Ura, Narka, nu ești lacomă și ești prietena mea cea mai bună, m-a sărutat Manka pe obraz.

Am fost atât de bucuroasă, încât i-am dat și castronul, ceea ce, ca să fiu sinceră, am regretat. M-am îndreptat spre pivniță cu sentimente îndoite. Pe de o parte, eram încântată să fiu cea mai bună prietenă a Mankăi, dar pe de altă parte, îmi era ciudă că ea avea totul și eu nimic.

Pivnița era mare și întunecoasă și arăta ca peștera lui Aii Baba. Era luminată de o lampă veche cu gaz, iar în colțuri se aflau niște vase pântecoase de lut, goale. Nu m-am putut abține să nu frec lampa – poate că iese vreun duh din ea!

— Ai grijă, sticla e fierbinte, m-a avertizat Mariam.

Manka a străbătut seriosă pivnița în lung și în lat, apoi, cu o privire de expert, a bătut cu degetul îndoit într-unui din vase.

— Aici țineți aur și bijuterii?

— Da, a spus mătușă Mariam, uite, chiar acum o să scot puțin aur.

Și a început să scoată din ulciorul cel mai mic ceva închis la culoare, care mirosea a mirodenii și a usturoi.

— Ce miros! Ce-i asta?

— Sfeclă murată. Am făcut-o după o rețetă veche a molokanilor. Vă place sfecla?

— Ne place, am mințit.

— Foarte bine. Mătușa Mariam a înclinat vasul. Maniunea, pune castronul dedesubt ca să turnăm și niște saramură, să nu se usuce sfecla.

— Șic și strălucire, a spus Manka adulmecând mirosul înțepător de saramură, acum nici nu știu ce miroase mai bine – sfecla murată sau săpunul pentru copii cu aromă de căpșuni.

Apoi am intrat în casă. Eu mergeam în față, duceam castronul și îmi spuneam că nu trebuie să fii niciodată invidios.

— Uite, așa se spune în basme, dacă faci un bine, acesta ți se întoarce, i-am șoptit Mankăi. La început ți-am dat eu ție castronul, acum mi l-ai dat tu mie.

— Asta pentru că eu sunt ca din basme, a spus ea.

Mătușa Mariam a pus masa și ne-a servit cu sfeclă roșie murată.

Mie nu mi-a plăcut sfecla, așa că am mâncat niște pâine și brânză, dar Manea a fost încântată. A mâncat și a mâncat și nu se mai putea opri.

— Manecika, vrei să mănânci și niște cartofi? A spus mătușa Mariam îngrijorată. Nu trebuie să mănânci atât de multe murături!

Dar Manka nici nu a vrut să audă.

— Mmm, ce delicios, ronțăia ea sfecla, nu am mâncat niciodată ceva așa de bun!

În câteva minute, prietena mea a mâncat tot bolul, chiar și căței de usturoi și ierburile cu care se condimentase din abundență saramura. În entuziasmul ei, era gata să mestece și o frunză de dafin, dar mătușa Mariam i-a luat-o. În

schimb, Manka nu s-a pierdut cu firea și a băut toată saramura, cu tot cu boabele de piper negru.

Mătușa Mariam nu a avut încotro, s-a dus din nou în pivniță să aducă încă o porție de sfeclă roșie. Probabil că Maniunea ar fi mâncat-o și pe aceasta, dar ne-a strigat Ba și am fugit acasă.

Iar după un timp, Mankăi i s-a făcut rău. Atât de rău, că i-a crescut temperatura. Ba țipa și urla. A sunat-o pe mătușa Valea ca să afle ce mâncase Manka și biata mătușă Mariam a venit la noi cu lacrimi în ochi.

— I-am spus să nu mai mănânce atâtea murături, dar nu m-a ascultat!

Ba i-a făcut imediat Mankăi o clismă, mai întâi cu apă caldă, apoi cu infuzie de mușetel. Manka a fugit la toaletă și a dat vina pe mine:

— Dacă ai fi mâncat și tu sfeclă roșie, ar fi rămas mai puțin pentru mine! Și nu m-aș fi intoxicat!

Apoi Ba a făcut o soluție slabă de permanganat și a pus-o pe Manka să o bea.

— Bleah! a făcut Manka, are un gust oribil.

— Dar are aceeași culoare cu sfecla, a zâmbit Ba. M-a pus și pe mine să beau un pahar din ea.

— Dar eu de ce? am ripostat.

— Pentru orice eventualitate!

După ce m-a servit cu permanganat, mi-era teamă că Ba îmi va face și mie o clismă, pentru orice eventualitate, așa că am dat să plec acasă. Dar Manka voia să sufere în prezența mea.

— Citește-mi din Crimele din Rue Morgue⁴⁵, a spus Maniunea îmbufnată.

⁴⁵ Povestire a scriitorului american Edgar Allan Poe (The Murders in the Rue Morgue, 1841), considerată drept prima povestire a genului polițist. (N. trad.)

Știa că îmi era din cale-afară de frică de romanul ăsta și încercam să-l evit.

— Mai bine îți cânt ceva.

— Nu vreau. Vreau Crimele din Rue Morgue. Ia cartea de pe raft, mă întorc imediat, mă reped până la baie, a spus ea.

Am oftat și am întins mâna spre cărțile lui Edgar Allan Poe. „Ce era în capul acestui om când a scris asemenea povestiri oribile?” m-am întrebat. „Probabil că dormea și vedea cum un urangutan intră pe horn și îi sucește gâtul.” M-am speriat atât de tare de propriile mele gânduri, că am fugit la baie să văd cum se simte prietena mea.

Maniunea ședea pe toaletă și plângea de mama focului.

— Ce-i cu tine? m-am speriat eu.

— Narkaaaaa, uite, am păr pe brațe.

— Unde?

— Aici și aici, mi-a întins Manka brațele. Vezi?

M-am uitat cu atenție. Într-adevăr, brațele Maniei erau acoperite cu un puf auriu rar.

— Oooh! plângea prietena mea, uite ce păroasă sunt!!!

— Nu ești păroasă, uite, și eu am pe brațe un pufuleț tot așa, vezi?

Mi-am băgat mâna sub nasul ei.

Dar pe Manka nu o poți convinge atât de ușor. Dacă a început să plângă, o să plângă până îi secătuiesc lacrimile. Și acum plângea atât de tare, încât lacrimile i se revărsau în cascadă.

— Nu te creeed, mă minți!

— Îți jur! Uite, îmi fac cruce pentru tine, și m-am împuns neîndemânatică în burtă.

Manka a mai plâns puțin ca să nu se dezmintă, apoi și-a șters lacrimile și s-a agățat de mâna mea.

— Păi da, și tu ai păr, a suspinat ea, trebuie să născocim ceva, așa nu se poate.

- Ce să născocim?
- Hai să ne radem pe brațe.
- Cu ce? m-am speriat eu.
- Cu aparatul vechi de ras al tatei.

Și-a tras chiloții pe ea, a tras apa și și-a săpunit mâinile cu o privire îndurerată. Pe fundul Manecikăi rămăsese un semn roz de la marginea vasului de toaletă. L-am împuns cu degetul.

- Ce faci? s-a întors.
- Ai un semn pe fund. Te doare?

— Nuuu. Manka s-a răsucit în jurul fundului. Mă mănâncă. Păcat că nu am ochi la spate, altfel aș fi văzut și eu ce am acolo.

- Fetelor, ce faceți aici?

Ba a aruncat o privire în baie.

— Manka era la toaletă, iar eu stăteam lângă ea, am spus eu.

Ba a pipăit fruntea Manecikăi.

- Ai plâns, Maria?

— Nu, mi-a intrat săpun în ochi când m-am spălat pe față, a spus Manka imediat.

Am răsuflat ușurată. Dacă Manka minte din nou cu virtuozitate, înseamnă că e mai bine.

— În regulă, treci în dormitor. Nu mai alerga prin casă în chiloți. Și o să-ți aduc mai târziu niște ceai gol și pesmeți. Asta e tot ce mănânci azi!

- Pot să mă duc acasă acum? am întrebat.

Ceaiul gol și pesmeții chiar că nu mă ademeneau.

— Nu pleca, te rog, a scâncit Manka. Ba, spune-i că sunt bolnaaaavă și ea vrea să mă părăsească! Ca să sufăr de una singurăăăăă! Trădătoarea!

— Narka, avem clătite cu carne. Rămâi? a întrebat vicleană Ba.

— Dar ce ziceai de ceai cu pesmeți?

— Ceaiul cu pesmeți este pentru Manea, ea nu poate mânca nimic. Dar ție îți fac clătite. Ce zici de asta?

— Ura! am sărit eu în sus.

— Foarte bine, a îngânat Ba.

Ne-a dus în dormitor, a băgat-o pe Manea în pat, a învelit-o bine din toate părțile cu pătura și mi-a dat cartea cu poveștile Fraților Grimm.

— Citește-i povestea asta, a arătat ea la întâmplare în cuprins. Și aveți grijă ce faceți, a mârâit amenințătoare.

— Suntem cuminți, suntem bine, am spus eu imediat.

De cum s-a dus Ba la bucătărie să facă clătite, eu și prietena mea ne-am strecurat din nou afară din dormitor. Ne-am furișat pe lângă perete la baie, am tras în tăcere zăvorul și am scos paharul cu instrumentele vechi de bărbierit, care fusese pus deoparte pe un raft mai îndepărtat pentru că devenise inutil. Am udat pământul, l-am dat prin săpun și ne-am săpunit mâinile. Apoi ne-am bărbierit cu grijă una pe alta. Și nu ne-am tăiat nici măcar o dată.

— De ce se bărbierește tata atât de prost? s-a mirat Manea. Are mereu câte-o tăietură pe față. Iar noi am reușit de prima dată.

— Să ne radem mustățile?

— Sigur că da. Și mustața, și barba. E mai bine să te razi acum, ca să nu ajungi ca ăla, cum îl cheamă, moșulețul ăla cu barbă!

— Lenin?

— Da, dar Marinka îi spunea altfel. Închide ochii, ca să nu-ți intre săpun, a spus Manka severă și a început să mă dea cu săpun pe față.

— Și o să mă razi și pe frunte? am mormăit, încercând să nu-mi desfac buzele.

— Sigur că da, numai nu te mai mișca.

— Să nu-mi atingi sprâncenele.

— Știu ce fac!

M-a ras pe față în câteva secunde.

— Spală-te, acum o să mă razi tu pe mine.

Ne-a luat cam douăzeci de minute să ne facem să arătăm ca viitoarele frumuseți poloneze și am răsuflat ușurate.

Ne-a plăcut foarte mult să ne bărbierim. Nu ne-a durut deloc și a fost chiar distractiv. Așa că, în entuziasmul nostru, am decis să bărbierim și iepurașul de pluș al Mankăi. Am vrut să știm cum arată iepurașii goi.

Dar iepurașul, spre deosebire de noi, nu ceda în fața unei lame de ras. Oricât ne-am străduit să-l bărbierim, blana a rămas pe el de parcă era lipită.

Așa că Manka a fugit să aducă aparatul de ras electric al lui nenea Mișa.

— Este de import, îl va rade imediat, m-a asigurat ea. Tu să ții bine iepurele, ca să nu se rupă.

A pornit aparatul de ras electric și a început să bărbierească iepurele. Evident, lui Braun nu i-a plăcut blana iepurelui. Bâzâia nemulțumit și, nu știu din ce motiv, vibra violent. Manea îl ținea strâns cu ambele mâini și îl plimba peste jucărie în lung și în lat. Deodată, s-a simțit un miros neplăcut de ars, aparatul electric de ras a strănutat de câteva ori și s-a oprit.

— Nu cumva s-a stricat? s-a speriat Manka.

A răsucit aparatul de ras în mâini, a apăsat pe butoane. Braun tăcea perfid. Maniei i s-a lungit fața.

— Nu se poate, tati a spus că Braun durează o viață întreagă!

— Poate că e o viață foarte scurtă? am sugerat.

Am ascuns în tăcere iepurașul desfigurat sub pat și aparatul de ras în husă. Eram într-o dispoziție proastă și ne saturaserăm de viață.

— Tata o să ne omoare, a suspinat Manka. Narine, poate că ar trebui să pleci acasă acum? Știi, ca să nu o încasezi și tu!

M-am gândit intens. Nu aveam chef să o încasez. Dar ar fi fost o trădare să o las pe Manka singură.

„Și apoi”, m-am gândit eu, întinzându-mi lacrimile și mucii pe fața proaspăt bărbierită, „oricum mă vor pedepsi, dar măcar mănânc clătite cu carne!”

— Rămân, am suspinat.

— Mulțumesc, Narka, ești o prietenă adevărată, m-a îmbrățișat Manka.

Apoi, în așteptarea bății inevitabile, am stat ascunse în cameră.

Dragii mei, sperați că am scăpat? Nicidecum! Bineînțeles că am încasat-o. Dar nu de la nenea Mișa, ci de la Ba. Pentru că, chiar înainte de sosirea fiului ei, s-a dus în baie și, după urmele proaspete, i-a descoperit pe făptași.

Mai întâi ne-a ținut la zid și a trebuit să-i spunem totul – și despre frumusețile poloneze, și despre bătrânelul cu barbă care este Lenin, dar îl cheamă cumva altfel, că ambele bunici ale Marinkăi au mustață, dar tu, Ba, nu ești mustăcioasă, numai pe picioare ai câteodată fire lungi, dar nu se văd, mai ales când s-a făcut întuneric de tot.

Ba ne-a bătut cu firul de la Braun-ul stricat, iar apoi i-a spus mamei la telefon că, Nadia, degeneratele astea au scrântit-o din nou... Ce?... Ce a făcut Karinka?...

De unde a luat praștia?... Zici că a făcut-o singură?... Și ochii lui Rubik sunt încă la locul lor?... Ei bine, ar trebui să fie fericit, un cucui pe frunte încă e bine... Și cu ce a tras în el? Cu o bucată mare de șindrilă? Păi aia nu e praștie, e catapultă!

Apoi Ba a pus telefonul în furcă, a băut toată valeriana și a venit să ne sperie.

— Asta este, acum o să vă crească păr pe brațe și pe față și o să arătați ca monstrul din desenul animat Floarea purpurie. Vă amintiți cât era de păros? Așa vă trebuie!

Manea și cu mine plângeam neconsolate, și era atât de greșos, încât am renunțat chiar și la clătitele cu carne.

Și lui Ba i s-a făcut milă de noi și a spus că în aparatul de ras vechi nu era lamă, așa că ni-l trecuserăm pe brațe și pe față numai așa, degeaba.

— Ce proaste! a spus ea.

Și când nenea MiȘa s-a întors de la serviciu, Ba i-a spus imediat că Braun îi urase toate cele bune la despărțire, iar nenea MiȘa mai întâi și-a plâns aparatul distrus, apoi ne-a chemat și ne-a spus că suntem pedepsite pe vecie.

Aparatul de ras electric a fost reparat cum s-a putut mai bine la fabrica de relee. Dar acum rădea cum știa el și zgâria fără milă.

Iar eu și Maniunea eram foarte rușinate de comportamentul nostru și am jurat să nu mai facem niciodată năzbâtii. Niciodată. Și nu ne-am încălcat jurământul. Timp de trei zile întregi.

E foarte greu să te porți exemplar, când ai o surioară precum Karinka.

CAPITOLUL 24

MANIUNEA AFLĂ DE UNDE VIN COPIII, SAU CUM ERA BA

CĂTPE-AICI SĂ O LASE ORFANĂ PE RITKA DE LA 35

Fiecare fetiță visează la o „rochie de prințesă”. De ce vă mirați așa? Nu știți ce este o „rochie de prințesă”? Atunci nu ați fost niciodată fetițe! Și nu ați visat niciodată la rochiile minunate pe care le purtau prințesele. Și toată această frumusețe strălucea nemilos în soare, cu mii de sclipiri de aur și de argint. Iar trena rochiei era lungă, lungă, dintr-o dantelă ca o spumă și o duceau niște copilași cu chipuri de înger.

Acum imaginați-vă tabloul următor. Mergi, să spunem, la o lecție de pian la școala de muzică. Fluturi un dosar de carton mizerabil, legat cu niște panglici gri urâte. Pe dosar, cheia sol urât tipărită. Înăuntru sunt studiile lui Czerny, sonatele lui Haydn și detestatele game.

Dar tu porți o rochie strălucitoare ca zorii dimineții. Până la călcâie. Și o trenă lungă, lungă. Atât de lungă, că ai cotit deja după colț pe strada Abovian, iar ea se târăște încă pe Karl Marx, pe pod, în sus pe scările tocite ale Casei de Cultură Municipale, de-a curmezișul curții mari și printr-o gaură din gard – pe strada Lenin, unde locuiești. Și pe strada Lenin defilează doi bebeluși cu chip de îngerași, duc această trenă care se revarsă strălucitoare, iar ea le arată drumul. Spuneți, nu-i așa că e frumos?

Și acasă te așteaptă cărți, toate cu coperte elegante, ca în colecția „Biblioteca de literatură universală pentru copii” – albastre, galbene, roșii și verzi. Acolo sunt mult mai multe lucrări decât au scris autorii. Câte o sută de romane de Mark Twain, Jules Verne, Eno Raud, Astrid Lindgren... O mulțime de cărți frumoase și necitite.

Desigur, nu toate fetițele visau la atâtea cărți, și nu toate locuiau pe strada Lenin. Dar nu mă îndoiesc că niciuna

dintre aceste fete nu ar fi refuzat o rochie cu trenă lungă și pantofi minunați cu toculeț.

La noi, acest tip de vis se numea „rochia de prințesă”. Puteam s-o trezesc pe oricare dintre surorile mele în miezul nopții și s-o întreb: „Ce îți dorești mai mult decât orice pe lume?” și mi-ar fi răspuns: „O rochie de prințesă.”

Toate, în afară de Karinka. Karinka, spre deosebire de celelalte fete, visa la o motocicletă care să facă „Vrum, vrum, vrum!” și la o armă ca a lui Goiko Mitici din filmul Cingaciuk – Marele Balaur.

Bineînțeles, bănuiam că sora mea Karinka nu era o fetiță adevărată, dar ne era teamă să vorbim despre asta cu voce tare.

— Naline, Kalinka e nebună? Întreba Gaiane, privind pe furiș în dreapta și-n stânga.

— Șșș, m-am speriat, ce tot spui, Gaianocika?

— Mă log, sau anolmală, nu se dădea bătută sora mea.

Dacă celelalte fete, după ce vedeau emisiunea „în lumea basmului”, începeau să deseneze prințese ca să le trimită la o adresă tainică, Șabolovka 37⁴⁶ („Mamă, ce este Șabolovka?”, „Este numele unei străzi”), Karinka găsea ceva mai interesant pentru ea. Examina cu atenție atlasul de anatomie, venea după noi, ne împungea dureros în coaste și ne spunea:

— Aici este ficatul tău, e clar?

— O să fie doctor, se bucura mama.

— Sau asasin, zâmbea tata.

— Iura, cum poți să spui asta despre fiica ta?

Mama bătea repede în lemn.

— Nu se poate să spui așa ceva despre fiica ta. Totuși, când vine vorba de Karinka, s-ar putea să fie posibil și asta.

⁴⁶ Adresa radiodifuziunii publice din Moscova. (N. trad.)

Deci, dacă celelalte fete primeau rochii și păpuși de ziua lor, Karinka primea costume cu pantaloni confecționați din material antiglonț sau tancuri și camioane de jucărie. În cel mai scurt timp, sora mea dezmembra jucăriile și, încântată de propria ispravă, ieșea pe stradă să-i terorizeze pe băieți.

— Va trebui să o măritați la Vladivostok, clătina Ba din cap. Altfel, la latitudinile noastre nu există nicio soacră care să accepte asemenea noră.

Într-o dimineață de august devreme, în apartamentul nostru a sunat telefonul. Mă spălam pe dinți în acel moment, așa că am alergat la telefon cu periuța de dinți în gură. Trebuia să răspundem la telefon cât mai repede, ca să nu se trezească micuța Sonecika.

— Oie!

— Oie, ce? s-a speriat Manka.

— Poooi!

M-am repezit la baie, mi-am clătit gura și m-am întors.

— Mă spălam pe dinți.

— Dar ce înseamnă „poooi”? nu s-a lăsat Manka.

— Stai, nu înțelegi?

— Maria, ai spus bună ziua? s-a răstit Ba.

Mi-am tras instinctiv capul între umeri. Faptul că Ba era la două blocuri de noi nu însemna nimic. Vocea ei tunătoare făcea să încremenească orice copil din orice colț al globului pământesc.

— Oh, Narka, îmi pare rău, a șoptit Manka, și-a dres vocea și a spus: Bună ziua!

— Bună ziua, necunoscută Manea.

— Hihiiiiiii, a chicotit Manka, mereu spui la fel – necunoscută!

— De ce suni așa devreme?

— Narka, am noutăți. Fiica lui Șaapuni se mărită. O mai ții minte, nu-i așa?

Bineînțeles că o țineam minte. Fiica lui Șaapuni, Agnes, era cea mai frumoasă fată din orașul nostru. Când trecea pe stradă, toată lumea întorcea capul după ea. Sigur, dacă ai părul negru ca smoala, buzele arcuite într-un zâmbet abia schițat și ochi cenușii, puțini bărbați trec pe lângă tine fără să întoarcă capul. Agnes absolvise de curând facultatea și era medic pediatru. Se întorsese acasă deja logodită.

În orașul nostru, nunțile se făceau în mod tradițional toamna, dar logodnicul lui Agnes studia la Moscova, iar la începutul lui septembrie trebuia să se întoarcă în capitală. Deci nunta a fost stabilită pentru luna august. Altfel, fără certificat de căsătorie, Agnes nu se putea caza în cămin împreună cu soțul ei.

— Narine, știi ceva? a continuat Manka. Agnes are astăzi ultima probă pentru rochia de mireasă. Vine croitoreasa și potrivește pe ea... nu-știu-ce, păi... am uitat din nou... scheletul, asta este!

— Ce schelet? m-am speriat eu.

— Corsetul! a răcnit Ba. Corsetul, vai de capul meu!

— Am vrut să spun corsetul, s-a corectat rapid Manka.

— Ah, am dat din cap, uau, ce frumos!

— Cum?

— Cum, ce?

— De ce nu întrebi ce e ăla corset?

— Mai bine o întreb pe mama, că Ba o să mă certe din nou, m-am speriat.

— Nu te ceartă, m-a certat deja pe mine ieri că nu am știut. Și mi-a mai amintit și azi-dimineață. Așa că acum țin minte pentru tot restul vieții mele. Corsetul este un lucru care se strânge tare în jurul taliei și al sânilor lui Agnes. E corect, Ba?

Manka și-a fluturat coada de cal.

— Așa este!

— Și ce-i cu asta? am grăbit-o pe Maniunea, pentru că tati îmi arunca priviri amenințătoare, arătând cu degetul spre ceas și apoi spre telefon. Era clar că trebuia să sune undeva urgent.

— Este, că Agnes a spus că pot să vin și eu la probă. Și am întrebat și de tine și de Karinka. Așa că mergem toate trei la proba rochiei lui Agnes!!!

— Când? am sărit în sus.

— Pe la 11 dimineața.

— Ura! am strigat. Manka, ești o prietenă adevărată!

— Asta nu știi, a spus Manka și a închis.

— În sfârșit, mi-a smuls tata telefonul. Ești încă mică, dar vorbești o grămadă la telefon!

Am fugit în bucătărie să le împărtășesc vestea cea bună mamei și surorii mele.

— E minunat, dar mai întâi trebuie să mâncăm, a spus mama.

— Mamă, n-o să mă uit la Agnes când e în pielea goală, o să mă întorc cu spatele când se schimbă, am spus și am întins repede untul pe pâine.

— Ce proastă ești! Karinka și-a dus degetul la tâmplă. Când o s-o mai vezi pe Agnes goală?

Dar mama a spus că, dacă se uită la Agnes goală, nu o lasă pe Karinka să meargă la probă.

— Bine, nu mă uit, s-a îmbufnat sora mea.

Înainte să plecăm, mama ne-a dat o cutie cu bomboane de ciocolată.

— Asta e pentru Agnes. Să fiți cuminți, bine? Și imediat după probă să plecați, pentru că în casă se fac pregătirile pentru nuntă, oamenii nu au timp de voi.

— Foarte bine, am dat din cap.

În curte am întâlnit-o pe Marinka de la 38. Marinka stătea aplecată deasupra unei bălți mari și își studia imaginea reflectată.

— Dacă te legeni așa – și-a mișcat buricul înainte și înapoi –, poți să vezi ce culoare au chiloții mei.

Dar atunci a observat cutia de bomboane din mâna mea.

— E pentru Agnes, am descurajat-o eu de la alte acțiuni ulterioare.

— Pentru ce?

— Ne-a invitat la proba rochiei de mireasă!

— Nu se poate! Ochii Marinkăi s-au aprins. Pot să merg și eu cu voi?

— Este jenant. Nu ai fost invitată, am spus noi derutate.

— Luați-mă cu voi, s-a rugat Marinka. Nu e corect, voi trei mergeți și eu nu merg. Eu nu v-am refuzat niciodată. V-am lăsat să lingeti și bomboana cehească, am mestecat și gudron cu voi.

— Șșș, am șuiert noi, de ce strigi despre gudron?

— Strig în șoaptă!

Încercam să păstrăm pentru noi povestea cu gudronul. Și aveam un motiv întemeiat. În urmă cu trei săptămâni, pe strada noastră se înlocuiseră țevile. Și muncitorii care puseseră asfaltul aduseseră după aceea ceva negru în formă de cilindru, ca un fel de butoi mare.

— Ce e asta?

Ne învârteam în jurul lucrătorilor.

— Este un gudron negru special, ca un fel de cauciuc, știți, sau ca o gumă de mestecat. Se folosește la lucrările rutiere, ne-au explicat ei cu superioritate.

Ochii ni s-au luminat când am auzit „gumă de mestecat”. De îndată ce toată lumea a plecat în pauza de masă, ne-am strecurat dincolo de gard și am rupt o bucată mare de gudron. Și apoi l-am tot mestecat până noaptea târziu.

Gudronul mirosea a benzină și lăsa un gust neplăcut în gură.

— Dacă închizi ochii, poți să-ți imaginezi că este gumă de mestecat, încerca Manka să ne convingă.

— Numai să nu ne otrăvim, am spus eu îngrijorată.

— Știu ce-o să se întâmple cu noi, a spus dintr-odată Karinka.

— Ce?

— O să ne facem negre. Gudronul e negru.

Măine-dimineață când ne vom scula vom fi negre din cap până-n picioare. Și vom avea părul creț. Ca Afric Simone din album. Știți, cel care cântă „afanafanfana șaralala”.

Nu am de gând să povestesc în detaliu cum am petrecut acea noapte îngrozitoare. Fiecare dintre noi a sărit din pat de opt ori ca să-și verifice în lumina lunii culoarea pielii. Ne speria nu atât faptul că vom fi negre, ci că va trebui să le spunem părinților noștri despre gudron. Din fericire, dimineața ne-am trezit la fel cum fuseserăm și seara. „Am avut noroc”, am decis noi și de atunci nu am mai mestecat niciodată gudron.

Karinka și cu mine ne-am uitat una la alta. Marinka, în general, avea dreptate. Este o fată de lume și nu ne-a dezamăgit niciodată.

— Bine, hai să mergem, am dat din cap.

— Și pe drum o să vă povestesc despre fratele meu.

Marinka țopăia în sus și-n jos în jurul nostru de bucurie.

— Ce-a mai făcut? am sărit noi.

Fratele de treisprezece ani al Marinkăi era „o adevărată figură” și periodic făcea lucruri de neînțeles pentru mințile noastre de fete.

— A șterpelit o carte interzisă de la mama și a citit-o din scoarță-n scoarță.

Marinka și-a rotunjit ochii.

— Ce carte interzisă?

— Nu-știu-ce Bacacea⁴⁷. E ceva înfricoșător, nu-i pentru copii, ne-a explicat Marinka, iar Șurik citea pe furiș cartea aia. Și o ascundea sub saltea. Iar mama s-a dus să schimbe asternuturile și a găsit Bacacea. Și tata l-a tras de urechi pe Șurik, a spus că-i un nerușinat și că e prea devreme pentru el să citească așa ceva. Și Șurik a spus: „Pot să-mi imaginez despre ce e vorba acolo” și tata a spus că este „tâmpitul tâmpiților”. Și apoi a certat-o pe mama pentru că a cumpărat astfel de cărți. Asta e.

— Ce băiat neastâmpărat, am clătinat noi din cap.

— Iar Ritka de la 35 mi-a spus un secret și sufăr de zile întregi, a adăugat Marinka.

— Secretele nu trebuie să fie spuse, am zis noi imediat.

— Știu, tocmai de aceea sufăr.

Și așa am ajuns acasă la Șaapuni. Manka ne aștepta la ușă.

— De ce sunteți atât de multe? s-a speriat.

— Pe Marinka am întâlnit-o pe drum.

— Probabil că n-o să ne lase să intrăm la probă, a suspinat Manka.

— Dacă nu mă lasă să intru, eu plec, a spus Marinka. Oricum sufăr deja de câteva zile, pot să mai sufăr și pentru asta.

— De ce suferi? a întrebat Maniunea mirată.

— Ritka de la 35 i-a încredințat un secret teribil, i-am spus noi.

— Oh, nu poți dezvălui secretele altora, a dat Manka din cap.

— Nu se poate, nu se poate, am confirmat și noi.

⁴⁷ Este vorba despre cartea lui Giovanni Boccaccio (1313-1375), Decameronul. (N. trad.)

— Așa că sufăr, a izbucnit în plâns Marinka.

Tropăiam încurcate alături de ea. Toate ardeam de nerăbdare să întrebăm ce secret așa de cumplit îi încredințase Ritka, deși știam că nu e voie să dezvălui secretele. Așa că am suferit în tăcere împreună cu Marinka.

— Vino cu noi, a suspinat Manka și i-a întins o batistă Marinkăi. Șterge-ți lacrimile.

— Mulțumesc foarte mult, a suspinat Marinka, și-a suflat nasul în batistă, apoi s-a șters pe față cu ea.

Agnes, firește, nu a avut nimic împotriva prezenței Marinkăi. Era foarte veselă, râdea tot timpul și strălucea de fericire. Probabil că n-ar fi zis nimic nici dacă am fi adus o duzină de alte fete.

— De ce plângi? a întrebat-o pe Marinka.

— Suferă, am explicat în cor.

— O vom alina imediat, a spus Agnes și ne-a condus în camera ei. Acolo ne-a așezat pe canapea și a deschis cutia cu bomboane de ciocolată pe care o aduseserăm cu noi.

— Serviți-vă, vă mai aduc niște limonada.

Ne-am privit una pe alta și am luat fiecare câte o bomboană. Marinka a luat două, dar am strigat la ea și a pus una la loc, cu o privire vinovată.

— Din cauza suferinței, a mormăit ea.

Apoi a venit croitoreasa și a adus rochia lui Agnes, iar noi am așteptat cu sufletul la gură până a scos-o dintr-un sac mare.

— Ce frumusețe! am exclamat, în timp ce croitoreasa desfășura rochia de mireasă. Era rochia noastră de vis. Albă, lejeră, cu un corset brodat cu mărgele, cu mâneci bufante transparente, cu fundiță și o fustă ca o spumă fină. Când Agnes a îmbrăcat-o, am rămas cu gura căscată. Nu o mai văzuserăm niciodată atât de frumoasă.

— Fetița mea, a exclamat mătușa Nina, mama lui Agnes. Ce frumoasă ești!

— Și atât de fericită! s-a răsucit Agnes în rochia ei.

S-a ridicat în vârful picioarelor și s-a învârtit. Noi i-am admirat picioarele grațioase și, pentru prima dată în viața noastră, ne-am dat seama câtă putere se ascundea în frumusețea fragilă a unei femei.

— Aaaa, a izbucnit brusc în lacrimi Marinka, nu vreau!

— Ce nu vrei? Toată lumea s-a speriat. Ce-i cu tine?

Agnes a încetat să se mai învâртеască, i-a atins fruntea Marinkăi și a așezat-o pe canapea.

— Să-i dau copilului un sedativ? s-a întors ea spre mama ei.

— Nu am nevoie de sedativ, a sărit Marinka. Haideți, fetelor, să plecăm de aici.

Ne-am luat la revedere și am ieșit afară.

— Sărăcuța de ea, s-a emoționat, s-a auzit șoapta croitoresei.

Până la casa Maniei era o azvârlitură de băț și ne-am dus direct acolo. Marinka s-a așezat pe banca de sub dud, și-a cuprins picioarele cu brațele, și-a ascuns fața în poală și a șoptit printre hohote:

— Fetelor, nu mai am putere să tac. Vă spun imediat. Știți ce se va întâmpla cu Agnes după ce se va mărita?

— Ce se va întâmpla? ne-am uitat la ea.

— Se va culca în pat cu soțul ei, și el... și el...

— Și el ce?

— Și el va face... pipi pe ea!!! a strigat Marinka cuprinsă de isterie.

— Ce-ai spus? ne-am holbat noi.

— Ei bine, Ritka mi-a spus asta în secret. Zice: Știi de unde vin copiii? Zic: Știu, din burta mamei lor. Și ea zice:

Știi cum ajung acolo? Și zic: Nu. Și ea zice: Pentru asta soțul trebuie să-și îmbrățișeze soția și să facă pipi pe ea.

— Pfui, am strigat, ce oribil, ce oribil! Pfui!

— Ritka asta a ta minte, s-a înfuriat Karinka. Minte, e o mincinoasă!

— Așa am crezut și eu, așa că m-am dus acasă și l-am întrebat pe fratele meu. Și fratele meu a râs la început, apoi a spus: „Păi, în principiu, totul e corect!” Și doar a citit cartea interzisă Bacacea, știe tot!!!

Manka și cu mine ne-am gândit la asta și am început și noi s țipăm.

— Sunteți niște proaste, a comentat Karinka.

— Ce este cu acest congres mondial al plângăcioșilor? a răsunit de la fereastra bucătăriei vocea lui Ba.

Ne-am întors. Marinka a încremenit așa cum era, cu fața scăldată în lacrimi, cu picioarele ridicate pe bancă și cu mucii întinși pe față. Pentru că toți copiii din orașul nostru se temeau foarte tare de Ba.

„Păi, da, bunica Maniei este înfricoșătoare”, clătinau ei din cap și, când o vedeau pe Ba care se grăbea undeva, traversau repede pe trotuarul celălalt. Toți își aminteau încă foarte bine ce se întâmplase cu Rudik. Rudik avusese ghinionul să meargă undeva cu trotineta, accelerase, nu fusese atent și se izbise de Ba. Nimerise chiar în piciorul cu varice, care o durea. Asta a fost. Și după aceea, părinții lui Rudik au căutat în tot orașul piese de schimb pentru trotineta pe care Ba, furioasă, o sfărâmasese în bucățele pe loc. Nu au mai putut reasambla trotineta, dar nici n-au avut curaj să se ducă la Ba cu ea dezmembrată. Așa că Rudik a rămas pentru totdeauna fără trotinetă.

De aceea, când Ba s-a uitat pe fereastra din bucătărie, Marinka a încercat imediat să se transforme în stană de piatră. Pe orice altă bunică ar fi putut s-o păcălească așa,

dar nu și pe Ba. Ba a ieșit până la brâu afară pe fereastră și ne pironea cu privirea ei sfredelitoare pe sub fruntea încruntată. Transpiraserăm de groază. Să-i povestim ce aflaserăm de la Marinka ar fi echivalat cu o condamnare la moarte. Pe de altă parte, nu eram sigure că nu auzise nimic. Și nici nu puteam să o mințim pe Ba, pentru că ne plesnea cel mai tare când ne prindea cu o minciună. Așa că am tăcut ca peștele în apă și respiram numai din când în când, cu mare fereală.

— Mai aștept mult? a răcnit Ba.

— Asta este, a decis Manka, Ba, o cunoști pe Marinka?

— Treci la subiect, i-a retezat-o scurt Ba, că am niște dulceață de nuci pe foc și dacă se arde, o să dați de naiba!

Marinka a scos un fel de behăit și a încercat să leșine.

Și atunci Karinka s-a hotărât. Era cea mai curajoasă fată din grupul nostru și, în situații disperate, ea își asuma întotdeauna responsabilitatea.

Și acum sora mea a făcut un pas înainte cu curaj și și-a dres vocea:

— Ba, uite care e problema. Ritka de la 35 i-a spus Marinkăi de la 38 și fratele ei i-a spus la fel!

Am dat din cap cu jale.

Ba părea să se gândească cu toate protuberanțele ei ieșite pe fereastră. Dacă cineva a reușit vreodată să o deruteze, atunci noi am fost acelea. S-a strâmbat și a spus:

— Stați acolo, mă duc să dau gemul deoparte.

Și a dispărut pe fereastră.

Marinka a sughițat zgomotos.

— Hai să plecăm de aici.

— Ești nebună, am șuiert noi, stai pe loc, altfel o să fie și mai rău.

Un minut mai târziu, Ba a ieșit în curte. Ne-am așezat în semicerc, Marinka a încercat să se ridice, dar i-au alunecat

picioarele și s-a așezat din nou pe bancă, pipăindu-și fundul.

— Luați-o de la început, a cerut Ba.

— Păi am spus deja tot, a zis Karinka desfăcând mâinile în lături.

— Ei bine, nu tot, din moment ce eu sunt aici, a rămas Ba neclintită.

Am tras aer în piept și am povestit din nou totul despre Ritka, despre Bacacea, despre Marinka, fratele ei și de unde vin copiii. Când am spus că soțul trebuie să facă pipi, Ba la început a râs, apoi s-a supărat, ne-a adunat urechile în pumnul ei și ne-a dus în celălalt capăt al orașului, la apartamentul Ritkăi, să se răfuiască cu părinții ei. Oamenii se dădeau respectuoși la o parte din fața procesiunii noastre îndurerate. Noi pășeam fără să cântim în urma lui Ba, pe jumătate aplecate, pentru că înțeleseserăm: un pas la dreapta sau la stânga și rămâi fără urechi toată viața. Sau fără scalp.

Apoi, Ba a sunat la soneria apartamentului 35, iar când mama Ritkăi a ieșit să deschidă, pe chipul ei se vedea că ar fi vrut să devină pe loc invizibilă. Dar Ba nu i-a dat răgaz. Mai întâi i-a arătat urechile noastre deformate, care zvâcneau, apoi a spus:

— Așteptați-mă aici.

A intrat în casă și a închis ușa în urma ei.

Apoi, auzind de cearta lui Ba de la scara de alături, mama a venit în fugă și, când ne-a văzut în pragul apartamentului Ritkăi, a început să bată în ușă cu tot corpul, ca să influențeze întrucâtva soarta viitoarei orfane.

— Mătușă Roza, a strigat ea prin vizorul de la ușă, deschideți ușa, stau alături, nu fac nimic și nu scot niciun cuvânt.

Și apoi, timp de trei săptămâni, Ritka nu a vorbit cu Marinka și a numit-o trădătoare. Iar Marinka s-a supărat și a spus că trebuia să-și țină pentru ea secretele, cu atât mai mult cu cât nu aveau în ele nicio picătură de adevăr.

Și două zile mai târziu am petrecut la nunta lui Agnes, am alergat ca opărite înaintea cortegiului de nuntă, l-am oprit cu o panglică de mătase roșie și am cerut o răscumpărare. Și am răcnit mai tare decât toți atunci când Agnes și soțul ei au spart farfurii în pragul casei lor. Ca să le poarte noroc.

Karinka și cu mine am purtat pantofii noi pe care ni-i adusese tata dintr-o delegație. Pantofii erau albi, cu o cataramă argintie și un toc mic. Erau atât de frumoși, încât până și Karinka a renunțat la principii și a acceptat acest accesoriu de „prințesă”.

Tata adusese o pereche de pantofi la fel și pentru Maniunea. Dar Manka nu i-a purtat la nuntă. A dormit cu ei în picioare toată noaptea. De bucurie. Evident, picioarele Maniei s-au umflat și pantofii au refuzat categoric să mai intre.

La început, Manka s-a întristat, dar apoi a găsit o soluție. Și-a pus sandalele roșii, uzate, iar pantofii noi i-a pus într-o pungă de celofan și i-a luat cu ea la nuntă. Nu s-a despărțit de ei nici măcar o clipă. Alerga cu punga înaintea cortegiului de nuntă, i-a ținut în poală cât a stat la masă. Dacă unul dintre oaspeți ne făcea complimente pentru pantofii noștri, Manka își scotea imediat din pungă pantofii ei și încerca să se încalțe în fața oaspetelui.

— Vedeți? spunea ea. Nu intră. Și de ce? Pentru că am dormit cu ei toată noaptea!

CAPITOLUL 25

MANIUNEA MERGE LA ADLER, SAU CUM TREBUIE SĂ FRĂMÂNȚI CORECT ALUATUL, CA SĂ CHEMI DUPĂ ACEEA UN INSTALATOR

Mama ședea pe patul nostru și privea cu o față împietrită cum ne împătureau hainele. Chipul împietrit al mamei, vă spun eu, este o manevră înșelătoare. Cu cât este mama mai indiferentă, cu atât mai adânc trebuie să-ți tragi capul între umeri. Deoarece, cu cât seamănă mai mult cu o structură de beton indiferentă, cu atât sunt mai mari șansele să încasezi o chelfăneală.

O dată pe săptămână, mama deschidea ușa dulapului copiilor, scotea grămada de haine azvârlite în grabă, le arunca pe pat și ne puneă să le aranjăm. Trebuia să punem puloverele în teancuri ordonate și să atârnam fustele și pantalonii pe umerășe. Detestam acest ritual săptămânal cu o ură feroce, dar nu stătea în puterile noastre să-l schimbăm. Încearcă să schimbi cursul evenimentelor atunci când ai o mamă ca a noastră! E mai ușor să te resemnezi cu soarta și să faci ordine în garderobă decât să primești o palmă cu semnătura ei!

— Cine, cine a inventat această curățenie?! bombănea Karinka. Când o să fiu mare, n-o să fac niciodată curățenie și n-o să-i pun pe copiii mei să facă ordine!

— Da, da! zâmbea mama.

— Mamă, nu putem să terminăm mâine. Pentru că astăzi trebuie să fim la Manka până la două.

— Nu. Grăbiți-vă și o să reușiți. Și de ce trebuie să mergeți la Manea?

— Păi azi e duminică!

— A, da, și-a dat mama o palmă peste frunte, azi e duminică. Cum de am putut să uit!

Duminica, Ba făcea piroști. Cu un aluat simplu – un litru de lapte acru, puțin sifon și sare, făină, trei ouă. Se făceau trei feluri de umplutură – de cartofi, carne sau ouă. Ba întindea aluatul în rondele mari și subțiri, adă-uga generos umplutura și lipea marginile cu un aluat fin împletit. Apoi le prăjea în ulei. Ieșeau niște piroști crocante, aromate și foarte gustoase.

De dragul acestor piroști, eram gata să facem cele mai mari sacrificii. Uneori, ca astăzi, trebuia să amânăm lucruri de cea mai mare importanță.

Problema era că nu departe de casa noastră era un șantier în lucru – se construia o nouă farmacie. Iar muncitorii găsiseră în pământ un borcan cu monede de argint din secolul al XVIII-lea. Vestea despre noul Klondike s-a răspândit rapid prin orașul nostru și prin satele din jur, iar acum, în weekenduri, când lucrările erau oprite, copiii din tot cartierul săpau acolo în speranța de a găsi o comoară.

Bineînțeles, nici noi nu eram mai prejos.

— Dacă găsesc comoara, îmi cumpăr o motocicletă și plec în America, a spus Karinka, frecându-și mâinile.

— Pentru ce ai nevoie de o motocicletă? a întrebat tata curios.

— Ca să mă invidieze toată lumea!

— Și de ce să te duci în America?

— Ca să-iucid pe imperialiști! a declarat sora mea.

— Aha, s-a bucurat tata, ce bine că te-ai născut fată. Dacă te-ai fi născut băiat, aș fi dat faliment ca să plătesc pensie alimentară pentru toate nevestele tale și ca să-ți aduc pachete la închisoare!

După ce totul a fost așezat frumos pe rafturile din dulap, am răsuflet ușurate.

— Gata, ne-am întors către mama.

— E în regulă, a spus mama și s-a ridicat de pe pat. Acum mai trebuie doar să ștergeți praful de pe mobilă și să dați cu mopul pe podea.

— Ah! am urlat noi, nu e drept! Ce-o să zică Ba?

— N-o să zică nimic, pentru că este exact ora 11. În zece minute, terminați curățenia. Deci Karinka spală pe jos și Narka șterge praful.

— Câtă nedreptate! ne-am plâns noi. Fă ordine în dulap, spală pe jos...

— Dar am vești bune pentru voi, i s-a făcut mamei milă.

— Ce vești?

— Peste două săptămâni mergem la Adler.

— Ura, am sărit noi în sus, mergem la Adler! Ura! Ura! Mamă, ce este Adler?

Mama a râs.

— Cum poți să te bucuri de ceva ce nu cunoști?

— Doar așa, pentru orice eventualitate. Și apoi, „mergem” este un cuvânt bun!

— Bineînțeles. Adler este un oraș la Marea Neagră. Mergem la mare. Sau mai degrabă zburăm. Cu avionul.

— Ura! am strigat. Avion! Marea!! Adler!

— Ba! Nenea Mișa! Maniunea! a continuat mama pe același ton cu noi.

Mai că ne sufocam de bucurie.

— Vin și ei cu noi?

— Da!

— Ura!!!!

Sunt foarte diferite gândurile care-ți trec prin cap în timp ce faci curățenie. Pentru că dacă, de exemplu, trebuie să speli pe jos și știi că la prânz urmează să mănânci legume

înăbușite sau, Doamne ferește, o supă de ceapă, durerea este mare, chiar insuportabilă. Dar e cu totul altceva să știi că urmează să pleci peste două săptămâni! Cu avionul! La Adler!!!

Încurajate de veștile bune, am terminat curățenia în timp record. Camera strălucea, așa că am alergat să-i spunem mamei că suntem gata. Mama scotocea prin dulăpiorul sanitar și făcea o listă de medicamente pe care trebuia să le luăm cu noi la drum.

— Cărbune activ, enumera ea gânditoare, tetraciclină, iod, antiseptic...

— Mamă, suntem gata!

— Foarte bine. Talc, bandaje, unguent cu betadină...

Ne-am strecurat în liniște pe ușă. Era foarte periculos să-i distragi atenția mamei atunci când făcea lista de lucruri pentru călătorie. Pentru că avea să-și petreacă toată călătoria amintindu-și ce a uitat și dând vina pe cei care îi distrăsesera atenția cu fel de fel de fleacuri. Iar noi și tati aveam să ne aruncăm priviri pe furiș și să murmurăm în sinea noastră: „Nu noi.”

Zece minute mai târziu dădeam buzna în curtea Maniunei. De obicei, aceasta ne aștepta pe banca de sub dud, dar azi nu era acolo.

— Manea, am strigat, Manea!

— Ce este?

Manea a scos capul pe fereastra de la camera ei.

— Vino jos, i-am spus.

— Namcumspedps.

— Ceee?

— Am spus „Namcumspedps”, ce nu se înțelege? S-a supărat prietena noastră.

Karinka și cu mine ne-am uitat una la alta.

— E bolnavă sau a pățit ceva? mi-am dat cu părerea.

— Manea, ești bolnavă? a strigat Karinka.

— Nu vine pentru că e pedepsită, a ieșit Ba pe verandă.

— Bună ziua, am spus noi posomorâte, dar de ce este pedepsită?

— Ar trebui să i se taie mâinile ca să nu-și mai bage nasul unde nu-i fierbe oala! E pedepsită pentru că își bagă nasul peste tot.

— Îm̃aaaaa, a strigat Manka de sus.

— Zahrmar! Să nu începi să plângi din nou cu lacrimi de crocodil!!! Nu mai ieși niciodată din camera ta, ai înțeles?

— Îm̃aaa!!!

— Și cum rămâne cu Adler? Și avionul? ne-am întristat noi.

— Care Adler? și-a întrerupt Manka plânsul cosmic.

— N-o să fie niciun Adler pentru ea! a trâmbițat Ba. Plecăm cu toții și ea rămâne acasă. Singură!!!

— Îm̃aaaaa!!! Lacrimile Maniunei se revărsau de sus ca o ploaie tropicală.

Karinka s-a neliniștit brusc.

— Bine, dar piroști o să fie astăzi?

— Îm̃aaaaa!!!

Ploaia torențială tropicală s-a transformat într-un potop mondial.

— Nici gând! a rostit Ba.

— Cum adică nici gând? Karinkăi îi tremura bărbia de supărare. E duminică!

— Asta e cauza pedepsei, a spus Ba, arătând cu degetul în sus. De-asta n-o să fie.

— Îm̃aaaaa!!! a ripostat Manka imediat.

Imaginați-vă dezamăgirea Karinkăi – nu tu comoară, nu tu colțunași!

— De ce? a urlat.

— Pentru că cineva, în timp ce eu eram la magazin, a decis să îmbunătățească aluatul și a pus apă în el. Și apoi, ca să nu observ eu, a pus făină. Dar făina era scrobeală din cartofi. Și apoi cineva... – o privire înfricoșătoare în sus, un „îîîaaaa” strident ca răspuns – a decis să ascundă urmele crimei și a aruncat aluatul în toaletă!!!!

— Îh! am răspuns eu și Karinka.

— A mânjit tot coridorul, a umplut toaleta cu aluat și a tras apa.

— Hâd!

— Și pentru că aluatul era gros și apa nu-l putea lua, cineva a băgat polonicul în toaletă ca să scoată aluatul.

... tăcere absolută...

— Și l-a împins atât de departe, încât nu se mai poate scoate!

... tăcere perplexă...

— Iar acum trebuie să mergem în tufișuri până când va veni un instalator și va înțelege că este isprava nepoatei mele, că ea a creat toată această urgie.

... consternare generală, „îîîaaaa” de sus ...

— Ei bine, Manka, și-a ridicat Karinka privirea plină de respect, m-ai întrecut chiar și pe mine.

— N-am vrut, și-a șters Maniunea mucii cu perdeaua. Credeam că nu e destul aluat...

— Zahrmar! a tunat Ba în sus. Așa că o să stai în camera ta până la sfârșitul lumii. I s-a părut că e prea puțin aluat!

— Ba, și acum n-o să mai iasă niciodată din camera ei? am întrebat eu întristată.

— Niciodată!

— Putem să urcăm în camera ei atunci? Așa, să stăm puțin cu ea? Să o liniștim?

Ba m-a mângâiat pe cap.

— Bineînțeles. Dar nu prea mult. Pentru că e foarte pedepsită.

Karinka și cu mine ne-am strecurat în casă și am urcat la etaj. Maniunea stătea deja în pragul ușii.

— Dar știi că ai făcut-o lată, am început noi cu gura.

— N-am vrut, a oftat Maniunea și s-a dat la o parte ca să ne lase să intrăm.

Am intrat în cameră. Ne-am așezat una lângă alta pe canapea. Stăteam posomorâte.

— Și de ce ai băgat polonicul în toaletă? nu am mai răbdat eu.

— Am vrut să scot aluatul mai repede.

— De ce nu l-ai scos?

— Polonicul s-a agățat în ceva. Am început să trag de el ca să-l scot, dar nu ieșea. Așa că am încercat să îl împing înăuntru, ca să se ducă pe canal.

— Și?

— L-am împins înăuntru. S-a îndoit mânerul. Am vrut să fug și să iau un ciocan, să bat în mâner, dar s-a întors. Ba și n-am mai apucat. Asta este.

Am mângâiat-o pe Manka pe obraz.

— Nu-ți face griji, vine instalatorul și repară totul.

— Abia aștept, a suspinat ea, altfel nu mă iau la mare!

— Nu te lasă acasă! i-a strâns mâna Karinka. Poți să mai faci o mulțime de pozne cât suntem la mare. Ba o să se teamă să te lase singură.

— Da? Manka s-a uitat la Karinka cu recunoștință. Nu mă minți, nu-i așa?

— Bineînțeles că nu mint. Chiar dacă nu faci nimic, o să mori de foame.

— Da, asta pot să fac, a fost de acord Manka, și pot, de asemenea, să dau foc la casă. Sau, de exemplu, aș putea muri de durere.

— Ei bine, asta putem face și noi – laurii Maniei nu ne dădeau pace – orice prost poate să moară de durere. Și să dai foc la casă – asta e floare la ureche!

— Aprinzi un chibrit și puf!

— Și în pivniță este o canistră cu benzină. Iar benzina arde foarte bine, a amintit Karinka.

— Da, am dat noi din cap – o canistră de benzină și s-a zis cu casa!

Apoi am început să discutăm despre planurile noastre pentru vacanța la mare. Am vorbit în șoaptă, ca să nu-i amintim lui Ba de existența noastră.

— Ura, s-a bucurat Manka, o să facem plajă și o să construim castele de nisip!

— Și avem o saltea gonflabilă roșie! O să navigam înainte și înapoi pe mare, de la un țărm la altul, am bătut eu din palme.

— Dar de la un țărm la altul, dacă împingem mai tare, putem să facem și ocolul lumii în timp ce adulții stau pe mal, a spus Manka. Ne întoarcem și nici nu vor băga de seamă că am lipsit.

— Aha! am exclamat noi bucuroase.

— Și dacă sunt rechini? m-am speriat eu brusc.

— Floare la ureche! a răspuns Karinka leneș.

— Dar trebuie să luăm cu noi umbrele, a spus Manka.

— De ce?

— Păi am văzut într-un desen animat. Acolo, o fată își pune umbrela în vânt, iar barca plutea mai repede.

— Cum așa? am întrebat noi mirate.

— Vă arăt imediat, a sărit Manka, dar apoi s-a așezat înapoi pe canapea. Nu pot să ies din cameră!

— Ce vrei, spune-ne, îți aducem noi.

— Umbrela lui Ba. E în camera ei, chiar în fața ușii, atârnată de spătarul unui scaun.

M-am dus să iau umbrela. M-am uitat pe hol, am ascultat. Ba zdrăngănea fără milă în bucătărie – se auzea bang! bang! – și asculta radioul.

„Transmitem un concert la cererea lucrătorilor de la sate”, a anunțat crainicul.

— Miau, miau, miau, miau, l-a imitat Ba.

Când m-am întors în vârful picioarelor, la radio se transmitea un cântec: „Plecăm, pe reni vom călări dis-de-dimineată.”

— Pe reni vor călări! a pufnit Ba. Dis-de-dimineată! Niște nătărăi!

Am intrat în camera Maniei și am închis ușa cu grijă.

— Ce face Ba acolo? a întrebat ea.

— Cântă.

— Oho! s-a mirat Manka, de ce cântă? Nu a cântat niciodată în viața ei, iar acum cântă?

— Păi, nu cântă, îl înjură pe cântăreț.

— Ah, asta e cu totul altceva, asta poate să facă, a dat Manka din cap, a luat umbrela și a deschis-o cu grijă. Important e să facem liniște, fiindcă dacă Ba află că i-am luat umbrela, am încurcat-o!

Umbrela era mare, maro, cu dungi bej transversale.

— Mmm, parcă e ciocolată, îți vine să muști din ea, și-a dat Karinka ochii peste cap.

Între timp, Manea și-a desfăcut larg picioarele, s-a aplecat, și-a scos fundul înainte și a întins mâinile în față.

— Uitați, dacă vântul suflă în spatele meu, umflă umbrela ca o pânză de corabie, iar barca, adică salteaua, va pluti mai repede. Doar zece minute și suntem în America.

Când a auzit de America, Karinka s-a emoționat brusc. A înconjurat-o pe Manka din toate părțile, a împuns cu degetul în pânza umbrelei, și-a ridicat ochii în tavan și și-a mișcat buzele fără zgomot, făcând în minte niște calcule.

- Nu merge, a spus ea.
- De ce nu? s-a simțit ofensată Manka.
- Umbrela o să se rupă.
- De ce să se rupă?

— Țesătura e subțire, n-o să reziste la furtună, a spus Karinka cu o privire de cunoscător, pe saltea o să mai fie, în afară de noi, și motocicletă. Îți închipui ce greutate o să avem?

- Care motocicletă?

— Nu contează care, a spus Karinka, dar nu am de gând să merg în America fără motocicletă.

Manka a închis umbrela, a pus-o pe pervazul ferestrei și și-a încrucișat brațele la piept.

— Cu o astfel de umbrelă poți rezista și pe o ploaie torențială! Poți să sari de la etajul opt cu ea și nu pățești nimic.

— Astea sunt numai prostii, am spus eu. Mama ne-a spus că nu putem sări cu o umbrelă, că nu rezistă la greutatea noastră.

— Poate nu de la voi, de la etajul trei, dar de la noi, de la unu, se poate! o ținea Manka încăpățânată pe a ei.

— Să nu-mi spui că ai sărit cu umbrela de mai multe ori, s-a enervat Karinka.

- De o sută de ori pe zi!

— Ha, ha, ha, am râs noi, Manka, chiar că ești o figură!

- Vă arăt imediat!!

Manka a sărit pe pervazul ferestrei și a luat um-brela.

- Oprește-te! ne-am repezit spre ea.

— Nici nu mă gândesc, a pufnit Manka, a ieșit pe fereastră, a alergat până la marginea cornișei scurte a verandei și a sărit în curte. Cu umbrela închisă în mâini.

- Aaaaa! am urlat noi și am alergat în jos pe scară.

— Ce mai este? s-a năpustit din bucătărie înspăimântată Ba.

— Maneaaaa a sărit pe fereastrăăăăă!

— Cum adică a sărit pe fereastră? a strigat Ba și a fugit după noi.

Nu am mai apucat să ajungem în curte, că ușa de la intrare s-a deschis și în hol a intrat, teafără și nevătămată, Manea.

— Îaaaa! plângea ea în hohote.

— Maria, a strigat Ba, fetița mea, ce te doare?

— Nimic, a hohotit Manea, m-am zgâriat doar în palme.

Și-a întins palmele în față.

— Când am aterizat, m-am sprijinit în mâini.

— Mișcă degetele... mișcă brațele... dicta Ba. Nu te doare capul, nu ai amețală?

— Nuuuu! a strigat Manea.

— Nici picioarele?

— Nuuuu!

— Nici spatele?

— Nu!!!

— Atunci de ce plângi? nu a mai răbdat Karinka.

— S-a rupt umbrelaaaa, a țipat Manka isteric.

Ba a dat din mână și a fugit să-l sune pe nenea Mișa.

— Vino repede, a strigat ea în telefon, trebuie să o duci pe Manea la spital să i se facă o radiografie la oase.

Apoi s-a întors spre noi:

— Fetelor, unde-i tatăl vostru?

— La serviciu.

— Asta e bine.

Ba a început să formeze numărul tatei de la serviciu.

— Alo, lura? Am nevoie de un radiolog. Înțeleg. Știu că e duminică. Manea a sărit pe fereastră. Venim imediat acolo.

Până să vină nenea Mișa acasă, Ba a întins o pătură mare pe podea și a pus-o pe Manea să se întindă pe ea.

— Să nu te miști, a spus ea.

— Dar nu mă doare nimic! a scâncit Manea.

— Încetează cu văicăreala! a certat-o Ba.

Karinka și cu mine ne-am așezat una lângă alta și i-am făcut vânt bolnavei cu revista Sănătatea.

Apoi a venit nenea Mișa și am mers cu mașina la spital. Tata ne aștepta la poartă cu un grup de infirmiere. Manka a fost pusă solemn pe o targa și dusă să i se facă poze.

— Rămâneți cu bine, ne-a făcut ea cu mâna, poate ne vom revedea cândva.

— Vin și eu cu voi, s-a repezit Ba.

— Roza, te implor, rămâi aici, a oprit-o tata cu pieptul, așezându-se în fața personalului medical. Nu-ți face griji, o să fie bine. Răspund în fața ta!

— Nenea lura, nu-mi plombați tot acum și dinții? a sugerat Manka.

— Neapărat! Tata a pornit în grabă după targa. Mai întâi îi plombează și pe urmă îi scot pe toți până la unul.

— Ei, ce bine! s-a bucurat Maniunea.

În timp ce Maniei îi făceau radiografii și i le examinau, noi stăteam în curte și ne uitam la pacienții care se plimbau printre bănci.

— Dacă nu sunteți cuminți, o să vă scoată apendicele și o să vă plimbați și voi așa, pe lângă perete, a spus Ba.

— O să fim cuminți!

— Mamă, de ce îi sperii pe copii? a întrerupt-o nenea Mișa.

— Să nu mă înveți tu pe mine cum să-i educ! s-a enervat Ba.

Douăzeci de minute mai târziu a apărut tata.

— Ei, cum e? ne-am repezit la el.

— E în regulă, nu e nicio fisură, nicio întindere.

— Oh, ce noroc, a suspinat Ba uşurată. Unde e Manea?

— Stă la mine în cabinet şi mă roagă să-i plombez un dinte. Sau cel puţin să i-l scot! a râs tata.

— O omor, a expirat Ba şi s-a năpustit spre intra-rea în spital.

— Acasă! a strigat nenea Mişa şi a fugit după Ba.

Apoi am mers cu maşina la noi acasă şi mama ne-a dat să mâncăm haşlama⁴⁸.

— Aoleu, Nadia! Ba şi-a pus sare din belşug în mâncare. Fata asta o să mă bage în mormânt cu năzbâtiile ei!

— Mătuşă Roza, o să fie bine, a spus mama şi i-a luat solniţa.

— Da?

Ba a luat piperul şi şi-a condimentat abundant mâncarea.

— Mă bagă în mormânt, ascultă ce-ţi spun!

— Nadia, ia ardeiul iute de pe masă, a spus tati.

— Da, a gustat Ba mâncarea, poţi să iei şi sarea. Nadia, ai pus prea multă sare şi prea mult piper în haşlama, nu se poate mânca.

Apoi întreaga familie a Maniunei s-a dus la toaletă, pentru că nenea Volodea, instalatorul, promisese că vine abia pe seară.

Iar seara a venit unchiul Volodea.

— Roza, doar pentru tine am venit în ziua mea liberă! a spus el în loc de salut.

— Am auzit că ai fost de dimineaţă la Antonian, a spus Ba punându-şi mâinile în şolduri.

⁴⁸ Fel de mâncare specific gruzin preparat din carne de miel sau de vită înăbuşită cu legume. (N. trad.)

— Am fost, a spus nenea Volodea fără să încerce să nege. Numai că pe Antonian nu puteam să-l refuz, este șeful meu direct! Și nici pe tine nu am putut să te refuz. Că mi-a fost frică.

Apoi nenea Volodea a intrat în baie și a spus:

— Eu... naiba să mă ia... dar ce rahat mai e și ăsta?

— Nu e rahat, e aluat, nu vezi? s-a înfuriat Ba.

— Roza, nu ți-ai găsit și tu alt loc să frământă aluatul, Dumnezeu să-ți dea noroc!

— Volodea! Ba era furioasă. Problema nu e aluatul, ci polonicul înțepenit pe țeava!

Nenea Volodea a mârâit și s-a uitat în toaletă.

— Îh, lucrez ca instalator de atâția ani, dar nu am scos niciodată un polonic din toaletă.

— Savurează-ți premiera asta cumva în liniște, s-a stropșit Ba.

Când nenea Volodea a scos în cele din urmă polonicul și se pregătea să plece acasă, Ba l-a luat de cot:

— Vladimir Ohanesovici, a șoptit ea. Sper că toată povestea asta o să rămână între noi, da?

— Mă jignești, Roza Iosifovna, a spus unchiul Volodea, înghițind zgomotos în sec.

— Du-te, s-a milostivit Ba.

Și instalatorul a plecat pe întuneric, luându-și cu el gândurile încâlcite.

„Mă întreb ce țin oamenii ăștia în frigider, dacă se duc la toaletă cu polonicul”, se întreba el buimăcit.

Bineînțeles că Manea a avut probleme după aceea. Pentru tot – pentru aluat, pentru polonic, pentru umbrela ruptă și pentru rușinea pe care Ba a trebuit să o îndure în fața instalatorului.

Ba a cerut radiografiile Maniei de la spital și le-a atârnat pe pereții camerei ei. Pentru intimidare.

— Baaa, s-a plâns Maniunea, ăsta e craniul meu? Nu-l vreau!!!

— Este capul tău sec! a certat-o Ba.

Toate cele două săptămâni până la plecarea la Adler, radiografiile au stat atârinate în camera Maniei. La început Manea s-a speriat, apoi s-a obișnuit cu ele și a început să ne facă un tur al camerei sale.

— Acesta este craniul meu gol, arăta cu mândrie imaginea cu degetul.

— Și ăsta ce e?

— Ăsta este bazinul.

— Nu seamănă deloc cu un bazin, am spus noi. Bazinul este rotund, are mânere. Uneori este și emailat.

— Hmm... Nu știu, Maniunea a examinat cu atenție fotografia. Poate că este și emailat. Dar cu siguranță nu este rotund. Mai mult ca...

— Mai mult ca ce?

— Am uitat cuvântul. Mai degrabă ca... mai degrabă ca...

— Haide! am grăbit-o noi.

— Pistruiat, asta este! și-a amintit ea în cele din urmă cuvântul. Am un bazin pistruiat.

— Pe asta de unde ai mai scos-o?

— De nicăieri. Dar îmi place cuvântul, a răspuns Manea și a mângâiat cu duioșie radiografia.

CAPITOLUL 26

MANIUNEA MERGE LA ADLER, PARTEA A DOUA DIN TREI, SAU SALVE DEASUPRA ORAȘULUI BALNEAR

Mama regreta profund că o luase gura pe dinainte și ne vorbise despre plecarea la mare.

— M-a mâncat limba, se lamenta ea de fiecare dată când ne duceam la ea cu o altă idee despre ce ar mai trebui să luăm cu noi la Adler.

Karinka refuza să meargă la mare fără un palton nou de iarnă.

— Nu merg în vacanță fără palton!

Paltonul cel nou al Karinkăi era obiectul invidiei generale. Mai ales satinul matlasat cu model ingenios, nasturi rotunzi argintii și gluga cu margine de blană. Paltonul fusese trimis de o verișoară de gradul trei a mamei mele, mătușa Varea. Îl văzuse într-un magazin universal, într-o grămadă de haine de iarnă care urmau să fie trimise la depozit.

— Uneia dintre fetele Nadiei trebuie să i se potrivească, s-a gândit mătușa Varea și a înhățat paltonul. Dar o secundă înaintea ei îl înhățase altă mătușica.

— Eu l-am văzut prima, a strigat aceasta de se auzea în tot magazinul. Și nu mă apuca de mâini, abia mi-am făcut manichiura!

— Dar sora mea are patru fete, a strigat mătușa Varea și i-a smuls haina. Împreună cu manichiura mătușicăi.

„Nadiușa, draga mea”, a scris ea în scrisoarea de însoțire, „sper ca una dintre fete să-i vină acest trofeu de război”.

Trofeul de război, spre durerea noastră, i-a venit bine Karinkăi. Și l-a pus imediat pe ea și s-a plimbat așa prin casă până seara târziu. Niciun îndemn sau rugămintă de a-l da jos nu a avut nici cel mai mic efect asupra ei.

— Nu mi-e cald, ba chiar mi-e frig, spunea ea.

Manka și cu mine ne țineam după ea și ne băgăm degetele în gluga de blană.

— Ce moale este! oftam noi de încântare.

— Lăsați-mă în pace, ne certa Karinka, îmi stricați haina!

— Doar s-o atingem, am gemut noi.

— Costă cinci copeici s-o atingi o dată, a decis sora mea.

— Oho, o să ajungi departe, a râs tata.

— Păi America e departe, nu s-a tulburat Karinka. Înainte de culcare, și-a dat jos paltonul, l-a pus în pat, l-a acoperit cu o pătură și l-a așezat lângă ea, astfel încât să-l acopere de noi cu spatele.

L-a păzit mult timp, până când Manka și cu mine am adormit.

— Uf, au adormit în sfârșit, și-a spus ea ușurată și a adormit.

La Gaiane, care avea șase ani, nu știu de ce nu s-a gândit. Iar generația mai tânără, ascultați ce vă spun, nu era cu nimic mai prejos față de astfel de corifei ai distrugerii ca noi și numai temporar păreau niște mieluși.

Gaiane stătea liniștită în pat, așteptând să adoarmă Karinka. De îndată ce pereții apartamentului au zvâcnit din cauza sforăitului surorii ei, Gaiane a luat paltonul, l-a îmbrăcat și l-a încheiat la toți nasturii. Haina mirosea delicios a naftalina cu care o dăduse mătușa Varea pentru drumul de la Norilsk la Berd. Gaiane și-a pus gluga pe cap, și-a băgat mâinile în buzunare și a stat în pat un timp, admirând nasturii argintii care străluceau în lumina slabă a lunii. Apoi s-a dat jos în liniște din pat, a luat o foarfecă de pe raft, a tăiat cu grijă un nasture și l-a înghițit. A numărat nasturii. Mai rămăseseră patru. S-a gândit ce s-a gândit și a mai tăiat unul... A încercat să-l pună mai întâi într-o nară, apoi în ureche. Dar nu a reușit, pentru că nasturele era destul de mare. Atunci Gaiane, fără să mai stea pe gânduri, l-a înghițit și pe acesta.

„Au mai rămas trei, unul pentru Narinka, unul pentru Karinka și unul pentru Manka”, a decis ea și s-a dus la culcare, mulțumită de sine.

Dimineața următoare a fost nefericită pentru întreaga familie. Căci urletul pe care l-a scos Karinka negăsindu-și paltonul avea un nivel de decibeli care nu putea fi comparat decât cu vuietul unei rachete balistice care decolează.

A scuturat-o pe Gaiane, care dormea liniștită, a scos-o din palton, s-a îmbrăcat cu el și... lipseau doi nasturi. Gaiane nu a mai așteptat moartea în chinuri și s-a năpustit în dormitorul părinților ei.

— Salvați-mă, s-a repezit ea între mama și tata și s-a ascuns sub pătură.

La întrebările suplimentare, unde au dispărut nasturii, Gaiane a tăcut ca partizanii. Abia pe la prânz i-a mărturisit mamei că îi înghițise.

— Am clezut că sunt bomboane, a izbucnit ea în plâns.

— Și dacă te înecai? Nasturii sunt atât de mari! a plesnit din palme mama.

Timp de două zile, Gaiane a trebuit să facă treaba mare în olița Sonecikăi.

— Ai făcut ceva? o întrebam de fiecare dată când ieșea de la toaletă.

— Nu, spunea frustrată Gaiane.

Abia în a treia zi au ieșit, în sfârșit, nasturii.

— Uf, ce scârbos, s-a strâmbat Karinka, în timp ce mama îi cosea nasturii la loc.

— Nu e deloc scârbos, a liniștit-o mama, i-am spălat bine, nu-ți face griji.

De atunci, după ce a învățat din experiența amară, Karinka a refuzat să își mai lase paltonul nesupravegheat.

— Va fi în siguranță acolo, o liniștea pe mama.

— Dimpotrivă, va fi în siguranță acasă, cine știe ce vă mai trece prin cap să faceți la mare.

— Și dacă îl fură cineva? a spus Karinka îngrijorată.

— Nu-l fură, n-avea grijă.

— Bine, a fost de acord sora mea, cu inima strânsă.

Apoi Gaiane a decis că nu merge nicăieri fără bicicleta ei.

— Mamă, a bucurat-o ea pe mama cu decizia ei, eu nu plec nicăieri fără bicicleta mea!

— Nu te lasă să urci în avion cu o bicicletă.

— De ce să nu o lase? a intervenit Karinka. Nici nu este nevoie să o iei neapărat la bord, se poate lega de piciorul avionului și va zbura cu noi până la Adler!

— Da! s-a bucurat Gaiane. Nu melg fălă bicicletă!

— Unde ai văzut tu picioare la avion? am întrebat eu curioasă.

— Acolo unde le ai și tu, a ripostat ea.

— Cap sec! m-am bătut eu cu degetul în frunte.

— Era să zic eu cine e cap sec! s-a burzuluiit sora mea.

— Dacă vă certați, nu mai mergeți nicăieri.

Ne-am dus bosumflate în colțuri diferite ale camerei.

— Nu melg fălă bicicletă, ne-a reamintit Gaiane.

— Cine m-a pus să le spun, se căina mama.

La aeroportul din Erevan era aglomerat și un aer sufocant. Lui Ba nu-i plăcea să călătorească, așa că era prost dispusă. Mai întâi s-a certat cu toți cei de la coada de înregistrare („Ce mă tot calci pe picioare, caută-ți alte locuri de promenadă”), apoi s-a certat cu femeia de serviciu din sala de așteptare („Baia pute și este murdară, toaleta este murdară, iar dumneata plimbi aici cârpa pe pardoseală”). Apoi ne-am înghesuit sub soarele arzător de iunie lângă scara avionului și tot nu ne dădeau drumul înăuntru, iar Ba s-a certat cu însoțitoarea șefă („O calc pe un picior, trag de celălalt și o rup în două, cățeaua”), apoi s-a certat cu

stewardesa („Ți-ai boit ochii până la tâmpile, iar pe copii nu-i lași să urce în avion”). La presiunea ei, le-au dat drumul copiilor în avion, iar noi stăteam sus și le făceam cu mâna părinților. Gaiane plângea cu lacrimi fierbinți și spunea:

— Acum vom zbula depaltea, iată mama va lămâna în aelopolț.

Am decolat, iar o stewardesă cu ochii rimelați ne-a împărțit bomboane învelite în ambalaje cu un avion galben. A dat câte o bomboană la fiecare, iar nouă câte trei, privind pieziș la Ba. Fața lui Ba s-a înmuiat instantaneu și chiar și-a permis să schițeze un zâmbet oarecum aprobator. Și așa ne-am distrat tot zborul, am mâncat bomboane și apoi am vomitat în pungile de celofan pe care stewardesa ni le-a adus în număr mare.

— De ce le mâncați? ne-a certat Ba.

— Oricum vomităm, cu bomboane măcar e mai gustos, am gemut noi.

— Dacă îți dăm jos toată boiala, s-ar putea să găsim o față drăgălașă dedesubt, i-a mulțumit Ba la despărțire stewardesei.

— Ce ați spus, mă iertați?? nu a înțeles stewardesa.

— Te iert, i-a retezat-o Ba.

Adler ne-a plăcut foarte mult. În timp ce veneam de la aeroport și Ba se certa cu taximetristul că nu știe să conducă („Știi unde e frâna sau vrei să ți-o arăt eu?") și că cere o mulțime de bani pentru o simplă plimbare („Văd că aparatul ticăie repede, nu cumva ai meșterit ceva la el?"), noi ne râsuceam capetele și admiram orașul.

— Uau, ce de oameni! a oftat Manka, de o sută de mii de ori mai mulți decât în Berd.

— De o sută de milioane de ori, a spus Karinka.

— De o sută de miliarde, am spus eu.

— Și nu am luat bicicleta, și-a amintit Gaiane și a izbucnit într-un plâns amar.

Casa în care închinaserăm două camere aparținea unor rude georgiene ale profesoarei mele de pian, Inessa Pavlovna.

— Goghi este vărul meu. Este un om foarte cinstit și cumsecade, iar soția lui este chiar fermecătoare, ne-a asigurat Inessa Pavlovna, așa că nu vă faceți griji, o să vă simțiți foarte bine la ei.

Goghi era un bărbat de dimensiuni gigantice, cu o constituție robustă. Avea o mustață frumoasă răsucită în sus, iar de la coada ochiului până la tâmpile se desfăcea un evantai de riduri subțiri.

— Gamardjoba⁴⁹, a dat el mâna cu bărbații, cum ați călătorit?

— Mai bine nu călătoream, dar bine că am ajuns, a spus Ba politicoasă, a trecut prin fața gazdei dezorientate și a intrat în casă. Unde sunt camerele noastre?

— Soacra? I-a întrebat Goghi pe tata într-o șoaptă plină de compătimire.

— Nu, a clătinat tata din cap și a arătat spre nenea Mișa – e mama lui.

— Să mergem, să vă arăt camerele.

Goghi a luat valiza de la nenea Mișa, l-a apucat de cot și l-a condus în casă.

Timp de două săptămâni l-a tratat pe nenea Mișa ca pe un om grav bolnav, avea grijă de el în toate modurile posibile, îi oferea cele mai gustoase bucățele de mâncare, îi ținea ușa să treacă și îi spunea „sărmanul nefericit”.

Erau două camere, una mare și una mai mică.

⁴⁹ „Salutare!” în limba georgiană în original. (N. trad.)

Cea mare avea trei paturi, o canapea extensibilă și un dulap mare, iar cea mică avea două paturi, o comodă și o canapea extensibilă. După o scurtă consfătuire, adulții au decis că Ba cu mama și Sonecika vor dormi în camera mică, iar celelalte fete și tăticii lor în camera mare.

Ne-am pus lucrurile în dulap și apoi soția lui Goghi, Natela, ne-a oferit pește la cuptor și ne-a dat să bem o limonada de casă.

— Oh, e delicioasă, am murmurat, sorbind din pahare limonada dulce-acrișoară. Nu am gustat nimic mai bun în viața mea!

Natela a râs veselă, cu capul împins pe spate, și ne-a mai turnat limonada. Părul ei roșcat și ondulat scânteia în lumina soarelui care apunea.

— Ce frumoasă sunteți! a spus Manea cu admirație. Și pistruiată!

— Vara sunt foarte pistruiată, a spus tanti Natela, dar iarna mă transform într-o molie palidă.

— Cred că mințiți.

Manka nu o credea.

— Maria, s-a răstit Ba la ea, îți rup urechile! Așa se vorbește cu adulții?

— O să vă arăt mai târziu fotografiile mele făcute iarna și o să vezi că nu mint, i-a promis tanti Natela Maniei.

Apoi, Goghi ne-a arătat baia pe care „am construit-o, uitați, cu mâinile astea”, iar mama a rămas să o ajute pe Natela să strângă masa.

— Vreau foarte mult să învăț cum se face un lobio georgian adevărat, a spus ea.

Natela a scos imediat o pungă de fasole din dulap și a turnat o parte într-un castron puțin adânc.

— Mâine o gătim.

— Nu o punem la înmuiat? a întrebat mama. Natela a deschis gura, dar nu a apucat să răspundă.

— Baba, s-a auzit din spate vocea lui Gaiane, ia bezi ce am băcut?

Femeile s-au întors și au amuțit.

— Vai de mine și de mine – Natela a fost prima care și-a venit în fire –, fetițo! Ce s-a întâmplat cu fața ta?

— Vai de mine, a spus mama, iar ți-ai băgat ceva în nas?

— Bonbo, a spus Gaiane, două.

— Arată-mi!

Gaiane și-a dat capul pe spate, iar Natela era mai-mai să leșine – sora mea își îndesase câte o boabă de fasole zdravănă în fiecare nară.

Își împinsese fasolea până aproape de rădăcina nasului, așa că a durat mult timp să i le scoată. Mai întâi mama le-a apăsât de sus, astfel încât acestea s-au mutat puțin în jos, și Gaiane s-a dat înapoi și a strigat:

— Didada, acum e bine.

Apoi mama mea a încercat să le desprindă cu unghia și Gaiane nu s-a mai smucit înapoi, pentru că la țipetele ei a venit Ba și a amenințat-o că dacă nu se potolește i le scoate chiar ea, cu mâna ei. S-a uitat la Ba cu ochii ei imenși, aurii, și a scâncit ușurel:

— Numai nu Ba!

Săracul copil, a spus Natela, și s-a grăbit să strângă din apartament tot ceea ce ar mai fi putut ajunge în nările lui Gaiane.

— Copii, să strâng și jocul de loto?

— Da, am spus noi, și ascunde și tablele, că odată și-a băgat zarurile în nas și a trebuit să mergem la doctor.

— Nasul copilului pare așa de mic, s-a mirat Natela.

— Dar nările se întind foarte mult. A exersat, i-am explicat noi.

Apoi peste oraș s-a lăsat noaptea grea a sudului, iar cerul era presărat cu stele strălucitoare.

— Stelele din Adler sunt la fel ca ale noastre! ne-am mirat noi. Uitați, Ursa Mare și Ursa Mică.

— Bineînțeles, dar ce, credeți că suntem în altă galaxie? a râs Natela.

Apoi ne-au trimis la culcare și nu am putut adormi mult timp, surescitare de zborul cu avionul și de impresiile noi. Auzeam ca prin vis cum jucau table Goghi și tata.

— O să vă fac acum o demonstrație de măiestrie, a spus tata.

— Învață oul pe găină! a spus Goghi.

— Voi doi concurați între voi, apoi eu îl voi zdrobi pe învingător, a spus nenea Mișa și s-a așezat lângă ei.

— Iar după aceea te zdrobesc eu pe tine, a spus Ba, și toată lumea a izbucnit în râs. Cu excepția lui Goghi. Goghi nu știa că Ba juca table de când era copil și rareori se găsea un bărbat care avea norocul să o învingă.

— Natela, a spus el, adu-i lui Mișa geaca mea albastră, poate îi e frig.

— Nu mi-e frig, l-a liniștit nenea Mișa.

— Nu-i nimic, las' să fie la îndemână, a spus Goghi neînduplecat și a aruncat zarurile: Pregătește-te să pierzi, lurik. Doi – unu.

— Grozav început, a râs tata.

Stăteam cu ochii închiși și ascultam sunetele care se revărsau prin ferestrele deschise ale dormitorului. Undeva, foarte aproape, foșnea marea, iar noaptea acoperise orașul cu o cupolă întunecată, plină de stele. Mama și Natela cântau pe două voci romanța Și îți voi spune la sfârșit...

— Orice ai spune, victoria va fi a mea, a comentat Goghi cântecul lor.

— Ce bine e, a șoptit Manka.

— Îhî, am murmurat pe jumătate adormită.

Ne așteptau două săptămâni de vacanță minunată, plină de aventuri surprinzătoare.

Dimineța, imediat după micul-dejun, am mers la plajă. Nu era departe, am mers aproximativ douăzeci de minute, într-un ritm liniștit. Marea Neagră, imensă, densă și fără margini, ne-a copleșit dintr-odată cu toată splendoarea sa.

— Oooh, am oftat noi, ce frumusețe!

— Uite, sunt o mulțime de oameni și toți aproape în pielea goală! s-a bucurat Karinka.

— Vapol, aviooon, copaaac, plaaaaf, apă multă, înșira Gaiane ca un trubadur rătăcitor din stepă tot ce vedea.

Am întins prosoapele de plajă, ne-am scos repede rochiile și am rămas în costume de baie. Karinka în roșu, eu în albastru, iar Manea în galben, cu un costum din două piese. Karinka și cu mine ne-am uitat pe rând în sutienul ei.

— Nu ai nimic acolo, am spus dezamăgite.

— E pentru când o să mai cresc, a spus Manka serioasă și și-a aranjat sutienul, data viitoare o să vin la mare cu țâțe.

— De unde ai învățat asemenea cuvinte, s-a supărat Ba, nu e voie să spui „țâțe”, trebuie să spui „sâni”.

— Bine, voi veni cu piepturi.

— Vai de mine, a suspinat Ba și și-a tras peste cap rochia cu floricele.

— Hi, hi, hi! am chicotit.

Ba purta un costum de baie albastru închis cu dungulițe zmeurii. Sâni i se terminau exact acolo unde începea burta, iar pânțele se scurgea lin pe șolduri.

— Ba, nu știam că ești așa de grasuță, am sărit eu.

— Narine!

Mama s-a enervat, dar eu râdeam și nu mă puteam opri.

— Nu e nimic de râs, s-a stropșit Ba și și-a pus pe cap o pălărie de paie.

— Ba, semeni cu Sperie-Ciori din Vrăjitorul din Oz, nu a mai răbdat Manea.

— Ai înnebunit, Maria? s-a supărat Ba.

— Bine, atunci cu Goodwin, nu s-a lăsat prietena mea.

Nenea Mișa a vrut să-și certe fiica, dar s-a uitat la Ba, a tresărit și și-a ascuns fața în mâini.

— Maniunea, s-a hotărât mama să intervină, nu e voie să vorbești cu bunica în felul ăsta!

— Dar ce am spus? s-a simțit jignită Manka. Dacă ar fi fost slabă și costelivă, aș fi spus că arată ca Omul-de-Tinichea.

— He, he, he! se tăvălea de râs nenea Mișa.

— Am încălzit la sân o viperă, a murmurat morocănoasă Ba. A scos din geantă un tubuleț de cremă „Balet” și și-a pus un strat gros pe nas.

— Este important să nu te arzi, ca să nu ți se facă nasul semafor, a spus ea povătuitoare. Narka, vino să te dau și pe tine cu cremă pe nas, m-a strigat ea.

— De ce de fiecare dată când e vorba de un semafor, toată lumea se gândește la Narka? m-am îmbufnat eu. Nu am nevoie de crema ta!

Apoi, tăticii noștri au umflat repede colacii de înot.

— Nadia, astăzi te învăț să înoți, a anunțat-o tata pe mama.

— Nu e nevoie, s-a speriat mama, mă simt bine și așa. Oricum, cu cine o las pe micuța Sonecika?

— Am eu grijă de ea, a spus Ba, tu poți să înoți fără grijă. Vă strig dacă apare vreo problemă.

— E mult zgomot aici, s-ar putea să nu te aud, a insistat mama.

— Nadia, dacă vreau, mă fac auzită și de la Varna, așa că nu-ți face griji, a liniștit-o Ba.

— Iura, știi că mi-e frică de apă, l-a implorat mama.

— Hai să tratăm frica, a tras-o tata de mână.

— Măine, bine? Lasă-mă să mă obișnuiesc cu marea astăzi.

— În regulă, s-a îndurat tata.

— Voi mergeți să înotați, iar eu păzesc lucrurile, a răsuflat ea ușurată.

— Ial eu mă duc să adun pietlicele flumoase, a spus Gaiane.

— Ascultă la mine, s-a răstit Ba, dacă îți bagi vreo piatră în nas, de data asta ți-o scot eu. Ai înțeles?

— Da, a spus Gaiane.

— Fetiță deșteaptă, a lăudat-o Ba, ei, mergem să înotăm?

— Mergem! am strigat.

Și am fugit spre mare. Manea alerga în fruntea tuturor, ținând cu ambele mâini un colac umflat în jurul taliei și mișcând caraghios din omoplați.

Nenea Mișa a luat-o de sub brațe și a aruncat-o în mare.

— Eeee! a țipat Manka.

Apoi tata m-a aruncat în apă în același fel, iar pe Karinka el și nenea Mișa au legănat-o de brațe și de picioare și au aruncat-o cel mai departe.

— Aaaa! a strigat încântată Karinka.

— Roza?

Tata s-a întors spre Ba.

— Nu, băieți, mă descurc singură, a spus Ba și s-a așezat la marginea apei.

— Să nu înotați departe, ca să vă văd, a strigat ea.

Nenea Mișa și tata s-au luat la întrecere și în curând s-au trezit la geamanduri.

— Ca doi delfini, a spus Manka cu mândrie.

— Și noi ce facem?

— Noi suntem ca cele trei fecioare de la fereastră, a spus Manka. Uitați ce pot să fac! S-a urcat pe colac, s-a întins cu burta pe apă și și-a ridicat picioarele. Arăt eu ca o sireună?

Karinka și cu mine am repetat figura ei.

— Acum suntem trei sirene la fereastră, m-am bucurat eu.

Apoi Karinka s-a plictisit să se tot bălăcească în apă și a scos dopul mai întâi de la colacul meu și apoi de la al Maniei.

Ca răzbunare, am scos dopul de la colacul ei și ne-am îngrămădit amândouă peste ea. În timp ce noi ne zbăteam în apă, colacii au fost luați de un val. Bine că erau o mulțime de neni și tăntici cumsecade care ne-au adus colacii înapoi și ne-au spus să nu ne mai prostim.

— Unde se uită părinții voștri? a spus indignată o tanti cu pălărie zmeurie.

— Se uită în altă parte, pentru că le este rușine că suntem copiii lor, a spus Manka fără să se piardă cu firea.

— Uite așa, din cauza unor adulți iresponsabili, crește numărul de infractori din lume, a spus neglijentă tanti.

— Pe cine faci dumneata infractor? s-a năpustit la ea Ba. Arăți ca o femeie normală, dar de unde!!

— Cum adică? s-a pierdut cu firea tanti.

— Nu știu. Fetelor, stați departe de ea, nu se știe cu ce vă puteți molipsi!

— Dar vă rog să-mi permiteți! a spus tanti cu pălăria zmeurie.

— Nu permit nimic!

Ba și-a împins pălăria înapoi pe cap și și-a șters stratul gros de cremă de pe nas.

„Asta e în stare să mă bată”, și-a spus în gând doamna și s-a îndepărtat repede înot.

— Nikolai boz! a zbierat după ea Ba, a mai făcut două genuflexiuni în apă și s-a întors la mal.

— Ba, a luat-o Gaiane de mână, uite, am găsit destule pietlicele.

— Fetițo, tu ai vrut-o, a răsuflat Ba și i-a dat lui Gaiane o palmă zdravănă după ceafă.

— Și pietlicelele au căzut singule din nas, a spus Gaiane după aceea.

— O, Gaianocika, a mormăit nenea Mișa, asta nu e nimic. Uneori mie îmi apăreau în fața ochilor sisteme stelare întregi din cauza scatoalcilor după ceafă administrate de Ba. Deși eu nu mi-am băgat niciodată nimic în nas.

— Sălăcuțul de tine, a spus Gaiane, data viitoare când o să-mi mai bag pietricele în nas, îți aduc și ție.

Ba a intrat în cameră, iar nenea Mișa i-a făcut conspirativ cu ochiul lui Gaiane și a spus:

— Și apoi noi doi ne umplem nasul și urechile cu pietricele până nu mai încap, da?

Într-o secundă, cerul apusului a fost luminat de salva triumfătoare de scânteii din ochii lui nenea Mișa, în urma căreia toți locuitorii și vizitatorii glorioasei cetăți Adler au aflat ce gândește Ba despre fraieri, în general, și despre fiul său, în particular.

CAPITOLUL 27

MANIUNEA MERGE LA ADLER, PARTEA A TREIA DIN TREI, SAU CUM A FLIRTAT BA CU NEPOTUL DOAMNEI GOLDANSKAIA

În a doua zi de vacanță, încă de la primele ore ale dimineții, mama mea nu s-a simțit bine.

— Mă doare capul, a spus ea cu o expresie tristă pe față. Cred că m-a tras curentul de la mare. Merg la plajă, dar nu intru în apă astăzi.

— He, he, a râs tata, nevastă, te cunosc de mult timp. Mai bine spune că ți-e frică să înveți să înoți.

— Nu mi-e frică de nimic, și-a ferit mama privirile.

— Ei bine, atunci nu e nevoie să inventezi nimic. Una-două – mă doare capul.

— E lucru știut, a râs Ba, durerea de cap e cea mai cunoscută scuză la femei.

— Și calea cea mai scurtă spre menopauza precoce, a adăugat tata.

— Foarte bine, a spus mama, vom locui împreună ca frate și soră.

— Am glumit, a spus tata, mi-a venit așa, pe limbă...

— E prea târziu, l-a bătut Ba pe umăr. Cu aceste cuvinte necugetate ți-ai bătătorit calea spre o prostatită timpurie.

— Ha, ha, ha! se tăvălea mama de râs.

— Acum mergem să învățăm să înotăm și o să văd cine mai face „Ha, ha, ha!”, s-a supărat tata.

În timp ce părinții mei se certau, Karinka, Manea și cu mine îl îngropam în nisip pe nenea Mișa.

— Numai să nu-mi aruncați nisip în față, în rest faceți ce vreți, ne-a rugat el, iar eu o să trag un pui de somn. Dacă astă-noapte Karinka ar fi sforăit numai cu jumătate de gură, poate că aș fi reușit și eu să ațipesc.

— Fetițo! s-a retras tata de la negocieri. E timpul să ne ocupăm de faringele tău. Și eu m-am zvârcolit toată noaptea de pe o parte pe alta.

— Tată, dar nu fac intenționat, a spus Karinka. Ai spus chiar tu că am sepia deviată și că nu mă poți opera acum, pentru că sunt mică!

— În primul rând, nu este o sepie, ci este un sept, și în al doilea rând, cred că acum se poate deja opera. Și este chiar necesar!

— Mai întâi să mă prinzi și după aceea vorbim despre operație, a mormăit Karinka și a turnat o găletușă plină de nisip pe costumul de baie al lui nenea Mișa. Imediat o să bă-tă-to-rim aici!

— Nu mai turnați nimic, a sărit în sus nenea Mișa. Nu trebuie să-mi bătătoriți nimic acolo jos!

— Tati, s-a supărat Manka, ți-am acoperit deja picioarele cu nisip, dar ai sărit și tot nisipul s-a împrăștiat pe jos!

— Îmi pare rău, din greșeală. Nenea Mișa s-a întors pe burtă. Mai bine acoperiți-mă cu nisip pe spate.

— Și pe spate, a murmurat Karinka și a turnat încă o găleată de nisip pe costumul de baie al lui nenea Mișa.

— Fetițo, s-a întors nenea Mișa spre ea, nu te atrage nimic altceva la mine decât costumul de baie?

— Primul lucru pe care vreau să îl fac este să acopăr rușinea, a explicat Karinka, fundul și cocoșelul...

— Salvați-mă, s-a rugat nenea Mișa, nu mă lasă să dorm nici noaptea, nici ziua!

— Copii, veniți aici, s-o învățăm pe mama să înoate, ne-a spus tata.

— Uraaa, am sărit, să mergem s-o învățăm pe mama să înoate.

— Nu vreau, s-a împotrivit mama, nu pot și nici nu vreau!!!

— Trebuie, a insistat tata.

— Iurik, de ce n-o lași în pace? Dacă nu vrea să învețe să înoate, nu-i nevoie. Nici eu nu știu să înot și mă simt foarte bine.

— O să te învățăm și pe tine, Roza, n-avea grijă, a rămas tata neînduplecat.

Tata era singura persoană care îndrăznea să i se opună lui Ba. Acest curaj fără precedent se datora profesiei sale. Când prin cabinetul tău trec în fiecare zi zeci de femei gata să moară în scaunul stomatologic, mai degrabă decât să deschidă gura, firește că voința se călește.

De exemplu, o tanti uriașă, îngrozită de spaimă, când a văzut seringă de anestezic din mâinile tatălui meu, a sărit de pe scaun, a luat tava cu instrumente sterilizate și, protejându-se cu ea, a fugit în stradă. Iar seara, soțul doamnei i-a înapoiat tatei tava plină ochi cu... plăcinte cu carne.

— Nevastă-mea le-a făcut, își scutura el vinovat mădulele ascuțite. Domnule doctor, poate să vină mâine? Pentru că măseaua o doare la fel ca mai înainte.

— Poate, dacă promite să nu se mai atingă de instrumente, s-a îndurat tata.

Și altă doamnă, când tata s-a aplecat deasupra ei cu seringă în mâini, l-a apucat de buzunarul halatului și l-a smuls cu o bucată de halat cu tot. Iar tata a rămas perplex. Și până să-și revină, tanti dispăruse de mult.

— Două zile mai târziu a trebuit să îi tratez dintele pe viu. Gingia se infectase și anestezia nu mai prindea aproape deloc, ați înțeles? ne-a povestit tata și, ca să fie și mai convingător, a mișcat amenințător din sprâncene.

— Înțeles, am chițăit noi și am fugit să ne spălăm pe dinți.

De douăsprezece ori pe fiecare parte, de sus în jos și pe lateral.

Iată de ce tatăl meu, antrenat zilnic în interacțiuni cu tăntici imprevizibile, nu se intimidă în fața lui Ba. Iar Ba recunoștea în el, dacă nu chiar un egal, cel puțin un interlocutor cu drepturi depline și îl trata cu mult respect.

De aceea nu a început să înjure, ci s-a mulțumit doar să plesnească din palme:

— Ei, la naiba!

— Și eu te iubesc, Roza, a râs tata.

— Dacă zici că mă iubești, cumpără o înghețată.

— Ura, înghețată! ne-am bucurat noi.

— Uno momento!

Tata și-a aruncat cămașa pe umeri și s-a întors zece minute mai târziu cu înghețată de fructe de pădure în pahare de carton.

— Pe căldura asta e mai bine să mănânci înghețată acrișoară, a explicat el.

Am mâncat înghețata cu mare plăcere și am sti-vuit paharele de carton într-un teanc înalt.

— O să le aruncăm la întoarcere, a spus Ba și le-a băgat în sacoșa ei.

Era timpul să mergem să o învățăm pe mama să înoate.

— Nadia, nu-ți face griji, am eu grijă de Sonecika și de Gaiane, a liniștit-o Ba.

— Să mă chemi, dacă se întâmplă ceva.

— Neapărat!

— Să mergem, a ordonat tata și a tras-o pe mama spre mal.

Mama s-a zbătut puțin și a spus:

— Dar ce înseamnă asta...

În continuare, narațiunea se împarte în două acte. Acestea se desfășoară concomitent în colțuri diferite ale plajei.

Actul I. Ba face cunoștință cu nepotul Amaliei Goldanskaia

De îndată ce am dispărut din vedere, Gaiane s-a apropiat de Ba, și-a împreunat palmele și i-a șoptit la ureche:

— Ba, uite ce i-am făcut lui nenea Mișa!

Ba s-a uitat la fiul ei și nu s-a putut abține să nu râdă. Nenea Mișa dormea pe burtă, cu cotul băgat sub obraz. Spatele și picioarele îi erau acoperite de nisip, iar pe cap avea găleata albastră de plastic.

— Asta ca să nu se aldă la soaie, s-a lăudat Gaiane. Ba, spune-mi, nu-i așa că sunt deșteaptă?

— Ești chiar mai deșteaptă decât mine, iubito, a mângâiat-o Ba pe Gaiane pe cap. Bravo, fetițo, acum poți să te joci cu surioara ta.

Micuța Sonecika se țâra pe salteaua gonflabilă roșie și se certa aprig cu ea:

— Tu faci Bau-bau la mine? De ce faci Bau-bau la mine?

Nimeni nu înțelegea de ce avea copilul această atitudine față de saltea. De cum o umflaserăm, Sonecika începuse să se târască pe ea și să-și clarifice relațiile cu fiecare centimetru pătrat.

— Leauo! Faci Bau-bau la Sonecika. De ce?

Drept răspuns, salteaua păstra o tăcere nedumerită.

Gaiane a scotocit în geanta de plajă și a scos de acolo cubulețe multicolore.

— Sonecika, viei să te joci cu cuburile?

— Da.

Sonecika a dat cu piciorul în saltea în semn de rămas-bun și s-a așezat lângă Gaiane.

Ba și-a uns nasul din belșug cu cremă, a scos din geantă revista Sănătatea și, înainte să se apuce de citit, a aruncat o privire spre cei lăsați în grija ei. Nenea Mișa dormea liniștit cu o găleată albastră de plastic pe cap, Sonecika și Gaiane se jucau cu cuburile.

Ba a dat să scoată găleata de pe capul fiului ei, dar s-a răzgândit. „Să nu se deoache”, a decis ea, și-a pus ochelarii și s-a cufundat în lectură.

— Scuzați-mă, pot să stau lângă dumneavoastră? i-a întrerupt lectura un bărbat.

Ba a lăsat revista deoparte și i-a aruncat o privire neprietenoasă celui care îi tulbura liniștea. Acesta arăta foarte bine – era un bărbat nu prea înalt, robust, cu o pălărie de culoare deschisă, o cămașă de în largă și san-dale pe picioarele goale.

— Pofțiți, vă rog, a răspuns Ba neașteptat de prietenoasă, văd că sunteți un om de treabă și inteligent.

— Oh, mulțumesc, s-a bucurat bărbatul.

A scos dintr-o pungă de plastic pe care scria „An Nou fericit” un prosop de plajă, l-a așezat aproape la același nivel cu prosopul lui Ba și a început să se dezbrace în grabă. Parcă se temea ca Ba să nu se răzgândească și să fie nevoit să-și caute alt loc liber.

— Evgheni Petrovici Kolokolnikov, s-a prezentat politicos când a rămas numai în costum de baie și ochelari.

— Roza Iosifovna Șaț, a spus Ba.

— Oh! a chicotit Kolokolnikov. Născută Șaț?

— Dacă ați sperat că m-am născut Ivanova și mi-au spus cu totul întâmplător Roza Iosifovna, trebuie să vă dezamăgesc profund, s-a încruntat Ba.

— Nu, nu, nu!

Lui Evgheni Petrovici i se aburiseră ochelarii de emoție.

— Voiam doar să precizez... Adică să vă rog... adică să știu... La naiba! Vreți să fiți amabilă, Roza Iosifovna, să aveți grijă de lucrurile mele în timp ce mă duc să înot? Nu stau mult.

— Voi fi amabilă, s-a înviorat Ba.

Evgheni Petrovici s-a foit puțin în loc, apoi s-a aplecat spre Ba.

— Și eu sunt oarecum Șaț, a spus el într-o șoaptă conspirativă.

— Serios?

Ba și-a aranjat ochelarii pe vârful nasului și l-a privit cu atenție pe Evgheni Petrovici din cap până în picioare.

— Nu s-ar spune.

— Păi, a ezitat Evgheni Petrovici, bunica mea din partea mamei mele era... hm... Goldanskaia.

— Am cunoscut și eu pe una, Goldanskaia, care i-a furat logodnicul mătușii mele Mirra, a spus Ba, și apoi Mirra s-a întâlnit cu ea la măcelărie și era cât pe-aici s-o omoare cu un cuțit de tranșat carcasse. Cuțitul i l-a smuls din mână în ultima clipă ajutorul de măcelar, dar mătușa nu s-a pierdut cu firea, i-a smuls femeii un smoc de păr și a zgâriat-o așa de rău pe față, că i-au rămas cicatrici. Bunica dumitale avea cicatrici pe față?

Ba era curioasă.

— Nu, nu, s-a speriat Evgheni Petrovici, absolut nicio cicatrice.

— Atunci e în regulă, s-a îndurat Ba.

Evgheni Petrovici s-a așezat șovăielnic pe prosop și s-a întors spre fete.

— Sunt fiicele dumitale? a făcut semn cu capul spre Sonecika și Gaiane, privindu-le confuz.

Ba și-a dat jos ochelarii și i-a aruncat o privire plină de flăcări.

— Sunt nepoatele mele, a spus ea, du-te să faci o baie în mare, Evgheni Petrovici, că m-ai doborât cu atâta politețe. Și ai grijă să nu te îneci.

— Da, da, da, a bâiguit Evgheni Petrovici și a plecat grăbit spre mare.

— Mamă, a prins glas nenea Mișa, imediat ce Evgheni Petrovici a dispărut în mulțimea de vilegiaturiști, văd că încă mai știi să cochetezi.

— De cât timp ești treaz?

— M-am trezit când acest „oarecum Șaț” s-a apropiat de tine.

— Și de ce nu ți-ai dat jos găleata de pe cap? s-a răstit Ba.

— N-am vrut să te deranjez când îmi făceai ochi dulci, a spus nenea Mișa. S-a întins și s-a ridicat în capul oaselor. Unde sunt ceilalți?

— S-au dus să o învețe pe Nadia să înoate. Au plecat de mult timp, înseamnă că se descurcă bine.

— Mă duc să văd ce fac. Nenea Mișa s-a ridicat în picioare. Și cât timp sunt plecat, să nu flirtezi cu nimeni altcineva.

— Am uitat să-ți cer voie, a mârâit Ba.

— Sonecika, unde e salteaua roșie? s-a aplecat nenea Mișa s-o sărute pe sora mea.

— Saltea lea, a spus Sonecika, face Bau-bau la Sonecika.

— Așa este, a râs nenea Mișa. E o saltea rea, nu trebuie s-o ierți deloc.

Ba a așteptat până când fiul ei a dispărut din vedere, a băgat mâna în poșeta mamei mele, a scos pudriera și s-a privit în oglindă.

— Splendid, a șoptit ea printre dinții strânși, părul lătos și un strat gros de cremă pe nas. Și totuși, reușesc să mai plac cuiva chiar și așa!

— Ba, a bătut-o pe umăr Gaiane, Ba!

— Ce este?

— Vleau să fac caca.

— Cum adică să faci caca? s-a îngrozit Ba. Și cui las eu toate lucrurile astea? Nu putem pleca acum! Așteaptă până se întorc mama și tata.

— Eu pot să aștept, dal caca nu poate, a izbucnit în plâns Gaiane.

— Vai de mine și de mine, ce ne facem? s-a speriat Ba.

Actul II. Tați o învață pe mami să înoate, sau Cum să-ți îneci corect soția

Tata s-a pus temeinic pe treabă. Mai întâi, a dus-o pe mama unde îi ajungea apa până la piept și a luat-o în brațe.

— Intinde-te pe apă... așa... ține genunchii sus...de ce îți tragi gâtul în sus ca o girafă? Relaxează-te. Am să îți dau drumul, iar tu încearcă să te menții la suprafață.

— Bine, a spus mama și s-a dus imediat la fund.

Tata a tras-o la suprafață.

— O să mă înec, n-o să reușesc, a spus mama, abia reușind să-și tragă sufletul.

— De ce ți-e atât de frică? s-a supărat tata, doar sunt lângă tine!

— Nu știu... Mama clănțănea din dinți de frică. Mi-e frică și gata!

Tata a legat cu mâna lui părul lung și gros al mamei într-o coadă de cal, ca să n-o deranjeze. A luat-o în brațe din nou.

— Iura, avem patru copii, s-a rugat mama.

— Tocmai la asta mă gândesc, a spus tata, o mamă care are patru copii ar trebui să știe să înoate ca un pește! Ține-mă de mână... Bine, dacă nu vrei să mă ții de mână, ține-mă de gât... dă-mi drumul... dă-mi drumul... nu mă sufoca... chhaaa.

— Pff!

Și mama a intrat din nou sub apă. Tata a întins mâna și a scos-o la suprafață.

— Aaah, a oftat mama, nu mai merg niciodată la mare!

— Tată – ni s-a făcut nouă milă de mama –, nu trebuie să o înveți să înoate. Dacă se îneacă?

— Nu se îneacă, a spus tata furios, e ceva normal. Are treizeci și patru de ani și nu știe să înoate?!

— Dar noi o iubim și fără să știe să înoate, l-am asigurat.

— Nu vreau să știu să înot, a început să plângă mama nefericită.

— Ți-e frică?

— Mi-e frică.

— Ia mai lăsați-mă-n pace, a dat tata din mână a lehamite, hai să mergem să ne plimbăm pe dig și să ne uităm la ăia care fac scufundări.

— Mulțumesc foarte mult, l-a sărutat mama pe obraz. Pe dig merg și eu cu plăcere!

Și ne-am plimbat pe dig. Ca să ne uităm la oameni și să fim văzute.

— Să nu uiți postura de franțuzoaică, mi-a reamintit Manea.

Ne-am supt burta, ne-am îndreptat umerii, am scos fundul înapoi și am pornit legănându-ne șoldurile subțiri.

— Uau! a fluierat un băiat.

— Îți scot un ochi, l-a potolit Karinka.

Pășeam în urma părinților și admiram silueta mamei.

— Mamă, ești atât de frumoasă, am exclamat. Nimeni n-ar spune că ai patru fiice! Ești zveltă și ai fundul mare.

— Mulțumesc, a roșit mama, am gene bune.

— Dar noi ce fel de gene avem?

— Și voi aveți gene bune.

— Ura! Avem gene bune, am bătut din palme.

— Și eu am cele mai bune! țopăia Manka în jurul nostru.

I-am aplaudat mult pe cei care făceau scufundări în mare. Am admirat-o mult timp pe fata subțire în costum de baie roșu. A stat o vreme pe marginea digului, apoi a executat un salt profesionist și a intrat direct în apă.

— Bravo, a aplaudat publicul.

Fata a ieșit din apă și le-a făcut semn cu mâna tuturor.

— Nadia, asta e ultima încercare, am să te împing de pe dig. Instinctul este un lucru minunat, o să ieși într-o clipă la

suprafață și n-o să-ți mai fie frică de apă. Iar eu sar după tine, voi fi acolo să te susțin, a spus tata.

Și, fără să aștepte un răspuns, a împins-o pe mama în apă.

— Aaa! a strigat mama în timp ce zbura spre apă.

— Aaa! i-am strigat de sus.

Bâldâbâc! a sărit tata în apă după mama.

Bâldâbâc, bâldâbâc, bâldâbâc, au mai sărit câteva persoane.

Un timp nu a ieșit nimeni la suprafață, apoi unul dintre scufundători a scos-o pe mama afară.

— Divorțez, a strigat mama imediat ce și-a recăpătat suflarea.

— Aaah, am strigat de sus, dar unde e tati?

Tata nu apăruse la suprafață. Cineva a târât-o pe mama la țarm și ea a început imediat să alerge pe malul apei, smulgându-și părul și strigând:

— Salvați-mi soțul!

Nu mai zicea nimic despre divorț.

Un minut mai târziu, a sosit echipa de salvamari. Câteva secunde mai târziu, l-au scos la suprafață pe tata, care era foarte palid.

— Este în viață? am strigat eu de sus, cu lacrimile șiroind pe față.

Maniunea a fost cea care a strigat cel mai tare:

— Nene, spune ceva, măcar dă din cap...

— Este în viață? a strigat mama de pe mal și a încercat să se arunce înot spre soțul ei.

— În viață, ne-au liniștit salvamarii, e leșinat, a înghițit multă apă.

Apoi am aflat că, atunci când sărise grăbit în apă, tata plonjase cumva incorect și își pierduse cunoștința. Și se dusese la fund.

Nenea Mișa a sosit când salvamarii l-au scos pe tata din barcă și au început să-i facă respirație artificială.

La început, tata a vomitat apă, dar apoi și-a revenit și a început imediat să glumească și să spună că o făcuse intenționat, pentru ca băieții cei vânjoși să-i facă respirație artificială.

— Asta este, a spus el, am sărit sub un unghi greșit, nu am mai avut ce face.

Apoi l-au adus solemn pe tata la mal, el și mama s-au îmbrățișat, iar mama a spus:

— Ce prostuț ești!

Iar tata a zis:

— Nevastă, ești fără speranță, înoți ca un bolovan. Iar noi topăiam în jur și strigam:

— Ura! Ura, toată lumea e în viață!

Și, din nou, actul I. Cum **să** faci caca pe plajă când nu ai altă soluție

— Baaaa, plângea Gaiane, nu mai pot să mă țin.

— Ce fel de pedeapsă mai e și asta? a bombănit Ba. Fetițo, hai să ne gândim la ceva care să ne distraga atenția, hai să adunăm niște pietricele frumoase.

— Nuu, a strigat Gaiane și a încercat să-și scoată chiloții, o să fac caca chial aici!!!!

Nu mai era timp de gândit. Ba a scotocit în geantă și a scos teancul de pahare de carton rămase de la înghețată. S-a uitat în jur. Nu departe erau trei palmieri, iar sub ei creștea niște iarbă pipernicită.

— Uite un pahar, a spus ea, fugi până la palmierii ăia și fă caca în pahar. Să nu dai pe alături. Și după aceea îl îngropi în nisip.

— Dal așa nu-mi găsesc găulica din fund, a plâns și mai disperată Gaiane.

— Bine. Dă-ți jos chiloții. Apleacă-te. Bine. Ba a pus paharul pe fundul lui Gaiane.

— Ține-l bine așa. Fugi!

Și Gaiane a luat-o la fugă, atrăgând atenția tuturor cu fundul ei grăsun. Fugea ușor aplecată, ținând cu mâinile paharul la „ieșire”.

— Ai uitat lopățica, a strigat Ba după ea.

— Mă întolc mai tâlziu după ea!

— Uf! a spus Ba și și-a șters sudoarea de pe frunte. Ei, Sonecika, tu nu vrei să faci caca?

— Nu. Sona trăgea cu nădejde de dopul saltelei pneumatice. Eu am făcut deja caca.

— Nu mai rămâne decât să fac și eu, și se poate considera că misiunea de astăzi a fost îndeplinită, a oftat Ba.

— Poftim? s-a aplecat spre ea nepotul doamnei Goldanskaia.

— O, la tanc! a spus Ba încântată. Aveți grijă puțin de copil, mă duc în tufișuri.

— Există o toaletă publică în apropiere. Este ade-vărat, e îngrozitor de murdară și e o coadă lungă, totuși parcă e mai bine decât în tufișuri, nu credeți? a întrebat timid Evgheni Petrovici.

Ba i-a aruncat o asemenea privire, încât toată apa de mare s-a evaporat de pe corpul lui într-o clipă.

— Nepoata mea face caca acolo! a răcnit ea de s-a auzit pe toată plaja. Și dumneata faci glume idioate!

— Oh, iertați-mă, Roza Isaakovna...

— Iosifovna! Și cred că bunica dumitale are cicatrici pe față, a strigat Ba furioasă, a luat lopățica și s-a dus la palmieri.

Libidoul lui Evgheni Petrovici a fost călcat în picioare pentru totdeauna!

În timpul vacanței noastre la Adler, s-au întâmplat multe alte lucruri interesante. Cum ar fi:

Sonecika a reușit să prindă și să mănânce o albină. Albina a înțepat-o în buza de jos, iar apoi toată lumea a sărit în jurul ei ca să nu plângă și să nu se scarpine până la sânge. Când a luat-o Goghi în brațe, l-a apucat de urechi și a început să-și frece buza care o mânca de mustața lui stufoasă.

— Ce fâșneată! a râs Goghi.

Maniunea a găsit o broască-țestoasă în grădină și a decis să o ia cu ea acasă. Ne-a fost teamă să le spunem adulților și am ascuns broasca-țestoasă în valiza Maniunei. A treia zi, Ba a căutat ceva în valiză, iar țipătul pe care l-a scos s-a auzit, fără îndoială, de cealaltă parte a Mării Negre. Apoi, scuipând fel de fel de blesteme, s-a repezit în căutarea noastră, dar Goghi i-a luat-o înainte, s-a încuiat cu noi într-o debara și a șoptit:

— Niciodată în viața mea n-am văzut o broască-țestoasă care să plece atât de repede.

Karinka l-a schilodit pe băiatul unui vecin, iar părinții lui au venit să se răfuiască cu Goghi și Natela.

— Cum puteți să primiți în casă niște chiriași atât de zurbagii? au strigat ei exasperați.

— Serghei Maksimovici, a zis Natela, nu asta ar trebui să te preocupe, ci faptul că fiul dumitale de doisprezece ani face lupte corp la corp de atâta vreme, și o fetiță de opt ani l-a pus la pământ din două mișcări.

— Chiar așa! a dat Goghi din cap cu tristețe.

În seara dinaintea plecării, Goghi a organizat un grătar de adio și am stat până târziu în grădină, la masa lungă de lemn, acoperită cu o mușama simplă, și am mâncat carne

suculentă cu hăceapuri⁵⁰ crocante și o salată de legume coapte, iar Natela i-a dictat mamei rețeta pentru un phali⁵¹ „autentic”.

La desert, adulții au băut cafea, iar copiii au mâncat cireșe mari dulci-acrișoare și au băut compot.

În dimineața următoare, tata și Goghi aproape că s-au certat. Goghi nu voia să ia banii pentru ultimele zile de sedere și striga:

— Iurik, încerci să mă insulti?

Ca să nu se ajungă la crimă, Ba a luat în tăcere banii de la tata și i-a băgat lui Goghi sub guler.

— Mulțumesc, ghenățvare⁵², a spus ea, lăsându-l pe Goghi într-o lungă și respectuoasă stare de perplexitate.

Îmi voi aminti mereu de acel iunie și de cerul dens al nopții peste Adler, de străzile sale pline de viață, de zilele în care eram cu toții împreună și nimănui nu-i păsa dacă erai georgian sau rus, evreu, ucrainean sau armean și ni se părea că va fi mereu așa și că această prietenie nu se va sfârși niciodată.

Îmi voi aminti mereu de gustul acelor cireșe dulci-acrișoare și de felul în care Natela își țuguia caraghios buzele și o povățuia pe mama: „Nadia, reține că este mai bine să pisezi nucile într-un castron decât să le dai prin mașina de tocat”; de Goghi, care se uita cu teamă la Ba și îi explica lui nenea Mia: „Trebuie să fii mai dur cu femeile, chiar dacă femeia aceea este mama ta.”

Nu îndemn la nimic.

⁵⁰ Pită cu umplutură de brânză. (N. trad.)

⁵¹ Piure de legume cu sos de nuci. (N. trad.)

⁵² *Termen de adresare politicos în limba georgiană. (N. trad.)*

Vă rog doar să vă opriți o clipă și să vă amintiți cât de minunat este să fim prieteni.

Așa ar trebui să fie acum. Și mâine. Și poimâine. Întotdeauna.

Vă mulțumesc.